

နိုင်ငံခြားကဗျာခံစားချက်များ

မောင်သာနိုး

Nationality

I have grown past hate and bitterness
I see the world as one
Yet though I can no longer hate
My son is still my son
All men at God's round table sit
And all men must be fed
But this loaf in my hand
This loaf is my son's bread.

လူမျိုး

မဂ္ဂဇင်းတချို့မှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနောက်တိုင်းကဗျာ မိတ်ဆက်စာများကိုဖတ်ပြီး မိတ်ဆွေ အချို့က အင်္ဂလိပ်မူရင်းပါ ထည့်ပေးစမ်းပါလို့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ အင်္ဂလိပ်လို တစ်ခုတည်းက လုပ်နေတယ်ဆိုရင်တော့ သူတို့ပြောသလို ဟုတ်တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က ပြင်သစ်၊ ဂျပန်၊ ရုရှ၊ စပိန်၊ အီတာလျံ စတာတွေကိုပါ လုပ်နေတာဖြစ်လေတော့ ဘယ်လိုလုပ် မူရင်းထည့်မလဲ။ ကျွန်တော်အကူအညီယူတဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်များကလည်း တစ်မူတည်းမဟုတ်၊ သုံးလေးမူကနေ ယူနေတာဖြစ်တယ်။ ခုတော့အင်္ဂလိပ်ကဗျာချည်းပဲ တင်ဆက်မှာမို့ မူရင်းထည့်ပေးပါမယ်။

ပထမဆုံးကဗျာရဲ့ အသံစနစ်ကို ကြည့်ကြရအောင်။ အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆိုတာ ဂရုသံ(တခြား အက္ခရာတွေထက် ခပ်ကျယ်ကျယ် ရွတ်ရတဲ့အသံ) (**stressed Syllable**) နဲ့ လဟုသံ (သာမန်ကာ လျှံကာ ဖော့ပြီးရွတ်ရတဲ့ အက္ခရာအသံ) (**unstressed syllable**) တို့ကို အမျိုးမျိုးအလှယ်လှယ် တွဲပြီး ရစ်သမ်ဖော်ကျူးကာ ရေးဖွဲ့ရတာ ဖြစ်တယ်။ ရှေးကဗျာများမှာတော့ ဒီဂရုလဟု (ဝါ) လဟု -ဂရု အတွဲဟာ တစ်ပြေးညီညီ ပုံစံချပြီး ရေးဖွဲ့ရတာဖြစ်တယ်။ **Metrical** (မတြာစနစ်)လို့ ခေါ်တယ်။ ခုခေတ်မှာတော့ အဲသလိုကွက်တိ မဟုတ်တော့ဘဲ စကားပြောသလို ရစ်သမ်ဖော်

ကျူးကြတော့တယ်။ ခုပေးထားတဲ့ ကဗျာဟာ ရှေးရိုးမကြာစနစ်ကို လိုက်ထားပေမယ့် လုံးဝ တသဝေမတိမ်း တော့ မဟုတ်ဘူး။ နည်းနည်းလျော့ရဲထားတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

သူသုံးထားတဲ့ မကြာက လဟု-ဂရုနှစ်အက္ခရာကို တစ်ဂိုဏ်းယူတဲ့ **Iambus** (အင်္ဂလိပ် လို အသံထွက်လျှင် အိုင်ယဲမ်ဘော့စ်၊ မြန်မာမှုပြုလျှင် ဣယမ္မ) ဂိုဏ်းဖြစ်တယ်။ တစ်ပါဒမှာပါတဲ့ ဂိုဏ်းတွေကို မျဉ်းခြားပြရလျှင်-

I see. / the world / as one

လ ဂ လ ဂ လ ဂ

ဒီပါဒမှာ သုံးဂိုဏ်းပါနေတာ တွေ့ရမယ်။ တတိယပါဒကို ကြည့်လျှင်တော့ **Yet though/I can/no long-/er see** ရယ်လို့လေးဂိုဏ်း (အက္ခရုစ်လုံး) ပါနေတာတွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ပထမပါဒကို ပြန်ကြည့်လျှင်. . . . **I have grown/past hate/and bit-/terness** ရယ်လို့အက္ခရာကိုးလုံးဖြစ်နေတာ တွေ့ရမယ်။ ဒီအခါမှာ တတိယပါဒကိုထောက်ပြီး အက္ခရာ တစ်လုံး ပိုထားတာလို့ ကဗျာဖတ်သူက သိတတ်တယ်။ အလားတူ သတ္တမပါဒကျပြန်တော့ အက္ခရာနှစ်လုံး လျော့နေတာ နားလည်ရမယ်။

အဲဒါကြောင့် သူ့ကဗျာကိုဖတ်လျှင် ရှေးကဗျာရွတ်နည်းအတိုင်း ဖတ်လို့မရဘဲ စကားပြောရစ်သမ်နဲ့သာ ရွတ်ရလိမ့်မယ်လို့လဲ သိထားရမယ်။ ဥပမာ-ပထမပါဒဟာ **ness** ကိုဂရုသံနဲ့ ရွတ်စရာမလို၊ တတိယပါဒက **can** ကိုလဲ ဂရုသံပေးစရာမလို စသဖြင့်။

ကဗျာကိုကာရန်နဲ့ ရေးထားတယ်။ ဒုတိယပါဒနဲ့ စတုတ္ထပါဒ (**one** နဲ့ **son**)၊ ဆဋ္ဌမပါဒနဲ့ အဋ္ဌမပါဒ (**fed** နဲ့ **bread**) ကာရန်ညီကြတယ်။ ဒီကာရန်ယူနည်းကို **abcd** စနစ်လို့ သင်္ကေတပြရတယ်။

အဓိပ္ပာယ်ကို ကြည့်ရအောင်။ ခေါင်းစဉ်က **Nationality** တဲ့။ ‘လူမျိုး’ လို့ အကြမ်းဖျဉ်း မြန်မာလိုပြောရမှာပဲ။ ဒီခေါင်းစဉ်ဟာ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးရဲ့ ဆိုလိုချက် အတွက် အရေးကြီးကြောင်း သတိပြုပါလေ။

I have grown past hate and bitterness. ငါဟာ အမုန်းတို့၊ နာကျည်းစိတ်တို့ကို ကျော်လွန်ကာ ကြီးရင့်လာခဲ့ပြီတဲ့။ **bitterness** ဟာ **hate** နဲ့ အဓိပ္ပာယ်တူ စကားလုံးလို့ ယူဆလဲ ရပါတယ်။ လေးနက်အောင် တွဲသုံးတယ်ပေါ့။ ဒါမှမဟုတ် **hate** ကမုန်းတာ၊ **bitterness** ကမတရားမှုတစ်ခုကြောင့် နာကျည်းနေတာ လို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ ဘာကိုမုန်းတာလဲ။ ခေါင်းစဉ်က **Nationality** လို့ အမည်ပေး ထားလေတော့ လူမျိုးရေးအရမုန်းတာ၊ လူမျိုးတစ်မျိုးအပေါ် နာကျည်းနေတာလို့ ကောက်ရပေလိမ့်မယ်။ အရင်တုန်းကတော့ သူ့မှာ ဒီလို လူမျိုးချင်း မုန်းတီးစိတ် တွေရှိခဲ့ပေမယ့်လဲ ခုတော့အသက်ကြီးလာပြီမို့ ငယ်ငယ်တုန်းကလို ချမယ်၊ တိုက်မယ် ဆိုတာမျိုးတွေ မရှိတော့ပါဘူး။ စိတ်ဓာတ် ပျော့ပျောင်းလာပြီ။ ရင့်ကျက်လာပြီလို့ ဆိုလိုတယ်။

I see the world as one ကမ္ဘာကြီးကို တစ်ခုတည်းလို့ပဲ မြင်ပါတယ်တဲ့။ ကမ္ဘာပေါ် ရှိ လူမျိုးအသီးသီးဟာ အတူတူပဲပေါ့။ ညီအစ်ကိုတွေချည်းပဲပေါ့။

Yet ဒါပေမယ့်လို့-တဲ့။

though I can no longer hate ငါ့မှာ အမုန်းတရား (လူမျိုးရေးမုန်းတီးစိတ်) မရှိတော့မယ်လဲ-တဲ့။ (အင်္ဂလိပ်လိုမှာက **hate** ကို **verb** လိုသုံးထားတာ၊ အတိအကျဆို လျှင် ‘ငါမမုန်းတော့ပေမယ့်’ ဖြစ်မယ်။ မြန်မာလို မကောင်းဘူး။ ဒါကြောင့် ပြင်ရေးလိုက်ရတယ်။)

My son is still my son ငါ့သားဟာ ငါ့သားပါပဲတဲ့။

All men at God’s round table sit လူအားလုံးဟာ ဒေဝ (ထာဝရဘုရားလည်း ခေါ်ကြရဲ့) ရဲ့ စားပွဲဝိုင်းမှာ ထိုင်နေကြတယ်တဲ့။ စားပွဲဝိုင်းဆိုတာ ရှေးရှေးက အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ကြီး အာသာ ထွင်ခဲ့တာပဲ။ သူ့ သူရဲကောင်းတွေကို အဆင့်အတန်း မခွဲခြားစေဘဲ တစ်တန်းတစ်စား တည်းထိုင်ကြရစေဖို့ စားပွဲဝိုင်းကို အာသာဘုရင် ထွင်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုတယ်။ ခုခေတ်မှာလဲ ‘စားပွဲ ဝိုင်းညီလာခံ’ စသဖြင့် သုံးကြတယ်။ ဖန်ဆင်းရှင် ဒေဝရဲ့ ရှေ့တော်မှောက်မှာ လူအားလုံး အတူတူပါလို့ ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။

And all men must be fed လူအားလုံးကို အစာကျွေးရလိမ့်မယ်တဲ့။

လူချင်းအတူတူပဲမို့ စားတော့လဲ အတူတူဝေစားမျှစား ပြုရလိမ့်မယ်လို့ဆိုလိုတာ ဖြစ် တယ်။

But this loaf in my hand ဒါပေမယ့် ငါ့လက်ထဲက ဒီပေါင်မုန့်ဟာ **This loaf is my son's bread** ဒီပေါင်မုန့်ဟာ ငါ့သားစားစရာပဲဖြစ်တယ်တဲ့။

အခု အဲသလို ပါဒလိုက်သာဘာပြန်ထားတာကို သူ့မူရင်း အင်္ဂလိပ်နဲ့ ပုံစံ တူနိုင်သရွေ့ တူအောင် ကဗျာပြုရလျှင်-

လူမျိုး

အမုန်း ဒေါသ ငါ လွန်ခဲ့ပြီ။
ကမ္ဘာတစ်ခုတည်း မြင်ရဲ့။
ဒါပေမယ့်၊ ငါမမုန်းတော့ပေမယ့်
ငါ့သားဟာ ငါ့သားကွယ်။
လူအားလုံး နတ်စားပွဲဝိုင်းမှာထိုင်၊
လူအားလုံး ကျွေးရလိမ့်၊
ငါ့လက်ထဲက မုန့်ကတော့၊
ငါ့သားပဲ စားရလိမ့်။

ကဗျာမှာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဟာ နှစ်မျိုးရှိတတ်တယ်။ အပေါ်ယံအဓိပ္ပာယ်နဲ့ အတွင်းသား အဓိပ္ပာယ်။ အခု ကဗျာရဲ့ အပေါ်ယံ အဓိပ္ပာယ်ကို သိရပြီးတဲ့နောက် အတွင်းသားအဓိပ္ပာယ်ဟာ မခဲယဉ်းလှတော့ပါဘူး။ သူ့သားလို့သူပြောနေတာဟာ သူ့လူမျိုး၊ သူ့တိုင်းပြည်ကို ဆိုလိုတာဖြစ် ကြောင်း လွယ်လွယ်နဲ့ပဲ သိနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ကဗျာဆရာပြောချင်တဲ့ သဘောက သူဟာ ငယ်စဉ်ကလို လူမျိုးရေး မုန်းတီးစိတ်တို့၊ အာဃာတတို့ မရှိတော့ပါဘူး။ လူမျိုးအားလုံး အတူတူပဲ၊ လူမျိုးအားလုံး ချစ်ချစ်ခင်ခင် သင့်သင့်မြတ်မြတ် နေကြရမယ်ဆိုတာကို သဘော ပေါက်သိမြင်လာပါပြီ။

ဒါပေမယ့် လက်တွေ့အရေးကြုံလာလျှင်တော့ မိမိလူမျိုးကိုပဲ ဦးစားပေး ရလိမ့်မယ်။ မိမိလူမျိုးကောင်းစားရေး၊ မိမိတိုင်းပြည်ကြီးပွားရေးကိုပဲ အားထုတ်ရမယ်လို့ ဖြစ်တယ်။

ဒါဖြင့် ကဗျာကပြောနေတဲ့ ‘ငါ’ဆိုတာ ဘယ်သူလဲလို့ တစ်ဆင့်တက်ပြီး စဉ်းစား ကြရအောင်။ ကဗျာရဲ့ ‘ငါ’ဟာ ကဗျာဆရာတစ်ဦးတည်းမဟုတ်တာကို သိရမယ်။ ခင်ဗျား၊ ကျွန်တော်၊ အားလုံး ဖြစ်နိုင်တာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့ကဗျာရဲ့ ခေါင်းစဉ်ကို ထောက်ချင့်လိုက်တော့ ခင်ဗျား ကျွန်တော်ပုဂ္ဂလိကဆိုတာထက် ကမ္ဘာ့အတိုင်းအတာနဲ့ ပြောချင်တာပါလားလို့ ရိပ်စား မိနိုင်တယ်။ ကမ္ဘာ့အဖြစ်အပျက်တွေကို စိတ်ဝင်စား လေ့လာနေသူ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ကဗျာဆရာပြော တဲ့ ‘ငါ’ဟာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးတွေကို ပြောတာလို့ နားလည် သဘောပေါက်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ အတိတ် ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုပဲ ကြည့်ကြည့်၊ ပစ္စက္ခကမ္ဘာ့ရေးရာတွေကိုပဲ လေ့လာလေ့လာ၊ ကမ္ဘာ့နိုင် ငံကြီးတချို့ဟာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံငယ်လေးတွေရဲ့ ကယ်တင်ရှင်ကြီး၊ ကူညီအားပေး သူကြီး၊ မဟာမိတ်ကြီးရယ်လို့ တယ်လုပ်ချင်ကြတာကိုး။ ဘယ်အမျိုးသားတွေရဲ့ လွတ်မြောက်ရေး ကို ကျွန်တော်တို့ကထောက်ခံအားပေးပါတယ်။ ဘယ်တိုင်းပြည်တွေရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကိုကူညီပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး ဘာညာ စသဖြင့် တယ် အာပေါင်အာရင်း သန်ကြသကိုး။ ဒါတွေဟာတကယ်ပဲလား။ တယ်ကို အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးဖွံ့ဖြိုးရေးတွေမှာ စေတနာသန့်သန့်နဲ့ ကူညီမှာတဲ့လား၊ မကူညီပါဘူး။ သူတို့တိုင်းပြည် သူတို့လူမျိုးရဲ့ အကျိုးစီးပွားကိုသာ သူတို့လုပ်ကြမှာပါ။ လုပ်နေကြတာပါ။ သူတို့နိုင်ငံကြီးတွေ မြောက်ပေးသမျှ ပါးစပ်နဲ့ ကူညီသမျှ အဟုတ်မှတ်လျှင် မှားလိမ့်မယ်လို့ ကဗျာဆရာက သတိပေးနေတာ ဖြစ်ပါကြောင်း။

PEOPLE WHO MUST

**I painted on the roof of a skyscraper.
I painted a long while and called it a day's work,
The people on a corner swarmed and the traffic cop's
whistle never let up all afternoon.
They were the same as bugs, many bugs on their way-
Those people on the go or at a standstill,
And the traffic cop a spot of blue, a splinter of brass,
Where the black tides ran around him.
And he kept the street. I painted a long while.
And called it a day's work.**

Carl Sandburg

မနားမနေဘဝ

ဒီလိုကဗျာမျိုးကို လွတ်လပ်ကဗျာ (**vers libre**) လို့ ခေါ်တယ်။ ရှေးရိုးကဗျာလို မကြာစနစ်ကို မသုံးဘဲ စကားပြော ရစ်သမ်ကို သုံးတဲ့ ကဗျာမျိုး၊ ပါဒအရေအတွက် ပါဒတစ်ခု မှာပါတဲ့ အက္ခရာအရေအတွက်တို့မှာ တိတိကျကျသတ်မှတ်ချက်မရှိတဲ့ ကဗျာမျိုးပါပဲ။ ကြိုက်ရာ ပါဒတစ်ခုကို ယူကြည့်ပါလေ။ လဟုဂရု၊ လဟုဂရု၊ သို့မဟုတ် ဂရုလဟု၊ ဂရုလဟု ဆိုတဲ့ တစ်ပြေးညီညီ သတ်မှတ်စီစဉ်ထားတာ မရှိတော့ပါဘူး။ ပါဒအမှတ် ၁ ကိုကြည့်ရအောင်။ ဂရုသံ ထားရမယ့် နေရာတွေကို စာလုံးစောင်းနဲ့ ပြလိုက်မယ်။

I paint/ed on/the roof/of ad sky/scraper နှစ်လုံးတစ်တွဲ နှစ်လုံးတစ်တွဲ သွားမှာလိုလိုနဲ့ မသွားဘဲဖြစ်နေတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒါ စကားပြောပုံစံပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ယေဘုယျတော့နိမ့်မြင့်သံညီလှနီး ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အင်္ဂလိပ် စကားပြောတာကလဲ အဲဒီအတိုင်းပါပဲ။ နောက်ပါဒများကို ဆက်လေ့လာကြည့်လျှင် ပိုသဘောပေါက်လိမ့်မယ်။

ကဲ-အခု အဓိပ္ပာယ်ကို ကြည့်ကြရအောင်။

ခေါင်းစဉ်က **People Who Must** တဲ့။ **must** ဆိုတာ ကြိယာထောက်မျှ ဖြစ်တယ်။ နောက်က ကြိယာပြည့်တစ်လုံး ဖြည့်လျက် ပါရမယ်။ **must go, must work** စသည်ဖြင့်။ အခု မပါဘူး။ တမင်တို့လို့တန်းလန်းလုပ်ထားတယ်။ စာဖတ်သူက ကိုယ်ထည့်ချင်ရာ ကြိယာ တစ်ခုထည့်ပြီး ခံစားကြည့်ရုံပဲ။ သွားရလာရ အလုပ်လုပ်ရတာကို အဓိပ္ပာယ်ထွက်တဲ့စကားလုံး တစ်ခုခုသာ ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်နိုင်တယ်။ သူ့ကဗျာစာသားကို အစအဆုံး ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့မှ အရသာရှိလိုက်တဲ့ ခေါင်းစဉ်ကလေးဆိုတာကို သဘောပေါက်လာလိမ့် မယ်။

I painted on the roof of a skyscraper ငါ မိုးထိတိုက်ကြီးခေါင်းမိုးပေါ်မှာ ပန်းချီဆွဲနေတယ်တဲ့။ တကယ်ဆေးနဲ့ ပိတ်ကားနဲ့ပန်းချီဆွဲတာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကဗျာဆရာက စကားလုံးတွေနဲ့ ပန်းချီခြယ်နေတာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြိုက်သလို ယူဆပါလေ။

I painted a long while အကြာကြီးဆွဲတာတဲ့။

and called it a day's work တော်လောက်ပြီ။

နားဦးမယ်လို့အောက်မေ့မိသတဲ့။ အင်္ဂလိပ်စကားမှာ **idiom** ရှိတာက **call it a day** ပါ။ အလုပ်လုပ်တာ တော်လောက်ပြီလို့ အဓိပ္ပာယ်ထွက်တယ်။ ဒါကိုပဲတိုးချဲ့ပြီး ကဗျာဆရာက **called it a day's work** လို့ရေးလိုက် တာပါ။

the people on a corner swarmed ထောင့်တစ်ထောင့်မှာ လူတွေစုပြုံအုံဖွဲ့ နေတော့တယ်တဲ့။

and the traffic cop's whistle never let up all afternoon

ယာဉ်ထိန်းရဲသားရဲ့ ဝီဝီသံဟာ တစ်ညနေလုံး ရပ်တယ်ကိုမရှိတော့ဘူးတဲ့။

They were the same as bugs, many bugs on their way သူတို့ဟာ

ပိုးမွှားတွေ၊ ချီတက်လာနေကြတဲ့ ပိုးမွှားအမြောက်အမြားနဲ့ အတူတူပါပဲတဲ့။ ဒီနေရာမှာ အင်္ဂလိပ်စကားချင်း တူပေမယ့် ဗြိတိသျှနဲ့အမေရိကန် အသုံးအနှုန်းမတူညီတာကို သတိပြုပါ လေ။ ဗြိတိသျှအင်္ဂလိပ်စကားမှာ ဘာကါ ဆိုတာကကြမ်းပိုးလိုညစ်တီးညစ်ပတ် အိမ်မှာကြမ်းမှာ ပေါက်ဖွားတဲ့ သွေးစုပ်အကောင်အလှေးများကိုသာခေါ်တာ။ အမေရိကန် အင်္ဂလိပ်စကားမှာတော့ အပင်တွေကို ကိုက်စားဖျက်ဆီးတတ်တဲ့ အင်းဆက်ပိုးမွှား

မှန်သမျှလိုလိုကို ခေါ်တယ်။ ကားလ်ဆဲန်းဒဘတ်က အမေရိကန်စာဆိုဆိုတော့ ပိုးမွှားလို၊ နားလည်ရမယ်။

Those people on the go or at a standstill သွားလာလှုပ်ရှားနေတဲ့၊ ငြိမ်ရပ်နေတဲ့၊ ဒီလူတွေတဲ့၊ ဒီပါဒဟာ အထက်က ပါဒနဲ့ပေါင်းပြီးမှ တစ်ဝါကျဖြစ်တယ်။ **They were the same uae standstill** အထိ နှစ်ပါဒ ပေါင်းလိုက်တော့မှ ‘သွားလာနေတဲ့၊ ရပ်နေတဲ့၊ ဒီလူတွေဟာ ပိုးမွှားတွေနဲ့အတူတူပါပဲ’ လို့ ဖြစ်သွားတယ်။

And the traffic cop a spot of blue, a splinter of brass ယာဉ်ထိန်းရဲသားကြီးဟာ အပြာစက်တစ်စက်၊ ကြေးဝါအပိုင်းအစတစ်စမျှသာတဲ့။ ကဗျာ ဆရာဟာ မိုးထိတိုက်ကြီး ခေါင်မိုးပေါ်ကဆိုတာကို သတိပြုပါလေ။ အပြာရောင် ယူနီဖောင်းနဲ့ ရဲသားကြီးကို အပြာစက်တစ်စက်ပဲ မြင်ရတော့တာပေါ့။ သူ့ကြယ်သီး၊ ခါးပတ်ခေါင်း စသည်က ကြေးဝါ၊ ဒါကြောင့် ကြေးဝါအပိုင်းအစလို့ဖွဲ့တယ်။ မြန်မာလိုမှာ တော့ ‘အပိုင်းအစ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးက အားပျော့နေတယ်။ **splinter** ဆိုတာက ခုတ်လိုက်ခွဲလိုက်လို့ပဲထွက်လာတဲ့ ချွန်ချွန်အပိုင်းအစကို ပြောတာ။ ဘာသာပြန်ဟာ မူရင်းကို လိုက်မမိတော့ဘူး။

Where the black tides ran around him.

And he kept the street ဒီရေအနက်တွေက သူ့ပတ်လည်မှာ စီးဆင်းသွားရာ သူက လမ်းမကြီးကို ထိန်းသိမ်းနေရာမှာတဲ့။ ဒီနှစ်ပါဒကိုအထက်ပါဒ (**And the traffic cop** စတဲ့ပါဒ)နဲ့ ပေါင်းလိုက်ပါလေ။ ဝါကျပြည့်စုံသွားလိမ့်မယ်။ ဒီရေအနက်တွေ သူ့ဝန်းကျင် မှာစီးဆင်းသွားရာလမ်းကို သူထိန်းနေရာမှာ ရဲကြီးဟာ အပြာစက်တစ်စက် မျှသာ . . . လို့ ဖြစ်သွား လိမ့်မယ်။ လူတွေကို ‘ဒီရေအနက်’ လို့သုံးထားတဲ့နိမိတ်ပုံရဲ့ ထိမိသွားပုံကို ဆင်ခြင်ပါလေ။

I painted a long while/And called it a day's work ငါအကြာကြီး ပန်းချီဆွဲ နေခဲ့တာ၊ တော်လောက်ပြီ၊ နားဦးမယ်တဲ့။

သာမန်ကာလျှံကာ အပေါ်ယံကြော ကြည့်လိုက်လျှင်တော့ ဒီကဗျာဟာ ရွှေမြို့တော်မှာ လူတွေစည်ကားနေပုံကို ဖွဲ့ထားတာပဲလို့ဆိုရုံရှိတာပဲပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူ့ခေါင်းစဉ်တပ်ထားပုံရယ် **called it aday's work** လို့ နှစ်ခါထပ်ကျော့ပုံရယ်ကို

ထည့်သွင်း စဉ်းစားကြည့်လိုက်မယ်ဆို လျှင်တော့ လူစည်ကားတာ၊ ပျားပန်းခတ်မှု သွားလာလှုပ်ရှားနေရတာမျှကို သရုပ်ဖော်တာထက် ပိုနေကြောင်းသိလာလိမ့်မယ်။

I painted a long while and called it a day's work. . .

ငါကသာအကြာကြီး ပန်းချီဆွဲခဲ့ပြီပဲ၊ တစ်နေ့တာအလုပ် တော်လောက်ပြီ၊ ရပ်ဦးမှ ဖြစ်မယ်လို့ ဆိုနေတယ်။ တကယ်ကတော့ တော်လို့မရပါကလား။ ရပ်လို့ မရပါကလား။ ဆက်လက်သွားနေ ရဦးမှာ။ လှုပ်ရှားနေရဦးမှာပါလား။ ဘဝဆိုတာဒီလိုအဆတ်မပြတ် သွားလာလှုပ်ရှား နေတာပါ ကလားဆိုတဲ့ အသိကို တစ်စုံစီမံအကြောထဲ အချဉ်ထဲ ခံစားလာရတယ်။ ဒီသဘောကို ခေါင်းစဉ် **People Who Must** ကပြနေတယ်။ ‘မနေမနား တစ်သွားတည်း သွားရတာ’ဆိုတဲ့ ဘဝသံသရာ သီချင်းစာသားနဲ့ ဆင်တယ်။ ထပ်တူတော့မဟုတ်ဘူး။ ဘဝသံသရာက သံသရာကို ပြောတာ။ ဆဲနဲဒဘတ်ကတော့ ခုဘဝကိုပဲ ‘မနေမနား တစ်သွားတည်းသွား’ နေရတာပါတဲ့။

-ရမယ့်လူတွေ

ငါ မိုးထိတိုက်ကြီး ခေါင်မိုးပေါ် ပန်းချီဆွဲတယ်။
ငါ အကြာကြီး ဆွဲပြီး တော်လောက်ပြီ ဆုံးဖြတ်ခဲ့။
ထောင့်တစ်ထောင့်မှာ လူတွေ အုံဖွဲ့၊ ယာဉ်ထိန်းရဲရဲ့ ဝီစီသံ တစ်ညနေလုံး မစဲတော့ဘူး။

ပိုးမွှားတွေနဲ့ အတူတူပါပဲ၊ ချီတက်လာနေတဲ့ ပိုးမွှားတွေ-
အဲဒီ သွားလာနေ၊ ငြိမ်ရပ်နေတဲ့ လူတွေ။
ယာဉ်ထိန်းရဲ့ အပြာတစ်စက်၊ ကြေးဝါအစတစ်စ။
ဒီရေအနက်ရောင် သူ့ပတ်လည် စီးဆင်းနေ
သူ လမ်းမကြီးကို ထိန်း၊ ငါ အကြာကြီး ပန်းချီဆွဲ၊
ပြီး တော်လောက်ပြီ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။

ကားလ် ဆဲနဲဒဘတ်

TREE AT MY WINDOW

**Tree at my window, window tree,
My sash is lowered when night comes on;
But let there never be curtain drawn
Between you and me.**

**Vague dream-head lifted out of the ground.
And thing next most diffuse to cloud,
not all your light tongues talking aloud
Could be profound.**

**But tree, I have seen you taken and tossed,
And if you have seen me when I slept.
You have seen me when I was taken and swept
And all but lost.**

**That day she put our heads together,
Fate had her imagination about her,
Your head so much concerned with outer,
Mine with inner, weather.**

Robert Frost

ငါ့ပြတင်းပေါက်က သစ်ပင်

Tree at my window, window tree ငါ့ပြတင်းပေါက်က သစ်ပင်၊
ပြတင်းပင်ငဲ့။ သစ်ပင်ကိုပဲ လူသဖွယ် ခေါ်ဝေါ်လိုက်တဲ့ အာလုပ်စကား။

My sash is lowered when night comes on ညရောက်လာလျှင်
(ပြတင်းပေါက်) နားပတ်တန်းကို အောက်ဆွဲချလိုက်ရတယ်။

လျှင် (ပြတင်းပေါက်)နားပတ်တန်းကို အောက်ဆွဲချလိုက်ရတယ်။

But let me ဒါပေမယ့် မင်းနဲ့ငါကြား ကန့်လန့်ကာ မခြားပါစေနဲ့တဲ့။
မင်းနဲ့ငါ ဘဝတူတွေပဲလို့ ဆိုလိုတယ်။

Vague Ground မြေကြီးထဲက မြောက်တက်လာတဲ့ ဝိုးတဝါး အိပ်မက်
ခေါင်းငံ့ သစ်ပင်ကို ခေါ်လိုက်တာလို့ သိရမယ်။ သစ်ပင်ကိုပဲ သတ္တဝါလို
အိပ်မက်မက်တတ်၊ တွေးတတ် လေဟန်တင်စားရေးထားတယ်။

And thing cloud တိမ်ဆီကို အပျံ့နဲ့ဆုံးအရာငဲ့တဲ့။ ဒါလဲသစ်ပင်ကို
ပြောနေတာပါပဲ။ သစ်ပင်ကြီးက အာကာသထဲ မိုးမိုးမတ်မတ်ပျံ့နဲ့နေဟန်၊ စကားဆိုနေ
ဟန်ဖြစ်နေတာကို သရုပ်ဖော်ထားတာပါ။

Not all profound ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် စကားဆိုနေကြတဲ့
မင်းရဲ့ပေါ့ပါး တဲ့ လျှာအားလုံးဟာ နက်နဲနိုင်မယ် မဟုတ်ဘူး။ သစ်ရွက်လှုပ်ရှားသံကို
သစ်ရွက်များ စကားပြောဟန်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်တင်စားရေးကြတာ တွေ့ဖူးမှာပေါ့။ ခုလဲ
အဲဒါကိုပဲ တစ်မျိုးဖွဲ့တာပါပဲ။

But tree, I have seen you taken and tossed ဒါပေမယ့် သစ်ပင် ရယ်၊
မင်းကို ဆုပ်ကိုင်ငှော့ယမ်းကြတာ ငါမြင်ဖူးတယ်တဲ့။ လေမုန်တိုင်းက သစ်ပင်ကြီးကို
ဆုပ်ကိုင် ခါယမ်းလိုက်တာကို ဖွဲ့ထားတာပါပဲ။

And if you have seen me when I slept ငါအိပ်တုန်းမှာ မင်းငါ့ကို
မြင်ဖူးတယ် ဆိုလျှင် (ပြတင်းပေါက်က သစ်ပင်ဆိုတာကို သတိရပါလေ)

You have seen me lost ငါ့ကို ဆုပ်ကိုင်ခါယမ်းကြသမို့
လုံးဝဒုက္ခရောက်ရတာ ကို မင်းမြင်ဖူးမှာပေါ့တဲ့။ ကဗျာဆရာက သူ့အဖြစ်ကို သစ်ပင်ကို

ပြောပြနေတာဖြစ်တယ်။ သစ်ပင်ကို မုန်တိုင်းက လှုပ်ကိုင်စေ့ယမ်းပစ်သလို မိမိ ကဗျာဆရာကိုလဲ ဆုပ်ကိုင်ခါယမ်းပစ်ကြလို့ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရပါတယ်တဲ့။ မုန်တိုင်း ဒဏ်ခံရတဲ့နေရာ၊ သစ်ပင်နဲ့ကဗျာဆရာ တူကြတယ်။ ကဗျာဆရာကို ဆုပ်ကိုင်ခါယမ်းပြီး ဒုက္ခပေးတဲ့ ‘မုန်တိုင်း’ကကော ဓာတ်ကြီးလေးပါးထဲက ဝါယောမုန်တိုင်းပဲလား ဆက်ဖတ်ပါလေ။

That day she put our heads together ငါတို့ ဦးခေါင်းတွေကို အတူယှဉ်ထားတဲ့ နေ့ကတဲ့။ ငါ့ရောမင်းရော စိတ်ဆင်းရဲအောင်လုပ်တဲ့ နေ့ကလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ လုပ်တဲ့သူ **she** ဆိုတာဘယ်သူလဲ၊ နောက်စာကြောင်းမှာ ပါတယ်။

Fate had her imagination about her ကံကြမ္မာဟာ တော်တော်စိတ် ကူးကောင်းတယ်နော်-တဲ့။ ကံကြမ္မာကို **she** လို့ သုံးထားကြောင်း သိရပြီ။ မင်းနဲ့ငါ့ကိုတစ်ပြိုင် နက်ဒုက္ခရောက်စေတဲ့ နေ့ကကံကြမ္မာဟာ စိတ်ကူးကောင်းတယ်။ ဉာဏ်ကြီးတယ်။ ငါတို့ကို လှလှပပ ဒုက္ခရောက်အောင် ကြံကြံစည်စည်လုပ်မှ လုပ်တတ်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

Your head so much concerned with outer ဝါကျမဆုံးဘူးလို့သိရမယ်။ **outer** က နာမဝိသေသနဆိုတော့ သူ့နောက်က နာမ်တစ်ခုရှိရမယ်။ နောက်ပါဒက **inner** ရဲ့ နောက်က နာမ်ပုဒ် **weather** ပဲလို့ ဆက်စပ်ယူတတ်ရတယ်။ အပြည့်အစုံပြန်ရေး လျှင်-

Your head concerned with outer weather,

Mine with inner weather လို့ ရမယ်။ မင့်ခေါင်းမှာ ပြင်ပမိုးလေဝသ ကြောင့် ပူနံရ၊ ငါ့ခေါင်းမှာ အတွင်းမိုးလေဝသကြောင့် ပူနံရပါသတဲ့။

အခုလေးပိုဒ်စလုံးရဲ့ သဘောသွားကို တောက်လျှောက်ဆက်စပ်ကြည့်ကြရအောင်။

ကဗျာဆရာရဲ့ အခန်းပြတင်းဝနားမှာ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်ရှိတယ်။ ကဗျာဆရာနဲ့ ဒီသစ်ပင်ဟာ တစ်သားတည်းပါပဲ။ ညမှာ နားပတ်တန်းကို ဆွဲချပြီး အိပ်ရစေကာ၊ သစ်ပင်နဲ့ သူနဲ့ ဘဝခြားမသွားပါဘူးတဲ့။ ကဗျာဆရာက သစ်ပင်ကို လူလို သဘောထားပြီး ဆက်ဆံစကားပြောနေ တယ်။ မြေကြီးထဲက ကြွတက်လာကာ အိပ်မက် မက်တတ်သူကြီးလို့ ခေါ်ထားတယ်။ မိုးထိလုနီး မားမားရပ်ကာ စကားတွေ ကြွယ်ဝ

တယ်။ စကားတွေကတော့ လေးလေးနက်နက်ချည်း ဟုတ်မယ် တော့မထင်ဘူးတဲ့။ ဒါပေမယ့်ဒီသစ်ပင်ကြီးလဲ ဒုက္ခကင်းကင်းနေရတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ခါတစ်လေ ဒီသစ်ပင်ကြီးခမျာ ဖမ်းကိုင်ငှေ့ယမ်းပစ်တာ ခံရတာတယ်ဆိုတာကို ကဗျာဆရာ မြင်ဖူးတယ်။ အလားတူပဲ အိပ်ပျော်နေစဉ် ကဗျာဆရာလဲ တစ်စုံတစ်ဦးက ဆုပ်ကိုင်ငှေ့ယမ်းပစ်တာ ခံရသလို ဖြစ်နေတာကို သစ်ပင်ကြီးမြင်ဖူးမှာပါပဲတဲ့။ ပြတင်းနားက သစ်ပင်ဆိုတော့ ကဗျာဆရာအိပ်တာ မမြင်ချင့်အဆုံးကိုး။ သစ်ပင်နဲ့ကဗျာဆရာဟာ ကံကြမ္မာရဲ့ အထုအထောင်းကို ခံရတဲ့နေရာမှာ တူညီကြလေရဲ့။ သစ်ပင်က ဗဟိဒ္ဓမိုးလေရဲ့ ဒဏ်ကို ခံရ၊ မဟိဒ္ဓမိုးလေကို ကြောက်နေရတာတယ်။ ကဗျာဆရာမှာတော့ အဇ္ဈတ္တမိုးလေကိုပဲ ရွံ့ကြောက်နေရတော့တယ်-တဲ့။

ဒီကဗျာမှာ အမြင့်ဆုံးအပိုင်း၊ အရေးအကြီးဆုံး အပိုင်းက စတုတ္ထအပိုင်း၊ တတိယနဲ့ စတုတ္ထပါဒများပဲ ဖြစ်တယ်။ မကြာမကြာ ကိုးကားလေ့ရှိကြတယ်။

**Your head so much concerned with outer,
Mine with inner, weather**

အင်္ဂလိပ်စကားမှာ **weather** ဆိုတာ မြန်မာ ‘မိုးလေဝသ’ထက်ပိုတယ်။ မိုးနဲ့လေ လောက်တင် ပြောတာ မဟုတ်ဘဲ မိုးတွေ၊ လေတွေဝရုန်းသုန်းကား တိုက်ဟယ် ရွာဟယ်နဲ့ သောင်းကျန်းတာကိုပါ အနက်ထွက်နေတယ်။ သစ်ပင်ခံရတဲ့ မိုးလေဝသ ကတော့ ရှင်းပါတယ်။ လူသားဖြစ်တဲ့ကဗျာဆရာ ခံစားရတဲ့ ‘မိုးလေဝသ’က ဘာလဲ။ ‘အဇ္ဈတ္တ’(အတွင်း)လို့ ညွှန်းတာကို သတိပြုပါလေ။ စစ်မက်၊ စီးပွားရေး၊ အိမ်ထောင်ရေးစတဲ့အပြင် ဗဟိဒ္ဓအဖြစ်ဆိုးများကို ပြောတာ မဟုတ်ဘဲ၊ ဒီအပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓအဖြစ်ဆိုးတွေကြောင့် အတွင်းစိတ်မှာလာပြီး ဂယက်ထရတဲ့ ဒေါမန သာတရားတွေ ဖြစ်တယ်။ လူမှာ ဒုက္ခရောက်ရတယ်ဆိုတာ အတွင်းစိတ်ပါပဲ။ အတွင်းစိတ် ဗလောင်ဆူ အုံကြွနေတာက ပြင်ပမီးထက် ဆိုးတယ်။ ဒီစိတ်ကြောင့် ကဗျာဆရာမှာ အိပ်ရတဲ့ လူးလွန်နေရတာများ သစ်ပင်ကြီးကို မုန်တိုင်းက ငှေ့ယမ်းပစ်နေသလိုပါပဲတဲ့။ စိတ်ရဲ့ ဒုက္ခပေး နိုင်စွမ်းကို ကဗျာဆရာက ပြောနေတာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် အခုရေးပြောနေသလို ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ရေးမနေဘဲ (ဒီထက်မက ကျမ်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ ရေးချင်လျှင်လည်း ရသေးတယ်) စကားလေးနှစ်လုံး (**inner weather**) နဲ့တင် သရုပ်ပီစေတယ်။ ဒါ ကဗျာပြောပုံပါ ပဲ (**the way poetry speaks**) ။

ငါ့ ပြတင်းပေါက်က သစ်ပင်

ငါ့ပြတင်းပေါက်က သစ်ပင်၊ ပြတင်းပင်ငဲ့၊
ည ရောက်တော့ နားပတ်တန်း ဆွဲချရ။
ကန့်လန့်ကာတော့ မခြားစေနဲ့၊ ဘယ်တော့မှ
မင်းနဲ့ ငါ ကြားလျှင်။

မြေက တက်လာတဲ့ အိပ်မက်ခေါင်းငဲ့၊
တိမ်ဆီ အပျံ့ဆုံး၊ အနီးက အရာရေ
ကျယ်လောင်တဲ့ မင့်လျှာပေါ့ အားလုံးဟာလေ
မနက်နဲ့နိုင်ကွဲ့။

အပင်ရေ၊ မင်း ဆွဲယမ်းခံရ ငါ မြင်ဖူးတယ်၊
ငါ အိပ်နေတာ မင်း မြင်ဖူးရင်လဲ
ငါ ဆွဲယမ်းခံရတာ မင်း မြင်ဖူးပြီပဲ၊
အရှုံးဘဝမျှကွယ်။

တို့ ခေါင်းတွေကို အတူထားစဉ်က
ကံကြမ္မာဟာ သူ့စိတ်ကူးလေးနဲ့ သူ ရယ်၊
မင့် ခေါင်းမှာ ပြင်ပကြောင့် ပူပန်ရတယ်၊
ငါ့ခေါင်း အတွင်း မိုးလေဝသ။

ရောဘတ် ဖရော့စိတ်

ကဗျာကို ဣအမ္ဂိုဏ်းနဲ့ ဖွဲ့ပါတယ်။ လေးပါဒ်ရှိတဲ့အနက် ပထမ၊ ဒုတိယ၊
တတိယ ပါဒများမှာ လေးဂိုဏ်းစီပါရှိပြီး စတုတ္ထပါဒ်မှာ နှစ်ဂိုဏ်းပါရှိတယ်။
အက္ခရာအရေအတွက်လည်း တချို့ပါဒ်မှာ ကိုးလုံးပါတတ်ပြီး စတုတ္ထပါဒ်မှာ
ငါးလုံးဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ပါပဲ။ ကာရန်စနစ်က **abba** ဖြစ်တယ်။

EAST BRONX

**In the street two children sharpen
Knives against the curb.
Parents leaning out the window
above gaze and think and smoke
and duck back into the house
with locked door to read
of the happiness of two tortoises
on an island in the Pacific-
always alone and always
the sun shining**

David Ignatow

မသိကျိုးကျွံ

အင်္ဂလိပ်ကဗျာ ဖတ်တယ်ဆိုတာ ပါဒလို့ခေါ်တဲ့ တစ်ကြောင်းစီ တစ်ကြောင်းစီကို တင်ကြည့်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ကောက်လို့မရကြောင်း အခုလောက်ဆိုလျှင် (ဒီကဏ္ဍကို အစဉ်တစိုက် ဖတ်ခဲ့သူများ) ရိပ်မိသဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ကဗျာမှာ ပါဒတွေ စီတာနဲ့ သဒ္ဒါနည်းအရ ဝါကျဖွဲ့တာ တခြားစီဖြစ်တယ်။ တစ်ပါဒ (ဝါ၊ တစ်ကြောင်း)ကို တစ်ဝါကျလို့ မယူဆအပ်ဘူး။ သဒ္ဒါနည်းအရ ဒုတိယပါဒကိုများ ဆက်ထားလေသလား ကြည့်တတ်ရတယ်။

အခုကဗျာကိုကြည့်လေ။ ပထမပါဒက

In the street two children sharpen လမ်းပေါ်မှာ ကလေးနှစ်ယောက် သွေးနေကြတယ်တဲ့။ ဘာကိုသွေးနေကြတာလဲ။ သွေးလိုက်တော့မှ ဓားသွေးနေကြ မှန်း သိရ တယ်။

In the street two children sharpen knives against the curb လမ်းပေါ်မှာ ကလေးနှစ်ယောက် ပလက်ဖောင်းအစွန်းမှာ ဓားသွေးနေကြတယ်တဲ့။

ဒါပေမယ့် အောက်ပါဒေတွေမှာတော့ ဝါကျကြီးက အရှည်ကြီးတစ်ကြောင်းတည်း ဖြစ်နေ တဲ့အတွက် အလျဉ်းသင့်သလိုသာ ပုဒ်စုလေးတွေခွဲပြီး ဘာသာပြန်ပါမယ်။

Parents leaning out the window above အပေါ်က ပြတင်း ပေါက်ကမိုရပ်နေတဲ့ မိဘများ-

gaze and think and smoke ဝေးကြည့်ကာ၊ စဉ်းစားကာ၊ ဆေးလိပ်သောက်ကာ-

and duck into the house အိမ်ထဲကို ပြန်ရှောင်ထွက်သွား ကြတယ်တဲ့။ ဒီနေရာမှာ မြန်မာလိုဘာသာပြန်က အင်္ဂလိပ်စကားကို လိုက်လို့မမီတော့ပါ။ **duck** ဆိုတာက တစ်ခုခု ပစ်လိုက်လို့ မမှန်ရအောင် ခေါင်းငုံ့ရှောင်လိုက်တာကို ပြောတာ။ အန္တရာယ်ကို ရှောင်တယ်ဆိုတဲ့သဘော အလိုလိုပါနေတယ်။ မြန်မာလိုအနီးဆုံးစဉ်းစားပြီး ‘ရှောင်ထွက်’လို့ သုံးလိုက် တယ်။ မူရင်းကို မမီပါဘူး။

ဝါကျက အဲဒီမှာတင် မပြီးသေးပါဘူး။ ဘာလို့ ရှောင်ထွက်သွားတယ်ဆိုတာကို ဆက်ပြောပါတယ်။ ရည်ရွယ်ချက်ပြပုဒ်စုက မြန်မာမှာကြိယာရှေ့ကနေတယ်။ (ပညာသင်ဖို့ ကျောင်းသွားတယ်)၊ အင်္ဂလိပ်မှာ ကြိယာနောက်ကနေတယ်။ (**go to school to learn. . .**)။ ခုလဲ အဲဒီအတိုင်းပဲ ဘာလို့ ရှောင်ထွက်လဲ

to sit on the toilet seat အိမ်သာခွက်ပေါ် ထိုင်ဖို့ တဲ့။ တစ်ခါ အင်္ဂလိပ်စကားမှာ နာမဝိသေသနပုဒ်က နာမ်ရဲ့နောက်ကလာတယ်။ (မြန်မာ မှာတော့ နာမ်ရဲ့ရှေ့က)။ အဲဒီတော့

to sit on the toilet seat with locked door တံခါးပိတ်တဲ့အိမ်သာ ခွက်ပေါ် ထိုင် တဲ့။ ဘာလုပ်ဦးမှာလဲ

to read စာဖတ်ဖို့တဲ့။ ဘာဖတ်မှာလဲ။
of the happiness of two tortoises လိပ်နှစ်ကောင်ရဲ့ ချမ်းသာသုခ အကြောင်းကိုတဲ့။ ဘယ်က လိပ်တွေလဲ။

on an island in the Pacific ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာထဲက ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်က လိပ်နှစ်ကောင်တဲ့။

ဒါ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ အဆောက်အအုံအတိုင်း တစ်ပိုင်းစီ ရှင်းပြခဲ့တာပါ။
မြန်မာလိုဆိုလျှင်တော့ သဒ္ဒါဆောက်အုံကိုပြင်ပစ်ကာ ဝါကျတိုလေးတွေ လုပ်ပစ်ရမှာပဲ။
“အိမ်သာထဲဝင်၊ တံခါးပိတ်၊ ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာထဲက ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်က
လိပ်နှစ်ကောင်ရဲ့ ချမ်းသာသုခအကြောင်း ဖတ်နေတော့တယ်” လို့ ဖြစ်မယ်။

always alone အမြဲတမ်းနှစ်ကောင်တည်းတဲ့။ ဒါလိပ်နှစ်ကောင်တည်းရှိတာကို
ပြောတာဖြစ်သလို၊ အပြင်လောကမှာ ဘာဖြစ်နေနေ၊ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပဲ
အေးအေးလူလူနေ ချင်တဲ့ မိဘဆိုသူများရဲ့ စိတ်သဘာဝကိုလဲ ညွှန်းလိုရိပ်ပြနေတယ်။

always the sun shining နေကလဲ အမြဲထွန်းလင်းလို့တဲ့။ ဒီနေရာမှာ
သဒ္ဒါအရ ပိုင်းယူပြလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ ကဗျာစာကိုယ်မှာတောင် **always alone and
always** ရယ်လို့ တစ်ကြောင်းတည်းမှာစီထားတဲ့အတွက် ဒုတိယ **always** က ပထမ
always ကို အားဖြည့်ပေးသလို ရှိနေတယ်။ သူတို့အေးတဲ့ တိုင်းပြည်များမှာက
နေထွန်းလင်း တယ်ဆိုတာ ရာသီဥတု သာယာတာပါပဲ။ ဒါကြောင့်နေ
အမြဲထွန်းလင်းတယ်ဆိုတာ ရာသီဥတု အမြဲသာယာတယ်လို့ ဆိုလိုရာရောက်တယ်။

အခု ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို ပြန်ကြည့်ကြရအောင်

လမ်းပေါ်မှာ ကလေးနှစ်ယောက် ပလက်ဖောင်းအစွန်းမှာ ဓားသွေးနေကြတယ်။
လမ်းအထက်တိုက်ခန်းပေါ်က ပြတင်းပေါက်မှာ ဒီကလေးတွေရဲ့ မိဘ၊ သူတို့မိဘ
မဟုတ်လဲ မိဘအရွယ်လူကြီးများ ရပ်ကြည့်နေကြတယ်။ ပြီး- စဉ်းစားတွေးတော
နေကြသေးတယ်။ (အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ စဉ်းစားကြည့်ကြသေးတယ်။) ပြီးတော့မှ ဆေးလိပ်
သောက်နေလိုက်ကြတယ်။ ဒီနောက် ပြတင်းပေါက်ကနေ အိမ်ထဲပြန်ဝင်သွားကြကာ
အိမ်သာထဲဝင်၊ အိမ်သာတံခါးပိတ်၊ စာဖတ်နေကြ တော့တယ်။ ဖတ်တဲ့စာက
ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာပေါ်က ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်က လိပ်နှစ်ကောင် ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ကြပုံ
အကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ စာ။ ကျွန်းကလေးပေါ်မှာ နှစ်ကောင်တည်း ရယ်။
လောကကြီးနဲ့ အဆက်ပြတ်လို့၊ ရာသီဥတုကလည်း သာယာပါဘိသနဲ့တဲ့။

ကဗျာက ဖြစ်ရပ်နှစ်ခုကို မီးမောင်းထိုးပြထားတယ်။ တစ်- လမ်း တစ်လမ်းပေါ်မှာ
ဓားသွေးနေတဲ့ ကလေးနှစ်ယောက်။ နှစ်- ဒီကလေးတွေ ဓားသွေးနေကြတာကို
မြင်ပါလျက်နဲ့ မသိကျိုးကျွံပြုကာ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် စာဖတ်နေကြတဲ့ လူကြီးတစ်ဦး။
ဒါပါပဲ။ ဘာဝေဖန်ချက်မှ မပါ။ ဘာသုံးသပ်ချက်၊ နိဂုံးကောက်ချက်မှမပါ။ လက်ညှိုးထိုးရုံ

ထိုးပြလိုက်တာပဲ။ ကဗျာရဲ့ အလုပ်က ဒါပဲကိုး။ ကဗျာရဲ့သဘောကို နားမလည်သူ တစ်ဦးသာရေးမယ်ဆိုလျှင် ဆက်လက်ပြီး

ဤသို့ ကလေးတွေ
ပြုကျင့်နေသော်
မသွေမချ
လမ်းညွှန် ပြဖို့
မိဘတာဝန် ဖြစ်သည်တကား။

လို့ ရေးတော့မှာ သေချာတယ်။ ရေးတော့ ဘာဖြစ်သလဲ ရေးတော့ ကဗျာဖတ်သူ စိတ် အလုပ်လုပ်စရာ မကျန်တော့ဘူးပေါ့။ ကဗျာပျက်ကရောပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဒီအတိုင်း ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကဗျာဆရာအများစု ရေးနေကြတာပါပဲ။

ဒီကဗျာ အပါအဝင် **David Ignatow** ရဲ့ ကဗျာစု (**Rescue the Dead**) ကို ၁၉၆၈ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနှစ်တွေတစ်ဝိုက်ဟာ အနောက်လို ခေါ်ကြတဲ့ အမေရိ ကန်၊ အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီစတဲ့ နိုင်ငံများမှာရော၊ အရှေ့လို့ခေါ်ကြတဲ့ ရုရှား၊ တရုတ်စတဲ့ တိုင်းပြည်များမှာပါ လူငယ်တွေရဲ့ ထကြွမှုတွေ ခေတ်စားခဲ့တဲ့ အခါကာလများဖြစ်တယ်။ လမ်းသရဲ၊ ဟစ်ပီ၊ တပ်နီ အသွင်အမျိုးမျိုးနဲ့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြတာ မှတ်မိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကဗျာထဲက မိဘများလို ဘယ်သူသေသေ ငတေမာပြီးရော သဘောထားရှိခဲ့သူများက အများစု ဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်အရေးကိစ္စမဟုတ်သလို ဘာသိဘာသာနေနိုင်အားကြတဲ့ အဲဒီလို လူကြီးဆိုသူ များကို ကဗျာဆရာက သရော်လိုက်ဟန်ရှိတယ်လို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ တစ်ဆက် တည်းမှာပဲ လူတွေဖတ်ကြတဲ့ စာများကိုလဲ ပြက်ရယ်ပြုလိုဟန်တွေ့နိုင်တယ်။ ပြင်ပ ကမ္ဘာမှာ ဘာဖြစ်နေနေ စာဖတ်စဉ်လောကကြီးအကြောင်းကို မေ့ပစ်ထားနိုင်တဲ့စာမျိုး၊ အပျော်သက်သက် စာမျိုးတွေပေါ့။ အင်္ဂလိပ်လို **Escapist Literature** လို့ခေါ်တဲ့ စာမျိုးပဲ။ ဒီစာပေမျိုးကို သရော်တဲ့ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို မြန်မာကဗျာဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာက “တဟီဟီသွားရအောင်” ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်နဲ့ ၁၉၄၉ခုနှစ်လောက်က ရေးဖူးတယ်။

အဲသည်ကျွန်းမှာ
မိန့်ခွန်းမြွက်ကြား
တရားဟောသံ

နိုင်ငံရေးလဲ မရှိဘူးကွယံ့။
ဘယ့်နှယ်လဲ မေ
လူထဲ သူထဲ ဟန်ဆောင်ဝဲမှ
တိုးရှဲဝေးရာ ထိုကျွန်းသာသို့
ဘယ်ခါလိုက်မယ် ပြောစမ်းပ။

ဒဂုန်တာရာရဲ့ ၁၉၄၉က ကဗျာနဲ့ ဒေဗစ်ရဲ့ ၁၉၆၈က
ကဗျာဟာအနှစ်သာရချင်းမတူပေမယ့် **escapism** ကို လှောင်ပြောင်ရာမှာတော့
တူနေကြလေရဲ့။ တစ်ဦးက တဟီဟီကျွန်း။ တစ်ဦးက ပစိဖိတ်ထဲက ကျွန်း၊ တစ်ဦးက
လူမောင်မယ်၊ တစ်ဦးက လိပ်မောင်နှံ။

အရှေ့ဘရွန်

လမ်းပေါ်မှာ ကလေးနှစ်ယောက် ပလက်ဖောင်း
အစွန်းမှာ ဓားသွေးနေတယ်၊
အထက်က ပြတင်းပေါက်မှာ မှီရပ်နေတဲ့
မိဘများ ငေး၊ တွေး၊ ဆေးလိပ်သောက်ကြ
အိမ်ထဲ ပြန် ရှောင်ထွက်သွားကြ
အိမ်သာခွက်ပေါ် ထိုင်
တံခါးပိတ် ဖတ်ကြ
လိပ်နှစ်ကောင်ရဲ့ ချမ်းသာသုခ
ပစိဖိတ်ထဲက ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်
အမြဲ နှစ်ကောင်တည်း၊ အမြဲ
နေက ထွန်းလင်းလို့။

ဒေးဗစ် အစ်ဂနာတိုး

MEN OF TERRY STREET

**They come in at night, leave in the early morning,
I hear their footsteps, the ticking of bicycle chains,
Sudden blasts of motorcycles, whimpering of vans,
Somehow I am either in bed, or the curtains are drawn.
This masculine invisibility makes gods of them,
A pantheon of boots and overalls.
But when you see them, home early from work,
Or at their Sunday leisure, they are too tired,
And bored to look long at comfortably
It hurts to see their faces, too sad or too jovial,
They quicken their step at the smell of cooking,
They hold up their children and sing to them.**

Douglas Dunn

တယ်ရီလမ်းက လူတွေ

ကနေ့ဗြိတိန်ပြည်မှာ ထိပ်တန်းကဗျာဆရာတစ်ဦး ဖြစ်နေတဲ့ ဒတ်ဂလ့စ်ဒန်းရဲ့ ကဗျာ ဖြစ်တယ်။ သူတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝက ဟားလ်မြို့မှာ အိမ်ငှားနေစဉ်က တယ်ရီလမ်းနဲ့ မလှမ်းမကမ်းမှာ နေခဲ့တယ်။ အဲဒီကလူတွေကို ကြည့်ရှုလေ့လာရင်း ‘တယ်ရီလမ်း’အမည်နဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကို ၁၉၆၉က ထုတ်ဝေခဲ့တာပါပဲ။

ကဗျာကို လေးပါဒ တစ်ပိုဒ်လုပ်ပြီး ရေးထားပေမယ့် ပါဒတစ်ခုမှာ အက္ခရာအရေအတွက် ကန့်သတ်မထား။ မကြာစနစ်ကိုလဲ မသုံး၊ ကာရန်လဲမပါဘဲ ရေးထားတာကို အလွယ်နဲ့သိနိုင်ပါ တယ်။ ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်

They come in at night သူတို့ ညမှာ(အိမ်ပြန်)လာကြတယ်။
leave in the early morning မနက်အစောကြီး ပြန်ထွက်သွားကြတယ်။
I hear their footsteps သူတို့ရဲ့ ခြေသံတွေကို ငါကြားရတယ်။

The ticking of bicycle chains စက်ဘီးချိန်းကြိုးရဲ့ ချောက်ချက်သံတွေ
(ငါကြားရတယ်)

sudden blasts of motorcycles မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွေရဲ့ ရုတ်တရက်
ပေါက်ကွဲသံတွေ (ဖုန်းထိုင်းမြည်သံတွေ)

whimpering of vans ဗဲန်ကားတွေရဲ့ ညည်းတွားသံတွေ (ငါကြားရတယ်)

Somehow I am either in bed ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ငါက
အိပ်ရာထဲမှာလျှင်လဲဖြစ်နေ

or the curtains are drawn ကန့်လန့်ကာတွေ့လျှင်လည်း ချထားလျက်
သား ဖြစ်နေတတ်တယ်။ (ဒါကြောင့် သူတို့ကို မမြင်ဘူးလို့ဆိုလိုတယ်။)

This masculine invisibility makes gods of them
အခုလိုယောက်ျားဆန်တဲ့ မမြင်ရမှုက သူတို့ကို နတ်တွေဖြစ်သွားစေတယ်တဲ့။
(ယောက်ျားဆိုတာ မနက်အစောကြီး အိမ်ကထွက်သွား၊ ညမှပြန်လာတော့ အိမ်မှာ
မြင်ရတယ်ကို မရှိဘူး။ ဒါကို ‘ယောက်ျားဆန်တဲ့ မမြင်ရမှု’လို့ ပြောတာပါပဲ။
မမြင်ရဘူးဆိုတော့ နတ်တွေလိုပဲပေါ့။ နတ်ဆိုတာလဲ ကျွန်တော်တို့ လူသားတွေက
မမြင်ကြရဘူးမဟုတ်လား။)

A pantheon of boots and overalls ဘွတ်ဖိနပ်တွေ အိုဗာရောလ်တွေရဲ့
နတ်အပေါင်း။

အိုဗာရောလ်ဆိုတာ အလုပ်သမားတွေဝတ်တဲ့ ရှေ့ပိုင်းမှာ ရင်ပတ်ကိုလွမ်းကာ
ပခုံး ကနေကြိုးသိုင်းပါတဲ့ ဘောင်းဘီပွပ္ပကို ခေါ်တာ။

pantheon ဆိုတာက လူမျိုးတစ်မျိုးအလိုက် ကိုးကွယ်တဲ့ နတ်အစုအပေါင်းကို
ခေါ်တာ။

**But when you see them, home early from work Or at their
Sunday leisure** ဒါပေမယ့် အလုပ်ကအိမ်ကို စောစောပြန်လာတဲ့အခါ ဒါမှမဟုတ်
တနင်္ဂနွေ အားလပ်တဲ့အခါ သူတို့ကိုမြင်ရလျှင်တော့

they are too tired And bored to look long at comfortably
သူတို့ဟာ သိပ်မောပန်းနေကြ၊ ငြီးငွေ့နေကြသည်မို့ စိမ်ပြေနေပြေခပ်ကြာ

ကြာကြည့်ချင်စရာကို မရှိပါဘူး။ (ဒုတိယအပိုဒ်နဲ့ တတိယအပိုဒ်ဆက်ပြီး တောက်လျှောက်ဖတ်ရပုံကို မှတ်သားပါ။)

အိမ်အပြန်မှာ အားတဲရက်မှာတောင် အလုပ်သမားကြီးတွေ မောပန်းနွမ်းလျှပ် ပေါက်နေ ရှာကြပုံကို ဖွဲ့ထားတာ ဖြစ်တယ်။

It hurts to see their faces, too sad or too jovial ကြေကွဲလွန်း၊ မြူးပျော်လွန်းတဲ့ သူတို့ရဲ့ မျက်နှာတွေကို မြင်ရတာ ရင်နာမိတော့တယ်။

ကြေကွဲလွန်းတဲ့ သူတို့မျက်နှာတွေကိုမြင်ရလို့ နာကျင်ရတာကတော့ ဟုတ်ပါပြီ။ မြူးပျော်လွန်းတဲ့ မျက်နှာတွေကို မြင်ရလို့နာကျင်ရတာက ဘာကြောင့်လဲ။ မြူးပျော်တယ် ဆိုပေမယ့်လဲ ဒုက္ခထဲက အပြုံး၊ မချီသွားဖြဲကိုး။ တကယ်မြူးပျော်စရာမှ မဟုတ်တာပဲ။ ဆက်ဖတ်ကြည့် ပါလေ။

They quicken their step at the smell of cooking ချက်တဲ့ပြုတ်တဲ့ အနံ့ကိုရတော့ သူတို့ခြေလှမ်းကို အသော့နှင်ကြတယ်။ (ဆာရှာလွန်းလို့ပေါ့)

They hold up their children and sing to them သူတို့ကလေးတွေကို မြှောက်ချီကာ သီချင်းဆိုပြကြတယ်တဲ့။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်မှအလုပ်က ပင်ပင်ပန်းပန်း ဆာဆာလောင်လောင် ဖြစ်နေတာ သီချင်းဆိုနိုင်ပါ့မလား။ သားသမီးက ဝမ်းသာအားရ ပြေးလာတော့လဲ ကောက်ယူ ပွေ့ချီပြီး သီချင်းဆိုပြကြရတာပဲ။ ဒုက္ခထဲက အပြုံးကို ပြုံးရှာကြရ၊ မချီသွားဖြဲ ပြရှာကြရတာပဲ။

ကဲ-အခု တစ်ပုဒ်လုံးကို မြန်မာလိုရေးချကြည့်ကြရအောင်။

တယ်ရီလမ်းက လူတွေ

သူတို့ ညပြန်လာ၊ မနက်အစောကြီး ထွက်ကြ၊
သူတို့ ခြေသံ၊ စက်ဘီး ချိန်းကြိုး ချောက်ချက်သံ၊
မော်တော်ဆိုင်ကယ် ရုတ်တရက်ပေါက်ကွဲသံ၊ ဗဲန်ကားညည်းသံ ငါ ကြားရ။
တစ်နည်းနည်းနဲ့ ငါ အိပ်ရာထဲ ရောက်နေ၊ ကန့်လန့်ကာ ချထားမိနေ။
ဒီ ပုလ္လင်မမြင်ရမှုက သူတို့ကို နတ် ဖြစ်စေခဲ့၊

ဘွတ်ဖိနပ်တွေ၊ အိုဗာရောင်းတွေရဲ့ နတ်အပေါင်းပ။
ဒါပေမယ့် အလုပ်က စောစောအိမ်ပြန်လာချိန်၊ တနင်္ဂနွေ အားလပ်ချိန်၊
သူတို့ကိုမြင်ရတဲ့ အခါမတော့၊ သူတို့ဟာ မောလွန်း
ငြီးငွေ့လွန်းသည်မို့ စိမ်ပြေနပြေ ကြာကြာမကြည့်ချင်စရာသာ။
ကြေကွဲလွန်း၊ မြူးပျော်လွန်းတဲ့ သူတို့မျက်နှာ မြင်ရတာ နာကျင်မိ၊
ထမင်းဟင်းနဲ့ အရမှာ သူတို့ ခြေလှမ်းသောကြာ၊
ကလေးတွေကို မြှောက်ချီကာ သီချင်းဆိုပြကြ။

ဒတ်ဂလာ့စ် ဒန်း

သရုပ်မှန်အောင် ရေးဖွဲ့တယ်ဆိုတာ ဒါမျိုးကို ခေါ်တာ။ ပဒေသရာဇ်ရဲ့
လယ်သမားဖွဲ့ ဟာ အခြားပဒေသရာဇ်ခေတ် ဘုန်းတော်ဖွဲ့များနှင့် စာလိုက်လျှင်
ဆင်းရဲသား တောသူတောင် သားကို ဖွဲ့ဖော်ရပေတယ်လို့ ချီးကျူးစရာ ဖြစ်ပေမယ့်
ပျော်စရာကြည်နူးစရာချည့် ဖြစ်နေတယ်။ လယ်သမားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အလုပ်သမားပဲဖြစ်ဖြစ်၊
သူဌေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘဝဆိုတာ ပျော်စရာနဲ့ ဝမ်းနည်း စရာ၊ ဒုက္ခနဲ့ သုခ ရောနေတာ
ချည့်သာ။ ဆင်းရဲသားများကျတော့ ဆင်းရဲက ပိုပေလိမ့်မယ်။ ဒန်းရဲ့ အလုပ်သမားဖွဲ့ဟာ
ဒီအချက်ကို ပေါ်လွင်ပီပြင်အောင် ဖွဲ့ထားနိုင်တယ်။ အလုပ်သမား ကြီးတွေရဲ့ နေ့တူဝင်
ဘဝကိုကျဉ်းကျဉ်းနဲ့ ထိထိမိမိသရုပ်ဖော်လိုက်ပြီးနောက် သူတို့တစ်တွေရဲ့ ဝမ်းနည်း
ဝမ်းသာ ဘဝအကွက်ကလေးတွေကိုပါ ထိုးပြထားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့်သူတို့ခမျာများရဲ့
ဝမ်းသာအပြုံးဆိုတာကိုက ဒုက္ခထဲက အပြုံး၊ ကိုယ့်သားကိုယ့်သမီးလေးတွေနဲ့ အိမ်မှာ
ခဏတဖြုတ် အတူနေလိုက်ရလို့ ဆင်းဆင်းရဲရဲ ဆာဆာလောင်လောင်ထဲမှာ မိဘရဲ့
ရင်ထဲကအပြုံး၊ ရင်နှင့်စရာအပြုံး၊ ဒီအကွက်ကလေးဟာပဲ ကဗျာတစ်ခုလုံးရဲ့
အခေါင်အခိုက် ဖြစ်နေတယ်။

အလုပ်သမားကိုဖွဲ့တဲ့ ခေတ်ပြိုင်ကဗျာဟာ ဘာသာစကားအရလဲ ရိုးရိုးစင်းစင်း
စကား၊ ပြည်သူသုံးစကားဖြစ်ရတယ်။

They come in at night ဆိုတာမျိုးဟာ အလွန်လွယ်ကူတဲ့ စကားမျိုးပေါ့။
(ဒါမျိုး ကို ဘာသာပြန်တဲ့အခါ ဘာသာပြန်ဆရာကလဲ အလိုက်သိရတယ်။ သူ့လိုပဲ
လွယ်လွယ်စကား၊ ရိုးရိုးစကားနဲ့ပြန်ရတယ်။ ‘ညဉ့်ဦးယံခါ’တွေ၊ ‘အရုဏ်ကျင်းစ’တွေနဲ့

ကဗျာဆန်အောင်ဟဲ့ဆိုပြီး ကွန်မပေးရဘူး။ သူကမှ ကာရန်မသုံးဘဲ ကိုယ်ကလဲ ကာရန်ထည့်ပေးစရာမလိုဘူး။) ဒါပေမယ့် စကားရိုးပေမယ့် အဖွဲ့မရိုးတာကို ကြည့်ပါလေ။ ‘စက်ဘီးချိန်းကြိုး ချောက်ချက်သံ၊ မော်တော် ဆိုင်ကယ် ရုတ်တရက် ပေါက်ကွဲသံ၊ ဗဲန်ကား ညည်းတွားသံ’တို့ဟာ သူ့နေရာနဲ့သူ အဝင်ခွင်ကျ သရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်း ရှိနေကြတယ်။

‘ပုလ္လိင်မမြင်ရမှု’ ဆိုတာကတော့ မြန်မာမှာတော့ တစ်မျိုးကြီးပဲပေါ့။ အင်္ဂလိပ် စကားမှာတော့ ‘ပုလ္လိင်’ (masculine) ဆိုတဲ့စကား၊ ‘မမြင်ရမှု (invisibility) ဆိုတဲ့စကားတွေဟာ နေ့စဉ်သုံးစကားတွေပါ။ အဲဒီနေရာလေးမှာ အဖွဲ့ကလေး ဆန်းသွား တာ ဆန်းလို့အရသာ ရှိသွားတာကို သတိပြုပါလေ။ ယောက်ျားဆန်ဆန် မမြင်ရဘူး ဆိုတာ ဘယ်လောက်တာသွားတဲ့ အဖွဲ့ကလေးပါလဲ။ မမြင်ရလို့ နတ်ဖြစ်သွားတယ်။ ဘွတ်ဖိနပ် -အိုဗာရောလ်တွေရဲ့ နတ်တွေဆိုတာ ဘယ်လောက်ထိမိတဲ့ နိမိတ်ပုံ လေးပါလဲ။

တစ်ခါ အလုပ်သမားကြီးတွေရဲ့ ပင်ပန်းခက်ခဲတဲ့ဘဝကို ဖွဲ့ရာမှာရော၊ ချွေးတွေ သံတွေ၊ ခွန်အားစိုက်ရတာတွေ ရေးမနေတော့ဘူး။ ‘မောလွန်းငြီးငွေ့လွန်းလို့ စိမ်ပြေနေပြေ ကြာကြာ မကြည့်ချင်စရာ’ ဆိုတဲ့ တစ်ပါဒလေးနဲ့တင် ပြောစရာတွေအများကြီးကို ပြောပြလိုက်တယ်။ ပြီးမှ ‘ကြေကွဲလွန်း၊ မြူးပျော်လွန်းတဲ့ သူတို့မျက်နှာမြင်ရတာ နာကျင်မိ’ကြောင်းနဲ့ အားဖြည့်ပေး လိုက်တယ်။ ထမင်းနဲ့၊ ဟင်းနဲ့အရမှာ ခြေလှမ်းတွေ သွက်လာကြတာကို ဖတ်ရတော့ ကျွန်တော် တို့မှာ ငိုအားထက်ရယ်အားသန် ခံစားမှု ဖြစ်ကြရပြန်တယ်။ သနားလဲ သနားသွားတယ်။ ကလေး တွေကို မြှောက်ချီကာ သီချင်းဆိုပြတဲ့အကြောင်း ဖတ်လိုက်ရပြန်တော့ မိသားစုဘဝ၊ ဆင်းရဲ အတူ၊ ချမ်းသာအမျှ၊ မိဘမေတ္တာ တဲအိုပျက်မှာနေရ စတာတွေ စတာတွေဟာ ဒီမျှကလေး အမြွက်ပြုရုံနဲ့ ရင်ထဲမှာ တစ်လှေကြီး ခံစားကြရပြန်ရော။

ဒတ်ဂလော့စ် ဒန်းဟာ ကနေ့ ဗြိတိန်ပြည်ရဲ့ ထိပ်တန်းကဗျာဆရာတစ်ဦး ဖြစ်နေတာ မဆန်းပေဘူး။ (သူ့ မွေးနေ့သက္ကရာဇ်က ၁၉၄၂ပါ။)

ON THE ROOFS OF TERRY STREET

**Television aerals, Chinese characters
In the lower sky, wave gently in the smoke.**

**Nest building sparrows peck at moss,
Urban flora and fauna, soft, unscrupulous.**

**Rain drying on the slates shines sometimes.
A builder is repairing someone's leaking roof.**

**He kneels upright to rest his back.
His trowel catches the light and becomes precious.**

Douglas Dunn

တယ်ရီလမ်းက ခေါင်မိုးများပေါ်မှာ

ကဗျာကို နှစ်ကြောင်း(နှစ်ပါဒ)တစ်ပိုဒ် ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ ကပ္ပလစ် (**Couplet**)
လို ခေါ်တယ်။ တစ်ပါဒမှာ အက္ခရာကို အရေအတွက် ကန့်သတ်မထားဘူး။
ရံဖန်ကိုးလုံး၊ ရံဖန် ဆယ့်တစ်လုံး၊ ရံဖန် ဆယ့်နှစ်လုံးပဲ။ မကြာစနစ်ကို
မသုံး၊ စကားပြောရစ်သမ်ပဲ ယူထားတယ်။ ကာရန်လဲ မသုံးဘူး။
စာသားကို ကြည့်ကြစို့။

ခေါင်းစဉ်က **On the Roofs of Terry Street** တယ်ရီလမ်းပေါ်ရဲ့ ခေါင်မိုးများ
ပေါ်မှာတဲ့၊ အရင်အပတ်က ‘တယ်ရီလမ်းက လူများ’ကို ရေးတဲ့ ကဗျာဆရာပဲ၊
တယ်ရီလမ်းက အဆောက်အအုံတွေရဲ့ ခေါင်းမိုးများကို ဖွဲ့နေတယ်။

Television aerals တယ်လီဗစ်ရှင်း အေရီယယ်တိုင်များ။

Chinese characters in the lower sky အောက်ပိုင်း ကောင်းကင်မှာ တရုတ် အက္ခရာများ။ ဒါဟာ **Nouns in apposition** (နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုကို ယှဉ်တွဲခြင်း) သုံးထား တာဖြစ်တယ်။ **Yangon, the capital of Myanmar** (မြန်မာပြည်ရဲ့ မြို့တော်၊ ရန်ကုန်) ဆိုတာမျိုးပေါ့။ နှစ်ခုပေါင်းလိုက်လျှင် ‘အောက်ပိုင်းကောင်းကင်မှာ တရုတ်အက္ခရာများ (လိုဖြစ်နေတဲ့) တယ်လီဗစ်ရှင်း အေရီယယ်တိုင်များ’လို့ ရမယ်။

wave gently in the smoke မီးခိုးထဲမှာ ညင်ညင်သာသာ ဝှေ့ယမ်းနေသတဲ့။ လေထဲမှာ မဟုတ်၊ မီးခိုးထဲမှာနော်။

Nest-building sparrows peck at moss အသိုက်ဆောက်တဲ့ စာကလေးများ ရေညှိကို ထိုးဆိတ်ကြတယ်။

Urban flora and fauna မြို့ပြအပင်နဲ့ အကောင်။ ဒီမှာလဲ **nouns in apposition** သုံးထားတယ်လို့ မှတ်ပါ။ မြို့ပြအပင်နဲ့ အကောင်ဆိုတာ စာကလေးနဲ့ ရေညှိကိုပြောတယ်လို့ နားလည်ရတယ်။ မြို့ပြမှာအပင်ဆိုလို့ ရေညှိပင်ပဲ ရှိတယ်။ အကောင်ဆို လို့ စာကလေးပဲရှိတယ်ပေါ့။

soft ပျော့ပျောင်းတယ်။ ဒါလဲ စာကလေးနဲ့ ရေညှိပင် နှစ်ခုစလုံးကို ညွှန်းနေတာပါပဲ။

unscrupulous ဩတ္တပ္ပတရား မရှိဘူး။ မကောင်းမှုပြုဖို့ ဘာကိုမှ မငဲ့ကွက်တတ် ဘူးတဲ့။ စာကလေးနဲ့ ရေညှိပင်ကို ညွှန်းနေတာပါပဲ။ စာကလေးလဲ သူ့အသိုက် လုပ်ချင်ရာ လုပ်မယ်။ ဘယ်သူ ဘာဖြစ်ဖြစ်ဂရုမစိုက်ဘူး။ ရေညှိပင်ကလဲ ပေါက်ချင်ရာ ပေါက်မှာပဲ။ ဘာကိုမှ ငဲ့ကွက်နေမှာ မဟုတ်ဘူးလေ။

ဒီနှစ်ပါဒ တစ်ပိုဒ်က မြို့ပြရဲ့ သဘာဝအလှကင်းမဲ့ပြီး စိတ်ပျက်စရာစာကလေးနဲ့ ရေညှိပင်တို့ပဲ မင်းမူနေတာကို သရုပ်ဖော်စေတယ်။ (ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်မှာတော့ ရေညှိအပြင် ညောင်ပင်ကိုပါ ထည့်ပြောရမှာပေါ့လေ။ ညောင်ပင်ဆိုတာကလဲ ပေါက်ချင်ရာ ပေါက်တာ **unscrupulous** ပေကိုး။)

Tain drying on the slates shines sometimes သင်ပုန်းကျောက်(အမိုး)တွေ ပေါ်မှာ ခြောက်သွေ့လာနေတဲ့ မိုးရေက တစ်ခါတစ်လေဝင်းပနေတယ်။ သူတို့ဆီမှာ ကျောက်သင်ပုန်းလုပ်တဲ့ ကျောက်ပြားကို

အိမ်မိုးရာမှာ သုံးပါတယ်။ ဒီကျောက်ပြား တွေဟာ မူလကချေးညော်တွေနဲ့ ပေကျံနေတာကလား။ ခုနက မိုးရွာလိုက်တော့ ချေးညော်တွေ၊ ဖုန်တွေ ရေဆေးပစ်လိုက်သလို ဖြစ်ပြီး ဝင်းပလာတယ်။ ဒါပေမယ့် အမြဲမဟုတ်ဘူး။ နေရာတကာမှာ မဟုတ်ဘူး။

‘တစ်ခါတစ်လေ’ မှသာတဲ့။ ဟိုနေရာ သည်နေရာလောက်မှာသာတဲ့။ ဘယ်လောက် ညစ်ထေးမည်းမှောင်နေသလဲဆိုတာ ပြနေတယ်။

A builder is repairing someone's leaking roof ဆောက်လုပ်ရေး သမားတစ်ဦးဟာ တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ မိုးယိုတဲ့ ခေါင်မိုးကို ပြင်နေတယ်တဲ့။ ခုနက ရေညှိပင်ရယ်။ အခု မိုးယိုတာရယ်ကို ထောက်လိုက်တော့ ဒီရပ်ကွက်က အဆောက်အအုံတွေ ဘယ်လောက်အိုမင်းဟောင်းမြင်းနေပြီလဲဆိုတာ သိသာတယ်။

He kneels upright to rest his back သူ့ကျောပြင်နားဖို့ မတ်မတ်ဒူးထောက် (ထိုင်)လိုက်တယ်။ အလုပ်သမားကြီးဟာ ကုန်းပြီးအမိုးကိုပြင်နေရတာပါ။ ကြာတော့ ခါးညောင်းလာတယ်။ ဒီတော့ နည်းနည်းမှအညောင်းပြေ အညာပြေ သက်သာလို သက်သာငြား၊ ခါးကိုမတ် မတ်ဆန့်လိုက်တယ်။ ဒူးထောက်လျက်ကတော့ ဒူးထောက် လျက်ပါပဲ။

His trowel catches light and becomes precious သူ့သံလက်ကအလင်း ကိုဖမ်းမိလိုက်ကာ (သံလက်ပေါ်ကို ဗြုန်းခနဲ အလင်းကျရောက်သွားကာ) အဖိုးတန်သွား တော့ တယ်။

ဒီပါဒ်ဟာ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးမှာ အခရာပါပဲ။ သေသေချာချာစေ့စေ့တွေးပြီး မြင်ယောင် ခံစားကြည့်ပါလေ။ မိုးတွင်းမိုးရွာပြီးစဆိုတော့ ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးဟာ အုံ့အုံ့မှိုင်းမှိုင်းနဲ့ ရှိနေပေလိမ့်မယ်။ ခေါင်းမိုးတွေကလဲ သင်ပုန်းကျောက်မွဲပြာရောင်ပဲပေါ့။ ရေညှိတွေကလဲ တက်နေလိုက်သေး။ ဒီလို မည်းမည်းမှောင်မှောင်ဝန်းကျင်မှာ အလင်းရောင်ကလေး တစ်ပိုင်းတစ်စ မြင်လိုက်ရတာ ဘယ်လောက်လှပသွားပြီး ဘယ်လောက် အားရစရာကောင်းလိုက်လေမလဲ။ ဒီအလင်းရောင်ဟာ တိမ်မည်းတွေ ကြားထဲ ပြုထွက်စပြုလာတဲ့ နေမင်းရဲ့ တမန်တော် ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။ နေသာဦး တော့မယ်ပေါ့။ အတိတ်ကောင်းနမိတ်ကောင်းပေါ့။ ဒါကြောင့် ‘အဖိုးတန်သွားတယ်’ လို့

ဆိုလိုက်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ မိုးထဲလေထဲ မှောင်မည်းမည်းထဲညောင်းညာနေရှာတဲ့ အလုပ် သမားကြီးအဖို့ မျှော်လင့်ချက်လင်းရောင်ခြည်ကလေးပေပ။

ကဲ- အခုကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို မြန်မာလိုချည်း ရေးချကြည့်ကြဦးစို့။

တယ်ရီလမ်းရဲ့ ခေါင်းမိုးများပေါ်မှာ

အောက်ပိုင်းကောင်းကင်မှာ တရုတ်အက္ခရာများ၊
တယ်လီဗစ်ရှင်း အေရီယယ်တို့ မီးခိုးထဲ အသာ ဝေ့ယမ်းနေ။
အသိုက်လုပ် စာကလေးများ ရေညှိကို ထိုးဆိတ်ကြ၊
မြို့ပြရဲ့ အပင်နဲ့ အကောင်များ၊ ပျော့ပျောင်း၊ ဩတ္တပ္ပမဲ့။
သင်ပုန်းကျောက်ပေါ်က မိုးရေခြောက်သွေ့၊ တစ်ခါတလေ ဝင်းပ။
ဆောက်လုပ်ရေးသမား တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ မိုးယိုအမိုး ပြင်နေ။
ကျောပြင်နားဖို့ မတ်မတ် ဒူးထောက်ထိုင်လိုက်။
သူ့သံလက် အလင်းကို ဖမ်းမိကာ အဖိုးတန်သွားတယ်။

ဒတ်ဂလာ့စ် ဒန်း

ကဗျာဆိုတာ ဖတ်သူက အမျိုးမျိုးတွေးပြီး အမျိုးမျိုးခံစားကြည့်ရတဲ့ ပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်တယ်။ အမျိုးမျိုးစဉ်းစားစရာမလိုဘဲ ပြောချင်တာကို တဲ့တိုးပြောတာကို စကားပြေလို့ ခေါ်တယ်။ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးစဉ်းစားနိုင်တာကို ကဗျာရဲ့ အဓိဂတဂုဏ်လို့ခေါ်တယ်။ ခုကဗျာကို ကြည့်လေ။ မြို့ပြရပ်ကွက် အလုပ်သမားတစ်စုဖွဲ့လို့ ပြောနိုင်တယ်။ ဒီအနေနဲ့ကြည့်လျှင် ဘယ်လောက်ကောင်းတဲ့ အဖွဲ့အနွဲ့ကလေးတွေပါလဲ။ တယ်လီ ဗစ်ရှင်း အေရီယယ်လေးတွေကို ကောင်းကင်အောက်ပိုင်းနားက တရုတ်အက္ခရာများလို့ ဖွဲ့ထားတယ်။ စာကလေးနဲ့ရေညှိကို မြို့ပြရဲ့အပင်နဲ့ အကောင်များတဲ့။ နှစ်ခုစလုံးဟာ နူးညံ့သလောက် ထင်ရာစိုင်းပြီး အန္တရာယ်ပေးကြသူချည်းပါပဲ။ ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက် ဆိုတော့ မိုးယိုတဲ့အိမ်က ယို။

ခေါင်းမိုးပြင်တဲ့ အလုပ်သမားကြီးကို ဖွဲ့တာလို့ ပြောမယ်ဆိုလဲ ရတာပါပဲ။ သူ့အလုပ် လုပ်နေတဲ့ အုံအုံမှိုင်းမှိုင်း မိုးကောင်းကင်အောက်က ဝန်းကျင်။ မိုးရွာတစ်ချက် တိတ်တစ်ချက် နဲ့ မိုးလေဝသအခြေအနေ။ သူ့ညောင်းညာပင်ပန်းပုံ။ သူ့ဘဝမှာ ကြည်နူးစရာ။ မျှော်လင့်စရာ။

ဒီကဗျာဟာ နာဂရစ်စိတ္တ (**cityscape**) လို့ ခေါ်ကြတဲ့ မြို့ပြပန်းချီတစ်ပိုင်းလို့လဲ ဆိုနိုင်တယ်။ မှောင်မှောင်မည်းမည်း ဝန်းကျင်။ ပြာမွဲမွဲသင်ပုန်းကျောက် အမိုးများ၊ တိုက်တာတွေ ပေါ် ထင်ရာစိုင်း ပေါက်ရောက်နေတဲ့ ရေညှိပင်များ၊ ထင်ရာစိုင်းသိုက်လုပ် ဖျက်ဆီးနေတဲ့ စာကလေးများ အဲသလို မည်းညစ်တဲ့ အရောင်လွင်ပြင်မှာ သင်ပုန်းကျောက် အမိုးပေါ် မိုးရေစိုရွဲနေရာက ခြောက်သွေ့လာပြီး ကြိုးကြားဝင်းလက် သွားပုံ။ ပန်းရန်အလုပ်သမားကြီးရဲ့ သံလက်ပေါ်က လက်ခနဲ ဖြစ်သွားတဲ့ အဖိုးတန် လှတဲ့ အလင်းစကလေး။

ဒီလို အပေါ်ယံကြော အဓိပ္ပာယ်တွေအပြင် အတွင်းသားအဓိပ္ပာယ်လေးလဲ ပါနေလေရဲ့လို့ ကောက်ချက်ချမှန်ဆိုလျှင်လဲ ရပါသေးတယ်။ ဘဝဆိုတာ ပန်းရံ အလုပ်သမားကြီး အလုပ်လုပ်နေရတဲ့ ဝန်းကျင်နဲ့ မိုးလေဝသလို မည်းမှောင် နေတတ်တာချည်း။ စိတ်ညစ်စိတ်အိုက်စရာ တွေချည်း။ ဒါပေမယ့် ဒီမည်းမည်း မှောင်မှောင်တွေချည်း ပြည့်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ တစ်ခါတလေ ပန်းရံအလုပ်သမားကြီးရဲ့ သံလက်ပေါ်က ရှားရှားပါးပါး အလင်းလို ကြည်နူး စရာကလေး၊ မျှော်လင့်စရာ ကလေးများလဲ ရှိတတ်ပါတယ်။ အခက်အခဲတွေ၊ ဒုက္ခတွေ၊ စိတ်ပျက် စရာတွေနဲ့ တစ်ဘဝလုံး ရုန်းကန်နပန်းလုံးရင်း ချမ်းသာသုခဆိုတာလေးများလဲ ကြုံရတတ်ပါ ကြောင်း ဒီကဗျာက ညွှန်းပြလိုရိပ် ရှိတယ်လို့ ယူမယ်ဆိုလျှင်လဲ ရနိုင်ပေလိမ့်။

WHY BROWNLEE LEFT

**Why Brownlee left, and where he went,
Is a mystery even now.
For if a man should have been content
It was him; two acres of barley,
One of potatoes, four bullocks,
A milker, a slated farmhouse.
He was last seen going out to plough
On a March morning bright and early.**

**By noon Brownlee was famous;
They had found all abandoned, with
The last rig unbroken, his pair of black
Horses, like man and wife,
Shifting their weight from foot to
Foot, and gazing into the future.**

Paul Muldoon

ဘာကြောင့် ဘရောင်လီထွက်သွား

ကနေ့ခေတ် ဗြိတိသျှ ကဗျာဆရာတစ်ဦးရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ပါပဲ။ နှစ်ပါဒ
ဖွဲ့ထားတယ်။ ရှေးရိုးမကြာစနစ်ကို မသုံး၊ စကားပြောရစ်သမ်ကို သုံးထားတယ်။
ကာရန်မဲ့တယ်လို့ ဆိုရမှာဖြစ်ပေမယ့် အပိုဒ်တစ်ပိုဒ်မှာ ပထမပါဒရဲ့ **went** နဲ့
တတိယက **content** ၊ ဒုတိယက **now** နဲ့ သတ္တမက **plough** စတုတ္ထက **barley**
နဲ့ အဋ္ဌမက **early** တို့ မတော်တဆ သဘောမျိုးသွားပြီး ကာရန်ငြိနေကြတယ်။
ဒုတိယအပိုဒ်မှာတော့ ဘာကာရန်မှ မညီကြဘူး။

ကဗျာစာသားကို ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်

Why Brownlee left ဘာကြောင့် ဘရောင်လီ ထွက်သွားတယ်၊

and where he went သူ့ဘယ်ကိုသွားတယ်ဆိုတာ

Is a mystery even now အခုထက်ထိ သိရခက်တဲ့ကိစ္စဖြစ်နေတယ်တဲ့။

For ဘာလို့လဲ ဆိုတော့

if man should have been content လူတစ်ယောက်ဟာ (ဘဝမှာ)

ကျေနပ်နေတယ် (စိတ်ချမ်းသာနေတယ်)ဆိုလျှင်

It was him အဲဒီလူဟာ သူပါပဲတဲ့။

two acres of barley ဘာလီစပါး (စိုက်ထားတာ)နှစ်ဧက

One of potatoes အာလူး တစ်(ဧက)၊

four bullocks နွားလေးကောင်

A milker နို့စားနွားမတစ်ကောင်

a slated farmhouse သင်ပုန်းကျောက်အမိုးမိုးထားတဲ့ လယ်ယာအိမ်

လယ်သမားတစ်ယောက် အနေနဲ့၊ ဒါတွေဒါတွေ ပိုင်ဆိုင်နေရပြီဆိုတော့

သူ့ဘဝသူ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်နေခဲ့တယ်ပေါ့။

He was last seen going out to plough သူ့ကိုနောက်ဆုံးမြင်လိုက်ကြရ

တာကတော့ လယ်ထွန်ထွက်သွားစဉ်ပါပဲတဲ့။ လယ်ထွန်အသွား နောက်ဆုံးမြင်လိုက်ကြ

ရတယ် တဲ့။

On a March morning မတ်လ တစ်မနက်ခင်း

bright and early ဝင်းပ(နေသာ)လို့ စောစောစီးစီးတဲ့။

By noon brownlee was famous မွန်းတည့်ချိန်မှာတော့

ဘရောင်လီနာမည် ကြီးသွားပြီ။ လူတွေ သူ့အကြောင်းပဲ တစ်ပြောတည်း ပြောနေကြပြီ။

They had found all abandoned အားလုံးကို

စွန့်ပစ်ထားခဲ့တာကိုတွေ့ကြရတယ်။

with the last rig unbroken နောက်ဆုံးအဆိုင်းမဖြုတ်ရသေး၊

his pair of black Horses, like man and wife လင်မယားနှယ်သူ့မြင်း

နှစ်ကောင်ဟာ-

shifting their weight from foot to foot အလေးချိန်ကို ခြေထောက်
တစ်ချောင်းကနေ တစ်ချောင်းပြောင်းနေကြတယ်။ ဒီဘက်ကလေး ဟိုဘက်ပြောင်း
လုပ်နေကြ တယ်။

and gazing into the future အနာဂတ်ဆီကို
ငေးကြည့်နေကြတယ်. . . တဲ့။

အခုကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို မြန်မာလိုရေးကြည့်ရအောင်-

ဘာကြောင့် ဘရောင်လီထွက်သွား

ဘာကြောင့် ဘရောင်လီထွက်သွား၊ ဘယ်ကိုသွား
ခုထိ သိရခက် အဖြစ်တစ်ခုသာ။
လူတစ်ယောက် ကျေနပ်နေတယ်ဆိုလျှင်
ဒါ သူပါပဲ။ ဘာလီစပါး နှစ်ကေ၊
အာလူး တစ်ကေ၊ နွားထီးလေးကောင်၊
နို့စားနွားမ တစ်ကောင်၊ သင်ပုန်းကျောက်မိုး လယ်အိမ်။
သူ့ကို လယ်ထွန်အသွား နောက်ဆုံး မြင်လိုက်ကြရ၊
မတ်လ မနက်ခင်း၊ နေသာသာ၊ စောစောစီးစီး။

မွန်းတည့်မှာ ဘရောင်လီ နာမည်ကြီးနေပြီ။
အားလုံးကို ပစ်ထားခဲ့တာ တွေ့ကြရ၊ သူ့
နောက်ဆုံးအဆိုင်း မဖြုတ်ရသေး၊ သူ့မြင်း
မည်းနှစ်ကောင်၊ လင်မယားနယ်သာ၊
အလေးကို ခြေတစ်ဘက်က တစ်ဘက်ကို
ရွေ့နေ အနာဂတ်ဆီ ငေးစိုက်နေ။

ဘရောင်လီ ဆိုတဲ့ လယ်သမားတစ်ယောက် လယ်တောအိမ်က ပျောက်သွားတယ်။ ဘာကြောင့် ထွက်ခွာသွားရသလဲ၊ ဘယ်ကို သွားသလဲဆိုတာ ဘာမှ စုံစမ်းလို့မရ။ ခန့်မှန်းလို့မရဘဲ အဆန်းဖြစ်နေတယ်။ သူကပဲထွက်သွားတာလား၊ ပြန်ပေးခွဲသွားတာလားလဲ မသိရဘူး။ တကယ်ကတော့ ဘရောင်လီဟာ စိတ်ညစ်ပြီး အိမ်က ထွက်ပြေးရမယ့် လူစားမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ သူ့မှာ မြေနဲ့၊ နွားနဲ့ ပြည့်စုံကုံလုံသူ တစ်ဦးဖြစ်တယ်။

သူ့ဘဝသူ ကျေနပ်ရောင်ရဲနိုင်သူတစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ ဘာလီစပါးစိုက်တဲ့ မြေက နှစ်ကော၊ အားလူးချထားတာက တစ်ကော၊ နွားထီး လေးကောင်၊ နီးစားနွားမ တစ်ကောင်၊ သူများလို သက်ကယ်မိုး မဟုတ်၊ သင်ပုန်းကျောက်ချပ်မိုးထားတဲ့ လယ်ယာအိမ်ကလေးတစ်လုံး ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်တယ်။ ဘာလိုသေးလဲ မေးရမယ့် လယ်သမားမျိုး။

သူ့ကို နောက်ဆုံးမြင်လိုက်ကြရတာကတော့ လယ်ထွန်အသွားမှာ ပါပဲ။ မတ်လ မနက် စောစောနေထွက်ပြီးစ နေရောင်တွေဖြာနေ၊ လင်းနေတဲ့အချိန်ကလေးမှာပေါ့။

ဘရောင်လီ မရှိတော့တာကို အိမ်နီးချင်းများ၊ ဘဝတူ လယ်သမားများ စတင်ရိပ်မိလာကြပြီး မေးကြမြန်းကြနဲ့ မွန်းတည့်ချိန်မှာတော့ လူတွေဟာ သူ့အကြောင်း ပဲတစ်ပြောတည်း ပြောနေ ကြပါပြီ။ အိမ်မှာမရှိတော့ လယ်ထဲသွားကြည့်ကြတယ်။ အားလုံးကို ဒီတိုင်းပစ်ထားခဲ့တာ တွေ့ကြရတယ်။ လယ်ထွန်ရင်းတန်းလန်း၊ ထွန်မှာ တပ်ထားတဲ့ မြင်းတွေတောင်ထွန်က မဖြုတ်ရ သေး။ သူတို့ဆီကလယ်ထွန်တယ်ဆိုတာ မြင်းနဲ့ထွန်တာကိုး။ လင်မယားနှစ်ယောက်သဖွယ် တူလှတဲ့ မြင်းမည်းကြီးနှစ်ကောင်ဟာ ထွန်မှာတပ်လျက် ဒီအတိုင်းပဲရှိနေတယ်။ ထွန်ကိရိယာ တွေကို ထမ်းပိုးထားရတာက လေးလွန်းလို့ သက်သာလို သက်သာငြား ခြေတစ်ဘက်က တစ်ဘက်ပြောင်းဖို့ ကြိုးစားရင်း လှုပ်ရှားနေကြတယ်။ မျက်လုံးတွေက ငေးစိုက်ကြည့်နေပုံကလဲ အနာဂတ်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်နေကြသလို ထင်ရတယ်တဲ့။

အကြမ်းဖျင်း ဖတ်ကြည့်လိုက်လျှင်တော့ ဘရောင်လီဆိုတဲ့ လယ်သမား တစ်ယောက် ရုတ်တရက်ပျောက်ဆုံးသွားပုံကို ရေးဖွဲ့ထားတာပါပဲလို့ ထင်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံးမှာ မြင်းနှစ်ကောင် အနာဂတ်ကို ငေးစိုက်ကြည့်နေတယ်ဆိုတာကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့မှ ဒါဟာ ဘရောင်လီတစ်ဦးတည်းကိစ္စကို ပြောနေတာမဟုတ်ဘဲ

ယနေ့ခေတ်မှာ လယ်သမားတွေက လယ်ယာလုပ်ငန်းကို စွန့်ပစ်ပြီး မြို့ပေါ်ပြေးနေကြတယ်ဆိုတဲ့ ကမ္ဘာ့အဝန်း ဖြစ်ပျက်ကြုံတွေ့ နေရတဲ့ ကိစ္စကြီးကို ပြောနေတာပါလားလို့ သဘောပေါက်လာရတော့တယ်။ ရုတ်တရက်တော့ သူတို့သခင်က ဒီအတိုင်းထားပစ်ခဲ့လို့ မြင်းနှစ်ကောင်ခမျာ သူတို့ရှေ့ရေး ဘယ်လိုရှိပါလိမ့်လို့ စဉ်းစားစိုးရိမ်နေကြပုံကို တွေ့ရမယ်။ သေသေချာချာစဉ်းစားကြည့်တော့မှ ဒီမြင်းနှစ်ကောင်ဟာ အခြားအခြား လယ်ယာတိရစ္ဆာန်အားလုံးနဲ့တကွ လယ်ယာလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စား ပြုနေတယ်လို့ သိမြင်လာရတော့တယ်။ လယ်သမားတွေတော့ မြို့တက်ကုန်ကြပြီ။ လယ်ယာတွေ ဘယ်သူကလုပ်ကြမှာတုန်းလို့ ကဗျာဆရာက စိုးရိမ်ပူပန်ပြနေတာ ဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ယေဘုယျ စိုးရိမ်စိတ်ကို ဘရောင်လီဆိုတဲ့ လယ်သမားတစ်ယောက်ရဲ့ဖြစ်ရပ်သဖွယ် တင်စားပြီး ကဗျာပြု ထားတာ ဖြစ်တယ်။

အင်္ဂလန်ပြည်မှာ ကျေးရွာတွေကို စွန့်ပစ်ပြီး လယ်သမားတွေ၊ အထူးသဖြင့် ဘရောင်လီကို လယ်သမားလူငယ်တွေ မြို့ကိုပဲ တက်နေကြတဲ့အတွက် လယ်ယာလုပ်ငန်းတွေ လုပ်မယ့် ကိုင်မယ့်သူ နည်းနည်းလာနေတဲ့အကြောင်း စာအုပ်စာတမ်းတွေ အများကြီးပဲ ထွက်ပေါ်ပြီးပါပြီ။ မှတ်မိသလောက် **Akenfield, Deserted Villages** စတဲ့ စာအုပ်များ။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှာ ဒီတိုင်း ကြုံတွေ့နေရတာပါပဲ။

တောက မြို့တက်ကုန်ကြပြီ။ လယ်ယာတွေ စွန့်ပစ်ထားခဲ့ကြပြီဆိုတဲ့ ကနေ့ခေတ်ရဲ့ ကြေကွဲဖွယ်ဖြစ်ရပ်ကလေးကို ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်တယ်။

COUNTING THE MAD

**This one was put in a jacket,
This one was sent home,
This one was given bread and meat
But would eat none,
And this one cried No No No No
All day long**

**This one looked at the window
As though it were a wall,
This one saw things that were not there,
This one things that were,
And this one cried No No No No
All day long.**

**This one thought himself a bird,
This one a dog
And this one thought himself a man,
An ordinary man,
And cried No No No No
All day long.**

Donald Justice

အရူးများကို ရေတွက်ကြည့်ခြင်း

အမေရိကန် ကဗျာဆရာရဲ့လက်ရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာကို တစ်ပိုဒ်မှာခြောက်ပါဒ် ထားတာကလွဲလို့ ဘာညီညွတ်မှုမှ မရှိဘူး။ မကြာမသုံး၊ ကာရန်မယူဘူး။ စကားပြော ရစ်သမ်ပဲ သုံးထားတယ်။

ခေါင်းစဉ် **Counting the Mad** က အရူးများကို ရေတွက်ကြည့်ခြင်းပါတဲ့။

This one was put in a jacket ဒီတစ်ယောက်ကို ဂျက်ကက်ဝတ်ပေးထားရတယ်။

This one was sent home ဒီတစ်ယောက်ကို အိမ်ပြန်လွှတ်လိုက်တယ်။

This one was given bread and meat ဒီတစ်ယောက်ကို ပေါင်မုန့်နဲ့အသား ပေးတယ်။

But would eat none ဒါပေမယ့် ဘာမှ မစားချေဘူးတဲ့။

And this one cried No No No No All day long ဒီတစ်ယောက်ကတော့ တစ်နေ့ကုန် နိုးနိုး(မဟုတ်ဘူး)လို့ပဲ အော်နေချေတော့တယ်. . . . တဲ့။

No ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးအတွက် အတိအကျပြန်ဆိုစရာ မြန်မာ စကားလုံးမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ‘နိုး နိုး နိုး နိုး’လို့ပဲ အသံလှယ်ရေးလိုက်ရတယ်။ **No** ဆိုတာ မြန်မာလိုမှာက ‘မဟုတ်ဘူး’ဆိုလဲရ၊ ‘မရှိဘူး’ဆိုလဲရ၊ ‘မသိဘူး’ဆိုလဲ ရတာကိုး။ မြန်မာမှာတော့ **Yes** သာရှိပြီး (အင်း၊အေး၊ **No** မရှိဘူးဆိုတာကို ဘာသာစကား လေ့လာသူတိုင်းသိကြပါတယ်။ ဟုတ်ကဲ့ ကလေးဆန်ဆန်သုံးမယ်ဆိုလျှင်တော့ ‘ဟင့်အင်း’ လို့ပြောနိုင်တာပဲလေ။

နောက်တစ်ပိုဒ်. . . .

This one looked at the window as though it were a wall ဒီတစ်ယောက်ကတော့ ပြတင်းပေါက်ကို နံရံတစ်ခုနယ် ကြည့်နေတယ်။

This one saw things that were not there ဒီတစ်ယောက်ကတော့ အဲဒီမှာမရှိတဲ့အရာတွေကို မြင်နေတယ်။

This one things that were ဒီတစ်ယောက်ကတော့ ရှိတာတွေကိုမြင်နေတယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာ ကြိယာကို ဒုတိယအကြိမ်မှာ ထပ်မထည့်တော့ဘူး။ မြန်မာမှာ ထည့်ပေး ရတယ်။

And this one cried No No No No All day long ဒီတစ်ယောက်ကတော့ တစ်နေ့ ကုန် နိုးနိုးနိုးနိုးလို့ပဲ အော်နေချေတော့တယ်... တဲ့။ အထက်အပိုဒ်က ပါဒကို ထပ်ကြော့ထား တယ်။ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်လို့ နားလည်ရမယ်။

နောက်တစ်ပိုဒ်က... . .

This one thought himself a bird ဒီတစ်ယောက်က သူ့ကိုယ်သူ့ငှက်လို့ထင်နေ တယ်။

This one a dog ဒီတစ်ယောက်က ခွေးလို့ထင်နေတယ်။ ဒီမှာလဲအင်္ဂလိပ်လိုမှာ ကြိယာ ကိုထပ်မဆိုတော့ မြန်မာမှာတော့ ‘ထင်နေတယ်’ဆိုတာ ထည့်ပေးရတယ်။

And this one thought himself a man ဒီတစ်ယောက်က သူ့ကိုယ်သူ့လူလို့ ထင်နေတယ်။ (ကြိယာကို မမြုပ်တော့ဘဲ အပြည့်အစုံဆိုထားတာက လေးနက်စေချင်လို့ ဖြစ်တယ်။)

An ordinary man သာမန်လူလို့ပဲ သူ့ကိုယ်သူ ထင်နေတာပါ။ သူများအရူးတွေ လို သူ့ကိုယ်သူနုပိုလီယန်မထင်ပါဘူး။

And cried and cried No No No No All day long ပြီးတော့တစ်နေ့ကုန် နိုးနိုးနိုးနိုး လို့ပဲ အော်ပြီးရင်း အော်နေတော့တယ်... တဲ့။ ဝါကျဆက်ထားပုံအရ နိုးနိုးအော်နေသူဟာ သာမန်လူလို့ ထင်နေသူဖြစ်ကြောင်း သတိပြုပါလေ။

အခု တစ်ပုဒ်လုံးကို မြန်မာလို ရေးချကြည့်ကြရအောင်

အရူးများကို ရေတွက်ကြည့်ခြင်း

ဒီတစ်ယောက်ကို ဂျက်ကက် ဝတ်ပေးထားရ၊
ဒီတစ်ယောက်ကို အိမ် ပြန်လွှတ်လိုက်ရတယ်။
ဒီတစ်ယောက်ကို ပေါင်မုန့်နဲ့ အသားပေးပေမယ့်
ဘာကိုမှ မစားချေဘူး၊
ဒီတစ်ယောက်ကတော့ နိုးနိုးနိုးနိုးအော်နေ
တစ်နေ့ကုန်ပါပဲ

ဒီတစ်ယောက် ပြတင်းပေါက်ကို ကြည့်နေတယ်၊
နံရံဖြစ်နေတဲ့ အတိုင်းပဲ။
ဒီတစ်ယောက်အဲဒီမှာ မရှိတာတွေ မြင်နေတယ်၊
ဒီတစ်ယောက် ရှိတာတွေကို။
ဒီတစ်ယောက်ကတော့ နိုးနိုးနိုးနိုးအော်နေ
တစ်နေကုန်ပါပဲ။

ဒီတစ်ယောက် သူ့ကိုယ်သူ ငှက် ထင်တယ်၊
ဒီတစ်ယောက်ကတော့ ခွေး။
ဒီတစ်ယောက် သူ့ကိုယ်သူ လူလို့ ထင်နေတယ်၊
သာမန် လူပါပဲတဲ့။
ပြီး နိုးနိုးနိုးနိုးအော်ပြီးရင်း အော်နေ

ဒီတစ်ယောက် ပြတင်းပေါက်ကို ကြည့်နေတယ်၊
နံရံဖြစ်နေတဲ့ အတိုင်းပဲ။
ဒီတစ်ယောက်အဲဒီမှာ မရှိတာတွေ မြင်နေတယ်၊
ဒီတစ်ယောက် ရှိတာတွေကို။
ဒီတစ်ယောက်ကတော့ နိုးနိုးနိုးနိုးအော်နေ
တစ်နေကုန်ပါပဲ။

ဒီတစ်ယောက် သူ့ကိုယ်သူ ငှက် ထင်တယ်၊
ဒီတစ်ယောက်ကတော့ ခွေး။
ဒီတစ်ယောက် သူ့ကိုယ်သူ လူလို့ ထင်နေတယ်၊
သာမန် လူပါပဲတဲ့။
ပြီး နိုးနိုးနိုးနိုးအော်ပြီးရင်း အော်နေ
တစ်နေကုန်ပါပဲ။

အကျယ်ချဲ့စကားပြောပြန်နေစရာမလိုဘဲ ခုလို တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ပြတာကို ဖတ်ကြည့်ရင်ပဲ ကဗျာရဲ့ သဘောသွားကို ရိပ်မိသိရှိလောက်ပါပြီ။ အရူးထောင်ထဲက အရူးတွေရဲ့ ဓာတ်ပုံ တွေကိုလား၊ နာမည်စာရင်းကိုလား မသိထောက်ပြပြီး သူတို့ အကြောင်း၊ သူတို့ရူးကြပုံအကြောင်း ရှင်းပြနေတာပါ။ အကျီမဝတ်တဲ့ အရူးနဲ့၊ အစာမစားတဲ့အရူးနဲ့၊ အိမ်ပြန်ပို့လိုက်ရတဲ့အရူးနဲ့၊ တစ်နေကုန် နိုးနိုးနိုးနိုး လို့ပဲအော်နေတဲ့ အရူးနဲ့ စုံနေတာပဲ။ ပြတင်းပေါက်ကို နံရံလိုသဘောထားပြီး ကြည့်နေတဲ့ အရူးလဲရှိတယ်။ အဲဒီပြတင်းပေါက်မှာ မရှိတာတွေကို မြင်တဲ့အရူးလဲ ပါတယ်။ ရှိတာတွေကိုမြင်တဲ့အရူးလဲ တွေ့ရတယ်။ သူ့ကိုယ်သူ ငှက်ထင်တဲ့အရူး၊ ခွေးထင်တဲ့ အရူးလဲရှိတယ်။ လူမှ သာမန်လူတစ်ဦးပါလို့ထင်တဲ့ အရူးလဲ ရှိကြောင်း ပါတဲ့။ သူကပဲ နိုးနိုးနိုးနိုး လို့တစ်နေကုန်အော်နေတာပါပဲတဲ့။

ဒီနောက်ဆုံးနားလေးက စကားတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို စဉ်းစားစရာ ဖြစ်စေပါတော့တယ်။ ဟာ-ဒါ သာမန်အရူးဖွဲ့ကဗျာ မဟုတ်ပါလားလို့ ရိပ်မိလာရ တော့တယ်။ အကျုံးမကပ်တဲ့ အရူး၊ အစာမစားတဲ့အရူး၊ မမြင်ရတာကို မြင်ရတယ် ထင်တဲ့အရူး၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ငှက်ထင်တဲ့ အရူး၊ ခွေးထင်တဲ့ အရူးဆိုတာ သာမန်အရူးတွေရဲ့ လက္ခဏာပဲလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လူသာမန်ထင်တဲ့ အရူးကတော့ အရူးမဟုတ်ချေဘူး။ လူကောင်းပဲလို့ စဉ်းစား မိလာရ တယ်။ ဒီတော့မှ သူ(ကဗျာဆရာ)ပြောချင်တာက ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ အရူးတွေ ချည်းပဲလို့ ပြောချင်တာပါလားလို့ သိလာရတော့တယ်။ ဒီအဆိုအမိန့်ဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာတွေအဖို့တော့ မဆန်းပေဘူး။ ‘ပုထုဇ္ဇနော ဥမ္မတ္တကော’ လို့ဘုရားဟော ရှိပေသကဲ့။

ဒီအမြင်ရပြီးတဲ့နောက် ကဗျာကိုနောက်တစ်ခေါက် ပြန်ဖတ်ကြည့်လျှင် အချက်တိုင်းဟာ အရူးရဲ့လက္ခဏာမဟုတ်ဘဲ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးရဲ့ သရုပ်ဖော်ကွက် တွေပါလား ဆိုတာကို သဘောပေါက်လိမ့်ဦးမယ်။ ကျွန်တော်တို့ လူကောင်းဆိုသူတွေပဲ အကျီချွတ်နေတယ်။ အစာမစားချင်ဘဲ ရှိတတ်၊ ငေးချင်ရာငေး၊ တွေးချင်ရာ တွေးနေတတ်၊ မရှိတာတွေကို စိတ်ကူးကြည့်တတ်၊ ငှက်နှယ်၊ ခွေးနှယ် ထင်မြင်တတ် တာချည်း။ ‘ငါတော့ ခွေးဖြစ်ပြီ၊ နွားဖြစ်ပြီ’ ပြောမိတာ ချည်း။

တစ်နေ့ကုန် နိုးနိုးနိုးနိုးလို အော်နေရတာကတော့ကော။ ဒါအရေးကြီးဆုံးအပိုင်း ဖြစ်လာ ပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ လူ့ဘဝမှာ အပေါင်းဘက်လိုဆိုတဲ့ရတဲ့ ဝမ်းသာတာ၊ အောင်မြင်တာ၊ အလိုပြည့်တာနဲ့ အနုတ်ဘက်သို့ဆိုရတဲ့ ဝမ်းနည်းတာ၊ မအောင်မြင်တာ၊ အလိုမပြည့်တာ၊ ဘယ်ဟာကများ ပိုပါသလဲ။ ‘ယံ ပိစ္ဆံ န လဘာတီ’ လို့ ဘုရားဟောရှိတဲ့အတိုင်း မရတာ၊ မပြည့်တာ ‘န’တွေကပဲ များနေတာ မဟုတ်လား။ အဲဒီ ပါဠိ‘န’ကို အင်္ဂလိပ်လို **No** လို့ဆိုတာပါပဲ။ လူ့ဘဝဆိုတာ ‘နလဘာတီ’စသည့် ‘န’တွေချည့်ပြည့်နေတဲ့ဘဝ။

THE SEED SHOP

**Here in a quiet and dusty room they lie,
Faded as crumbled stone or shifting sand,
Forlorn as ashes, shrivelled, scentless, dry.
Meadows and gardens running through my hand.**

**In this brown husk a dale of hawthorn dreams;
A cedar in this narrow cell is thrust
That will drink deeply of a century's streams;
These lilies shall make summer on my dust.**

**Here in their safe and simple house of death,
Sealed in their shells, a million roses leap;
Here I can blow a garden with my breath,
And in my hand a forest lies asleep.**

Muriel Stuart

မျိုးစေ့ဆိုင်

ကဗျာဖွဲ့နည်းက လေးပါဒတစ်ပိုင်း။ တစ်ပါဒမှာ ဣအဗ္ဗဂိုဏ်း ငါးဂိုဏ်း။ ကာရန်

a b a b စနစ်။

ခေါင်းစဉ်က **The Seed Shop** ‘မျိုးစေ့ဆိုင်’ ပါတဲ့။ ကဗျာဆရာ(မ)ဟာ မျိုးစေ့ဆိုင်ထဲဝင်လာပြီး ခင်းကျင်းပြသထားတဲ့ မျိုးစေ့လေးတွေကို လက်နဲ့ကိုင်ကြည့်ရင်း အတွေးဝင်လာမိပုံ ရေးဖွဲ့ထားတာပါ။

Here in a quiet and dusty room ဒီက ငြိမ်ဆိတ်ဖုန်ထူတဲ့ အခန်းထဲမှာ (ဆိုင်ထဲမှာ)

they lie သူတို့(မျိုးစေ့လေးတွေ)လဲလျောင်းနေကြတယ်။

Faded as crumbled stone or shifting sand မွကြေနေတဲ့၊
ကျောက်တုံးလို၊ ရွှေနေတဲ့ သဲလို အရောင်မှိန်လျက်

Forlorn as ashes ပြာလို အထီးကျန်လျက်၊ ပူဆွေးလျက်

shrivelled ရှုံ့တွလျက်

scentless ရနံ့မဲ့လျက်

dry သွေ့ခြောက်လျက်

ဒုတိယနဲ့ တတိယပါဒက စကားလုံးများဟာ မျိုးစေ့တွေကို သရုပ်ဖော်တဲ့
နာမဝိသေသန များဖြစ်ကြတယ်။

Meadows and gardens running through my hand မြက်ခင်းတွေ
ဥယျာဉ်တွေ ငါ့လက်ထဲ ပြေးဆင်းလာနေကြပါကလား။ (ကဗျာဆရာက မျိုးစေ့တွေကို
လက်နဲ့ကိုင်ကြည့်ပြီး လက်ထဲက စီးဆင်းကျစေတယ်။)

နောက်တစ်ပိုဒ်-

In this brown husk ဒီအညိုရောင် အခွံထဲမှာ-

a dale of hawthorn dreams ဟောသွန်ပင်တစ်စင်း အိပ်မက်မက်နေတယ်။

(dale ဆိုတာ valley နဲ့အတူတူ တောင်ကြား၊ ချိုင့်ဝှမ်းဖြစ်တယ်။ လွယ်အောင်
တစ်စင်းလို့ ပြန်လိုက် တာ။)

A cedar in this narrow cell is thrust ဆီဒါပင် တစ်ပင်ကို ကျဉ်းမြောင်း
တဲ့ အခန်းလေးထဲ ပစ်ထားတယ်။

That will drink deeply of a century's streams ရာစုနှစ်တစ်ခုရဲ့
ချောင်းများ ကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းသောက်ပစ်မယ့် (ချောင်းရေ မြစ်ရေတွေကို
အနှစ်တစ်ရာ သောက်ပစ်လိမ့် မယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ဆီဒါပင်ဆိုတာက ညောင်ပင်လို
အသက်ရှင်တာကိုး)။ ဒီပုဒ်စုက ဆီဒါပင် ကိုညွှန်းတယ်။ ‘သောက်ပစ်မယ့် ဆီဒါပင်’လို့
ဆိုလိုတယ်။

These lilies shall make summer on my dust ဒီနှင်းပန်းလေးတွေက
ငါ့မြေမှုန့်ပေါ်မှာ နွေရတုဖြစ်စေမယ်။ သူတို့ဆီမှာက နွေမှာမှ ပန်းပွင့်တယ်။
‘နွေရတုဖြစ်စေမယ်’ဆိုတာ ‘ဝေဝေဆာဆာ ပွင့်ကြမယ်’ လို့ ပြောတာပါပဲ။

‘ငါ့မြေမှုန့်ပေါ်မှာ’ ဆိုတာ ‘ငါ့ခြံမြေမှာ’ဆိုတာထက် ‘ငါသေသွားတဲ့အခါ ငါ့သင်္ချိုင်းမှာ’လို့ ပိုဆိုလိုတယ်။

နောက်ဆုံးအပိုဒ်-

Here in their safe and simple house of death ဒီကလုံခြုံတဲ့ရိုးစင်းတဲ့ သေခြင်း တရားအိမ်မှာ။ (ဆိုင်ထဲမှာ မျိုးစေ့ကလေးတွေအပင်မပေါက်ရဘဲ ရှိနေရတာမို့ သေနေရတာပဲ လို့ဆိုလိုတယ်။)

Sealed in their shells အခွံတွေထဲ လှောင်ပိတ်ကာ

a million roses leap နှင်းဆီတစ်သန်းခုန်နေကြတယ်။
(အပင်ပေါက်ချင်လွန်းလို့ ခုန်ထွက်ဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။)

Here I can blow a garden with my breath ဒီမှာ ငါဥယျာဉ်တစ်ခုကို ပင့်သက်နဲ့မှုတ်ထုတ်နိုင်ရဲ့ (ထာဝရဘုရားသခင်က မြေကိုမှုတ်ပြီး လူဖန်ဆင်းခဲ့တာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး **Thank you,** ပြောနေတာပါ။)

And in my hand a forest lies asleep ခုတော့ ငါ့လက်ထဲမှာ တောတစ်တော အိပ်ပျော်နေပါလား (ကဗျာဆရာဟာ သစ်စေ့တွေကို ကိုင်ကြည့်နေတာဖြစ်ကြောင်း သတိရပါ လေ။)

အခု သုံးပိုဒ်စလုံးကို ရေးချကြည့်ကြစို့-

မျိုးစေ့ဆိုင်

ဒီမှာ ငြိမ်ဆိတ်-ဖုန်ထူ အခန်းထဲ လျောင်းနေကြ၊
ကြေမွကျောက်လို၊ ရွှေလျား သဲလို မှိန်ဝါး၊
ပြာလို ဆွေး၊ ရှုံ့တွ၊ ရနံ့မဲ့၊ ခြောက်သွေ့သပ-
မြက်ခင်းနဲ့ ဥယျာဉ် ငါ့လက်ထဲ ပြေးဆင်းသွား။

ဒီအခွံညိုထဲ ဟောသွန် တစ်စင်း အိပ်မက်နေ၊
တစ်ရာစု စမ်းတွေ နက်နက် သောက်မယ့်

ဆီဒါပင် ဒီ အခန်းကျဉ်းလေးထဲ ပစ်ထားပေ၊
ဒီနှင်းပန်းတို့ ငါ့ မြေမှုန့်ထက် နွေ ပြုမကွယ့်။

ဒီ လုံခြုံ ရိုးစင်း သေခြင်း အိမ်ထဲမှာ
အခွံထဲ လှောင်ပိတ် နှင်းဆီ တစ်သန်း ခုန်ဆွ။
ငါ အသက်ရှူထုတ် ဥယျာဉ် ဖန်ဆင်းနိုင်တာ၊
ငါ့ လက်ထဲ တောတစ်တော အိပ်ပျော်နေသပ။

မျှူရီယလ် စကျူးဝတ်

ကဗျာဆရာမဟာ မျိုးစေ့ဆိုင်ထဲဝင်လာပြီး မျိုးစေ့လေးတွေကို ကိုင်ကြည့်ကာ အင်း-ဒီငါ့ လက်ထဲက မျိုးစေ့လေးတွေဟာ ဒီမှာ ဖုန်ထူထူအခန်းထဲ ငြိမ်ဆိတ်လဲလျောင်း နေရာကြတယ်။ အရောင်အဆင်းမိုန်မိုန်၊ ရှုံ့ရှုံ့တွတွ ခြောက်သွေ့လို့ပဲ။ တကယ်တော့ သူတို့တစ်တွေဟာ မြက်ခင်းတစ်ခင်း ဥယျာဉ်တစ်ခု ဖြစ်ရမယ့်ဟာလေးတွေပါလား။ ဟောဒီအခွံက ဟောသွန်ပန်းဆင် ရဲ့ အစေ့၊ ဟောဒါက ဆီဒါပင်အစေ့၊ ဟောဒါက နှင်းပန်း အစေ့၊ ဟောဒါက နှင်းဆီအစေ့တွေ။ ဟောသွန်ပင်လေးတွေ ခုတော့ အိမ်မက် မက်နေရာကြထင်၊ ဆီဒါစေ့ကသာ အပင်ပေါက်လိုက် ရလျှင် နှစ်တစ်ရာ စိမ့်စမ်းရေတွေ သောက်ပစ်မှာ။ ဒီနှင်းပန်းလေးတွေကို ငါ့သချိုင်းဂူမှာ စိုက်လိုက်ရ ဝေဆာနေမှာပဲ။ နှင်းဆီစေ့လေးတွေဟာ ပွင့်ချင်လွန်းလို့ မျိုးစေ့ထဲက ခုန်ထွက်ကြ တော့မယောင်။ ထာဝရဘုရားသခင်ဟာ ကမ္ဘာဦးက မြေမှုန့်တစ်ဆုပ်ကို လက်ဝါးပေါ်တင် မှုတ် ထုတ်လိုက်တော့ အာဒံဆိုတဲ့လူသားဖြစ်ခဲ့သလို ငါလဲ ဒီမျိုးစေ့လေးတွေကို ငါ့အသက် မှုတ်ထုတ် (ပြုစုပျိုးထောင်)လိုက်ရလျှင် ဥယျာဉ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာမှာပဲ။ ဩော်- တကယ်တော့ ငါ့လက်ထဲမှာ တောတစ်တော အိပ်ပျော်နေတာပါကလားလို့ စဉ်းစား တွေးတောနေမိပါသတဲ့။

ကဗျာဆရာများဟာ တင်စားပြောဆိုတတ်ကြတယ်လို့ဆိုလျှင် ခုကဗျာမှာ ဒေါ်စကျူးဝတ် ဟာ ဘာကိုများ မျိုးစေ့ဆိုင်အဖြစ် တင်စားပြောဆိုနေတာ ဖြစ်လိမ့်မလဲ။

ဆိုင်က ဘာလဲ၊ မျိုးစေ့ လေးတွေက ဘာလဲ။ စိတ်ကူးဉာဏ် ကွန့်မြူးကာ
စဉ်းစားအဖြေရှာ ကြည့်ပါဘိ။

ဘယ်လိုမှ စဉ်းစားမရလျှင် အဖြေကို အောက်တွင် ကြည့်ပါလေ။

အဖြေ

ဘာသာပြန်တင်ဆက်သူကတော့ ‘မျိုးစေ့ဆိုင်’ဆိုတာ မူလတန်းကျောင်းကလေး
တစ်ကျောင်း၊ ဝါ၊ ကောလိပ်ကျောင်းတစ်ကျောင်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ မျိုးစေ့လေးတွေကတော့
ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူကလေးတွေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ် တဲ့။

RICHARD CORY

**Whenever Richard Cory went downtown,
We people on the pavement looked at him;
He was a gentleman from sole to crown,
Clean favoured, and imperially slim.**

**And he was always quietly arrayed,
And he was always human when he talked;
But still he fluttered pulses when he said,
Good morning, and he glittered when he walked.**

**And he was rich-yes, richer than a king-
And admirably schooled in every grace;
In fine, we thought he was everything
To make us wish that we were in his place.**

**So on we worked, and waited for the light,
And went without the meat, and cursed the bread;
And Richard Cory, one calm summer night,
Went home and put a bullet through his head.**

Edward Arlington Robinson

ပျော်စံရိပ်ငြိမ် စည်းစိမ်မကွာ

ပိုက်ဆံချမ်းသာရင် လူ့ဘဝပြည့်စုံတာပဲလို့ အများအားဖြင့် ယူဆတတ်ကြတယ်။ မဟုတ်သေးဘူး။ ရုပ်ပိုင်းချမ်းသာပေမယ့် စိတ်ပိုင်းချမ်းသာချင်မှ ချမ်းသာတာပါလို့ ဘယ်လိုပဲ တရားပြပြ နားမဝင်ကြပါဘူး။ ဘာသာတရားအားလုံးဟာ ဒီအချက်ကို ထောက်ပြလေ့ရှိပါတယ်။ စာပေ အနုပညာကလည်းဒီအချက်ကို သရုပ်ထင်စေမြဲဖြစ်တယ်။ သေးဖွဲ့တဲ့ အနုပညာစာပေကသာ တိုက်ကြီးနဲ့နေ၊ ကားကြီးစီးရတဲ့ ခမ်းခမ်းနားနား

ဘဝကို စာဖတ်သူ၊ ရှုကြည့်သူ ဆင်းရဲသား သွားရည်တများများကျအောင် ရေးဖွဲ့ သရုပ်ဖော်တတ်တာ။

အမေရိကန်ကဗျာဆရာ အက်ဒဝဒ် အာလင်တန် ရော်ဘင်ဆန်ရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ် ဟာ သူဌေးတို့မှာလည်း စိတ်မချမ်းသာစရာ ရှိတတ်တာပဲဆိုတဲ့ အချက်ကိုတိုတိုနဲ့ ထိထိမိမိ သရုပ်ဖော်နိုင်တဲ့အတွက် ထင်ရှားတယ်။ ကျောင်းသုံးအန်သလောဂကျမ်းတွေမှာ မကြာမကြာထည့် သွင်းဖော်ပြခံရတယ်။ အင်္ဂလန်က စာအုပ်၊ အာဖရိကက စာအုပ်။ ကျောင်းသားလူငယ်လေးတွေကို ဒီနိယာမတရားကြီးအကြောင်း ငယ်ငယ်ကတည်းက သိမြင်သဘောပေါက်စေချင်ကြတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရွေးချယ်ကြတာဖြစ်မှာပါပဲ။ အခု သူ့ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်။

ခေါင်းစဉ်က **Richard Cory** တဲ့။ လူနာမည်ဖြစ်ပါတယ်။

Whenever Richard Cory went downtown ရစ်ချ်ကော်ရီမြို့ထဲကို သွားတဲ့ အခါတိုင်း

We people on the pavement ပလက်ဖောင်းပေါ်က ကျွန်တော်တို့ပြည်သူ တွေဟာ (မြန်မာလိုမှာ ‘ပလက်ဖောင်း’လို့ခေါ်တဲ့ အရာကို အင်္ဂလိပ်လို **pavement** ခေါ် တာကို သတိပြုပါလေ။ အမေရိကန်က **sidewald** လို့လည်း ခေါ်သေးတယ်။)

looked at him သူ့ကို ကြည့်မိကြတယ်။

He was a gentleman from sole to crown သူဟာ ခြေဖျားကခေါင်းအထိ (ခြေဆုံးခေါင်းဆုံး တစ်ကိုယ်လုံး)လူကြီးလူကောင်း၊ မွန်မွန်ရည်ရည် လူတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။

Clean favoured ဘဝအကျိုးပေးကောင်းသူ၊ ကံကောင်းသူ၊ ကုံလုံကြွယ်ဝသူ ဖြစ်တယ်။

and imperially slim မင်းစိုးရာဇာဟန်ပန် သွယ်လျတယ်။ (မင်းညီမင်းသား ဆိုတာ သွယ်သွယ်လျလျနဲ့ ခန့်ညားထယ်ဝါကြသူတွေပါ။ ဗိုက်ပူဝပြဲဆိုတာမျိုးဟာ ဆင်းရဲသားလူသာမန် တို့ရဲ့ ပုံပန်းသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သတိပြုပါလေ။)

And he was always quietly arrayed သူဟာ အမြဲတမ်း တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ဝတ်စားဆင်ယင်လေ့ရှိတယ်။

And he was always human သူဟာ အမြဲတမ်း လူဆန်တယ်။ လူပီသတယ်။

When he talked သူ စကားပြောတဲ့အခါ (အမြဲတမ်း လူဆန်ပါတယ်။ မောက်မော်မာမာ မဟုတ်ဘူး။ မရိုင်းပျဘူး။)

But ဒါပေမယ့်

still (လူဆန်ဆန်စကားပြောတာ) တောင်မှပဲ

he fluttered pulses (သူတစ်ဖက်သားရဲ့) သွေးခုန်နှုန်းကို လှုပ်ရှားထကြွစေတယ်။ ရင်ခုန်စေတယ်။ (ဘယ်တော့လဲ၊ ဆက်ဖတ်)

when he said, 'Good morning' သူက ဝွံဒ်မောနင်းလို့ နှုတ်ဆက်လိုက်တဲ့အခါ (ရင်ခုန်စေတယ်) (မစွတာကော်ရီက သူဌေးမို့လို့ဆိုပြီး မောက်မာခြင်းမရှိဘဲ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ချိုချိုသာသာ နှုတ်ဆက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နှုတ်ဆက်ခံရသူ ဆင်းရဲသားများမှာတော့ အဲသလို နှုတ်ဆက်လိုက်တာနဲ့ပဲ ရင်ခုန်ကြရပါသတဲ့။)

and he glittered when he walked သူလမ်းလျှောက်သွားတဲ့အခါ အရောင်ပြုံးပြုံး ပြက်ပြက်နဲ့ ကျက်သရေရှိလှတယ်။

And he was rich သူပိုက်ဆံ ချမ်းသာတယ်။

yes, richer than a king ဟုတ်ကဲ့၊ ဘုရင်တစ်ပါးထက်ကိုပဲ ချမ်းသာပါတယ်။

And admirably schooled in every grace ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာမှုတိုင်းကို ချီးကျူး စဖွယ် မြတ်နိုးစဖွယ် တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်တယ်။

In fine ခြုံပြောရရင်တော့၊ နိဂုံးချုပ်ပြောရရင်တော့

we thought ကျွန်တော်တို့ (ဆင်းရဲသားတွေ) ထင်မိခဲ့ကြတယ်။

he was everything to make us wish ကျွန်တော်တို့ လိုလားတောင့်တမိ အောင်လုပ်တဲ့ အရာအားလုံးပါပဲ။ (ဘာကို လိုလားတောင့်တမိတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

that we were in his place ငါတို့သာ သူ့နေရာမှာ ရောက်နေရရင်
ငါတို့သာ သူလိုဆိုရင် (ကောင်းမှာပဲလို့ ကျွန်တော်တို့ လိုလားတောင့်တမိစေတဲ့
အရာဟူသမျှ သူ့မှာရှိနေ တယ်။ သူပဲ ကျွန်တော်တို့ အားကျစရာဖြစ်နေတယ်။)

so ဒီလိုနဲ့

on we worked ကျွန်တော်တို့ အလုပ်ဆက်လုပ်ကြတယ်။ ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ်
ဆက်လုပ်နေခဲ့ကြတယ်။ လက်လုပ်လက်စားတွေကိုး။

and waited for the light အလင်းရောင်ကို စောင့်စားနေခဲ့ကြတယ်။ ခုလို
ဆင်းဆင်းရဲရဲနေရတဲ့ ဘဝကနေ လွတ်ကင်းပြီး တစ်နေ့ချမ်းသာလာနိုး စောင့်မျှော်
နေခဲ့ကြ တယ်။

and went without the meat အသားမပါဘဲ စားသောက်နေထိုင်ခဲ့ကြရ
တယ်။ ('မုရင်းထမင်း၊ ချဉ်ပေါင်ဟင်းနဲ့ ဆန်တွင်းက နက်လွန်းလို့' - ရေသည်ပြုဇာတ်၊
ဦးပုည)

and cursed the bread ပေါင်မုန့်ကို ကျိန်ဆဲမိကြတယ်။
(အသားဟင်းမပါလေတော့ ပေါင်မုန့်ချည်းစားရတာ အရသာ မရှိလို့ ဆဲရေးတာ။
ပေါင်မုန့်ကိုယ်တိုင်ကလည်း အညံ့စား ဖြစ်နေတာကြောင့် ကျိန်ဆဲမိတာဖြစ်ပါလိမ့်မည်။
ဦးပုညရဲ့ 'ကောက်လျင်ကြီးဆန် နီတာလဲ'ကို သတိရစရာ ဖြစ်တယ်။)

ဒီအထိ အပိုဒ်အားဖြင့် သုံးပိုဒ်ခွဲတိတိ ဆင်းရဲသားများက ရစ်ချဒ်ကော်ရီကို
အားကျမိပုံ များကိုချည်း အသားပေး ဖွဲ့လာတာကို သတိပြုပါလေ။ နောက်ဆုံးအပိုဒ်ဝက်
(နှစ်ပါဒ်အလိုမှာမှ) ရေးဖွဲ့လိုက်တာက-

And Richard Cory ဒီလိုနဲ့ ရစ်ချဒ်ကော်ရီဟာ-

one calm summer night ငြိမ်ဆိတ်တဲ့ နွေရာသီ ညတစ်ညမှာ

Went home and အိမ်ပြန်သွားကာ

put a bullet through his head သူ့ဦးခေါင်းထဲ
ကျည်ဆန်တစ်ဆန်ထည့်လိုက် ပါတော့တယ်။ (မိမိဦးခေါင်းကို သေနတ်နဲ့
ပစ်ထည့်လိုက်တာ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သတ်သေလိုက် တာကိုပဲ ဒီလို
ခပ်ပေါ့ပေါ့စကားလုံးနဲ့ ရေးဖွဲ့လိုက်ပုံ သတိပြုပါလေ။)

ကဗျာကို ဖတ်ပြီးတာနဲ့ ပေါ်လာတဲ့မေးခွန်းကတော့ ဥစ္စာဓနဟာ လူကိုတကယ်ချမ်းသာ (သုခ) ပေးရဲ့လားဆိုတာပါပဲ။ နောက်ထပ် သင်ခန်းစာယူစရာ အချက်တစ်ချက်ကတော့ လူဆိုတာအထင်နဲ့အမြင် လွဲတတ်ပါလား။ ကိုယ်ထင်သလို မဟုတ်ပါလားဆိုတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ရစ်ချစ် ကော်ရီမှာ အစစပြည့်စုံတယ်။ လူတိုင်းက (ဆင်းရဲသားတိုင်းက) သူ့လို ဖြစ်ချင်ကြတယ်။ အားကျ ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ချောက်ချားစဖွယ် နီဂုံးချုပ်လိုက်ပုံက သူဟာဖြင့် ထင်ရသလို မဟုတ်ပါ လားဆိုတာကို သဘောပေါက်လာစေတယ်။

ကဗျာကို ဖွဲ့စည်းထားပုံ ပုံစံကိုလည်း သတိမူအပ်တယ်။ ကဗျာကို သေသေ သပ်သပ် ဖွဲ့စည်းထားတယ်။ စကားလုံးတွေဟာ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးရွေ့လျော့သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်လျှောက်လုံး ပြေပြေပြစ်ပြစ် ရွေ့လျားလာရာက နောက်ဆုံးနှစ်ပါဒ လည်းရောက်ရော ကဗျာ ဖတ်ရသူအဖို့ ထိတ်လန့်တကြား ဖြစ်သွားရတော့တာပဲ။ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်က လူတွေအဖို့လည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ တအံ့တဩ ထိတ်လန့် ချောက်ချားသွားခဲ့ရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလူတွေ တအံ့တဩ ဖြစ်ရတဲ့အတိုင်း ကဗျာ ဖတ်သူတွေ အံ့ဩသွားအောင် ကဗျာတည်ဆောက်ပုံကပေးနေတယ်။

ကဗျာကို အပိုဒ်လေးပိုဒ်နဲ့ ဖွဲ့ထားပါတယ်။ ဒါဟာ အပေါ်ယံကြောကဗျာရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်တယ်။ အနှစ်သာရပိုင်းအရ ပြောရရင်တော့ ကဗျာမှာ အပိုဒ်နှစ်ပိုင်းပဲ ပါတယ်။ ပထမတစ်ပိုင်းက ရစ်ချစ် ကော်ရီအပေါ်လူတွေက ထင်မြင်ကြပုံ၊ ဒုတိယ တစ်ပိုင်းက ရုတ်တရက် သူ့ကိုယ်သူသတ်သေသွားပုံ။ မူရင်းကဗျာကို လေ့လာကြည့်ရင် ပထမပိုင်းကို ဖွဲ့ဆိုရာသုံးပိုဒ်ဟာ ပုံမှန် မကြာစနစ်နဲ့ ကာရန်ကိုသုံးကာ ရိုးရိုးအေးအေး လေးပဲ လှုပ်ရှားသွားတယ်။ သူ့ဘဝဟာ လည်း အဲသလိုပဲ ပုံမှန်အဆင်ပြေပြေ သွားနေတယ်လို့ လူတွေက ထင်မြင်ယူဆကြတာနဲ့ လိုက်လျောညီထွေရှိစေတယ်။ နောက်ဆုံးပါဒမှာမှ မကြာအသံစဉ်လည်းပြောင်း၊ အဖြတ် အတောက်လည်းပြောင်းကာ အံ့ဩမှုကို ဖြစ်စေလိုက်တယ်။ ပထမပိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ်ကဗျာ ရိုးရိုး လေးတစ်ပုဒ်လို ရွေ့လျားနေမှုဟာ တကယ့်ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အခြင်းအရာကြီးတစ်ခုကို ဝှက်ထား သလိုရှိတယ်။ တကယ့်ဘဝမှာလည်း အဲဒီအတိုင်းပါပဲ။ ရစ်ချစ်ကော်ရီရဲ့ ယဉ်ယဉ်ကျေး ကျေး တင့်တင့်တယ်တယ် ပုံမှန်သွားလာ လှုပ်ရှားနေမှုကလေးများဟာ သူ့ဘဝရဲ့ ကြောက်ဖွယ် အခြင်းအရာတစ်ခုကို ကွယ်ဝှက်ထားသလို ရှိနေလေတယ်။ ကဗျာရဲ့

သဏ္ဍာန် (သဒ္ဒါလင်္ကာရ) ဟာ ကဗျာရဲ့ အတွင်းသား (အတ္ထာလင်္ကာရ)နဲ့ လိုက်ဖက်စေရတယ်ဆိုတာ ဒါကို ပြောတာဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ကာရန်စနစ်ကို တုပကာ ကဗျာပြန်ရေးကြည့်ကြပါမယ်။ (သူ့ကာရန်စနစ်က တစ်ပါဒ ခြား ကာရန်ညီတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမနဲ့ တတိယ၊ ဒုတိယနဲ့ စတုတ္ထ၊ သင်္ကေတနဲ့ **abab** လို့ ဖော်ပြရတယ်။)

ရစ်ချန်ကော်ရီ

ရစ်ချန်ကော်ရီ မြို့ထဲကို သွားတိုင်းကွယ်၊
ပလက်ဖောင်းပေါ်က တို့တွေ ကြည့်မိကြ၊
ခြေဖျားက ခေါင်းဆုံး လူရည်မွန်ပဲရယ်၊
အဘက်ဘက် ပြည့်စုံ၊ မင်းစိုးဆန် သွယ်လျ။

သူဟာ အမြဲ တည်ငြိမ် ဝတ်စားဆင်ယင်၊
စကားပြောရင်လဲ အမြဲ လူဆန်လျက်။
ဒါတောင် သူက ‘ဝွတ်မောနင်း’လို့ ဆိုရင်၊
ရင်ခုန်ရပြီ၊ သူ လမ်းလျှောက်တော့ ပြီးပြီးပြန်။

သူ ငွေးတယ်၊ အင်း- ဘုရင်ထက်ကို ငွေးတယ်၊
မြတ်နိုးဖွယ် ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာပုံ ကျွမ်းရဲ့။
အချုပ်တော့၊ သူဟာ ကျုပ်တို့ သူ့နေရာမယ်
ရောက်ချင်ကြတာ အားလုံးပဲ တို့ ထင်ရဲ့။

ဒါနဲ့ ကျုပ်တို့ ဆက်လုပ်၊ အလင်းကို စောင့်ကြ။
အသား မပါဘဲ စားကြ၊ ပေါင်မုန့်ကို ကျိန်ဆဲ။
ရစ်ချန်ကော်ရီလဲ၊ ငြိမ်ဆိတ် နွေတစ်ည၊
အိမ်ပြန်သွား၊ ကျည်ဆန်ပစ်သွင်းခဲ ခေါင်းထဲ။

အက်ဒဝဒ် အာလင်တန် ရော်ဘင်ဆန်

ROAD TO LACOVIA

**This is a long, forbidding road, a narrow
hard aisle of asphalt under
a high gothic arch of bamboos.
Along it a woman drags a makeshift barrow
in slanting rain, and thunder:
a thin woman who wears no shoes.**

**This is St. Elizabeth, a hard parish
to work; but when you are born
on land, you want to work that land.
Nightfall comes here swift and harsh and deep, but**

garish

**flames of lightning show up torn
cheap clothing barely patched, and**

**a face patterned by living. Every sharp line
of this etching has the mark
of struggle. To the eye, unyielding
bleak earth has brought her close to famine;
yet through this wild descent of dark
this woman dares to walk, and sing.**

A.L.Hendriks

အာဂမိန်းမ

ပဒေသရာဇာရဲ့ လယ်သမားဖွဲ့၊ ထန်းသမားဖွဲ့တွေကနေ ကနေ့ထိ တောသူ
တောင်သား ဆင်းရဲသားတွေကို ကျွန်တော်တို့ ကဗျာဆရာတွေ သရုပ်ဖော်ခဲ့ကြလှပါပြီ။

နိုင်ငံတကာမှာလဲ ဒီလို ဖွဲ့ကြတာပါပဲ။ အခု ကရစ်ဘိယံ(ပင်လယ်)ဒေသဆီက ဆင်းရဲသူမ တစ်ဦးရဲ့ သရုပ်ကို ကဗျာဆရာ ဟင်းဒရစ်က ဖွဲ့ထားပုံကို ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်။

ခေါင်းစဉ်က **Road to Lacovia** တဲ့။ ‘လာကောဗီယမြို့ကို သွားတဲ့လမ်း’ပေါ့။ ဒီလိုခေါင်းစဉ်တပ်ထားပေမယ့် လမ်းအကြောင်းထက် လမ်းပေါ်မှာ တွေ့ရတဲ့ ဆင်းရဲသူမ အကြောင်းသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ကဗျာဖတ်ကြည့်ရင် တွေ့ရလိမ့်မယ်။

This is a long, forbidding road ဒါဟာ ရှည်လျား အန္တရာယ်များမယ့် အသွင် ဆောင်နေတဲ့ လမ်းတစ်လမ်းပါပဲ။

a narrow, hard aisle of asphalt. . . .
ကျဉ်းမြောင်းမာကျောတဲ့ကတ္တရာလမ်း ကလေးပါတဲ့။ (ဒီနေရာမှာ တစ်ကြောင်းတည်းရှိနေတဲ့ **under** ကို မယူတာကို သတိပြုပါလေ။ နိုင်ငံခြားကဗျာတွေမှာ ဒီလိုပဲလုပ်တတ်တယ်။ တစ်ပါဒဟာ အဓိပ္ပာယ်ရှိစကားတစ်ခု ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မယ်။)

under a high gothic arch of bamboos ဝါးပင်တွေရဲ့ ဂေါသိကခုံးမြင့်မြင့် အောက်မှာ။ (အနောက်ဥရောပမှာ ၁၂-၁၆ ရာစုနှစ်များက ခေတ်စားခဲ့တဲ့ ဗိသုကာအတတ်ကို ‘ဂေါသိကဟန်’လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ခုံးကြီးတွေ၊ တိုင်းလုံးကြီးတွေနဲ့ ဘုရားကျောင်း စတဲ့ အဆောက်အအုံတွေ တည်ကြတယ်။ အခုဝါးပင်တွေ အပင်ချင်းယှက်ပြီး ခုံးကြီး၊ မုခ်ဝကြီးလို ဖြစ်နေတာကို ဖွဲ့ထားတာ။)

Along it ဒီလမ်းပေါ်မှာ

a woman drags a makeshift barrow မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း လုပ်ထားတဲ့ တွန်းလှည်းကလေးကို ဆွဲသွားတယ်။

in slanting rain, and thunder မိုးစက်တန်းတွေ စွေစွေစောင်းစောင်း ရွာနေတဲ့မိုးထဲ၊ တဂျိုးဂျိုး မိုးချုန်းသံထဲမှာ (လှည်းကို ဆွဲသွားတယ်။)

a thin woman who wears no shoes ဖိနပ်မစီးတဲ့ ပိန်ပန်ပါးပါး မိန်းမ တစ်ယောက်ပါတဲ့။

ဒီမှာ ပထအပိုဒ် ဆုံးသွားပါတယ်။ ကြမ်းတမ်းကျဉ်းမြောင်းတဲ့လမ်းပေါ် မိုးရွာကြီး
ထဲ မိန်းမတစ်ယောက်လှည်းကလေး ဆွဲသွားနေတာကို မီးမောင်းထိုးပြလိုက်တယ်။
ဒီလိုအန္တရာယ် ထူပြောမယ့် အခြေအနေမျိုးမှာ မိန်းမက ပိန်ပိန်ကလေး၊ ဖိနပ်လဲ
မပါဘူးဆိုတာ နောက်ဆုံး ပါဒမှာတွေ့လိုက်ရတော့ ဖတ်ရသူ ရင်ထိတ်ရပြီ။

ဒုတိယအပိုဒ်-

This is St. Elizabeth. . . . ဒါ ဆွန္ဒ (ပါဠိ‘သန္ဒ’နဲ့ အတူတူ) အဲလီဇာဘဲတ
(အင်္ဂလိပ် ‘အီလီဇဘက်သ်’)ပါပဲတဲ့။ ဒေသအမည်ဖြစ်တယ်။

a hard parish to work အလုပ်လုပ်ရတာ ခက်ခဲတဲ့ ဒေသပေါ့။
(သူပိုင်ဘုရား ကျောင်းနဲ့ ရှိတဲ့နယ်မြေကို အင်္ဂလိပ်က **parish** လို့ခေါ်တယ်။)

but when you are born on and ဒါပေမယ့်မြေပေါ်မှာ မွေးဖွား
လာလေတော့

you want to work that land. . . ဒီမြေပဲ လုပ်စားချင်တော့တာပဲ။

Nightfall comes here . . . ဒီဒေသမှာ ည ကျရောက်လာတယ်။

swift and harsh and deep . . . မြန်မြန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်၊
နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း (ညကျ ရောက်တတ်တယ်။)

but ဒါပေမယ့် (ဒီလိုကြမ်းတမ်းတဲ့ညကျရောက်လာပြီ ဖြစ်ပေမယ့်)

garish flames of lightning show up ထိန်ထိန်ညှိုးညှိုး လျှပ်မီးလျှံတို့က
ပြလိုက် တယ် (လျှပ်ရောင်ထဲမှာ မြင်ရတာကတော့)

torn cheap clothing barely patched မဖာနိုင်မထေးနိုင် စုတ်ပြတ်နေတဲ့
အပေါစား အဝတ်အစား (ဝတ်ထားတာကို လျှပ်ရောင်ထဲမှာ မြင်ရတယ်။)

and ပြီးတော့

ဒီနေရာမှာ ဒုတိယအပိုဒ် ဆုံးသွားတယ်။ စာသားအဓိပ္ပာယ်ကတော့
မဆုံးသေးဘူး။ နောက်တတိယအပိုဒ်ဆီ ကူးသွားတယ်။

တတိယအပိုဒ်-

a face patterned by living အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်က ပုံဖော်ပေး
ထားတဲ့မျက်နှာ (ကို လျှပ်ရောင်ထဲမှာ မြင်ရတယ်။)

Every sharp line of this etching ဒီပုံထဲက ထင်းနေတဲ့ အရေးအကြောင်း တိုင်းဟာ (မြန်မာလိုမှာတော့ ‘ပုံ’ပဲ ပြောနိုင်ပါတယ်။ **etching** ဆိုတာက သတ္တုပြားပေါ် သံချွန်နဲ့ ရေးခြစ်ထားတဲ့ပုံကို ပြောတာ။ ဒီတော့ဘဝက ထုထောင်းထားတဲ့ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက် အရေးအကြောင်းကို သရုပ်ဖော်ရာမှာ အင်မတန် အားကောင်းတဲ့ နိမိတ်ပုံ ဖြစ်သွားပါတယ်။)

has the mark of struggle ရုန်းရကန်ရတဲ့ ဘဝရဲ့ အမှတ်အသားကို ဆောင်နေတယ်။

To the eye မြင်ရသူအဖို့တော့၊ ကြည့်ရတာကတော့ **unyielding bleak earth** ခေါင်းမာလှတဲ့ မြေကြီးပလာဟာ (unyieldingဆိုတာ မလိုက်လျောတတ်ဘူး၊ ခေါင်းမာတယ်လို့အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဘာမှမရှိတဲ့မြေကြီးက ဘာမှ မထွက်တာကိုပဲ ခေါင်းမာတဲ့ မြေကြီးလို့ ပြောတာပါ။)

has brought her close to famine သူ့ကို ငတ်တဲ့နားထိ ဆောင်ကျဉ်းပေးခဲ့ တယ်၊ ငတ်မတတ်ဖြစ်စေခဲ့တယ်။

yet ဒါပေမယ့်လို့

through this wild of a dark ခုလို အမှောင်ထုရိုင်းရိုင်း စိုင်းစိုင်းဆင်းသက်လာစဉ်၊ ဒီအမှောင်ထဲမှာ

this woman dares to walk, and sing ဒီမိန်းမ လမ်းလျှောက်ရဲ၊ သီချင်းဆို ရဲပေလေတယ်. . . . တဲ့။

ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို ဖတ်ပြီးတဲ့အခါ အဆုံးနားမှာ အမှောင်ထဲ မိန်းမ လမ်းလျှောက်ရဲ၊ သီချင်းဆိုရဲပေတယ်ဆိုတာ တကယ်လမ်းပေါ်မှာ မြင်ရတာကို ပြောတာလား၊ တင်စားပြီး ပြောနေတာလား၊ စဉ်းစားချင်ချင် ဖြစ်လာတယ်။ ရိုးရိုး ‘လမ်းလျှောက်’တာကိုတင် ကြည့်ပြောနေ တာမဟုတ်ဘဲ ဆင်းရဲမွဲတေမှုဆိုတဲ့ အမှောင်ဘဝထဲ ခရီးကြမ်းနှင်နေတာကိုများ ဆိုလိုရိပ်ရိလေ ရော့လား စဉ်းစား မိလာရ တော့တယ်။

အခု မြန်မာလိုချည့် ကဗျာကို ရေးချကြည့်ကြရအောင်-

လာကောဗိယကို သွားရာလမ်း

ဒါ ရှည်လျား၊ အန္တရာယ်များတဲ့ လမ်း၊ ဝါးပင်
ဂေါသိက ခုံးမြင့်ကြီးအောက် ကျဉ်းမြောင်း၊
မာကျောတဲ့ ကတ္တရာလမ်းကလေး။
မိန်းမတစ်ယောက် ဖြစ်ကတတ်ဆန်း လှည်းလေး ဆွဲသွား၊
စွေစောင်းမိုးထဲ၊ မိုးချုန်းသံထဲမှာ။
ဖိနပ်မစီးတဲ့ မိန်းမပိန်ပိန်တစ်ဦး။

ဒါ ဆန် အဲလီဘေတာ၊ အလုပ်လုပ်ရတာ
ခက်ခဲတဲ့အရပ်၊ ဒါပေမယ့် မြေပေါ် မွေးခဲ့ရတော့လဲ၊
ဒီမြေပေါ်ပဲ အလုပ်လုပ်ချင်တာပေါ့။
ည မြန်မြန်၊ ကြမ်းကြမ်း၊ နက်နက် ကျတယ်၊ လျှပ်ရဲ့
မီးလျှံရဲရဲတို့ ထွန်းပြလိုက်ကြရဲ့- မဖာထေး

နိုင်တဲ့ စုတ်ပြတ်အဝတ်အစား၊ ပြီးတော့
ဝမ်းစာရေးက ပုံဖော်ထားတဲ့မျက်နှာ၊ ဒီပုံရဲ့
အရေးအကြောင်း ထင်းထင်းတိုင်းဟာ ရုန်းကန်ရတာရဲ့
အမှတ်အသား။ ကြည့်ရတာတော့ ခေါင်းမာလှတဲ့
ဗလာမြေကြီးဟာ သူ့ကိုအငတ်ဘေးနား ခေါ်ခဲ့ပြီ။
ဒါပေမယ့် ဒီရိုင်းစိုင်းအမှောင် ကျဆင်းနေတဲ့ထဲ
ဒီမိန်းမ လှမ်းရဲ့ တေးသီရဲပလေ။ ။

အ-လ-ဟင်းဒရစ်က်

TIME AND MOTION STUDY

Slow down the film. and You see that bit.

Seven days old. and no work done.

Two hands clutching nothing but air,

Two legs kicking nothing but air.

That yell. That's wasted energy there.

No use to himself, no good for the firm.

Make a note of that.

New film. Now look, now he's fourteen.

Work out the energy required

To make him grow that tall.

It could have been used

It could have all been used

For the good of the firm and he could have stayed small.

Make a note of that.

Age thirty. And the waste continues

Using his legs for walking. Tiring

His mouth with talking and eating. Twitching.

Slow it down. Reproducing? I see.

All, I suppose, for the good of the firm.

But he'd better change methods. Yes, he'd better.

Look at the waste of time and emotion.

Look at the waste. Look. Look.

And make a note of that.

Adrian Mitchell

ရုပ်ဝါဒသမားရဲ့ရှုထောင့်

ကဗျာရဲ့ခေါင်းစဉ် **Time and Motion Study** ဆိုတာက ‘အချိန်နဲ့ရွေ့လျားမှု လေ့လာချက်’ လို့ဖြစ်တယ်။ သိပ္ပံသုံးနှုန်းထားတာပဲလို့ နားလည်လိုက်ရတယ်။ ကဗျာကို ဆက်ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်။

Slow down the film ဖလင်ကို နှေးလိုက်ပါတဲ့။ အမိန့်ပေးနေတာဖြစ်တယ်။ တစ်စုံ တစ်ဦးက ရုပ်ရှင်ပြစက်ကို ကိုင်နေတယ်။ အဲဒီလူကိုလှမ်းပြီး အမိန့်ပေး လိုက်တာလို့ ခန့်မှန်းရ တယ်။

You see that bit အဲဒီ အပိုင်းအစလေးကို မြင်တယ်မဟုတ်လားတဲ့။ ‘အပိုင်း အစလေး’ဆိုတော့ သက်မဲ့ရုပ်ဝတ္ထုတစ်ခုလို့ ထင်မိချင်စရာဖြစ်တယ်။

Seven days old ခုနှစ်ရက်သား

and no work done ဘာအလုပ်မှ မပြီးမြောက်ဘူး။ ဒီပုဒ်စု နှစ်ခုလုံးမှာ သဒ္ဒါ နည်းအရ ဝါကျအင်္ဂါမမြောက်တာကို သတိပြုပါ။ **He is seven days old, no work has been done** လို့ သဒ္ဒါနည်းကျကျ ရှိသင့်တယ်။ အခုလို အတိုချုံးပြောနေတဲ့ သဘောက မှတ်စုသဘောဆောင်တယ်။ အချိန်သိပ်မဖြုန်းလိုဘူး။ လိုရင်းပဲ တိုတိုရှင်းရှင်း ပြောချင် တယ်လို့ နားလည်ရတယ်။ အောက်မှာလဲ အလားတူပြောတာများ တွေ့ပါလိမ့်မယ်။

Two hands clutching nothing but air လက်နှစ်ဘက်က လေကလွဲလို့ ဘာမှ မရှိတာကို ဆွဲကိုင်နေတယ်။

Two legs kicking nothing but air ခြေနှစ်ချောင်းက လေကလွဲလို့ဘာမှ မရှိတာကို ကန်ကျောက်နေကြတယ်။

That yell အဲဒီ တအားဟစ်အော်ငိုလိုက်တဲ့ အသံ။ အခုထိ ဆက်ဖတ်လိုက် တော့မှ သူပြောနေတာ သက်မဲ့အရာဝတ္ထုမဟုတ်ဘဲ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ပါလားလို့ သိကြရတယ်။

That's wasted energy there ဒါ စွမ်းအင်ကို ဖြုန်းတီးနေတာပဲ ဖြစ်တယ်
(အဲသလို အော်ငိုနေတာပြော စွမ်းအင်ကို ဖြုန်းတီးနေတာပဲဖြစ်တယ်။)

No use to himself သူ့ကိုယ်တိုင် အတွက်လည်း အသုံးမဝင်

no good for the firm ကုမ္ပဏီအတွက်လည်း အကျိုးမရှိ

Make a note of that ဒါကို မှတ်သားထားပါ။

ဒီပထမ တစ်ပိုဒ်လုံးဟာ မွေးကင်းစ ကလေးငယ်ပဲလို့ သိကြရတယ်။

New film ဖလင်အသစ်

Now look ဟောကြည့်စမ်း

Now he's fourteen သူ အခု ဆယ့်လေးနှစ်သား ရှိပြီ

Work out the energy စွမ်းအင်ကို တွက်ချက်ကြည့်စမ်း

(ဘာအတွက်စွမ်းအင်လဲ ဆက်ဖတ်)

required to make him grow that tall သူ့ကိုဒီမျှလောက်ထိအရပ်မြင့်

(ထွားကျိုင်း)လာအောင် လုပ်ပေးဖို့ လိုအပ်တဲ့ (စွမ်းအင်ကို တွက်ချက်ကြည့်စမ်း)

It could have been used ဒါကို (ဒီစွမ်းအင်ကို)သုံးခဲ့နိုင်ပေလိမ့်မယ်

It could have all been used ဒါအားလုံးကို သုံးခဲ့နိုင်ပေလိမ့်မယ်

(ဘယ်လိုသုံးခဲ့ မှာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

For the good of the firm ကုမ္ပဏီရဲ့ အကျိုးအတွက် (သုံးခဲ့နိုင်ပေးလိမ့်မယ်)

and he could have stayed small သူသေးသေးကွေးကွေးပဲ နေခဲ့နိုင်သားပဲ

(အရပ် ထွားရာမှာ သုံးခဲ့ရတဲ့ စွမ်းအင်တွေကို ကုမ္ပဏီအကျိုးအတွက် သုံးခဲ့ရင် ရသားပဲ၊ သူကတော့ မထွားတော့ဘဲ ပုကွကွလေးပဲ နေခဲ့ရမှာပေါ့လေ)

Make a note of that ဒါကိုမှတ်သားထားပါ။

ဒုတိယအပိုဒ်ကတော့ ၁၄ နှစ်သားဖွဲ့ဖြစ်ပါတယ်။

Age thirty အသက်သုံးဆယ်

And the waste continues ဖြုန်းတီးမှု ဆက်လက်ဖြစ်နေတယ်။

Using his legs for walking လမ်းလျှောက်ဖို့အတွက်
သူ့ခြေထောက်တွေကိုသုံးတာ

Tiring his mouth with talking and eating စကားပြောကာ
အစာစားကာ နဲ့ သူ့ပါးစပ်ကို မောပန်းစေတာ။

Twitching တွန့်လိမ့်ရှုံ့တွနေ

Slow it down နှေးလိုက်စမ်း

Reproducing? မျိုးပြန့်ပွားရေးလုပ်နေတာလား

I see ? ဒီလိုကိုး ဟုတ်ပြီ။

All, I suppose, for the good of the firm
အားလုံးဟာကုမ္ပဏီအကျိုးအတွက် ပဲလို့ ထင်တယ်။

But he'd change methods ဒါပေမယ့် သူ့နည်းစနစ်တွေကို
ပြောင်းရင်ပိုကောင်းမယ်။

Yes, he'd better ဟုတ်တယ်၊ (ပြောင်းရင်)ကောင်းမယ်

Look at the waste of time and emotion အချိန်တွေ၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှု
တွေ ပြုန်းတီးလိုက်ရတာ ကြည့်ပါဦး

Look at the waste ပြုန်းတီးလိုက်ရတာကြည့်ပါဦး

Look. Look. ကြည့်ပါဦး။ ကြည့်ပါဦး။ (တော်တော်ကို နှာမျောတသမိပုံကို
ပေါ်လွင် စေချင်လို့ စကားလုံးတွေကို ထပ်ကျော့ထားတယ်)

And make a note of that ဒါကို မှတ်သားထားပါဦး

ကိုင်း-အခု ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို မြန်မာလို ချရေးကြည့်ကြရအောင်။
မူရင်းကဗျာက ခေတ်ပေါ်ကဗျာတို့ တံထွာ၊ မကြာစနစ်၊ ကာရန်စနစ်ကို မသုံးဘဲ
လွတ်လပ်ကဗျာ (**Vers libre**) ပုံစံဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဒီအတိုင်းရေးချကြရုံပါပဲ။
အသံသွား အသံလာကိုတော့ ဆင်ခြင် ရတာပေါ့လေ။

အချိန်နဲ့ရွှေလျားမှုလေ့လာချက်

ဖလင်ကို နှေးလိုက်စမ်း၊ အဲဒီဥစ္စာလေး မြင်တယ်မဟုတ်လား။
ခုနှစ်ရက်သားရှိပြီ၊ ဘာအလုပ်မှ မပြီးဘူး။
လက်နှစ်ဘက် လေကလွဲ ဘာမှမရှိတာကို လှမ်းဆုပ်နေ။
ခြေနှစ်ချောင်း လေကလွဲ ဘာမှမရှိတာကို ကန်ကျောက်နေ။
အဲဒီအော်ငိုသံ။ ဒါ စွမ်းအင် ပြုန်းတီးတာပဲ။
သူ့ကိုယ်တိုင်အဖို့ အသုံးမဝင်။ ကုမ္ပဏီအတွက်လဲ အကျိုးမရှိ။
အဲဒါကို မှတ်သား။

ဖလင်သစ်။ ဟောကြည့်၊ ဟော ဆယ့်လေးနှစ်ရှိပြီ။
သူ ဒီလောက် ထွားလာဖို့ လိုအပ်တဲ့
စွမ်းအင်ကိုတွက်ကြည့်။
ကုမ္ပဏီအကျိုးအတွက် သုံးနိုင်ခဲ့တာပဲ၊
အကုန် သုံးနိုင်ခဲ့တာပဲ၊
သူ သေးကွေးနေခဲ့လို့ ရနိုင်သားပဲ။
အဲဒါကို မှတ်သား။

အသက်သုံးဆယ်။ ပြုန်းတီးမှု ဆက်မြဲ။
လမ်းလျှောက်ဖို့ ခြေထောက်တွေသုံးနေ။ စကားပြောကာ
အစာစားတာနဲ့ ပါးစပ်ကိုညောင်းစေ။ တွန့်လိမ့်ရုံတွနေ။
နှေးလိုက်စမ်း။ မျိုးပြန့်ပွားရေးတဲ့လား။ ဟုတ်ပြီ။
ကုမ္ပဏီအကျိုးအတွက်ချည်းလို့ ဆိုရမှာပေါ့လေ။
ဒါပေမယ့် နည်းစနစ်ပြောင်းရင်ကောင်းမယ်။ ပြောင်းရမယ်။
အချိန်တွေ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေ ပြုန်းတီးရတာကိုကြည့်။
ပြုန်းတီးရတာကို ကြည့်။ ကြည့်။ ကြည့်။
အဲဒါကို မှတ်သားထားစမ်း။

အေးဒရီယန် မစ်ချဲလ်

အစအဆုံး တောက်လျှောက် ဖတ်ကြည့်လိုက်တယ်ဆိုရင်ပဲ၊ ရုပ်ရှင်ပြရင်း တစ်စုံတစ်ဦးက စကားပြောနေတယ်ဆိုတာကို သိသာပါလိမ့်မယ်။ ရုပ်ရှင်ရုံထဲမှာ ပြတာမဟုတ်ဘဲ အခန်းတစ်ခန်း (စည်းဝေးခန်းမ)မှာ သီးသန့်ပြနေတာလို့လဲ သိမယ်။ နှေးစေချင်တဲ့အခါ ‘နှေးလိုက်စမ်း’လို့ အမိန့်ပေးနေတာ တွေ့ရတာကိုး။ ကုမ္ပဏီဆိုတဲ့ စကားကိုလဲ မကြာမကြာတွေ့ရတော့ ကုမ္ပဏီ လူကြီးတွေ စည်းဝေးရင်း လေ့လာစရာ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြစက်ငယ်လေးနဲ့ ရုပ်ရှင်ပြပြီး ဆွေးနွေး လေ့လာနေကြတာ ဖြစ်မယ်လို့ ခန့်မှန်းနိုင်သေးတယ်။ ကုမ္ပဏီမှာအရေးပါတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် (ဒါရိုက်တာလူကြီး) တစ်ဦးကချည့် ဝေဖန်သုံးသပ်ပြနေပုံပါ။ (**Firm** ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးကို ‘ကုမ္ပဏီ’လို့ အလွယ်သုံးလိုက်ပါတယ်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစသည်လုပ်တဲ့ ‘အဖွဲ့’လို့ ပြန်လဲရမှာပါ ပဲ။)

သူတို့ ကြည့်ရှုသုံးသပ်နေကြတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားတိုလေးက လူတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝကို ရိုက်ကူး ထားတဲ့ ကားပါ။ အဓိက သုံးပိုင်းခွဲထားတယ်။ (၁) ကလေး၊ (၂) လူငယ်၊ (၃) လူလတ်ရယ်လို့ ဖြစ်တယ်။ တစ်ပိုင်းမှာ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက် တစ်ခုကျ ကဗျာသုံးပိုင်း ဖွဲ့ထားတာပါပဲ။

စစချင်း မွေးကင်းစ ခုနှစ်ရက်သားလေးကို မြင်ကြရတယ်။ လေထဲကို လက်ကလေးတွေ နဲ့ လှမ်းဆွဲ၊ ခြေထောက်ကလေးတွေ ကန်ကာ၊ ကျောက်ကာနဲ့။ ဒါကိုပဲ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက ‘ဘာ အလုပ်မှ လုပ်မပြီးဘူး’လို့မှတ်ချက်ချတယ်လေ။ ကလေးက အူဝဲအူဝဲနဲ့ စူးစူးရှရှ အော်ဟစ်ငို ကြွေးလိုက်တော့လဲ ‘စွမ်းအင်ပြုန်းတီးတာပဲ’လို့ ဝေဖန်တယ်။ ကလေးကိုယ်တိုင်အဖို့လဲအသုံး မဝင်။ ကုမ္ပဏီအတွက်လဲ အကျိုးမရှိ ပါဘူးတဲ့။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးရဲ့အမြင်မှာသူတို့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အောင်မြင်ရေးဆိုတဲ့ အရေး ကိစ္စတစ်ခုပဲ ရှိနေတယ်ဆိုတာကို သိကြရတယ်။

ဒုတိယပြကွင်းက ၁၄ နှစ်သားအရွယ် လူလင်ငယ်သွေးရဲ့ပုံ ဖြစ်ပါတယ်။ ထွားထွား ကျိုင်းကျိုင်းလူငယ်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ခုနက ကလေးငယ် အရွယ်အစားကနေ ဒီလူ ငယ်ရဲ့ လုံးရပ်သဏ္ဍာန်အထိ ကြီးပြင်းထွားကျိုင်းလာဖို့ စွမ်းအင် တွေ တော်တော်ကုန်ခဲ့ရပေလိမ့် မယ်။ ဒီစွမ်းအင်တွေကို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက နှမော့နေတယ်။ ဒီကုန်ခဲ့ရတဲ့ စွမ်းအင်တွေကို သူတို့ကုမ္ပဏီအကျိုးအတွက် သုံးခဲ့ရင် ဘယ်လောက်

ကောင်းမလဲတဲ့။ အဲသလိုစွမ်းအင်တွေကို ကုမ္ပဏီအကျိုးအတွက်သုံးခဲ့ရင် သူငယ်လေး တော့ မကြီးထွားဘဲ နေခဲ့မှာပေါ့လေ။ သေးသေး ကွေးကွေးပဲ ရှိပစေပေါ့။ ရသားပဲ လို့မှတ်ချက်ချပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ ဆက်ပြလိုက်တာ တတိယပြခင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ ဇာတ်လိုက်ဟာအသက် ၃၀ အရွယ်ရောက်လာပါပြီ။ သူ့လှုပ်ရှားမှုတွေကို ကြည့်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက ‘ပြန်းတီးမှုတွေ ဆက်လုပ် နေတယ်’လို့ ဝေဖန်တယ်။ လမ်းလျှောက်သွားရင်း ခြေထောက်တွေကို သုံးနေတာ၊ စကားပြော ရင်း၊ အစာစားရင်း ပါးစပ်ကိုညောင်းအောင် လုပ်နေတာတွေဟာ စွမ်းအင်ကို ပြန်းတီးမှုတွေပဲ တဲ့။ ဒီလို ဝေဖန်နေတုန်း ဇာတ်လိုက်ရဲ့ တွန့်လိမ် ရှုံ့တွန့်ပုံကို မြင်ရတော့ စိတ်ဝင်စားသွားဟန် နဲ့ ဖလင်ကို အနှေးခိုင်းလိုက်တယ်။ ‘ဒါဘာလုပ်နေတာလဲ’လို့ မေးလိုက်တော့၊ လက်ထောက် သုတေသနအရာရှိ တစ်ဦးက ‘မျိုးပြန်ပွားရေးလုပ်နေတာပါ’လို့ ဖြေလိုက်ပုံရတယ်။ ဒါကြောင့် ‘မျိုးပြန်ပွားရေး လုပ်နေတာလား၊ ဟုတ်ပြီ၊ သဘောပေါက်ပြီ၊ ဒါကုမ္ပဏီအကျိုးပဲ၊ ကောင်းတယ်’ လို့ မှတ်ချက်ချပါတယ်။ ပြီးတော့ ဆက်ပြီးမှတ်ချက်ချပြန်တယ်။ ‘နည်းနိသျည်းကိုတော့ ပြောင်းမှ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ အခုနည်းက အချိန်တွေ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေ ပြန်းတီး နေတာပဲ’တဲ့။ ချစ်သူကို ရှာပုံ၊ ချစ်ရေးဆိုရပုံ၊ ချစ်သူနဲ့လွဲရင် စိတ်ဆင်းရဲရပုံ၊ ချစ်သူနဲ့တွေ့တော့စိတ်လှုပ်ရှားရပုံတို့ကို ကြည့်ပြီး ဝေဖန်နေတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုအချိန်မဖြန်းဘဲ၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုမဖြစ်ရဘဲ လိုရင်းရောက်တဲ့ နည်းမရှိဘူးလားတဲ့။

သိပ္ပံပညာနဲ့ စက်မှုလုပ်ငန်းတိုးတက်လာတဲ့ တိုင်းပြည်များမှာ ဒီ သိပ္ပံပညာ တိုးတက် ရေး၊ စက်မှုလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုပဲ ပင်မရယ်လို့ မြင်လာကြကာ အခြားအခြား စိတ်ပိုင်းတန်ဖိုး တွေကို ဘေးချိတ်လာတတ်ကြပါတယ်။ ဒီလို သိပ္ပံ-စက်မှု တိုးတက်ရေး အမြင်သက်သက်ကို ရူပဝါဒ (materialism) လို့ ခေါ်တယ်။ (ကွန်မြူနစ်တွေရဲ့ စိတ်နဲ့တကွ ဘဝတစ်ခုလုံးရဲ့ အခြေခံဟာ ရူပဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အယူကိုလဲ ရူပဝါဒပဲခေါ်တယ်။ စကားလုံးတူပေမယ့် အဓိပ္ပာယ် တခြားစီ။ ရူပဝါဒ အမြင်ကြီးထွား လာခဲ့ရင် မေတ္တာ၊ ကရုဏာစတဲ့ လူ့လောကမှာ အစဉ်အလာ ရှင်သန်လာခဲ့တဲ့ စိတ်ပိုင်းတန်ဖိုးတွေ ဆုတ်ယုတ်လာနိုင်ပုံကို ကဗျာဆရာ အေးဒရီယန်မစ်ချဲလ် က သရော်ပြောင်လှောင်လိုက်တာဖြစ်တယ်။

CONSEQUENCES

**He was good, the man, sure
as his hoe and his plough.
He didn't even have time
to dream while he slept.**

**He was poor to the point of sweat
He was worth a single horse.**

**His son today is very proud
and is worth a number of cars.**

**He speaks with a senator's voice,
he walks with ample step,
has forgotten his peasant father
and discovered ancestors,
he thinks like a fat newspaper,
makes money night and day
is important even asleep.**

**The sons of the son are many,
they married some time ago.
They do nothing, but they consume.
They're worth thousands of mice.**

**The sons of the sons of son-
what will they make of the world?
Will they turn out good or bad?
Worth flies or worth wheat?
you don't want to answer me.**

But the questions do not die.

Pablo Neruda

Translated by Alastair Read

စိုးနောင်မိတယ်

ချီလီနိုင်ငံက ကဗျာဆရာကြီး ပါဘလို နေရူဒါကို ကဗျာဝါသနာပါတဲ့ မြန်မာ ပရိသတ် ရင်းနှီးပြီး ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ “ထင်းရှူးပင်ရိပ်”မှာ သူ့ကဗျာအချို့ကို ဘာသာပြန်ထည့်သွင်းခဲ့တယ်။ တခြားပုဂ္ဂိုလ်များလဲ သူ့ကဗျာအချို့ကို ဘာသာပြန်ဖူး ကြပါတယ်။ အခု သူ့ကဗျာ တစ်ပုဒ်ကို အင်္ဂလိပ်လိုက တစ်ဆင့် တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာပြန်သူက အဲလစတာ ရိတ်ဒ်ပါ။

Consequences နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကျိုးတရားများ၊ အကျိုးဆက်များ။

He was good, the man တကယ်ကတော့ ပုံမှန်စာရေးသလို ရေးရရင် **The man was good** လို့ရှိရမှာဖြစ်တယ်။ သူဟာ လူတော်လူကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာ ပါပဲ။

Sure as his hoe and his plough သူ့ပေါက်တူးလို သူ့ထယ်လိုပဲစိတ်ချရတယ်၊ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် လုပ်ကိုင်တတ်တယ်။

He didn't even have time အချိန်တောင်မရှိတော့ဘူး (ဘာအတွက်အချိန်မရှိ တာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

to dream while he slept အိပ်နေတုန်း အိပ်မက်မက်ဖို့ (အချိန်တောင်မရှိဘူး)။ ကျွန်တော်တို့က အလုပ်ရှုပ်တာကို “ယားလို့တောင်မကုတ်အားဘူး”လို့ ပြောကြတယ်။ သူက အိပ်မက်တောင် မမက်အားဘူးဆိုတော့ ပိုထိမိပါတယ်။

He was poor to the point sweat ချွေးထွက်ရလောက်အောင် ဆင်းရဲ တယ်၊ ဆင်းရဲသမို့ နဖူးကချွေး ခြေမ ကျအောင် ပင်ပင်ပန်းပန်းအလုပ်လုပ်ရတယ်။

He was worth a single horse သူဟာ မြင်းတစ်ကောင်တန်တယ်။ သူ့တန်ဖိုးက မြင်းတစ်ကောင် ဖြစ်တယ်။ (ကျွန်တော်တို့ဆီမှာတော့ မိန်းကလေးရဲ့ တန်ဖိုးကိုပဲ “သိန်းတန်တဲ့မေ” စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းလေ့ရှိတယ်။ ကျောက်မျက်ကိုလည်း “ပြည်တန်တဲ့ငမောက်” စသဖြင့်ပြောကြတယ်။ ယောက်ျားကိုတော့ ဘယ်လောက် တန်တယ်လို့ ပြောလေ့မရှိဘူး)

His son today is very proud ဒီနေ့ (ခေတ်မှာ) သူ့သားကတော့ အင်မတန် မာနကြီးနေတယ်။

and is worth a number of cars ကားသုံးလေးစီးတန်တယ်။ (ကျွန်တော်တို့ ဆီမှာ တိုက်တစ်လုံး ကားတစ်စီး တင်တောင်းရတယ်ဆိုတာနဲ့ ယှဉ်ကြည့်)

He speaks with a senator's voice သူဟာ ဆင်းနိုတ်လွတ်တော်အမတ်ရဲ့ လေသံနဲ့ စကားပြောတယ်။ တကယ်ဆင်းနိုတ်အမတ်ဖြစ်နေပြီလားတော့ မသိရ၊ သူတို့ဆီမှာ ငွေချမ်းသာလာရင် အမတ်ဝင်ရွေးလေ့ရှိကြတာပါပဲ။

he walks with ample step ရောမ ခြေလှမ်းကျဲကျဲကြီးနဲ့ လမ်းလျှောက်လေ့ရှိတယ်။

has forgotten his peasant father သူ့အဖေ လယ်သမားကြီးကိုမေ့ပစ်လိုက် ပြီ

and discovered ancestors ရှာဖွေသိရှိရတဲ့ ဘိုးဘေးဘီဘင်တို့ကိုလည်း မေ့ပစ်လိုက်ပြီ (သူတို့ဆီမှာ ကိုယ့်ဘိုးဘေးစဉ်ဆက်ကို မသိရင် သုတေသနလုပ်ပြီး ရှာဖွေပေးတဲ့ အဖွဲ့တွေရှိပါတယ်။ ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများက အဲသလို အရှာခိုင်း လေ့ရှိတယ်)

He thinks like a fat newspaper သတင်းစာအထူကြီးလို စဉ်းစားတွေးတောတယ် (သူတို့ဆီက စာမျက်နှာ ၅၀-၆၀ပါ သတင်းစာများကို တွေ့ဖူးပါလိမ့်မယ်။ ကြော်ငြာတွေက အများစုမို့ ထူနေတာပါပဲ။ ရေးပြန်တော့လည်း ဆောင်းပါးစသည်ဟာ ပြီးစလွယ်မျိုးတွေဖြစ်နေ တတ်တယ်။ ဒါကြောင့် “သတင်းစာ အထူကြီးလို စဉ်းစားတယ်” ဆိုတာ ငွေရရေးပဲ စဉ်းစားတယ်။ မလေးနက်ဘူး” လို့ ဆိုလိုတယ်)

makes money night and day ညဇရာနေ့ပါ ဝင်ငွေလမ်း ဖြောင့်နေတယ်
is important even asleep အိပ်နေတုန်းမှာတောင် အရေးပါအရာရောက်
နေတယ်

The sons of the son are many သားရဲ့ သားတွေက အများကြီး။
ပိုက်ဆံရှိတော့ မိန်းမတွေ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ယူ၊ သားတွေအများကြီး
မွေးပေါ့လေ

They married some time ago သူတို့(သားတွေ)လဲ
တလောကအိမ်ထောင်ပြုကြ တယ်

They do nothing သူတို့ဘာအလုပ်မှ မလုပ်ဘူး၊ သူဌေးသားတွေကိုး
but they consume ဒါပေမယ့် စားသုံးတတ်တယ်၊ သုံးတယ်၊ ဖြုန်းတယ်လို့
ဆိုလိုပါတယ်။

They're worth thousands of mice သူတို့ဟာ
ကြွက်အထောင်အသောင်းပဲ တန်တယ်။ ကြွက်ဆိုတာကလည်း
သူများလုပ်ကိုင်ရှာဖွေထားတဲ့ စပါးစသည်ကိုပဲ ခိုးဝှက်စား သောက်တတ်တာကိုး

The sons of the sons of the son သားရဲ့ သားတွေရဲ့ သားတွေ
(ဒီနေရာမှာ “မြေးမြစ်” **grandsons, great-grandsons** စတဲ့အခေါ်အဝေါ်တွေကို
သုံးရင်ရသားနဲ့ မသုံးဘဲထားတာကို သတိပြုပါလေ။ ခေါင်းစဉ်က **Consequences**
လို့တပ်ထားတာနဲ့ အညီသားက သား ဆင်းသက်အကျိုးဆက်လာပုံကို
ပေါ်လွင်စေတယ်)

what will they make of the world? သူတို့ ကမ္ဘာလောကကြီးကို
ဘာများလုပ်ကြ မတုန်း၊ ဘယ်လိုဖြစ်လာစေကြမတုန်း။

will they turn out good or bad? သူတို့ဟာ လူကောင်းတွေဖြစ်လာကြ
မလား၊ လူဆိုးတွေ ဖြစ်လာကြမလား၊

Worth flies or wheat? ယင်ကောင်ပဲ တန်မလား၊ ဂျုံပဲ တန်မလား
(အဖေရဲ့ တန်ဖိုး ကမြင်းတစ်ကောင်၊ သားရဲ့တန်ဖိုးက ကားသုံးလေစီး၊ မြေးတန်ဖိုးက
ကြွက်၊ မြစ်တန်ဖိုးက ယင်ကောင်၊ တန်ဖိုးတွေ ယုတ်လာလိုက်ပုံကို ဆင်ခြင်ပါလေ)

ဂျိုဆိုရင် နည်းနည်းပါးပါး တန်သေးရဲ့၊ ယင်ကောင်ဆိုရင်တော့ နှစ်ပြား မတန်ဘူး ပြောတာပါပဲ

you don't want to answer me ခင်ဗျား(စာဖတ်သူ) ကျုပ်ကို ဖြေစရာ မလိုပါဘူး။ (ဒီနေရာမှာ **want u need** နဲ့တူတယ်။ လိုအပ်တာကိုပြောတာ၊ လိုချင်တာကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။)

But the questions do not die ဒါပေမယ့် (ခင်ဗျားဖြေဖို့မလိုပေမယ့်) မေးခွန်းတွေကတော့ အသက်သေမသွားဘူး။ ရှင်သန်လျက်ပါပဲတဲ့။

လယ်သမားကြီးရယ် သူ့သားသူဌေးရယ်၊ သူ့မြေး သူဌေးသားတွေရယ်၊ မျိုးဆက်သုံးဆက် ကို သရုပ်ဖော်လိုက်ပြီးတဲ့နောက် စတုတ္ထမျိုးဆက်ဖြစ်တဲ့ မြစ်တွေရဲ့ လက်ထက်ကျတော့ ဘယ်လိုများ ဖြစ်ကုန်ကြလေမလဲလို့ စိုးရိမ်ပူပန်စိတ်နဲ့ ကဗျာ ဆရာက သူ့ကဗျာကို နိဂုံးချုပ်ထား လိုက်တယ်။ လယ်သမားကြီးက အလုပ်ကြီးစား တယ်။ ဆင်းရဲတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ကြားကပဲ သားကို ပညာသင်ခဲ့တော့ သားက စီးပွားရေး သမား၊ သူဌေးဖြစ်သွားတယ်။ (တလောက **TV** မှာတင်ဆက် သွားတဲ့ **Rich Man, Poor Man** ကို သတိရစရာဖြစ်တယ်) သားရဲသားတွေ (လယ်သမား ကြီးရဲ့မြေးတွေ)ကျတော့ သူဌေးသားဆိုပြီး ဘာအလုပ်မှမလုပ်တော့ဘဲ မိဘပိုက်ဆံထိုင်စားတဲ့ သုံးရုံဖြုန်းရုံသာ နားလည်တဲ့ ဆန်ကုန်မြေလေးတွေ လူပေါ်ကြော့တွေပဲဖြစ်ကုန်ကြတော့တယ်။ ဒီတော့ ကဗျာဆရာက စဉ်းစားတယ်။ ဒီသားတွေရဲ့ သားတွေလက်ထက် (လယ်သမားကြီးရဲ့ မြစ်များခေတ်) များဆိုရင် ဘယ်လိုများ နေလိမ့်မလဲ။ ဆန်ကုန်မြေလေးက မွေးလိုက်တဲ့ ဟာတွေ ဆိုတော့ နှစ်ပြားမှ တန်ပါဦးတော့မလားတဲ့။ ဒီအဖိုးမတန်လူပေါ်ကြော့တွေက ကမ္ဘာလောကကြီး ကို ဘယ်လိုဦးဆောင်သွားကြမှာပါလိမ့်တဲ့။

ဒါဟာ သူတို့စီးပွားတိုးတက်နေတဲ့ အနောက်နိုင်ငံများမှာ တကယ်ကြုံတွေ့ နေရတဲ့ ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ ပါဘလို နေရူဒါလိုပဲ နောင်ရေးကိုမအေးမိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက ရေးကြ၊ ပြောကြလှပြီဖြစ် တဲ့ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အနောက် နိုင်ငံများမှာတင် ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ပြဿနာတော့ မဟုတ်ချေဘူး။ စီးပွားရေး မဖွံ့ဖြိုးမတိုးတက်သေးတဲ့ နိုင်ငံများမှာလဲ ကြုံတွေ့နေ ရတာပါပဲ။ အနည်းနဲ့အများပဲ

ကွာမယ်။ နေရူဒါတို့ရဲ့ လက်တင်အမေရိကဟာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေတဲ့ နိုင်ငံ မဟုတ်
သေးပါဘူး။ နိုင်ငံခြားကြွေးတွေ လက်တင်အမေရိကမှာ ရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့်
ချမ်းသာတဲ့လူက ကျိကျိတက် ချမ်းသာတော့ သူတို့သားသမီးတွေ အလုပ် မလုပ်ချင်တဲ့
ပြဿနာ ရှိနေပြီ။

နောက်တစ်ခါ ချမ်းသာတဲ့ နိုင်ငံများက သူဌေးသားလူငယ်တွေရဲ့ စရိုက်ဟာ
ဆင်းရဲတဲ့ နိုင်ငံများက သူဌေးသားတင်မက ဆင်းရဲသားလူငယ်တွေဆီကိုပါ ရောက်လာ
တတ်သေးတယ်။ လူငယ်ဆိုတာက အင်မတန်အတုခိုးလွယ်တာကိုး။ ကိုယ်နဲ့တန်တယ်
မတန်တယ် မချင့်ချိန်၊ သူတို့လိုလက်ကြောတင်းအောင် မလုပ်ချင်ဘဲ သုံးဟယ်၊
ဖြုန်းဟယ်၊ ဝတ်ဟယ်၊ စားဟယ် လုပ်ချင်လာကြတော့တယ်။ ဒီမှာတင် မဖြစ်သင့်
တာတွေ ဖြစ်ကုန်တော့တာပါပဲ။ ဒီပြဿနာကို တာဝန်သိ ပြည်သူတွေသိမြင်ကြပြီး
တစ်ခုခုလုပ်ကြဖို့ကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် မလုပ်ကြဘူး။ မသိကျိုးကျွံပြုနေကြတာပဲ။
ဒါကို ကဗျာဆရာက စိတ်ပျက်မိပုံရတယ်။ ဒါကြောင့် “ခင်ဗျားအဖြေ ပေးစရာမလိုပါဘူး၊
မပေးချင်နေပါ၊ ရပါတယ်၊ အေး-ပြဿနာကတော့ ဒီတိုင်းနေလို့ ပြီးမသွား ဘူးဗျ”လို့
အဆုံးသတ်မှာ စိတ်နာနာနဲ့ ပြောလိုက်တာပါပဲ။

အကျိုးဆက်များ

လူတော်ပဲ ဒီလူ၊ သူ့ ပေါက်တူး၊
သူ့ ထယ်တို့ကို စိတ်ချရတယ်၊
အိပ်တုန်း အိပ်မက် မက်ဖို့
အချိန်တောင် သူ မရဘူး။

သူဟာ ချွေးကျတဲ့ထိ ဆင်းရဲကာ၊
မြင်းတစ်ကောင်ပဲ တန်ခဲတယ်။

ဒီနေ့ သူ့သား အလွန်မာနကြီး၊
ကား သုံးလေးစီး တန်တယ်။

အထက်လွှတ်တော်အမတ် လေသံနဲ့ ပြော
ဧရာမ ခြေလှမ်းနဲ့ လမ်းလျှောက်၊
လယ်သမား ဖခင်ကြီးကိုရော၊
လေ့လာသိရှိရတဲ့ ဘိုးဘေးတွေကိုပါ မေ့၊
သတင်းစာ ထူထူနယ် တွေးတော၊
နေ့ရော ညပါ၊ ပိုက်ဆံဝင်၊
အိပ်နေခိုက်တောင် အရေးပါရဲ့။

သားရဲ့ သားတွေ အများကြီး၊
တလောဆီကပဲ လပ်ထပ်သွားကြ၊
သူတို့ဘာမှ မလုပ်၊ သုံးရုံပဲ သုံးစွဲကြ၊
သူတို့ ကြွက်ထောင်သောင်း တန်။

သားရဲ့ သားတွေရဲ့ သားတွေ
ကမ္ဘာကို သူတို့ ဘာလုပ်ကြမတုန်း။
လူကောင်းတွေ ဖြစ်လာမလား၊ ဆိုးမလား။
ယင်ကောင်ပဲ တန်မလား၊ ဂျုံပဲ တန်မလား။

ခင်ဗျားကျုပ်ကို ဖြေစရာ မလိုပါဘူး။
မေးခွန်းတွေကတော့ သေမသွားဘူး။

ပါဘလို နေရူဒါ

ALONG THE RIVER

**They had pulled her out of the river. She was dead,
Lying against the rhododendrons sewn with spider's thread.
An oldish woman, in a shabby dress, a straggling stocking,
A worn, despairing face. How could the old do such a
thing?**

**Now forty years have passed. Again I recall that poor
Thing laid along the River Leam, and I look once more.**

**They have pulled her out of the river. She is dead,
Lying against the rhododendrons sewn with spider's thread.
A youngish woman, in a sodden dress, a straggling
stocking,
A sad, appealing face. How can the young do such a thing?**

D J Enright

အမျိုးသမီးနှစ်ဦး

အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ဒဂျ အဲန်ရိုက်တ်ဟာ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ စင်ကာပူ၊ ဂျပန်တက္ကသိုလ်များ မှာ ၁၉၆၀ကနေ ၁၉၇၀ထိ ဆရာလုပ်သွားဖူးတဲ့အတွက် သူ့ကဗျာ အတော်များများဟာ အာရှ အခြင်းအရာတွေ အတွေ့အကြုံတွေကို ရေးဖွဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒီအတွက် နာမည်ကြီးပါတယ်။ အခုတင်ဆက်မယ့် ကဗျာကတော့ သူ့အမိတိုင်းပြည်က အတွေ့အကြုံတစ်ခုကို ဖွဲ့ဆိုထားတာပါ။ အတွေ့အကြုံတစ်ခုလို့ ဆိုလိုက်ရပေမယ့် ဖြစ်ရပ်က နှစ်ခုပါ။ ငယ်ငယ်တုန်းက တွေ့လိုက်ရတာ နဲ့ နောင်နှစ် ၄၀အကြာမှာ မြင်ရတာ ယှဉ်ပြထားတယ်။ အဲန်ရိုက်တ်က ၁၉၂၀မှာ မွေးခဲ့တာဆို တော့ အခု အသက် ၇၃နှစ်ရှိပြီ။

ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ကြပါစို့။

ခေါင်းစဉ် **Along the River** က မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်၊ မြစ်ရိုးမှာလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

They had pulled her သူတို့သူ့ကို ဆွဲယူခဲ့ကြတယ် (ဘယ်ကနေဆွဲယူတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)။

out of the river မြစ်ထဲက-တဲ့။ သူတို့ သူ့ကိုမြစ်ထဲက ဆွဲထုတ်ယူခဲ့ကြတယ် ပေါ့။

She was dead သူသေနေပြီ။ အင်္ဂလိပ်စကား **was** ကို သတိပြုပါ။ အတိတ်အချိန်ကို ညွှန်း နေတယ်။ အတိတ်က ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအကြောင်း ပြောပြနေတယ်လို့ နားလည်ရတယ်။

Lying against the rhododendrons ရှိုဒိုဒင်ဒရန် အပင်လေးတွေပေါ်မှီကာ လဲလျောင်းရင်း (သေနေတယ်)၊ ဝါကျက မဆုံးသေးပါ။

sewn with spider's thread ပင့်ကူရဲ့ ချည်မျှင်နဲ့ ချုပ်သီထားတဲ့ (ရှိုဒိုဒင်ဒရန် အပင်ကလေးများပေါ်မှီကာ လဲလျောင်းရင်း သေနေတယ်။) အပင်ကလေးတွေရဲ့ အရွက်အပွင့် တွေမှာ ပင့်ကူက အိမ်လုပ်ထားတာကိုပဲ ပင့်ကူမျှင်နဲ့ ချုပ်သီထားတယ်လို့ ဖွဲ့တာပါ။

An oldish woman သိပ်မအိုလှသေးတဲ့ မိန်းမကြီး တစ်ယောက်။ **oldish** ဆိုတာ **old** လောက် မအိုသေးတာ **a little old** ကိုပြောတာ၊ အိုတိုတို၊ မအိုတအို စသဖြင့်လဲ ပြောနိုင်ပါ လိမ့်မယ်။

in a shabby dress ဟောင်းနွမ်းစုတ်ပြတ်အဝတ်အစားနဲ့။

a stragglng stocking မသပ်မရပ် ကိုးရိုးကားရား ခြေအိတ်နဲ့။

A worn despairing face နွမ်းလျမော့ပန်းနေတဲ့၊ စိတ်ပျက်နေတဲ့မျက်နှာ၊ မျှော်လင့်ချက် ကုန်ခန်းနေတဲ့ မျက်နှာ။

How could the old do such a thing? ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတော့များ အသက်အရွယ် အိုမင်းသူများဟာ ဒီလိုအလုပ်မျိုး (ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်သတ်သေ တာမျိုး)ကို လုပ်ရတာပါလိမ့်။

ဒီပထမတစ်ပိုဒ်လုံး သဒ္ဒါသဘောအရ **past tense** နဲ့ရေးထားတယ်။
အတိတ်က ဖြစ်ရပ်ဆိုတာကို အင်္ဂလိပ်စကားမှာ ပေါ်လွင်နေတယ်။

Now forty years have passed ခုနှစ်လေးဆယ် ကုန်လွန်ခဲ့ပြီ။ (အခုက စပြီး **present tense** သုံးပါပြီ။)

Again I recall that poor thing အဲဒီသနားစရာ မိန်းမကြီးကိုငါမြင်ယောင်မိ ပြန်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားမှာတော့ **thing** လို့သုံးလိုက်တာပဲ။ စကားစပ်ကြည့်ပြီး သူ့ကို ပြောတာလို့ သိတတ်ရတယ်။) ဝါကျမဆုံးသေး။

Laid along the River Leam လိမ်း မြစ်ရိုးပေါ်မှာချထားတဲ့ (သနားစရာ မိန်းမကြီး ကိုမြင်ယောင်မိတယ်။)

and I look once more ငါ တစ်ခါထပ်ပြီးကြည့်မိတယ်။ ကြည့်လိုက်တော့ ဘာမြင် သလဲ။ တတိယအပိုဒ် ဆက်ဖတ်။

They have pulled her out of the river သူတို့ သူ့ကိုမြစ်ထဲက ဆွဲထုတ်ခဲ့ကြ တယ်။ (ပထမအပိုဒ်ကနဲ့ စကားလုံးတွေ ဆင်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာတော့ **had** က **have** ပြောင်း သွားပြီး မြန်မာမှာတော့ ပြစရာမရှိ။)

She is dead သူ့သေနေပြီ။ (ပထမအပိုဒ်တုန်းက **was** သုံးခဲ့တယ်။)

Lying against the rhododendrons sewn with spider's thread ပင့်ကူရဲ့ ချည်မျှင်နဲ့ ချုပ်သီထားတဲ့ ရိုဒိုဒင်ဒရန်အပင်ကလေးများပေါ်မှီကာ လဲလျောင်းရင်း (သေနေတယ်။) (စကားလုံးတွေတမင်တူအောင် လုပ်ထားတာက ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ် သတ်သေ ပုံချင်းတူတာကို အထူးပြုလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။)

A youngish woman ငယ်သေးတယ် ဆိုရမယ့် မိန်းမတစ်ယောက် (ဒီမှာပဲ **oldish** နဲ့ **youngish** ကွဲတယ်။)

in a sodden dress ရေရွဲရွဲစိုနေတဲ့အဝတ်နဲ့ (မိန်းမကြီးကို သရုပ်ဖော်စဉ်က **shabby** သုံးခဲ့တယ်။ အခု အဲဒါကို မသုံးပဲ **sodden**ကို ခွဲသုံးလိုက်တော့ မိန်းမကြီးလို သူဆင်းရဲမ မဟုတ်ဘူးလို့ သိရတယ်)

a stragglng stocking မသပ်မရပ်ကိုးရိုးကားရား ခြေအိတ်နဲ့ (အဖွဲ့ချင်းတူထား တယ်။ ရေနစ်လေတော့ ခြေအိတ်ဟာ မသပ်မရပ် ကိုးရိုးကားရား ဖြစ်ရတာချည်း)

A sad appealing face ဝမ်းနည်းကြေကွဲနေတဲ့ စွဲမက်စရာ ချောမောလှပတဲ့ မျက်နှာ (ဒီမှာ အဘွားကြီးအဖွဲ့နဲ့ ကွဲတယ်)

How can the young do such a thing? ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတော့များ အသက် အရွယ်နုနယ် ငယ်ရွယ်သူများဟာ ဒီလိုအလုပ်မျိုးကို လုပ်ရတာပါလိမ့်။ (**could** နဲ့ **can, old** နဲ့ **young** ပဲကွာတယ်။)

အထက်မှာ ထောက်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း အတွေ့အကြုံနှစ်ခုကို ယှဉ်ပြီးပြထားပါတယ်။ ငယ်စဉ်က ကဗျာဆရာ မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်ရောက်သွားတယ်။ မိန်းမကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ အလောင်းကောင်ကို ရေထဲကဆွဲယူပြီး ကမ်းပေါ်တင်ထားကြတာကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ အသက် အတော်ကလေးကြီးပြီ။ အဝတ်အစားက စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်လို့ ဆိုထားတော့ ဆင်းရဲသူမကြီးလို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတော့များ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ပါရက်၊ ဒီလိုကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်သတ်သေသွားတဲ့ အလုပ်မျိုးကို လုပ်ရပါလိမ့်လို့ ကဗျာဆရာ တွေးမိတယ်။ မရှိနှမ်းပါးလွန်းလို့ ဘဝကို ရင်မဆိုင်ချင်တော့တာနဲ့ သတ်သေတာ ဖြစ်မှာပါပဲလို့ သိသာပေမယ့် ဘယ်လိုမှ ကောက်ချက်ဆွဲပြမထားဘူး။ ကဗျာတစ်ပိုဒ်ကို မေးခွန်းလေးနဲ့ပဲ အဆုံးသတ်ထားပုံကို သတိပြု ပါ။

နောင်အနှစ် ၄၀ ကြာတော့ ကဗျာဆရာဟာ မြစ်ရိုးဆီ ဒုတိယအကြိမ် ရောက်သွားပြန် တယ်။ ငယ်စဉ်က အသက် ၂၀လို့ ထားရင် ကဗျာဆရာဟာ အခု အသက် ၆၀ ဝန်းကျင် ရှိရောပေါ့။ အလျင်ရောက်စဉ်က တွေ့ခဲ့ရဖူးတဲ့ အဘွားကြီး အလောင်းကို သတိရမိတုန်းမှာပဲ အခုလဲ မိန်းမအလောင်းတစ်လောင်း ရေထဲက ဆယ်ထားကြတာကို တွေ့ရပြန်တယ်။ ဒီတစ်ခါ တော့ အရွယ်ငယ်ငယ်၊ အဝတ်အစား

ကလဲ စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်မဟုတ်ဘူး။ ရုပ်ကလေးကလဲ သနရှုပ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတော့များ
ငယ်ရွယ်သူတွေက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သတ်သေရပါလိမ့်လို့ တွေးမိပြန်တယ်။

ဒီမှာလည်း ကောက်ချက်ဆွဲပြမထားပါဘူး။ ကောက်ချက်ဆွဲပြတာ ကဗျာဆရာရဲ့
အလုပ်မဟုတ်ဘူးလေ။ ကဗျာဆရာက သူတွေ့ရတာ မြင်ရတာကိုပဲ တင်ပြတယ်။
အချက် အလက်ကလေးကိုပဲ တင်ဆက်ထားတယ်။ တွေးရတဲ့အလုပ်ကို ကျွန်တော်တို့
စာဖတ်သူတွေပဲ လုပ်ဖို့ ချန်ထားတယ်။ အဘွားကြီးဘာလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်
သတ်သေရပါလိမ့်။ မိန်းမပျိုက ကော။

အဘွားကြီးဘဝကို အဆုံးစီရင်သွားတာကို ဆင်းရဲနွမ်းပါးလွန်းလို့ ဆင်းရဲမှုဒဏ်
မခံနိုင် လွန်းတာနဲ့ ကြံရာမရ နောက်ဆုံးဒီလိုလုပ်သွားတာပဲလို့ ပြောနိုင်တယ်။ **shabby**
(စုတ်ပြတ် ဟောင်းနွမ်း)၊ **worn** (နွမ်းလျ)၊ **despairing** (မျှော်လင့်ချက် ကင်းမဲ့နေ)
စတဲ့ စကားလုံး တွေက ဒီအခြင်းအရာဆီကို ညွှန်ပြနေကြတယ်။ မိန်းမပျိုလေးနဲ့
ပတ်သက်လို့ကတော့ ဆင်းရဲ မွဲတေမှုညွှန်းတဲ့ စကားလုံးမပါဘူး။ အဲဒါတွေအစား **sad**
(ကြေကွဲဝမ်းနည်း)နဲ့ **appealing** (တစ်ဖက်သားကို ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့)
စကားလုံးတို့ကိုပဲ သုံးထားတယ်။ ဒီတော့ သူ့ဘဝကို အဆုံးစီရင်တာဟာ ဆင်းရဲမွဲတေမှု
ဒဏ် မခံနိုင်လွန်းတော့လို့ သတ်သေတာမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကို ဖော်ပြသလို
ဖြစ်နေတယ်။ ဒါဖြင့် ဘာကြောင့် သတ်သေရသလဲ။ အဖြေကို **youngish**
(ငယ်သေးတယ်) **appealing** စကားလုံးတို့မှာ ရှာရုံပဲဖြစ်ပါတယ်။ အရွယ်ကလဲ ငယ်၊
ရုပ်ကလဲ စွဲမက်စရာဆိုတော့ **sad** ဖြစ်စရာအကြောင်းက ရှိနေပြီ။ မြန်မာစကား
“လှလေ ခက်လေ”ဆိုတာမျိုးပေါ့။ လှတော့ ခက်ရာက နောက်ဆုံး ကြံရာမရဖြစ်ပြီး
မိမိကိုယ်မိမိအဆုံးစီ ရင်သွားလေရောလား။

ဒါဟာ စဉ်းစားစရာ တစ်ခုမျှဖြစ်ပါတယ်။ ထွေပြားတဲ့ ကနေ့သိပ္ပံခေတ်ကြီးမှာ
စိတ်မခိုင်သူများအဖို့ ဘဝကို လက်မြောက်အရှုံးပေးချင်စရာ အကြောင်းတွေ အနန္တ
ရှိနေပါတယ်။ ဂျပန်မှာ၊ ပြင်သစ်မှာ၊ အင်္ဂလန်မှာ နိုင်ငံတကာမှာ လူငယ်လူရွယ်တွေ

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်သတ် သေကြတဲ့အကြောင်း ကိန်းဂဏန်းတွေနဲ့ ရေးသားကြ
တာများကို ဖတ်ဖူးကြပါလိမ့်မယ်။ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးနေတာသာ ဖြစ်ရင်တော့
ဒီအကြောင်းတရားတွေကို စုံနိုင်သမျှစုံအောင် လေ့လာစုဆောင်းရေးရပေလိမ့်မယ်။ အခု
အဲဒီရိုက်ကတော့ ကဗျာရေးနေတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒါတွေကို ဆွေးနွေးစရာမလိုဘူး။
ကောက်ချက်ဆွဲပြစရာလဲ မရှိဘူး။ သူ့ကဗျာကို ကာရန်ပါတဲ့ ဆောင်းပါးအဖြစ်မခံနိုင်ဘူး။
ဒါကို ကျွန်တော်တို့ ကဗျာဆရာများ သတိမူသင့်တယ်။

ကဗျာကို မြန်မာလိုရေးရာမှာ သူ့မူရင်းဝါဒ အရှည်ကြီးအတိုင်းမလိုက်တော့ဘဲ
တစ်ပါဒ ကို နှစ်ပါဒ လုပ်ပစ်လိုက်မယ်။

မြစ်ရိုးပေါ်မှာ

သူ့ကို မြစ်ထဲက ဆွဲယူခဲ့ကြတယ်။
သေနေပေါ့။
ပင့်ကူမျှင်နဲ့ ချုပ်သီထားတဲ့
ရိုးဒိုင်ဒရန်တွေပေါ် မှီလျောင်းလို့။
ခပ်အိုအို မိန်းမကြီး၊
အဝတ်စုတ်ပြတ် ကိုးရိုးကားရား ခြေအိတ်၊
နွမ်းလျ စိတ်အားလျော့တဲ့ မျက်နှာ။
သူ့အိုတွေ ဘယ်လိုလုပ် ဒါမျိုး ပြုရလိမ့်။

ခု နှစ်လေးဆယ် လွန်ခဲ့ပြီ။
xxxမ် မြစ်ရိုးမှာ တင်ထားတဲ့
သူ့အိုမကို ငါမြင်ယောင်မိ။
တစ်ခါထပ်မံ ကြည့်လိုက်တယ်။

သူ့ကို မြစ်ထဲက ဆွဲယူခဲ့ကြတယ်၊
သေနေပေါ့။

ပင့်ကူမျှင်နဲ့ ချုပ်သီထားတဲ့
ရိုဒိုဒင်ဒရန်တွေပေါ် မှီလျောင်းလို့။
ခပ်ငယ်ငယ် မိန်းမ၊
အဝတ်ရေစိုရွဲ့ ကိုးရိုးကားရား ခြေအိတ်၊
ကြော့ကွဲ၊ စွဲမက်စရာ မျက်နှာ။
လူငယ်တွေ ဘယ်လိုလုပ် ဒါမျိုးပြုရပါလိမ့်။

ဒ-ဂျ-အဲန်ရိုက်တ်

LORE

**Job Davies, eighty-four
Winters old, and still alive
After the slow poison
And treachery of the seasons.**

**Miserable? Kick my arse!
It needs more than the rain's hearse,
Wind-drawn, to pull me off
The great perch of my laugh.**

**What's living but courage?
Paunch full of hot porridge,
Nerves strengthened with tea,
Peat-black, dawn found me**

**Mowing where the grass grew,
Bearded with golden dew.
Rhythm of the long scythe
Kept this tall frame lithe.**

**What to do? Stay green.
Never mind the machine,
Whose fuel is human souls,
Live large, man, and dream small.**

R.S.Thomas

အသက်ကလေးရယ်တဲ၊ ရှည်စေလို

အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ရ-ဆ ထောမာ့စ်ဟာ တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ရပြီးနောက် သူ့ဇာတိ ဝေလနယ်ထဲမှာပဲ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး လုပ်နေခဲ့သူပါ။ ဒီရာစုရဲ့အဓိက ဝေလနယ်သားကဗျာ ဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ဝေလနယ်သားတို့ရဲ့ အမျိုးသား အမွေအနှစ်၊ အမျိုးသားစရိုက်တို့ကို အကြီးအကျယ်လှုံ့ဆော်သူ၊ အားပေးသူလဲဖြစ်တယ်။ ရှေးမာ့စ် ဟေနီရဲ့ ကဗျာများဟာ အိုင်ယာလန်ပြည်ရဲ့ နောက်ခံနဲ့ အိုင်ယာလန်ပြည်ရဲ့ ဝန်းကျင်ကို ပေါ်လွင်စေသလို သူ့ကဗျာ များဟာလဲ ဝေလနယ်ရနဲ့ သင်းပျံ့ နေတတ်တယ်။ များသောအားဖြင့်ကျေးလက်ကို အခြေခံလေ့ ရှိပြီး ဒေသကိုသာမက ဒီဒေသကလူတွေအကြောင်း၊ ဒီလူတွေရဲ့ ဘဝမှာ လွှမ်းမိုးနေတဲ့ ခံစားမှု တွေအကြောင်း လေ့လာတင်ပြထားတာတွေပါပဲ။ ဘုန်းကြီးဆိုတော့ ထာဝရဘုရားသခင်နဲ့ လူသား အကြောင်းလဲ ရေးတတ်သပေ။

အခု တင်ဆက်မယ့် ကဗျာမှာ တောသားကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ အကောင်းမြင်ဝါဒ၊ ခပ်ကြမ်း ကြမ်းနေတတ်တဲ့ ဘဝလမ်းစဉ်တို့ကို ဖော်ကျူးထားပါတယ်။

ခေါင်းစဉ် **Lore** ဆိုတာ သဘာဝဥပဒေ၊ နိယာမ၊ ဘာသာလေ့ရယ်လို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ကြစို့-

Job Davies ဂျော့ ဒေးဗီးဇ်၊ လူနာမည်ဖြစ်တယ်။
eighty-five winters old ရှစ်ဆယ့်ငါးဆောင်းရှိပြီ။ အသက်ရှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ရှိပြီ လို့ပြောတာပါ။ မြန်မာစကားမှာ ‘နှစ်’အစား ‘မိုး’ကိုသုံးသလို (‘သုံးနှစ်သုံးမိုး’ ဆိုတာမျိုး) သူတို့က ‘နှစ်’အစား ‘ဆောင်း’ကိုသုံးတာပါပဲ။
and still alive အသက်ရှင်တုန်းပဲ (ဝါကျမဆုံးသေးပါ။ အောက်မှာဆက်ဖတ်)
After the slow poison ဖြည်းဖြည်းအဆိပ်သင့်ရခြင်း (ဝါကျမဆုံးသေး)
And treachery of the seasons ရာသီတို့ရဲ့ သစ္စာဖောက်မှု၊ ရာသီတို့ဖောက်ပြန် မှု။

ဒီနောက်ဆုံးနှစ်ပါဒပေါင်းလိုက်တော့ ဥတုရာသီတို့ရဲ့ ဖောက်လွှဲဖောက်ပြန်မှု၊ အဆိပ်သင့်စေမှုတို့နောက်မှာ (အသက်ရှင်တုန်း)လို့ရမယ်။

Miserable? စိတ်ဆင်းရဲတယ်ဟုတ်လား။ ဒီကစပြီး

ကဗျာဆရာကမေးတဲ့အတွက် အဘိုးကြီးကပြန်လည်ဖြေကြားဟန်ရေးထားပါတယ်။

Kick my arse/ တောသားပီပီ၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာလိုက်တဲ့စကားဖြစ်ပါတယ်။ အတိအကျ ဘာသာပြန်ရရင် “ငါ့တင်ကို ခြေထောက်နဲ့ ကန်ကျောက်လိုက်ပါ” လို့ဖြစ်တယ်။

It needs more than ထက်မက လိုအပ်တယ်၊ ဘာထက်မကလဲ။ ဆက်ဖတ် **the rain's hearse wind-drawn** လေ(မုန်တိုင်း)က (မြင်းသဖွယ်) ဆွဲလာတဲ့ မိုးရဲ့ အသုဘယာဉ်ထက်မက လိုမယ်၊ မိုးကို အသုဘယာဉ်နဲ့ နှိုင်းတယ်၊ လေမုန်တိုင်းကို မြင်းနဲ့ နှိုင်းတယ်၊ ရူပကအလင်္ကာဖြစ်တယ်။

to pull me off ငါ့ကိုဆွဲချဖို့(လိုမယ်)၊ ဘယ်ကဆွဲချမှာလဲ၊ ဆက်ဖတ်

The great perch of my laugh ငါ့ရဲ့ ရယ်မောခြင်းဆိုတဲ့ အိပ်တန်းကြီးကနေ ငါ့ကို ဆွဲချမယ်ဆိုရင် မုန်တိုင်းမြင်းဆွဲတဲ့မိုး အသုဘယာဉ်ထက်မက လိုမယ်။ (လေမိုးလောက်နဲ့တော့ ငါ့ကို ငါ့စံနန်းကဆွဲချလို့မရဘူး။) သူ့ကိုယ်သူ ငှက်နဲ့နှိုင်းတယ်၊ ရယ်မောခြင်းကို သစ်ကိုင်းနဲ့နှိုင်း တယ်။

What's living but courage? အသက်ရှည်ခြင်းဆိုတာ သတ္တိပဲမဟုတ်လား။

Paunch full of hot porridge ဆန်ပြုတ်ပူပူနွေးနွေးပြည့်နေတဲ့ ဗိုက်ပူကြီး။ ဗိုက်ပူကြီးထဲမှာ ဆန်ပြုတ်ပူပူနွေးနွေးပြည့်နေတယ်၊ သောက်ထားတယ်ပေါ့။ (လွယ်ကူအောင် ‘ဆန်ပြုတ်’လို့ ရေးလိုက်တာပါ။ **Porridge** ဆိုတာ **oat** ဆိုတဲ့ မုယောဂျုံကို နို့ကလေးနဲ့ ခပ်ပျစ်ပျစ် ပြုတ်ထားတာပါ။)

Nerves strengthened with tea လက်ဖက်ရည်နဲ့ ခွန်အားဖြည့်ထားတဲ့အာရုံ ကြောများ၊ နပ်ကြောများ၊ လက်ဖက်ရည်ဟာ လူကိုလန်းဆန်းလာစေတယ်ဆိုတာ အာရုံကြောတွေကို အားပြည့် လန်းဆန်းလာစေတာကို ပြောတာပါပဲ။

Peat-black သစ်ရွက်စေးလို မည်းနက်နေတဲ့ (လက်ဖက်ရည်)။ ဒီမှာလဲ ခပ်လွယ် လွယ် ‘သစ်ရွက်စေး’လို ပြန်လိုက်တာပါ။ ရေထဲ နှစ်ရှည်လများ နှစ်မြုပ်နေလို ဆွေးမြည့်နေတဲ့ အရွက်ဆွေးကို **peat** လို့ခေါ်တယ်။ ထင်းအဖြစ် မီးဆိုက်တယ်။ သဘာဝ မြေဩဇာအဖြစ်သုံး ကြတယ်။

dawn found me အရုဏ်ဦးက ငါ့ကိုတွေ့တယ်။ ‘အရုဏ်ဦးမှာ ငါဒီလိုရှိနေတယ်’ ဆိုတာကို အင်္ဂလိပ်စကားမှာ ဒီလိုသုံးပါတယ်။ ဘယ်လိုတွေ့ရသလဲ၊ နောက်အပိုဒ် ဆက်ဖတ်

Mowing where the grass grew မြက်တွေ ပေါက်ရောက်ရာမှာ မြက်ရိတ်နေတာကို (အရုဏ်ဦးက တွေ့တယ်)

Bearded with golden dew ရွှေရောင်နှင်းစက် မုတ်ဆိတ်မွှေးနဲ့ (မြက်တွေ)

Rhythm of the long scythe (မြက်ရိတ်ရာမှာသုံးတဲ့) တံစဉ်ရှည်ကြီးရဲ့ ရစ်သမ်က

Kept this tall frame lithe ဟောဒီအရပ်ရှည်ရှည် ကိုယ်ခန္ဓာကို (သူ့ကိုယ်သူပြော တာ ဖြစ်တယ်) သွက်သွက် လက်လက်ရှိနေစေတယ်။ မြက်ရိတ်လို့ လူသွက်သွက် ပေါ့ပါးနေ တယ်။

What to do? ဘာလုပ်ရမလဲဟုတ်လား၊ ကဗျာဆရာက မေးလိုက်လို့ တောသားအဘိုး ကြီးကပဲ ပဲ့တင်ဟပ်လိုက်ဟန် ရေးထားတာပါပဲ။

Stay green စိမ်းစိမ်းလန်းလန်းနေပါ။ အင်္ဂလိပ်မှာ စကားလုံးနှစ်လုံးတည်းနဲ့ တာသွား သလောက် မြန်မာလိုမှာ စကားအပိုတွေနဲ့ ဖြည့်စွက်ပြောမှရမယ့် စကားမျိုးဖြစ်တယ်။ သစ်ပင် စိမ်းစိမ်းတွေကြား လှုပ်ရှားသွားလာ လုပ်ကိုင်နေထိုင်ပါ လို့ဆိုလိုတယ်။

Never mind the machine စက်ယန္တရားကို အရေးမမူနဲ့။ လယ်ထွန်စက် စတာတွေဟာ ဘယ်လောက် မြန်မြန်ဆန်ဆန် လုပ်ကိုင်နိုင်တယ်၊ လူကို အလုပ် သက်သာစေတယ်ဆိုပေမယ့် စက်ကိုအားမကိုးနဲ့၊ လူကိုယ်တိုင်လုပ်မှ ကျန်းမာသန်စွမ်း မယ်လို့ ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။

Whose fuel is human souls ဒီစက်ယန္တရားတွေမှာ သုံးရတဲ့လောင်စာဟာ (ဓာတ်ဆီ မဟုတ်ဘူး) လူ့ဝိညာဉ်ဖြစ်တယ်။ စက်ကလောင်စာအဖြစ် လူ့ဝိညာဉ်ကို သုံးတယ်လို့ဆိုလိုတယ်။ အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုးကောက်နိုင်တဲ့အထဲက တစ်ခုကတော့ စက်ကိုသုံးနေတော့ လူ့စိတ်ဟာ တုံးသွားတယ်။ မထက်မြက်တော့ဘူးလို့ ဖြစ်လိမ့်မယ်

Live large, man ကြီးကြီးမားမားနေပါ။ ကိုယ့်လူ။ ဒါလဲ အင်္ဂလိပ်စကားမှာတိုတိုနဲ့ ထိမိသလောက် မြန်မာလိုမှာတော့ ချဲ့ထွင်ပြောရမယ့် စကားမျိုးဖြစ်တယ်။ အလုပ်များများလုပ်၊ အစားများများစား စသည်ဖြင့်ပြောတာဖြစ်တယ်

and dream small သေးသေးငယ်ငယ် အိပ်မက်မက်။ သိပ်စိတ်ကူးမယဉ်နဲ့၊ မျှော်မှန်းချက် တွေ ထားမနေနဲ့။ ရတာနဲ့ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ပါလို့ ဆိုလိုတယ်။

ကဗျာဆရာဟာ ဝေလနယ်က တောင်သူအဘိုးကြီးတစ်ဦးဆီ သွားပြီး စကား ဆိုလေဟန်၊ သူ့ဆီမှာ အသက်ရှည်ရာ အနာမဲ့ကြောင်း နည်းကောင်းလမ်းကောင်း လေးများ ပြောပြပါလို့ မေးမြန်းကြည့်လေဟန် ရေးဖွဲ့ထားပါတယ်။ တကယ့်အတွေ့အကြုံ ကို ရေးဖွဲ့ထားသလားလဲ မပြောတတ်ဘူး။ အဘိုးကြီးအမည်က ဂျော့ဘ် ဒေးဗီးစ်၊ အသက်က ၈၄ နှစ်ရှိပြီ။ သန်တုန်း မြန်တုန်း၊ မိုးထဲလေထဲလုပ်ကိုင်လှုပ်ရှားနေတုန်းပဲနဲ့ တူပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ရာသီဥတု ဖောက် လွှဲဖောက်ပြန် ဖြစ်နေတာ၊ ရာသီဥတုက လူကို အဆိပ်ခတ်သလို ရောဂါပေးနေတာတောင် မသေဘူး၊ အသက်ရှင်တုန်းပဲလို့ ဖွဲ့တယ်။

အဘိုးကြီးကို ‘အဘ၊ ခုလို မိုးတွေလေတွေနဲ့ အဘ ဒုက္ခမရောက်ဘူးလား’လို့ မေးလိုက် တယ်နဲ့ တူပါတယ်။ ဒီတွင် အဘိုးအိုက ‘နင့်အမေ၊ ဒီမိုး ဒီလေလောက်နဲ့တော့ ငါမသေသေးဘူး ကွ’လို့ ပြန်ပြီး ဖြေလိုက်ပါတယ်။ ဒါကိုပဲ ကဗျာထဲ ပြန်တင်ပြတော့ ကဗျာအသုံးအနှုန်းနဲ့ ‘ငါ့ကို ရယ်ရယ်မောမောနေတဲ့ ဘဝကနေ ဖြုတ်ချမယ်ဆိုရင်တော့ လေမုန်တိုင်းဆိုတဲ့ မြင်းကတဲ မိုးအသုဘယာဉ် လောက်နဲ့ ဆွဲလို့ မရဘူးကွ၊ ဒီထက်အစွမ်းကောင်းတာ လိုလိမ့်မယ်’လို့ ပြင်ရေး လိုက်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒီနေရာမှာ ‘ရယ်မောခြင်းဆိုတဲ့ ငါ့အိပ်တန်း’ဆိုတာလေးက သူ့အသက်ရှင်ရေး မှီခိုနေရ တာ ရယ်မောခြင်းဖြစ်တယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ မြန်မာစကားပုံ ‘ပျော်ပျော်နေ သေခဲ’ကို သတိရစရာဖြစ်တယ်။

အဘိုးကြီးက ဆက်ပြောပါတယ်။ ‘ဘဝဆိုတာ သတ္တိရှိဖို့ပဲကွ၊ ငါတော့အိပ်ရာက ထလာ တယ်ဆိုရင် မုယောစပါးပြုတ် တဝကြီးသောက်၊ လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီး တံစဉ်ကြီး ခပ်ရှည် ရှည်တစ်ချောင်းနဲ့ မြက်တွေရိတ်တော့တာပဲ၊ အရုဏ်တက်လာရင် ငါအဲသလိုမြက်ရိတ် အလုပ် ကြမ်းလုပ်နေတာ တွေရမယ်၊ ရွမ်းရွမ်း-ရွမ်းရွမ်းနဲ့ တံစဉ်အရှည်ကြီး တစ်အားလွှဲလွှဲရိတ်နေလို့ ငါ အခုလို ဖျတ်လတ်ပေါ့ပါးနေတာ၊ ဒီတော့ သစ်ပင်စိမ်းစိမ်းတွေကြား လှုပ်ရှားသွားလာနေပေါ့ ကွ၊ စက်ကိုသုံးတော့ လူပေါ့ပျက် သွားတာ ပေါ့ကွာ၊ စက်ရဲ့လောင်စာအဖြစ် မင်းရဲ့ စိတ်ဝညာဉ် ကို ကျွေးနေရတာပဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်၊ လူပျော့ပြီး စိတ်တုံးသွားတာပေါ့ကွာ၊ အရေးကြီးတာက များများစား၊ များများလုပ်ပဲ ကိုယ့်လူရေ စိတ်ကူးတော့လဲ သိပ်မယဉ်နဲ့၊ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်လဲ မမျှော်လင့်နဲ့၊ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တာ သုခပဲကွယ်’ ပါတဲ့။

စက်မှုနဲ့ ပတ်သက်နဲ့ အဘိုးအိုရဲ့ အယူအဆကို ထောက်ခံချင်မှ ထောက်ခံချင်ကြလိမ့် မယ်။ တိုင်းပြည်အတွက် လုပ်နေတာဆိုရင်တော့ စိုက်ပျိုးရေးမှာ စက်မှု သုံးရမှာပေါ့လေ။ ဒါ ငြင်းစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့်မိမိကျန်းမာရေးအတွက် ကိုယ်ကျန်း စိတ်ရွှင်ရေးအတွက် စိုက်တာပျိုးတာဆိုရင်တော့ သူပြောသလို မိမိကိုယ်အားကို အသုံးချတာပဲ လေ့ကျင့်ခန်းမည်ပေ လိမ့်မည်။ ရ-ဆ ထောမော့စ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကျေးလက်က တောင်သူလယ်သမားကြီး တွေအစဉ်အလာ ယုံကြည် လက်ခံလာကြပြီးဖြစ်တဲ့ ဩကာသလောကကို ချစ်မြတ်နိုးစိတ်၊ သစ်ပင်သီးနှံတွေကြား၊ မိုးလေနဲ့ နပမ်းလုံးရင်း ခိုင်မာသန်စွမ်း စိတ်ဓာတ်ကြည်လင်တဲ့ အလေ့၊ ပျော်ပျော်နေ သေခဲဆိုတဲ့ ခံယူချက်၊ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းဆိုတဲ့ မွန်မြတ်တဲ့ သီလတို့ကိုပဲ ဝေလနယ်သားတို့ရဲ့ ရိုးရာရှုထောင့်ကနေ ဖွဲ့ဆိုထားတယ်လို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။

သူ့မူရင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာက တစ်ပါဒမှာ အက္ခရာခြောက်လုံး၊ ခုနှစ်လုံး၊ ပထမပါဒနဲ့ ဒုတိယပါဒ၊ တတိယနဲ့ စတုတ္ထကာရန်ယူပါတယ်။ အဲဒီအတိုင်းကြိုးစားပြီး မြန်မာလို ရေးချကြည့် ကြမယ်-

ဘာသာစရိုက်

ဂျော့ဘ် ဒေးဗီး၏ ရှစ်ဆယ့်လေး
ဆောင်းရှိပြီ ရာသီတို့ရဲ့
ဖောက်ပြန်တာ၊ ဖြည်းဖြည်းအဆိပ်ကျွေးတာ
နောက် အသက်ရှင်တုန်းသာ။
စိတ်ဆင်းရဲစ- ဟုတ်လား၊ နင့်အမေ၊
ငါ့ ရယ်မောသံ အိပ်တန်းကနေ
ငါ့ကို ဆွဲချဖို့၊ လေ ဆွဲတဲ့
မိုး မသာလှည်းမက လိုမကွယ်။

အသက်ရှင်တယ်ဆိုတာ သတ္တိပဲ မဟုတ်လား၊
မုယောပြုတ် ပြည့်နေတဲ့ ဗိုက်ပူကား၊
အရွက်ဆွေးမည်းနက် လက်ဖက်ရည်နဲ့
အားပြည့်အာရုံကြောတွေနဲ့ ငါ့ကို အရုဏ်ဟာကွယ်

ရွှေရောင်နှင်းစက်မုတ်ဆိတ်နဲ့ မြက်တွေ
ပေါက်ရာမှာ မြက်ရိတ်နေတာ တွေ့ရပေ။
တံစဉ်ရှည်ကြီးရဲ့ ရစ်သမ်က
ဒီအရပ်ရှည်ခန္ဓာကို သွက်စေသဗျ။

ဘာလုပ်ရမယ် ဟုတ်စ၊ စိမ်းလန်းစေ၊
စက်ကို အရေးစိုက်နဲ့လေ၊
သူ့လောင်စာ လူ့ ဝိညာဉ်ပဲ၊
ကြီးကြီး နေထိုင်၊ သေးသေး အိပ်မက်။

ရ-ဆ ထောမာ့စ်

SONNET

The winter deepening, the hay all in
The barn fat with cattle, the apple-crop
Conveyed to market or the fragrant bin,
He thinks the time has come to make a stop

And sinks half-grudging in his firelit seat.
Though with his heavy body's full consent.
In what would be the posture of defeat.
But for that look of rigorous content.

Outside, the night dives down like one great crow
Against his cast-off clothing where it stands
Up to the knees in miles of hustled snow.

Flapping and jumping like a kind of fire
And floating skyward its abandoned hands
In gestures of invincible desire.

Richard Wilbur

လယ်သမားနဲ့ ဆောင်း

ဆောင်းရာသီမှာ လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူတို့ ချမ်းချမ်းစီးစီးထဲ အလုပ်လုပ်ကိုင်ရပုံ၊
နေထိုင်ရပုံတို့ကို ဖွဲ့တဲ့ ကဗျာတွေ မြန်မာ ကဗျာထဲမှာ အများအပြားရှိပါတယ်။ ဥပမာ
“ဆောင်းဦးကာလ နှင်းကျသော အခါ၊ တောင်ပိုင်ထဲကို တက်မြဲ နွားတစ်ရာ။
ဘဲတောင်နွားဝါ၊ နွားပြာချိုကုပ်” အစချီတဲ့ ပဒေသရာဇာရဲ့ တောင်ပိုင်တက် တျာဘွဲ့၊
“ဘေးအိတ်ကယ်လျှို၊ ဆေးလိပ်တို နားမှာ ထိုးပါလို့၊ တောင်ရိုးမှာ နေစာပူရောထင့်”
အစချီတဲ့ နှောင်းခေတ်စာဆိုတစ်ဦးရဲ့ လေးချိုး။

အခု အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ လက်ရှိ တော်ဝင်စာဆို (**Poet Laureate**) ရစ်ချ်စ် ဝိလဘာရဲ့ ဆောင်းရာသီဖွဲ့ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ရအောင်။ ကဗျာကို သီးခြား ခေါင်းစဉ်ပေးမထား၊ **Sonnet** လို့ပဲ တပ်ထားတယ်။ **Sonnet** ဆိုတာ ဒွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ တေးထပ်ဆိုသလို အင်္ဂလိပ် ကဗျာ ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုရဲ့ အမည်မျှ ဖြစ်တယ်။

The winter deepening ဆောင်းရာသီဟာ နက်ရှိုင်းသည်ထက် နက်ရှိုင်းလာနေလျက်။

The hay all in မြက်ခြောက်အားလုံး အမိုးအကာအောက် သွင်းယူပြီး ဖြစ်လျက် (သူတို့ဆီမှာ ဆောင်းရာသီဆိုရင် မြင်း၊ နွား၊ တိရစ္ဆာန်တို့ကို အမိုးအကာအောက် ထားရသလို၊ သူတို့ရဲ့ စားစရာ မြက်ခြောက်ကိုလဲ အမိုးအကာအောက် သွင်းထားရပါတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာက နှင်းဖတ်တွေချည်ကုန်ပါ။)

The barn fat with cattle စပါးကျီ(တင်းကုပ်)ဟာ ကွဲနွားတို့နဲ့ ဝလျက်၊ ကွဲနွားတွေနဲ့ ပြည့်ဖောင်းလျက်။

the apple-crop ရိပ်သိမ်းပြီး ပန်းသီးတွေကို

Conveyed to market ဈေးကို သယ်ဆောင်ပြီးပြီ၊ ပို့ဆောင်ပြီးပြီ။

or the fragrant bin ရနံ့သင်းတဲ့ သိုလှောင်ခန်းထဲ (သယ်ဆောင်ပြီးပြီ)

He thinks သူက ထင်တယ်(ဘယ်လိုထင်သလဲ)

the time has come to make a stop ရပ်နားသမှုပြုဖို့ အချိန်ကျရောက်ခဲ့ပြီလို့ (သူက ထင်တယ်)။ ဒီမှာ ပထမတစ်ပိုဒ် ဆုံးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စာသားကတော့ မဆုံးသေးဘဲ ဒုတိယအပိုဒ်ကို ဆက်သွားပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်ကဗျာတို့ ထုံးစံပါပဲ။

And sinks ထိုင်ချလိုက်တယ် (အတိအကျကတော့ ‘မိမိရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို နှစ်ချလိုက်တယ်’ရယ် လို့ ဖြစ်ပါတယ်)

half-grudging နှမြောတစ်ဝက်နဲ့၊ မထိုင်ချင့်ထိုင်ချင်နဲ့ (လယ်သမားကြီးဟာ အလုပ်နဲ့လက်မပြတ် အောင် လုပ်ကိုင်လှုပ်ရှားနေတတ်သူဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့်ထိုင်ပြီး နားရမှာကို နှာမြောတွန့်တိုနေမိတယ်)

in his firelit seat မီးဖိုရဲ့ အလင်းရောင် ဖြာခနေတဲ့
ထိုင်ခုံပေါ်(ထိုင်ချလိုက်တယ်)

Though with his heavy body's full consent [အဲသလိုထိုင်ချမှာကို
စိတ်ကမပါလှပေမယ့်) လေးလံတဲ့ (ဝပိုင်ဖိုင်) သူ့ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အပြည့်အဝ
ထောက်ခံမှုနဲ့ပါပဲ၊ ထိုင်ချရာမှာကို စိတ်ကမပါပေမယ့် ဝဖြီးတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကတော့
ထောက်ခံပါသတဲ့]

In what would be the posture of defeat (သူထိုင်ချလိုက်တဲ့ ပုံပန်းက)
အရှုံး ပေးတဲ့၊ လက်လျှော့တဲ့ပုံပန်းမျိုးဖြစ်တယ်။ (အလုပ်ကိုမနိုင်တော့လို့ လက်မြောက်
အရှုံးပေး သူများ ဒီလို ထိုင်ချပစ်တတ်တယ်)

But for that took of rigorous content စိတ်အား ထက်သန်ပြင်းပြတဲ့
ကျေနပ်မှု အသွင်အပြင်သာ မရှိခဲ့ရင် (စိတ်ပျက် အရှုံးပေးသူထိုင်ချပုံမျိုး ဖြစ်လိမ့်မယ်။
ခုတော့ ဒီကျေနပ်မှု အသွင်ကြောင့်အလုပ်ကို အရှုံးပေးတာလို့ ပြောလို့မရတော့ဘူး)

Outside ပြင်ဘက်မှာတော့။

the night dives down ညဟာ ခိုင်မင်ထိုးပြီး ကျဆင်းလာတယ် (ရုတ်တရက်
ညကျရောက် လာတာကိုပဲ ခိုင်မင်ထိုးဆင်းလာတယ်လို့ဖွဲ့ပါတယ်)

like one great crow ရောမကျီးကန်းတစ်ကောင်နယ် (ညနဲ့ ကျီးကန်းကို
နှိုင်းယှဉ်ပါ တယ်)

Against his cast-off clothing သူ့ရဲ့ စွန့်ပစ်ထားတဲ့ အဝတ်အစားဆီ
(ခိုင်မင်ထိုးချ တယ်)

where it stands အဲဒီအဝတ်အစားချွတ်ပစ်ထားရာဆီ
(ခိုင်မင်ထိုးဆင်းလာတယ်)

Up to the knees ဒူးဆစ်မြုပ်တဲ့အထိ

in miles of hustled snow တွန်းထိုးခံ နှင်းဖတ်တို့ မိုင်ပေါင်းများစွာ
(စုပုံနေရာဆီ) (နှင်းဖတ်တွေကို လေက တိုက်ထုတ်ပစ်လို့၊ မြေကြီးပေါ် ဟိုရွှေ့ဒီရွှေ့
ဖြစ်နေရပါတယ်။ ဒီနှင်းတွေက ဒူးဆစ်မြုပ်လောက်အောင် ထူထဲနေတယ်။ အဲဒီပေါ်ကို
အဝတ်အစားက တည်ရှိနေဟန် ဖွဲ့ဆိုထားတယ်)

Flapping and jumping တောင်ပံခတ်ကာ ခုန်ဆွခုန်ဆွ လုပ်ကာနဲ့

like a kind of fire မီးတစ်မျိုးလို (နှင်းဖတ်ဆိုတဲ့ အအေးဓာတ်ကိုပဲ မီးဆိုတဲ့ အပူဓာတ်နဲ့ နှိုင်းတယ်)

And floating skyward ကောင်းကင်ဆီ မျောလွင့်စေတယ်
(ဘာတွေကိုမျောလွင့်စေသလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

its abandoned hands စွန့်ပစ်ထားတဲ့ လက်တွေကို
(ကောင်းကင်ဆီလွင့်မျောစေတယ်)

In gestures of invincible desire ချိုးနှိမ်မရတဲ့ အာသာရမ္မက်ရဲ့
ဟန်ပန်များနဲ့ (လက်တွေကို ကောင်းကင်ဆီ လွင့်မျောဆန့်တန်းနေစေတယ်)

ကဗျာကို အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲပြီး ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ ပထမပိုင်းက လယ်သမားကြီး
ရဲ့အကြောင်း၊ ဒုတိယပိုင်းက ပြင်ပမိုးလေရဲ့အကြောင်း၊ လယ်သမားကြီးက မြက်ခြောက်
တွေလဲ အမိုးအကာအောက် ရောက်ပြီ။ နွားတွေကိုလဲ တင်းကုပ်ထဲသွင်းပြီးပြီ။
ပန်းသီးတွေကိုလဲ ဈေးပို့တန်ပို့၊ ကျီကျဲထဲထည့်သိမ်း တန်တာ သိမ်းပြီးပြီလို့ တွေးမိကာ
အားရကျေနပ်စွာနဲ့ အနားယူတော့မယ်လို့ ထိုင်ချလိုက်တယ်တဲ့။ ဓနိယသုတ်ထဲက
ဓနိယနွားကျောင်းသားရဲ့ တွေးတောပုံကလေးနဲ့ တူပင်တူသေးတော့တယ်။ ဓနိယ
နွားကျောင်းသားက “ထမင်းချက်ပြီးပြီ၊ ဤမဟီမြစ်ကမ်းပါး၌ အပေါင်းအသင်းတို့နှင့်
ငါနေ၏။ တင်းကုပ် ကိုမိုးပြီးပြီ၊ မီးကိုညှိပြီးပြီ၊ ရွာလိုရွာလော့၊ မိုးနတ်သား”လို့
ကြွေးကြော်ခဲ့တယ်။ နွားတွေကို တင်းကုပ်ထဲ သွင်းတာနဲ့(ဓနိယကတော့)အပြင်မှာ
ကြိုးချည်ထားခဲ့တာ၊ တစ်ယောက်က ဆောင်းနှင်း၊ တစ်ယောက် ကမိုးကို
ကြုံကြိုက်ရတာချင်းပဲ ကွာခြားရဲ့။ အဲ-ဓနိယကမြစ်စွာဘုရားနဲ့ တွေ့ပြီး သရဏဂုံ
တည်သွား ခဲ့တာလဲ ကွာခြားမှုပဲပလေ။

ဒုတိယအပိုဒ်မှာ ပြင်ပမိုးလေကို ဖွဲ့ရာမှာ ဆောင်းရာသီမို့ နှင်းဖတ်တွေ
ကျသွန်းနေပုံကို ထူးခြား အောင် ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ နှင်းဖတ်တွေဟာ မြေပြင်တစ်လွှားမှာ
ဒူးဆစ်မြုပ်လောက်အောင် ကျနေတယ်။ ဒါကိုပဲ လေကတအားတိုက်နေတော့ နှင်းဖတ်
တွေဟာ ဟိုလွင့်ဒီမျောနဲ့ ပြေးလွှားနေဟန်ထင်ရတယ်။ အဲဒီအပေါ်ကို ညကျရောက်
လာတယ်။ ဒီလိုနှင်းပြင်ပေါ်ညကျရောက်လာတာကိုပဲ စွန့်ပစ်ထားတဲ့ အဝတ်ပုံပေါ်
ကျိုးကန်းတစ်ကောင်ခိုင်ဗင်ထိုးဆင်းလာတာနဲ့ နှိုင်းခိုင်းလိုက်တယ်။ အင်မတန်ထိမိတဲ့

နိမိတ်ပုံတစ်ပုံဖြစ်သွားတယ်။ ဒါနဲ့ မပြီးသေးဘူး။ လေတဟူးဟူး တိုက်နေရာမှာ အဝတ်စုတ်တွေဟာ တောင်ပံခတ်ဟန်၊ ခုန်ဆွခုန်ဆွ လုပ်နေဟန် ထင်ရတယ်။ ဒီလောက်အေးမြတဲ့ အခါရာသီမှာ မီးလျှံတွေ လောင်ကျွမ်းနေတာနဲ့ တူပင်တူသေး တော့သတဲ့။ အဝတ်စလေလွင့်နေပုံက ချိုးနှိမ်မရတဲ့ ဆန္ဒရမ္မက်နဲ့ မိုးဆီ လက်မြောက် နေပုံနဲ့ တူပြန်သတဲ့။

ဒီတွင် ကျွန်တော်တို့ တွေ့ရတာက ဒီ ဒုတိယပိုင်းမှာ ပြင်ပလောကအဝိညာဏက နှင်းဖတ်နဲ့ ညကိုဖွဲ့နေတယ်လို့ထင်နေတာ လူကိုဖွဲ့နေတာပါလားရယ်လို့ သဘောပေါက် မိရတာပါပဲ။ စောစောက လယ်သမားကြီးဟာ အလုပ်နဲ့ လက်နဲ့ မပြတ်သူ၊ နားရမှာကိုပဲ တွန့်တိုသူလို့ ဖတ်ခဲ့ရပြီ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဘဝတဏှာပြင်းထန်သူလို့ မှတ်ချက်ချ ရမှာပေါ့။ အခုနောက်ဆုံးအပိုဒ်မှာ သူလွှင့်ပစ် ထားတဲ့ အဝတ်စုတ်ကိုကပဲ လေတိုက်လို့ လှုပ်လွင့်နေရာမှာ ဘဝတဏှာပြင်းပြနေလေဟန် တွေ့ကြရပြန် တယ်။ ဘဝတဏှာဆိုတာ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် ရုန်းကန်အားထုတ်တဲ့ဇောပါပဲ။ လယ်သမား ကြီးဟာ ဘဝရပ်တည်ရေး၊ အသက်ဆက်ရေး တိုက်ပွဲအတွက် ဘယ်လောက်တောင် ထက်သန် နေတယ် ဆိုတာကို အင်မတန်ထက်မြက်တဲ့ နိမိတ်ပုံနဲ့ ဖော်ကျူးထားတာပဲ ဖြစ်ပါ တော့တယ်။

‘ဆောနွတ်’ လို့ ခေါင်းစဉ်တပ်ထားတဲ့အတိုင်း၊ မူရင်းကဗျာရေးဖွဲ့ပုံက တစ်ပါဒ (တစ်ကြောင်းမှာ) အက္ခရာ ၁၀ လုံးပါတယ်။ ဣယမ္မမတြာကို သုံးထားတယ်လေ။ တစ်ပါဒခြား ကာရန်ယူထားတယ်။ ပါဒ ၁၄ခုပါဝင်တယ်။ ဘာသာပြန်မှာတော့ သူ့နည်းစနစ်အတိုင်း မလိုက်နိုင်တော့ပါဘူး။ ဖြစ်သလိုပဲ လွတ်လပ်ကဗျာ ပုံစံ တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။

ဆောနွတ်

ဆောင်း နက်ရှိုင်းလာ၊ မြက်ခြောက်အားလုံး အထဲမှာ၊
လယ်တဲ နွားနဲ့ ဖောင်း၊ ပန်းသီးခူးရသမျှ
ဈေးကို၊ မွှေးကြိုင် ကျီထဲကို ရောက်ပြီမို့၊
ရပ်နားချိန် ကျပြီလို့ သူ ထင်မိကာ၊

မီးဖိုအလင်းခ ခုံပေါ် နှမြောတစ်ဝက် ထိုင်ချမိ၊
လေးလံ သူ့ကိုယ်ရဲ့ ခွင့်ပြုချက် အပြည့်နဲ့ပ၊
အားလျှော့လိုက်တဲ့ အနေအထားမျိုးပါပေ၊
ပြင်းထန်ကျေနပ်မှု အသွင်ကြောင့်သာ မဟုတ်ရင်။

ပြင်ဘက်မှာ ညဟာ ရောမကျိုးတစ်ကောင်
စွန့်ပစ် အဝတ်ဆီနှယ် ဒိုက်ဗင်ထိုးချ၊
တွန်းထိုးခံ နှင်းဖတ် မိုင်အများ ဒူးထိ နစ်ရာပ။

တောင်ပံခေတ် ခုန်ဆွ၊ မီးတစ်မျိုးနှယ်၊
လွှင့်ပစ် လက်တွေ မိုးဆီ လွှင့်မျော၊
အနိုင်မခံ ရမ္မက်ရဲ့ လက်ဟန်များ။

ရစ်ချ်စ် စီလာဘာ

A STRANGE WIND

**A strange wind is blowing, dust fills our eyes;
We turn and walk the unintended way.
We press our sore eyes and reopen them
to expanded horizons, to a new day.
The narrow circle of our cherished experience breaks,
our trusted gods dissolve and ghosts vanish,
disembodied voices announce the world news-
we see the hidden side of the moon;
the dead man's eye transfers to the living;
the atom splits and the nightingale croaks;
economics opposes charity,
law protects wizards and forbids justice;
the small nation shouts, and the big one brags;
futile raids cease, and global wars commence;
and the rude son strikes the father.....**

**Timothy Wangusa
(Uganda)**

ကာလပြောင်းပြန်

မန္တလေးခေတ်ရဲ့ တေးကဗျာများနဲ့ ကျွမ်းဝင်သူတိုင်း အဲဒီခေတ်က ကဝိအကျော်အမော်များ ဖြစ်ကြတဲ့ စလေဦးပုည၊ အချုပ်တန်းဆရာဖေ စသူတို့ရဲ့ ကလိယုဂ်ဖွဲ့ ကဗျာများဆိုတာကို ပြုံးမိကြဖူး မယ်။ ခုခေတ်ကြီးမှာ (သူတို့တစ်တွေရဲ့ ခေတ်ကြီးမှာ) ရှေးရိုးစဉ်လာတွေ ပျက်ပြားကာ လာက ကပြောင်းကပြန်တွေ ဖြစ်ကုန်ကြပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ မျောက်ကလူကို ခြောက်ကာသူခိုးက လူလူဟစ်ပြီး ‘ဘူးတောင်းနှစ်လို၊ စောင်ချမ်ပေါ်’ရပြီ ဖြစ်ကြောင်းစတဲ့ အဖွဲ့များ ဖြစ်ပါတယ်။

သူတို့ခေတ်က ခေတ်စားတဲ့ တေးထပ်နဲ့ ရေးဖွဲ့ကြတာများတယ်။ နမူနာအဖြစ်
ဆရာစလေရဲ့ တေးထပ်တစ်ပိုဒ်မှာ-

‘ကာလနယ် ဆိုးပါဘိ၊
သူခိုးက လူလူ၊
တောလှေပေါက် နန်းမူ၊
အိမ်သူကို ဧည့်စောင်း၊
သူကောင်းကို သက္ကရာဇ်တင်၊
တောင်ယာရှင် မျောက် လိုက်လို့မောင်း၊
လေးတစ်ရာဆီ မှန်လျှင်
ရေနံလောက် မကောင်း’
စသဖြင့် ရေးထားတာမျိုး။

တေးတပ်အပြင် စာတမ်း၊ လေးချိုးကြီး စသည်တို့နဲ့ ကလီယုဂ်ဖွဲ့
ရေးကြတာများလဲ တွေ့ရသေးတယ်။ ဖိုးသူတော်ဦးမင်း၊ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၊ ငစဉ်ပါ
ဆရာတော်စသူတို့ ရေးဖွဲ့ကြတာတွေပါပဲ။ စာဆိုတွေဟာ ကိုယ်ရောက်နေတဲ့ခေတ်ကို
အပြစ်မြင်ကြပြီး ရှေးရှေးခေတ်ကလို မယဉ်ကျေးဘူး။ ရှေးရဲ့ကောင်းမြတ်တဲ့ အစဉ်အလာ
တွေ ကွယ်ပကုန်ပြီလို့ ခေတ်တိုင်းမှာ ညည်းခဲ့ကြတယ်နဲ့ တူပါတယ်။ မွန္တလေးခေတ်၊
အမရပူရ ခေတ်တင်မကဘူး သည့်ထက်တက်သွားလဲ ဒီတိုင်းတွေ့ရမှာပဲ။ ဒါကြောင့်
ဘုရား လက်ထက်က ကောသလမင်းကြီး အိပ်မက်ဆိုတာ ရှိခဲ့တာပေါ့။

ဒီအချက်ကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတိုင်းမှာ တွေ့ရတယ်။ ရိုတ်စပီးယားရဲ့ စာအများစုဟာ
ကလီယုဂ်ညည်း ချင်းတွေပါပဲ။

အခု အာဖရိကတိုက် ယူဂန္ဒာနိုင်ငံက ကဗျာဆရာရဲ့ ကလီယုဂ်ဖွဲ့
တေးကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြလိုတယ်။ ကဗျာအမည်-

A strange wind တဲ့။ လေထူးလေဆန်း၊ ထူးဆန်းတဲ့ မှန်တိုင်း၊
လေစိမ်းစသဖြင့် ဆိုလို တယ်။

A strange wind is blowing လေထူးလေဆန်း၊ သူ့စိမ်းဆန်တဲ့
လေမုန်တိုင်း၊ တိုက်နေ ကျမဟုတ်တဲ့လေ၊ တိုက်ခတ်နေတယ်။

dust fills our eyes ငါတို့ မျက်စိတွေကို ဖုန်ပြည့်ကုန်ပေါ့၊
မျက်စိထဲဖုန်ဝင်ပေါ့။

We turn and ငါတို့လှည့်ကာ
walk the uninterided တပေ ရည်ရွယ်ရင်း မဟုတ်တဲ့လမ်းကို
လျှောက်ကြရပေါ့

We press our sore eyes နာနေတဲ့ မျက်စိတွေကို (လက်နဲ့)ဖိကာ
and reopen them မျက်လုံးတွေကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်ရင်တော့
(ဘာတွေကိုမြင်ရသလဲဆိုရင်)

to expanded horizons တိုးချဲ့ထားတဲ့ မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းတွေ

to a new day ခေတ်သစ် (တို့ကို မြင်ရတယ်)

မှတ်ချက်။ ။ အင်္ဂလိပ်လို ရေးထားပုံက ‘တိုးချဲ့ထားတဲ့
မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းတွေဆီ၊ ခေတ်သစ် ဆီ မျက်စိများကို ပြန်ဖွင့်လိုက်တယ်’လို့ ဖြစ်တယ်။
မြန်မာပြန်ရာမှာ ဒီအစီအစဉ်ကို ပြောင်းပစ်လိုက် တယ်။

The narrow circle of our cherished experience
ငါတို့မြတ်နိုးတဲ့အတွေ့အကြုံ၊ စက်ဝိုင်းကျဉ်းကျဉ်း။ ငါတို့ရဲ့ ရှေးရိုးစဉ်လာ အသိပညာ
ဗဟုသုတဟာ မကြွယ်ဝလှပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ငါတို့ မြတ်နိုးတယ်။ ခုတော့ ရှေးရိုးစဉ်လာ
ဗဟုသုတပညာလေးဟာ. . . .

breaks ကျိုးပေါက်ခဲ့ရပြီ (ခေတ်သစ်ပညာ ဗဟုသုတကြွယ်ဝတာကြောင့်
ရှေးရိုးစဉ်လာ အသိပညာဆိုတာတွေ အလကား ဖြစ်ကုန်ရပြီလို့ ဆိုလိုတယ်။)

our trusted gods dissolve ငါတို့ ယုံကြည်အားထားခဲ့ကြတဲ့ နတ်တွေလဲ
ကွယ်ခဲ့ရပြီ။

and ghosts vanish တစ္ဆေတွေလဲ ပျောက်ကွယ်ရပြီ။ ဝိညာဉ်ခေါ်မှု
စတဲ့ယုံကြည်မှုတွေ ကွယ် ပျောက်ကုန်ပြီ။

disembodied voices ကိုယ်ခန္ဓာမဲ့တဲ့ အသံတွေက

announce the world news ကမ္ဘာ့သတင်းကို ကြေညာနေပြီ (ရေဒီယိုက သတင်း ကြေညာတာကို ပြောတာ)

We see the hidden side of the moon လရဲ့ ကွယ်နေတဲ့ဘက် (မမြင်ရတဲ့ ဟိုဘက်တစ် ခြမ်း)ကိုငါတို့ မြင်ကြရပြီ။

the dead man's eye သေသူရဲ့မျက်လုံးက

transfers to the living သက်ရှိလူဆီ ပြောင်းရွှေ့သွားပြီ (မျက်လုံးအစားထိုး တပ်ဆင် တာကို ဆိုလိုတယ်)

the atom splits အက်တမ်ကွဲတာ (အဏုမြူစွမ်းအား ထုတ်လုပ်မှု)၊ အက်တမ်ရဲ့ နျူကလိယာစ်ကို ခွဲလိုက်တော့ စွမ်းအင်တစ်ပုံတစ်ခေါင်း ထွက်လာတာ၊ နျူကလီယာ ဖစ်ရှင်ကို ပြောတာ။

and the nighthingale croaks နိုက်တင်ဂေးလ်ဆိုတဲ့

အင်မတန်အသံသာတဲ့ ငှက်ကဖားလို အုံ့အင်-အုံ့အင်လို့ အော်တော့တယ်။ ဒါလဲကနေ့ခေတ် ဇီဝဗေဒ စမ်းသပ်မှုရဲ့ အောင်မြင်ချက်တစ်ခုပါ ပဲ။

economics opposes charity ဘောဂဗေဒ ဒါနကို ဆန့်ကျင်နေတယ်။

law protects wizards စုန်းကဝေ(မှော်ဆရာ) တို့ကို ဥပဒေ က ကာကွယ်နေတယ်။

and forbids justice တရားမျှတမှုကို တားမြစ်ဟန့်တားနေတယ်။

the small nation shouts နိုင်ငံငယ်ကလေးက (အမယ်လေး) အော်နေရတယ်။

and the big one brags နိုင်ငံကြီးကတော့ ဝါကြွားနေလေတယ်။

futile raids cease အချည်းနှီးဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုများ ရပ်စဲပြီ။ ရှေးတုန်းကတော့ တစ်နယ်ကတစ်နယ် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်တာတွေ ရှိခဲ့တယ်။ တိုက်ခိုက်ပြီး ကိုယ့်အရပ် ကိုယ်ပြန်ကြတာပဲ။ နယ်မြေစိုးမိုးတာရယ်လို့ မရှိခဲ့ဘူး။ အထူးသဖြင့် သူတို့အာဖရိက လူမျိုးစုတွေ အချင်းချင်း ဖြစ်နေကျပေါ့။ ဒါကြောင့် ‘အချည်းနှီး ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှု’ လို့ဆိုတယ်။

and global wars commence ကမ္ဘာ့စစ်ပွဲတွေ စတင်ကုန်ပြီ။

and the rude son မိုက်ရိုင်းတဲ့သား

strikes the father အဖေကို ရိုက်ပြီ

ရှေးရိုးအစဉ်အလာကို မြတ်နိုးသူ အာဖရိတိုက်သားတစ်ဦးက သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားနေတဲ့ ကနေဒါခေတ်သစ်ကြီးကို ကပြောင်းကပြန်ခေတ်ကြီးရယ်လို့ မြင်ကာ ညည်းညူလိုက်ပုံ ရေးဖွဲ့ထားတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သိပ္ပံပညာ တိုးတက် လာတာတင်မကဘဲ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေပါ ရှေးနဲ့မတူ ဖောက်ပြန်လာတာကိုလည်း ညည်းတွားသွားသေးတယ်။ ကဗျာကို ရေးဖွဲ့ပုံက ဟာသဆန်ဆန်ကလေးမို့ ကျွန်တော် တို့တစ်တွေ ပထမတော့ ပြုံးမိကြရသေးတယ်။ နောက်မှ ပြောရင်းပြောရင်း လေးနက်လာပြီး သူပြောတာ အဟုတ်သားပါလားလို့ အသိတရားဝင်ကာ ကျောချမ်းသွား မိရတော့တယ်။

လေထူးလေဆန်း တိုက်နေတယ်ဆိုတာ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ ပြောင်းလဲနေ တာကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ခေတ်အခြေအနေကို သူ့လို ရှေးရိုးသမားက မဝင်ဆံ့နေတာကို လေကြောင့် မျက်စိထဲ ဖုန်ဝင်ရ တယ်လို့ ရေးဖွဲ့ပါတယ်။ ရှေးရိုးအတိုင်း မလိုက်နိုင်တော့တာကို ရည်ရွယ်ရင်း မဟုတ်တဲ့လမ်း လိုက်နေရ တယ်လို့ ဖွဲ့တယ်။ ခေတ်သစ်မှာ အသိပညာနယ်ပယ်၊ စီးပွားရေးနယ်ပယ်၊ လူမှုရေးနယ်ပယ်ကျယ်လာ တာကို တိုးချဲ့ လာတဲ့ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းတွေလို့ ဆိုလိုတာပါ။ ဒီတော့ဘာဖြစ်သလဲ။ သူတို့ရှေးရိုးစဉ်လာ လက်ဆင့်ကမ်းလာကြတဲ့ အသိပညာလေးနဲ့ မဖြစ်တော့ဘူး။ သူတို့ရဲ့ရှေးရိုးအသိတွေ ခေတ်မှီနဲ့ကုန်ကြရပြီ။ နတ်ကိုးကွယ်မှုတွေဆိုတာ ရယ်စရာဖြစ်ကုန်ရပြီ။ ဒီတင် သိပ္ပံပညာ တိုးတက်ပုံကို ဥပမာပြပါတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်မပါဘဲ ကမ္ဘာ့သတင်းလွှင့်သတဲ့။ မမြင်ရတဲ့ လတစ်ဘက်ခြမ်းကို အာကာသယာဉ်ထဲက ဓာတ်ပုံ ရိုက်ပြသတဲ့။ လူသေမျက်လုံးနဲ့ လူကောင်းမှာ အစားထိုးတပ်ဆင်ပေးသတဲ့။ အက်တမ်ကို ခွဲပြသတဲ့။ တေးသီဒုက်ကို ဖားသံအော်အော်လုပ်ပြသတဲ့။

ပြီးတော့မှ (သိပ္ပံပညာစွမ်းပကားကို ရယ်စရာလို ပြောပြပြီးကာမှ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးတို့ကို ဆက်ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေးအမြင်အရ ထောက်ပံ့ကူညီရေးဆိုတာ

မဖြစ်နိုင်ပါဘူးတဲ့ (ငတ်နေတဲ့ နိုင်ငံတွေကို ကူညီရမယ့်အစား ဂျပန်တွေကို မီးရှို့ပစ်တာမျိုး ဥပဒေက စုန်းကဝေ (မတရားပြုသူ)တွေကို ကာကွယ်ပေးနေသတဲ့။ တရားမျှတမှု မရှိဘူးတဲ့။ နိုင်ငံငယ်တွေဒုက္ခရောက်။ နိုင်ငံကြီးတွေ ကြားဝါ နေသတဲ့။ နယ်ချင်းဝင်လုတာမျိုးမရှိတော့ဘဲ ကမ္ဘာစစ်တွေ ဖြစ်ကုန်သတဲ့။ သားမိုက်က ဖအေကို ရိုက်သတဲ့။ ဒီမှာတင် ကျွန်တော်တို့ မျက်လုံးပြူးရတော့တာပဲ။ သူပြောနေတာ ဟုတ်သားပါလား။ ဝိပဗ္ဗိ ခေတ်ကြီးပါလားလို့ လန့်ဖျပ်သွားမိရတော့တယ်။

ဒါပေမယ့် ဒါအထက်နားက ထောက်ပြခဲ့သလို ခုခေတ်မှ ဖြစ်တာတော့ မဟုတ်ချေဘူး။ ပဝေ ရှေးကတည်းက ဒီလိုမြင်ခဲ့၊ ညည်းညူခဲ့ကြတာချည်း။ ခေတ် အဆက်ဆက်ဒီလိုအဆိုးတွေနဲ့ အကောင်း တွေ တွဲနေတာချည်း။ ခုခေတ်မှာ ကမ္ဘာစစ် ဆိုတာလဲ နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် ထပ်မံဖြစ်ဖို့ မရှိသေးပါဘူး။ သားက ဖအေကို ရိုက်တာလဲ ရှားမှ ရှားမျှသာ။ ရိုက်တာမပြောနဲ့ သတ်တာမျိုးတောင် ပဝေရှေးကလည်း အဇာတသတ် လက်ထက်က ရှိခဲ့သေးတာပဲ။

မြန်မာလို ကဗျာပြန်ရေးကြည့်ကြရအောင်

လေထူးလေဆန်း

လေအဆန်းတိုက်နေ၊ တို့မျက်လုံး ဖုန်ပြည့်၊
လှည့်ပြီး၊ မရည်ရွယ်တဲ့လမ်း လျှောက်မိကြ၊
မျက်စိနာကို ဖိထား၊ ပြန်ဖွင့်လိုက်တော့
တိုးခဲ့မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းများ၊ ခေတ်သစ်။
မြတ်နိုးတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ စက်ဝိုင်းကျဉ်း ကွဲရ၊
ကိုးစားရာ နတ်တို့ ကွယ်၊ တစ္ဆေတို့ ပျောက်၊
ကိုယ်မဲ့အသံများက ကမ္ဘာ့သတင်း ကြေညာ၊
လရဲ့ ကွယ်နေတဲ့ အခြမ်းကို မြင်ကြရ။
သေသူမျက်လုံး ရှင်သူ့ဆီ ရွှေ့ပြောင်း။
အက်တမ် ကွဲ၊ နိုက်တင်ဂေးလ် အုံ့အင်အော်။
ဘောဂဗေဒက ဒါနကိုဆန့်ကျင်၊

ဥပဒေ ကဝေကို ကာကွယ်၊ တရားကို မြစ်တား။
နိုင်ငံငယ်က အော်၊ နိုင်ငံကြီးက ကြွား။
အချည်းနှီးဝင်ရိုက်ပွဲ ငြိမ်း၊ ကမ္ဘာစစ်တို့ စ။
သားမိုက် ဖခင်ကို ရိုက်နှက်ပေါ့

တင်းမသီ ဝန်ဂုဆ
(ယုဂန္ဓာ)

TWO GIRLS SINGING

**It neither was the words nor yet the tune.
Any tune would have done it and any words.
Any listener or no listener at all.**

**As nightingales in rocks or a child crooning
in its own world of strange awakening
or larks for no reason but themselves.**

**So on the bus through late November running
by yellow lights tormented, darkness falling,
the two girls sang for miles and miles together**

**and it wasn't the words or tune. It was the singing.
It was the human sweetness in that yellow,
the unpredicted voices of our kind.**

Ian Crichton Smith

သီချင်းလေးတကြော်ကြော်

သီချင်းဆိုတယ်၊ တူရိယာပစ္စည်းတစ်ခုခု တီးမှုတ်တယ်၊ ကဗျာစပ်တယ်၊ ပန်းချီ ဆွဲတယ်ဆိုတဲ့ အနုပညာအလုပ်ဆိုတာ သူများအတွက် ဖြစ်နိုင်သလို ဘယ်သူ့အတွက်မှ မဟုတ် မိမိတစ်ဦးတည်း အတွက်လဲ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်။ ပျင်းလို့ပျော်လို့ သီချင်းကလေး ညည်းမိ၊ ဟစ်မိတယ်။ တစ်ကိုယ်တည်းမို့ ဂစ်တာလေး ခေါက်နေမိတယ်။ စိတ်ပြေ လက်ပျောက် ရေဆေးကားလေးတစ်ကား ရေးနေမိတယ်ဆိုတာ မိမိတစ်ဦးတည်းအတွက် လုပ်တာပဲပေါ့။ မြန်မာစကားမှာ ‘ရေချိုးခန်းမင်းသား’ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ လူရှေ့ သူရှေ့မှာ ဘယ်နံ့ရော အခါကမှ သီချင်းတစ်ပုဒ် မဆိုဖူးတဲ့သူ၊ ရေချိုးခန်းထဲရောက်တော့မှ တံခါးအလုံ ပိတ်ပြီး အားရပါးရ သီချင်းဟစ်တော့တာမျိုးကို ရည်ညွှန်းတာဖြစ်ပါတယ်။

သူ့ကြည်နူးမှုသူရှာနေတာပဲ။ အလားတူ တောင်ပေါ်တက်ရင်း၊ လယ်ကွင်းထဲဆင်းရင်း
သူငယ်ချင်းတစ်စု တေးကြော်တတ်ကြတာဟာ လဲ အဲဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒီလို ဘယ်သူ့ကိုမှ မရည်စူး၊ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် တစ်ယောက်တည်း ဒါမှမဟုတ်
ကိုယ့်အပေါင်း အသင်းနဲ့ကိုယ် တစ်စုတည်း တေးဆိုကြတာဟာ ကောင်းချင်လဲ
ကောင်းမယ်၊ မကောင်းချင်လဲ မကောင်း ပေဘူး။ လေ့ကျင့်ထားတဲ့ အဆိုတော်
မှမဟုတ်တာ။ မကောင်းဖို့ ပိုများပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကောင်း ကောင်း မကောင်းကောင်း
အနုပညာ၊ အတတ်ပညာ ရှုထောင့်ကမကြည့်ဘဲ ပြောရရင် ကြည်နူးစရာ၊
ပျော်စရာကောင်းတာကတော့ အမှန်ပဲဖြစ်တယ်။ ဒီအကြောင်းကို ကဗျာဆရာ
အီယန်ကရိုက်တန် စမစ်သ်က ကဗျာလေးတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ပြထားတယ်။ ဖတ်ကြည့်ပါ။

ခေါင်းစဉ်က **Two Girls Singing** မိန်းကလေးနှစ်ယောက် သီချင်းဆိုကြခြင်း-
တဲ့။

It neither was the words (သီချင်းစာသား)စကားလုံးတွေလဲ မဟုတ်ပါဘူး။
(စာသားက ကောင်းနေတာ မဟုတ်ဘူး)

nor yet the tune သီချင်းတေးသွားအလိုက်လဲ မဟုတ်ပါဘူး။ (သီချင်းအလိုက်
ကလေးက သာယာလို့လဲ မဟုတ်ဘူး)

any tune would have done ဘယ်လို တေးသွားအလိုက်ပဲဖြစ်ဖြစ်
အလုပ်ဖြစ်မှာပါ ပဲ။ (ကောင်းမှာပါပဲ)

any listener နားထောင်တဲ့သူ ရှိရှိ
or no listener at all နားထောင်တဲ့သူ လုံးဝမရှိရှိ (ကောင်းမှာပါပဲ
ကောင်မလေး တွေကဆိုကြမှာပါပဲ)

As nightingales in rocks ကျောက်ဆောင်တွေထဲက
နီက်တင်ဂေးလ်ငှက်များလို

or a child crooning ကလေးငယ်လေးတစ်ယောက် တေးညည်းနေသလို
(ဝါကျမဆုံး သေး၊ ဘယ်လိုတေးညည်းနေတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

in its own world of strange awakening အဆန်းတကြယ်
နိုးထလာခဲ့ရတဲ့ သူ့ကိုယ်ပိုင်ကမ္ဘာလေးထဲမှာ (လူကြီးများအဖို့တော့

ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ ဘာမှမဆန်း တော့ပါဘူး၊ ကလေးငယ်များအဖို့မှာတော့
ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ အသစ်အဆန်း ကြီးဖြစ်နေတယ်၊ အချိန်မရွေး ဝန်းကျင်ကို
ကြည့်မိတိုင်း ကမ္ဘာလောကကြီးဟာ သစ်ဆန်း နေပြီ၊ ဒီသစ်ဆန်းတဲ့ ကမ္ဘာလောကထဲ
အိပ် ရာက နိုးလာရသလို ကလေးမှာ ခံစားရပါတယ်။ ဒါကို
'အဆန်းတကြယ်နိုးထလာတဲ့ ကမ္ဘာလောက' လို့ ဖွဲ့ထားတာပါ)

or larks ဘီလုံးငှက်များလို

for nor reason ဘာအကြောင်းကြောင့်မှ မဟုတ်ဘဲ

but for themselves သူတို့အတွက်သူတို့၊ မိမိတို့အတွက်ပဲ သူတို့
(တေးသီကြတယ်)

So အဲသလို (နိုက်တင်ဂေးလ်ငှက်များလို ကလေးငယ်လို၊ ဘီလုံးငှက်များလို)

on the bus ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ

through late November နိုဝင်ဘာလ နှောင်းပိုင်းထဲမှာ
(နိုဝင်ဘာလဆိုစအေးပါပြီ။ နိုဝင်ဘာလနှောင်းပိုင်းဆိုတော့ တော်တော့ကို အေးလာပြီပေါ့။
အဲဒီ နိုဝင်ဘာလနှောင်းပိုင်းရဲ့ အေးစိမ့် တဲ့ ညအခါထဲမှာလို့ ဆိုလိုတယ်)

running ပြေးနေတဲ့ (ဘတ်စ်ကားရဲ့ နာမဝိသေသန ဖြစ်ပါတယ်။
ပေါင်းလိုက်ရင် 'နိုဝင်ဘာလနှောင်းပိုင်းထဲမှာ ပြေးနေတဲ့ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ' လို့
ဆိုရမယ်)

by yellow lights tormented ဝါဝါထိန်ထိန်အလင်းတို့ရဲ့
ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုခံရလျက် (ဘတ်စ်ကားရဲ့ မီးရောင်တွေက နိုဝင်ဘာညရဲ့ ရှုခင်းကို
နှောင့်ယှက်နေတယ်)

darkness falling အမှောင်ထုကျဆင်းလာနေလျက် (အဲသလိုအချိန်၊
အဲသလိုဝန်းကျင်အခြေအနေ ထိ ပြေးနေတဲ့ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ- ဘာဖြစ်သလဲ၊
ဆက်ဖတ်)

the two girls sang ကောင်မလေးနှစ်ယောက် သီချင်းဆိုကြတယ်။

for miles and miles together စုစုပေါင်းမိုင်တွေ-မိုင်တွေ
အမြောက်အမြားမှာ (တစ်လျှောက်လုံး တေးဆိုကြတယ်)။ (ဒီလိုဆိုလိုက်တဲ့အတွက်

ဘတ်စ်ကားဆိုတာ ရန်ကုန်မြို့တွင်းပြေးတဲ့ ဘတ်စ်ကားမျိုးမဟုတ်ဘဲ ရန်ကုန်နဲ့ မန္တလေး၊ ရန်ကုန်နဲ့ ပုဂံညောင်ဦးလို အဝေးကြီးသွားတဲ့ အဝေးပြေးဘတ်စ်ကားလို ကျွန်တော်တို့ နားလည်လိုက်ရတယ်)

and it wasn't the words စာသားစကားလုံးတွေကြောင့်လဲ မဟုတ်ဘူး။

or tune တေးသွားအလိုက်လေးကြောင့်လဲ မဟုတ်ဘူး။

It was the singing သီချင်းဆိုကြတယ်ဆိုတာလေးကိုက (ကောင်းနေတာဖြစ်တယ်၊ ကြည် နူးစရာဖြစ်တယ်)

It was the human sweetness in that yellow အဲဒါ ဝါဝါထိန်ထိန်အလင်းထဲမှာ လူဆန်ဆန် သာသာယာယာ ကြည်နူးစရာကလေးဖြစ်တယ်။

the unpredicted voices of our kind ကျွန်တော်တို့ မျိုးနွယ်တူ လူသားများရဲ့ ခန့်မှန်းမထားမိတဲ့ အသံများပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (ဒီလူသားမိန်းကလေးတွေမှာ ဒီလိုအသံမျိုး ရှိလိမ့်မယ်လို့ ကြိုတင်မသိရှိကြရပါဘူး။ ခု သီချင်းဆိုသံကို ကြားရတော့မှပဲ သူတို့ အသံကို ကြားဖူးကြရတာ။ ဒါကြောင့် ‘ခန့်မှန်းမထားမိတဲ့ အသံများ’လို့ရေးတယ်)

ကဗျာဆရာဟာ ဘတ်စ်ကားစီးပြီး ခရီးဝေးတစ်ခုကို သွားနေပါတယ်။ အချိန်က ဆောင်းရာသီ နိုဝင်ဘာလရဲ့ နှောင်းပိုင်း၊ ညနေနေဝင်ရီသရော အေးစိမ့်စိမ့်အချိန်။ ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး တိတ်ဆိတ် မှောင်မည်းလို့နေတယ်။ အလင်းဆိုလို့ ဘတ်စ်ကားရဲ့ ရှေ့မီးတွေရဲ့ ဝါဝါထိန်ထိန် အလင်းရောင်တွေပဲ ရှိတယ်။ အဲသလို ညည်းငွေ့ ချောက်ချားဖွယ် အခြေအနေမျိုးမှာ ဘတ်စ်ကားပေါ်က ဘဝတူခရီးသည်မိန်း ကလေး နှစ်ဦးရဲ့ တကြော်ကြော် တေးဆိုလိုက်ကြသံ ထွက်ပေါ်လာတယ်။ မိန်းကလေးတွေဟာ မိုင်ပေါင်း များစွာ ခရီးရှည်တစ်လျှောက်လုံး တေးဆိုလိုက်ပါလာကြတာဖြစ်တယ်။ သင်းကလေးတို့ရဲ့ တေးသံဟာ ကဗျာဆရာအဖို့ ကြည်နူးနှစ်ခြိုက်စရာ ဖြစ်သွား တော့တယ်။ ဘာကိုကြည်နူးမိတာလဲ။ သီချင်းစာသား စကားလုံးတွေလား၊ သီချင်း တေးသွားလေးကိုလား။ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆိုနေတဲ့ မိန်းကလေးတွေကလဲ သူများတွေ နားထောင်ရအောင်ဟဲ့ဆိုပြီး သီချင်းကောင်းကောင်းလေးတွေကို ရွေးပြီး ကျကျနုနု ဆိုနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နိုက်တင်ဂေးလ် ငှက်ကလေးတွေ တေးသီသလိုလို၊ ကလေး ငယ်တစ်ဦး သူ့ဘာသာကြည်နူးပြီး တေးညည်းသလို၊ ဘီလုံးငှက်များ တေးသီကြော်

သလို၊ ဘာအတွက်ရယ်မဟုတ် ကိုယ့်ဟာကိုယ် တေးသီနေကြတာပါ။ သူတို့ သီချင်းဆိုတာကို နားထောင်ရတာကိုက ကြည်နူးမိတယ်ဆိုရမှာပဲ။ စာသား စကားလုံး တွေဟာ နုလို့၊ လှလို့၊ တေးသွားအလိုက်လေးက သာယာလွန်းလို့မဟုတ်ပါဘူး။ သီချင်း ဆိုတယ်ဆိုတာကိုကပဲ ကြည်နူးစရာ ဖြစ်နေတာပါ။ သီချင်းဆိုတယ်ဆိုတာ လူဆန်တာ ပဲဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်ဘဝတူ လူသားတွေမှာ ဒီလိုသာယာတဲ့ တေးသံတွေ ရှိတယ်ဆိုတာ နားလည်သဘောပေါက်ရတာ၊ လူသားအချင်းချင်းမှာ သူ့မှာ ဒီလိုသာယာတဲ့ အသံမျိုးရှိပါကလားလို့ သိရှိရတာ၊ ဒါကပဲ ကြည်နူးစရာ ဖြစ်လာတာပါတဲ့။

မူရင်းကဗျာမှာ ပါဒသုံးကြောင်းကို တစ်ပိုဒ်နှုန်းနဲ့ အပိုဒ်လေးပိုဒ် ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ တစ်ပါဒ်မှာ အက္ခရာဆယ်လုံး (တစ်ခါတလေဆယ့်တစ်လုံး) ပါဝင်တယ်။ မကြာစနစ်ကို မသုံး၊ စကားပြော ရစ်သမ်ကိုသုံးထားတယ်။ ခပ်ဆင်ဆင် မြန်မာလို ချရေးကြည့်ကြမယ်။

မိန်းကလေးနှစ်ယောက်တေးသီ

စာသားလဲ မဟုတ်၊ တေးသွားလဲ မဟုတ်ဘူး။
ဘယ်အသွားမဆို ဖြစ်မှာ၊ ဘယ်စာသားမဆိုပါ။
နားထောင်သူ ရှိချင်ရှိ၊ နားထောင်သူ မရှိချင်နေ။

ကျောက်ဆောင်က နိုက်တင်ဂေးလ်လို့၊ သူပိုင်
ထူးဆန်းနိုးထ ကမ္ဘာထဲ တေးညည်းတဲ့ ကလေးလို့၊
ဘီးလုံးငှက်တို့လို့၊ ဘာရယ်မဟုတ်၊ ကိုယ့်ဘာသာပဲ

နီဝင်ဘာနှောင်းထဲ ပြေးနေတဲ့ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှာ၊
အဝါရောင်ရဲ့ ညှဉ်းဆဲခံကာ၊ အမှောင်ထု ကျစဉ်၊
မိုင်တွေ မိုင်တွေပေါင်း အများမိန်းကလေးနှစ်ဦး တေးသီရဲ့။

စာသားကြောင့်၊ တေးသွားကြောင့်မဟုတ်။ တေးဆိုတာပါပဲ။
အဲဒါထဲက လူဆန်တဲ့ ကြည်နူးဖွယ်ကလေး၊
တို့မျိုးနွယ်စုရဲ့ မမျှော်လင့်မိတဲ့ အသံတွေ။

အီယန် ကရိုက်တန် စမစ်စ်သ်

MIIRROR

I am silver and exact. I have no preconceptions.
Whatever I see I swallow immediately.
Just as it is, unmisted by love or dislike.
I am not cruel, only truthful-
The eye of a little god, four-cornered.
Most of the time I meditate on the opposite wall.
It is pink, with speckles. I have looked at it so long
I think it is a part of my heart. But it flickers.
Faces and darkness separate us over and over.

Now I am a lake. A woman bends over me,
Searching my reaches for what she really is.
Then she turns to those liars, the candles or the moon.
I see her back, and reflect it faithfully.
She rewards me with tears and an agitation of hands.
I am important to her. She comes and goes.
Each morning it is her face that replaces the darkness.
In me she has drowned a young girl, and in me an old woman
Rises towards her day after day, like a terrible fish.

Sylvia Plath

မှန်ကြည့်ရင် ငိုချင်ပါဘိ

ခေတ်ဟောင်းကဗျာစာဆိုတစ်ဦးက ရောအကြောင်းကို ဖွဲ့ခဲ့ရာမှာ

ဆံပင်ရယ် ဖြူပါတယ်လေ

အရင်မူ ဟန်မရှိပါကလား

မှန်ကြည့်ရင် ငိုချင်ပါဘိ

ကိုယ်အင်္ဂါယွင်း

ရယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ အခြားအလားတူ ဇရာဆိုတဲ့ အိုမင်း ရင့်ရော်မှု အကြောင်းဖွဲ့တဲ့ ဂန္ဓဝင် မြန်မာကဗျာတွေ ဒုနဲ့ဒေးပါ။ အင်းဝခေတ် ရှင်မဟာသီလဝံသ တို့ကနေ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ ရတုဟန်၊ ပျို့ဟန်၊ ဒွေးချိုး-လေးချိုးဟန်၊ တေးထပ် ဟန် အမျိုးမျိုးပါပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များဖြစ်ကြလေတော့ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏအကြောင်း ကဗျာတွေ၊ သံဝေဂတေးတွေ ဖွဲ့ဖြစ်ကြပေ တာပေါ့။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာတွေကကော ဇရာကို ဘယ်လိုဖွဲ့ကြပါသလဲ။ အခု ဗြိတိန်နိုင်ငံရဲ့ တော်ဝင်ကဗျာဆရာမ ဖြစ်နေတဲ့ တက်ဒ်ဟယူဇ်ရဲ့ ကဗျာလေးကို ဖတ်ကြည့်စေချင်ပါတယ်။ ကဗျာက ဇရာဖွဲ့လို့ အမည်မခံပေမယ့် ဇရာနဲ့ နိဂုံးချုပ်ထားတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဖတ်ကြည့်ပါဘိ။

ကဗျာခေါင်းစဉ်က **Mirror** လို့ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ကြေးမုံ’ပေါ့။ ကဗျာကိုရေးဖွဲ့ပုံက ရှေးခေတ်ကလေးများ စကားထာဖွဲ့ကြတဲ့ ဟန်မျိုး ဖြစ်တယ်။

I am silver ငါဟာ ဘော်(ငွေ)ဖြစ်တယ်။

and exact တိကျတယ်။

I have no preconceptions ငါ့မှာ ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်ထားတာ မရှိပါဘူး။ (အကြောင်းကိစ္စ တစ်ခုကို ကြုံတွေ့သိမြင်ရတာ မရှိသေးခင်က ကြိုတင်ပြီး မကောင်းဘူး၊ ကောင်းရဲ့ မှတ်ချက်ချထားတဲ့ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမျိုးရေးအမြင်မျိုးကို ‘ကြိုတင်ဆုံးဖြတ် ချက်’လို့ ခေါ်ပါတယ်)

Whatever I see ငါမြင်ရသမျှကို

I swallow immediately ငါ ချက်ချင်းမျိုချပစ်တယ်။ (ဝါကျက မဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

just as it is သူဖြစ်နေတဲ့ အတိုင်းပဲ (မျိုချပစ်လိုက်တယ်) (ဝါကျကမဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

unmist by love or dislike အချစ်တို့၊ အမုန်းတို့ကြောင့် ဝိုးဝါးမသွားဘူး။ အချစ်အမုန်းဆိုတဲ့ မြူမင်းလွင် ဖုံးကွယ်ခြင်းမရှိဘူး။ ချစ်ရင် တစ်မျိုးမြင် မုန်းရင် တစ်မျိုးမြင် တာမျိုး မလုပ်ဘူး။

I am not cruel ငါရက်စက်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ (မှန်က အရုပ်ဆိုးတာကို အရုပ်ဆိုး ကြောင်းပြတာဟာ ရက်စက်တာ မဟုတ်ပါဘူး။)

only truthful သစ္စာရှိတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း ပြနေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

The eye of a little god နတ်ကလေး တစ်ပါးရဲ့ မျက်လုံးပါ။

four-cornered ထောင့်လေးထောင့် ရှိတယ်။

Most of the time အချိန်အများစုပိုင်းမှာတော့၊ များသောအားဖြင့်တော့. . .

I meditate on the opposite wall ငါဟာ မျက်နှာချင်းဆိုင် နံရံကိုပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုနေတယ်။ (မျက်နှာချင်းဆိုင်နံရံပဲ မှန်ထဲမှာလာထင်နေတယ်။)

It is speckles အစက်အပြောက်တွေနဲ့ (သနပ်ခါးစက်၊ ရေမွှေးစက်တို့ စွန်းထင်နေတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။)

I have looked at it so long ငါ ဒီနံရံကို ကြည့်ခဲ့တာ ကြာလှပြီမို့. . .

I think it is a part of my heart ငါ့နှလုံးသားရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်နေပြီ လို့ ငါထင်မိတယ်။

But it flickers ဒါပေမယ့် သူလှုပ်ရွေ့တတ်တယ်၊ မတည်မြဲချေဘူး။

Faces and darkness separate us over and over မျက်နှာတွေနဲ့ အမှောင်တို့က ငါတို့ကို (မှန်နဲ့ နံရံကို) ခဏခဏခွဲနေရစေတယ်။

Now I am a lake ခုတော့ ငါ ရေအိုင်တစ်အိုင် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။

A woman bends over me မိန်းမတစ်ယောက် ငါ့အပေါ် ငုံ့ကိုင်းလိုက်တယ်။

Searching my reaches for what she really is သူ တကယ့်တကယ်ဘယ်လိုရှိတယ် ဆိုတာကို ငါ့ရေပြင်တစ်ဝန်းမှာ ရှာဖွေရင်း (ငုံ့ကိုင်း လိုက်တယ်။) မှန်သားပြင်မှာ သူ့ရုပ်သွင်ကို ရှာကြည့်တာကို ပြောတာ။

Then she turns to those liars, the candles or the moon ဒီနောက် တော့ သူ့လူလိမ်လူညာတွေသာဖြစ်ကြတဲ့ ဖယောင်းတိုင်များနဲ့ လဆီ လှည့်သွားတော့

တယ်။ (မှန်ကသာ မိမိရုပ်သွင်ကို အမှန်အတိုင်းပြနိုင်တယ်။ ဖယောင်းတိုင်က၊ လက မပြနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်ဖယောင်းတိုင်နဲ့ လကို လူလိမ်လူညာလို့ ခေါ်ထားတယ်။)

I see her back ငါ သူ့ကျောပြင်ကို မြင်ရတယ်။

and reflect it faithfully အဲဒီ ကျောပြင်ကို သစ္စာရှိရှိပဲ ထင်ဟပ်ပြလိုက်ပါတယ်။

She rewards me with tears and an agitation of hands သူ့က ငါ့ကို မျက်ရည်တွေနဲ့၊ လက်ငှေ့ယမ်းကာနဲ့ ဆုချပါတယ်။

I am important to her ငါဟာ သူ့အဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

She comes and goes သူလာလိုက် သွားလိုက်ပဲ၊ အခန်းထဲဝင်လာလိုက်၊ ထွက်သွား လိုက်ပဲ။

Each morning မနက်တိုင်းမှာ၊ တစ်မနက် တစ်မနက်ဆီမှာ

it is her face that replaces the darkness အမှောင်ထုနေရာမှာ အစားဝင်လာ တာ သူ့မျက်နှာပါပဲ။

In me she has drowned a young girl ငါ့အထဲမှာ သူ့ဟာ ကလေးမလေးတစ် ယောက်ကို ရေနှစ်သတ်ခဲ့ပြီ။

and in me an old woman rises towards her day after day ငါ့အထဲမှာ အမယ်အိုကြီးတစ်ယောက် သူ့ဆီ ရှေးရှုထလာနေပြီ။ တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ပဲ။

like a terrible fish ကြောက်ဖွယ် ငါးတစ်ကောင်လို (အမယ်အိုကြီးသူ့ဆီရှေးရှုလာ နေပြီ။)

ကဗျာခေါင်းစဉ်ကို ‘ကြေးမုံ’လို့ တပ်ထားလိုသော ကျွန်တော်တို့ လွယ်လွယ် ကူကူနဲ့ သူ့ရေးဖွဲ့နေတာ ကြေးမုံပါလားလို့ သိရတာဖြစ်တယ်။ အဲသလို မဟုတ်ဘဲ ‘စကားထာ’လို့သာ ဆိုခဲ့ရင် (ကဗျာတစ်ပုဒ်ကိုတော့ အဲဒီအတိုင်းပဲ ‘စကားထာ’လို့ ဆီလီယာ ပလာ့သ် တပ်ထားဖူး တယ်။) ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်သူတွေ အတော်ကလေး ဦးနှောက်ခြောက်ရဦးမှာ။ ကဗျာကိုကြေး မုံက ပြောပြလေဟန် ရေးဖွဲ့ထားတယ်။

သူ့ဟာ ဘော်ငွေဖြစ်တယ်တဲ့။ သူ့မှာ ဘယ်သူ့ကိုတော့ ဘယ်လိုသဘောထား မယ်ဆိုတဲ့ ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်ထားတာမျိုး မရှိပါဘူးတဲ့။ ချစ်သူ မုန်းသူမဟူ အရိုကို

အရှိအတိုင်း ထင်ဟပ်ပြ လိုက်တာပဲ။ ရက်စက်တာတော့မဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း ထုတ်ဖော်တတ်တာ၊ သစ္စာ ရှိတာပါပဲတဲ့။ သူ့ကို ထောင့်လေးထောင့်နဲ့ နတ်ကလေးတစ်ပါးလို့ ဆိုနိုင်တယ်။ တစ်နေ့လုံးရဲ့ အချိန်များရာပိုင်းမှာ တစ်ဖက်က နံရံကိုပဲကြည့်နေရတာပါပဲ။ နံရံကပန်းရောင်၊ အစက်အပြောက် တွေနဲ့။ (သနပ်ခါးစက်၊ ရေမွှေးစက် စတာတို့ ပေကျံနေတာရင်လဲ ဖြစ်မယ်။ အစက်အပြောက် တွေနဲ့ ဒီဇိုင်းဖော်ထားတဲ့ နံရံကပ်စက္ကူ (wall-paper) ကပ်ထားတာရင်လဲဖြစ်မယ်။) ဒီနံရံကိုပဲ တစ်နေ့ကုန်တစ်နေ့ခန်း ကြည့်နေရလွန်းတော့ နံရံဟာ သူ့နှလုံးသားရဲ့ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းတောင် ဖြစ်နေပြီ။ ဒါပေမယ့် နံရံဟာ အမြဲသူနဲ့ချည်းမျက်နှာချင်းဆိုင်နေရတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့နှစ် ယောက်ကြား လူမျက်နှာတွေက ပေါ်လာလိုက်၊ အမှောင်က ကျလာလိုက်နဲ့ပါပဲတဲ့။

အဲဒီနောက် ကြေးမုံက သူ့ကိုယ်သူ ရေအိုင်တစ်အိုင်နှယ် တင်စားလိုက်ပြန်တယ်။ မိန်းမ တစ်ယောက် သူ့အပေါ်ငုံ့ကိုင်းလိုက်ပြီး သူတကယ့်တကယ် ဘယ်လိုရှိနေလဲ၊ သူ့ရုပ်ပုံ ဘယ်လို လဲဆိုတာကို သိချင်လို့ ကြေးမုံရဲ့ရေပြင်မှာ ရှာဖွေကြည့်နေတယ်တဲ့။ မှန်ကြည့်နေတာကိုပဲ ဖွဲ့နေ တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက်တော့ မှန်ဆီကနေ ဖဲခွာကာ ဖယောင်းတိုင်တွေနဲ့ လကိုငေးကြည့် နေပြန်တော့သတဲ့။ ဖယောင်းတိုင်တို့၊ လတို့ ဆိုတာက အလင်းရောင်ပေးကြပေမယ့် ရုပ်သွင်ကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်စွမ်း မရှိကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို လူလိမ်လူညာတွေလို့ ခေါ်လိုက်တယ်။ ကြေးမုံဟာ သူ့ဆီက လှည့်ထွက်သွားတဲ့ မိန်းမရဲ့ကျောပြင်ကို ရောင်ပြန်ဟပ်လိုက်တယ်။ ဒါကိုပဲ မိန်းမက မျက်ရည်တွေ၊ လက်ယမ်းပြတာတွေနဲ့ ဆုလာဘ်ချလိုက်တယ်။ သူ့ပုံကို မထင်ဟပ်ပါနဲ့ တော့ပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် ကြေးမုံဟာ သူ့အဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ ကြေးမုံထားရာ အခန်းထဲ ဝင်ချည်ထွက်ချည် လုပ်နေတာပါ။ တစ်ညလုံး ထင်ခဲ့ရတဲ့ အမှောင်ရိပ်ရဲ့နေရာမှာ မနက်တိုင်း ဒီမိန်းမရဲ့ပုံရိပ်က အစားထိုးဝင်ရောက်နေကျ၊ ဒီကြေးမုံဆိုတဲ့ ရေအိုင်ထဲမှာ ဒီမိန်းမဟာ မိန်းမ ပျိုလေးတစ်ယောက်ကို ရေနှစ် သတ်ခဲ့ပြီ။ မိန်းမပျိုလေးရဲ့ ပုံရိပ်ဟာ ကြေးမုံထဲက ထွက်မလာ တော့ပါဘူး။ သူ့အစား အဘွားအိုကြီးတစ်ယောက်ပဲ မှန်ထဲကနေပြီး ဒီမိန်းမကို ခြောက်လှန့်ပြ နေပါတော့သတဲ့။ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့အမယ်အိုကြီး။ အရုပ်ဆိုးဆိုးငါးတစ်ကောင်နဲ့ပဲ တူသေးတော့ သတဲ့။

ကဗျာဆရာမ ဆီလဗီယာပလာသ်ဟာ ၁၉၆၃ခုနှစ်က ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ပဲ သူ့ကိုယ်သူ သတ်သေခဲ့ပါတယ်။ သူ့ အဲသလို မိမိကိုယ်မိမိအဆုံးစီရင်သွားတာဟာဖြင့် သူ့ကဗျာထဲမှာ ပါတဲ့အတိုင်း မှန်ကြည့်လိုက်တိုင်း ငယ်နုလှပတဲ့လုံမလေး ထွက်မလာ တော့ဘဲနဲ့ အရုပ်ဆိုးဆိုး ငါးကြီး တစ်ကောင်နယ် အဘွားအိုကြီးတစ်ယောက်ပဲ မှန်ထဲက ထွက်ပြလာတာကို လန့်ဖျပ်ပြီးလုပ်သွား ခဲ့ရှာတာများလား။

အခုကဗျာကို မြန်မာကဗျာ ပြန်ကြည့်ကြမယ်.

ကြေးမုံ

ငါဟာ ဘော်၊ ငါ့မှာ ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်ထားတာမရှိ။
ငါမြင်သမျှကို ချက်ချင်းပဲ မျိုချတယ်။
ရှိနေတဲ့ အတိုင်းပဲ၊ အချစ်အမုန်း မြူ မလွမ်း။
ငါ မရက်စက်ဘူး၊ သစ္စာရှိတာပဲ ဖြစ်တယ်။
နတ်လေးတစ်ပါးရဲ့ မျက်လုံး၊ ထောင့်လေးထောင့်နဲ့။
အချိန်အများစု တစ်ဖက်နံရံကို ရှုမှတ်နေတယ်။
ပန်းနုရောင်ပါ၊ အစက်တွေနဲ့၊ ကြည့်ရတာ ကြာသမို.
ငါ့နှလုံးရဲ့ တစ်ပိုင်းဖြစ်ပြီ၊ ဒါပေမယ့် မတည်ဘူး။
မျက်နှာတွေနဲ့ အမှောင်က တို့ကို ထပ်ခါထပ်ခါခွဲရဲ့။

အခု ငါ ရေအိုင်၊ မိန်းမတစ်ယောက် ငါ့ပေါ် ငုံ့။
သူ တကယ် ဘယ်လိုဆိုတာ ငါ့ ရေပြင်မှာ ရှာ။
နောက် ဖယောင်းတိုင်တွေနဲ့လ၊ လူလိမ်တွေဆီ လှည့်သွား။
ငါ သူ့ကျောကို မြင်၊ သစ္စာရှိရှိ ထင်ဟပ်မိ။
မျက်ရည်တွေ လက်ယမ်းတာတွေနဲ့ ဆုချ။

သူ့အဖို့ ငါ အရေးကြီးသား၊ သူ့ လာချည် သွားချည်သာ။
မနက်ဆို အမှောင်ကို အစားထိုးတာ၊ သူ့မျက်နှာပ။
ငါ့အထဲ လုံမလေးကို သူနှစ်သတ်၊ ငါ့အထဲက အမယ်အို
နေ့စဉ်နဲ့အမျှ သူ့ဆီထွက်လာ၊ ကြောက်ဖွယ် ငါးနှယ်သာ။

ဆီလဗီယာ ပလာ့သ်

LONE DOG

**I'm a lean dog, a keen dog, a wild dog, and lone;
I'm a rough dog, a tough dog, hunting on my own;
I'm a bad dog, a mad dog, teasing silly sheep
I love to sit and bay the moon, to keep fat souls from sleep.**

**I'll never be a lap dog, licking dirty feet,
A sleek dog, a meek dog, cringing for my meat,
Not for me the fireside, the well-filled plate,
But shut door, and sharp stone, and cuff, and kick, and hate.**

**Not for me the other dogs, running by my side,
Some have run a short while, but none of them would bide.**

**O mine is still the lone trail, the hard trail, the best,
Wide wind, and wild stars, and the hunger of the quest.**

I. R . Macleod

တစ်ယောက်တည်းနေချင်တယ်

သတ္တဝါအများစုဟာ အအုပ်အဖွဲ့နဲ့ နေလေ့ရှိပါတယ်။ လူ၊ ခွေး၊ ခြင်္သေ့၊ ဆင်၊ သမင်၊ ဒရယ်ကအစ၊ ပုရွက်ဆိတ်အထိ။ ကျားစတဲ့သတ္တဝါအနည်းငယ်ကတော့ အုပ်ဖွဲ့ နေလေ့မရှိဘူး။ အုပ်ဖွဲ့နေလေ့နေထိုင်တဲ့ သတ္တဝါထဲမှာလဲ အုပ်ထဲမှာမနေ၊ တစ်ဦးတည်း နေတဲ့ သတ္တဝါရယ်လို့ ရှိတတ်တယ်။ လူထဲမှာကိုပဲ လူပျိုကြီး၊ အပျိုကြီးတို့၊ တောပျော် ရသေ့ရဟန်းတို့ ရှိပေတာပဲ။ ကျမ်းဂန်များမှာ တစ်ဦးတည်းနေကာ တရားကျင့်ရတာ (ဧကစာရီ)ချမ်းသာသုခရှိလှကြောင်း (အဟောသုခံ) ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားတာတွေ အများ အပြားပဲ ဖတ်ရှုနိုင်တယ်။

မြန်မာ နိဗ္ဗိန္ဒ ကဗျာဆိုတာ ဒီအကျင့်မျိုးကို အမွန်းတင်တဲ့ ကဗျာမျိုးဖြစ်တယ်။
နိုင်ငံခြား ကဗျာများမှာလဲ တစ်ကိုယ်တည်းနေရတာ စိတ်ချမ်းသာပုံ၊ လွတ်လွတ်
လပ်လပ်ရှိပုံတွေ ရေးဖွဲ့ကြ တာတွေ ဒုနဲ့ဒေး။ အခုတင်ပြလိုက်တဲ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာကလဲ
ဒီအကြောင်းကို ခွေးရှုထောင့် ကနေ တင်ဆက်ထားတာပါ။

ခေါင်းစဉ် **Lone Dog** က 'တစ်ကောင်တည်းခွေး' ပေါ့။

I'm a lean dog ငါဟာ ပိန်ပါးပါး ခွေးတစ်ကောင်ဖြစ်တယ်။

a keen dog စိတ်အားထက်သန်တဲ့ ခွေးတစ်ကောင် (ဖြစ်တယ်)

a wild dog တောရိုင်းခွေးတစ်ကောင် (ဖြစ်တယ်)

and alone တစ်ကောင်တည်း (ဖြစ်တယ်)

[ရှေ့ဆုံးက **am** ကို ပြောပြီးတဲ့နောက် နောက်ထပ်မပြောတော့ဘူး]

I'm a rough dog ငါဟာကြမ်းတမ်းတဲ့ ခွေးတစ်ကောင် ဖြစ်တယ်။

a tough dog မာကျောတဲ့ခွေး၊ ထောင်ကျကျ ပြားကျကျ ခံနိုင်ရည်ရှိတဲ့ခွေး
(ဖြစ်တယ်)

hunting on my own ငါ့ဘာသာ ငါအမဲလိုက်တယ်၊ လူမွေးတဲ့ ခွေးများလို
အုပ်စုနဲ့ မလိုက်ဘူး၊ ဝံပုလွေများလို အုပ်စုဖွဲ့ အမဲမလိုက်ဘူး။

I'm a bad dog ငါဟာ ခွေးဆိုးတစ်ကောင်ပါ။

a mad dog ရူးမိုက်မိုက် ခွေးတစ်ကောင်ပါ (ဒီနေရာမှာ **mad** ဟာ
'ခွေးရူး'ရောဂါ ရှိတာကို ပြောတာမဟုတ်ဘဲ ရူးမိုက်မိုက်နေတတ်တဲ့
သဘောသဘာဝကို ဆိုလိုတယ်)

teasing silly sheep အူတူတူ အတတ သိုးတွေကို နောက်ပြောင်တတ်တယ်။
(သိုးဆို တာ ရိုးအတဲသတ္တဝါလို ဆိုစမှတ်ပြုကြတယ်၊ သူ့လိုခွေးမျိုးကို တခြားသတ္တဝါဆို
ဘယ်မှုလိမ့် မလဲ။ သိုးတွေကတော့ သူ့ကိုပဲကြောက်တာ၊ သူက လိုက်ဟန်ပြုရင်း
ပြေးကြတာ။ ဒါကြောင့် ရိုးအအ သိုးတွေလိုပြောတာ။ ဒီသိုးတွေကိုပဲ သူက
အပျင်းပြေနောက်ပြောင်ခြောက်လှန့်လေ့ရှိ ပါသတဲ့။)

I love to sit and bay the moon ငါက ထိုင်ပြီး လကိုကြည့်ကာ ဟောင်ရတာကို သိပ်သဘာကျတာ (လသာရင် ခွေးများဟောင်တတ်ပါတယ်။) ဘာလို့လဲဆိုတော့-

to keep fat souls from sleep ဝတဲ့လူတွေ အိပ်လို့မရအောင် (ဟောင်ရတာကို သဘောကျတာ)

ဒီမျှထိဆိုရင်ပဲ ဒီခွေးဟာ သိုးတွေကို တကယ်လဲ မကိုက်ဘဲနဲ့ လိုက်စလိုက်၊ ဝတဲ့လူတွေ အိပ်ရေးပျက်အောင် လကိုကြည့်ပြီး ဟောင်လိုက်နဲ့၊ တော်တော် ပျော်တတ်ပါးတတ်တဲ့ ခွေးပဲလို့ ကျွန်တော်တို့သိကြရပြီ။ ဒီလို ပျော်ပျော်နေ တတ်လေတော့-

I'll never be alap dog ငါဟာ ဘယ်တော့မှ လူတွေချစ်စနိုးမွေးတဲ့ ခွေးကလေးလို မျိုး မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့။

licking dirty feet (လူတွေရဲ့)ညစ်ပတ်ပေရေတဲ့ ခြေထောက်တွေကို လျှာနဲ့လျက် ပေးရတဲ့ (ခွေးကလေးမျိုး မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့)

sleek dog (အမွေးအမှင်)နူးညံ့တဲ့ ခွေးတစ်ကောင်

meek dog (အမူအရာ) သိမ်မွေ့ပျော့ပျောင်းတဲ့ ခွေးတစ်ကောင်

cringing for my meat (သခင်က ကျွေးမယ့်) အသားအတွက် အောက်ကျိုတတ် တဲ့ (ခွေးတစ်ကောင်) မဖြစ်နိုင်ဘူးတဲ့။

Not for me the fireside မီးဖိုဘေး (ကွေးရရေးဆိုတာ) ငါ့အတွက် မဟုတ်ဘူး။ ငါက မီးဖိုဘေးလဲ မကွေးချင်ပါဘူး။ (ခွေးများလူ့ဆီလာနေကြတာဟာ အစာကျွေးလို့ရယ် အရိပ်အာဝါ သပေးလို့ရယ်ဖြစ်တယ်။ အေးတဲ့ဒေသများမှာ အိမ်ထဲ မီးဖိုနံ့ဘေး ကွေးရတာကိုခွေးများ အလွန် နှစ်ခြိုက်ပါတယ်။)

the well-filled door ဒါပေမယ့် (အဲသလို ပန်းကန်ပြားနဲ့ အပြည့် ထည့်ကျွေးထားပေမယ့် အပြင်မထွက်ရဘဲ အိမ်) တံခါးပိတ်ထားတာ (ငါ့အလိုမရှိဘူး)

and sharp stone (အခန့်မသင့်ရင်) ခဲချွန်ချွန်နဲ့ (ပစ်ပေါက်လိုက်တာမျိုး) ငါမခံနိုင် ဘူး။

and cuff လက်ဝါးနဲ့ ရိုက်တာ (မခံနိုင်ဘူး။)

and kick ခြေထောက်နဲ့ ကန်တာ (အလိုမရှိဘူး)

and hate (သခင်က ချစ်ဦးတော့ တခြားလူများက)မုန်းကြတာ (အလိုမရှိဘူး)

Not for me the other dogs, running by my side ငါ့ဘေးနားက ပြေးလျက် တခြားခွေးများဟာလဲ ငါ့အတွက်မဟုတ်ဘူး။ (ငါ့ဘေးနားက တခြားခွေးတွေ အတူယှဉ်ပြေးတာလဲ ငါ့အလိုမရှိဘူး)

Some have run a short while တချို့(ခွေးများ) ခဏတစ်ဖြုတ်ပြေးခဲ့ကြတယ်။

but none of them would bid သူတို့ထဲက ဘယ်အကောင်မှ ဖွဲနဘဲတော့ မရှိချေဘူး။ ကြာရှည်မခံဘူး။

ဒီနှစ်ပါဒက ရွာသားမုဆိုးများ မွေးထားတဲ့ အမဲလိုက်ခွေးများကို ညွှန်းပြော နေတာဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ အဲဒီအမဲလိုက်မုဆိုးရဲ့ ခွေးများထဲမှာ တစ်ကောင်အဖြစ် ပါဝင်ပြီး သူတို့နဲ့အတူ မပြေးနိုင်ဘူးတဲ့။ သူတို့ဟာ သူ့ခြေကို မိကြမယ် မဟုတ်ဘူး။ အလကားခွေးတွေလိုဆိုတယ်။

O mine is still the lone trail အို ငါ့(ဘဝ)ခရီးလမ်းက တစ်ကောင်တည်း လမ်းမျှသာ

the hard trail ခက်ခဲတဲ့ လမ်းမျှသာ

the best အကောင်းဆုံးလမ်းမျှသာ။

(သူ့ရဲ့ တစ်ကောင်တည်း ခရီးလမ်းဟာ ခက်ခဲတယ်။ ဒါပေမယ့် အကောင်းဆုံး လမ်းပဲတဲ့) ဘာကြောင့်လဲ

Wide wind ကျယ်ပြန့်တဲ့ လေ (အိမ်ထဲ၊ အခန်းထဲ ကျဉ်းကျဉ်းမြောင်းမြောင်း တိုက်ရတဲ့ လေမျိုး မဟုတ်ဘဲ တောထဲတောင်ထဲ လွင်ပြင်ထဲအဆီးအတားမရှိ တိုက်နေတဲ့လေမို့ ကျယ်ပြန့် တဲ့လေလိုဆိုတယ်)

and wild stars အရိုင်းအစိုင်းကြယ်တွေ (ကောင်းကင်ပြင်ကျယ်မှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနေကြတာမို့ ကြယ်တွေကို ‘ရိုင်းစိုင်း’တယ်လို့ ခေါ်ထား တယ်။ သူကလဲ တောရိုင်း ခွေး ဆိုလေတော့ သူနဲ့ဘဝတူတွေ ဖြစ်ကုန်တာပေါ့)

and the hunger of the quest ရှာပုံတော်ရဲ့ မွတ်သိပ်မှု (ရှာပုံတော်ဆိုတာ ဆုံးတယ်ကို မရှိတော့ဘူး။ တစ်ရှာတည်းရှာနေရတာ။ ဒါကိုပဲရှာရသူက အရသာ တွေ့နေတာ။ ဒါကြောင့်လဲ စွန့်စားသူများဟာ ရှာဖွေရေးခရီးကို ထွက်ကြတာပဲ။ ဒီစွန့်စား သူတို့ရဲ့ကစိတ်ဓာတ် ကို‘ရှာပုံတော် မွတ်သိပ်မှု’လို့ ခေါ်တယ်)

ကဗျာကို တစ်ကောင်တည်းခွေးက ပြောပြဟန် ရေးဖွဲ့ထားပါတယ်။ ဒီလိုခွေးမျိုး ရှိနိုင် တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို ဖတ်ပြီးတဲ့အခါ ဒါခွေးတင်မဟုတ်ဘူး။ လူကိုလဲ ပြောနိုင်တာပဲရယ်လို့ သဘောပေါက်လာပေလိမ့်မယ်။

ပထမ ပါဒလေးခုမှာ ဖွဲ့ထားတာတွေကတော့ ခွေးနဲ့ဆိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာ တွေလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ပါဒ ၅က စပြီး‘ငါဟာ ညစ်ပတ်တဲ့ ခြေထောက်တွေကို လျက်ပေးတဲ့ ခွေးကလေး မျိုး မဟုတ်ဘူး’ ဘာညာနဲ့ပြောရာမှာတော့ လူ့လောကနဲ့ပါ အကျိုးဝင်လာပြီလို့ ဆိုရပါလိမ့် မယ်။ လူတွေထဲမှာလဲ ‘ဖား’တယ်ဆိုတာ ဒါမျိုးကို ပြောတာပဲ မဟုတ်လား။ အဲဒီနောက် ဆက်ပြောတာများဟာ ‘သူ့ဆန်စား ရဲစေ’ဆိုတဲ့ စကားပုံအတိုင်း သူ့ပေးစာကမ်းစာကို စားမိရင် သူ့ကိုရိုကျိုးရ၊ ကြောက်ရ၊ မျက်နှာလုပ်ရတာတွေကို ပြောနေတာပဲ ဖြစ်တယ်။ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာမရှိ၊ ‘ခြေသုတ်ပုဆိုး၊ မြွေစွယ်ကျိုးသို့’ဖြစ်နေရတာတွေကို သရုပ်ဖော်နေတာပဲ ဖြစ်ရတယ်။

ဒီကဗျာထဲက ခွေးရဲ့စိတ်ဓာတ်ဟာ ‘သူ့ကျွန်မခံ’လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေလိုတဲ့ သတ္တဝါရဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးဖြစ်တယ်။ အနှောင်အဖွဲ့အချုပ်အချယ်ကို မုန်းတီးတဲ့ အနုပညာ သမားစစ်စစ်တို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုး ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုဘဝမျိုးဟာ ဆင်းရဲပင်ပန်းတာတော့ အမှန်ပဲ (**the hard trail**) ဒါပေမယ့်ချစ်တတ်သူများအဖို့တော့ အကောင်းဆုံးဘဝလမ်းပဲ (**the best**) ဖြစ်တယ်။ ‘ထမင်း တစ်လုတ်တော့ဖြင့်၊ ထင်းခုတ်တော့ဟဲ့’ ဆိုသူများရဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးပေါ့။ ဒီအကြောင်းကို နောက် ဆုံးပါဒမှာ ‘**Wike wind, and wild stars, and the hunger of the quest**’ လို့ ရေးဖွဲ့ထားတာက ညွှန်ပြနေတယ်။

အက္ခရာ ၁၂ လုံးစီပါတဲ့ တစ်ပါဒနဲ့တစ်ပါဒအဆုံး ကာရန်ညီထားတဲ့ အပြင် (**aabbcc** စသဖြင့်)၊ အတွင်းကာရန်လေးတွေလဲ ယူကာ (**lean/keen, rough/tough, bad/mad** စသဖြင့်) ကဗျာကို ဖွဲ့ထားတယ်။ ရှေးရိုးမကြာစနစ်ကို မသုံးဘဲ တစ်ပါဒမှာ ဂရုသံလေးခု ပါရင်ပြီးရောဆိုတဲ့ စကားပြောရစ်သမ်ကို

သုံးထားတယ်။ ဘာသာပြန်မှာ အတွင်းကာရန်ကိုလိုက်ရင် စကားလုံးတွေ ပြောင်းပစ်
ရမှာမို့ (ဥပမာ-ခွေးပိန်၊ ခွေးလိမ် လုပ်ပစ်ရမယ်)မကြိုးစားတော့ဘူး။ ပါဒဆုံးကာရန်ပဲ
ယူတော့မယ်။

တစ်ကောင်တည်းခွေး

ငါဟာ ခွေးပိန်၊ ခွေးထက်၊ ခွေးရိုင်း၊ တစ်ကောင်တည်းရယ်၊
ငါဟာ ခွေးကြမ်း၊ ခွေးမာ၊ ငါ့သာသာ အမဲလိုက်တယ်
ငါဟာ ခွေးဆိုး၊ ခွေးရှူး၊ သိုးအတွေ့ကို စရဲ့။
ငါ ထိုင်၊ လကို အူ၊ လူဝတွေ အိပ်ပျက်စေတာ ချစ်သကွယ့်။
ငါဟာ ခြေညစ်တွေ ရက်ပေးတဲ့ ခွေးပျက်မဟုတ်။
အသားအတွက် အောက်ကျိုတဲ့ ခွေးပျော့၊ ခွေးညံ့မဟုတ်။
မီးဖိုလဲ ငါ မလို၊ အစာပြည့်ခွက်လဲ ငါ မလို၊
တံခါးပိတ်၊ ခဲနဲ့ပေါက်၊ ရိုက်ဟယ်၊ ကန်ဟယ်၊ မုန်းဟယ် မလို။
ငါ့ဘေး တခြားခွေးတွေ ပြေးတာ ငါ့ဖို့မဟုတ်သပ၊
တချို့ ခဏပြေး၊ တစ်ကောင်မှ ကြုံကြုံမခံနိုင်ကြ။
အို ငါ့ခရီး တစ်ကောင်တည်းခရီး၊ ခရီးကြမ်း အကောင်းဆုံးပေါ့။
ကျယ်ပြောတဲ့ လေ ရိုင်းတဲ့ ကြယ်၊ ရှာပုံတော်ရဲ့ မွတ်သိပ်မှုသာ။

အိ-ရ-မကလီယော့ဒ်

POMEPEII

**Markets, temples, warehouses and wide
paved streets, tree-shaded squares where stood
bombastic statues of dead magnates, showed
a laudable and decent civic pride;
while on the sloping, fertile mountain side,
farmsteads and vineyards studded on the rich
dark soil displayed those self-same virtues which
had made the city wealthy, dignified
with public buildings, opulent white
marble terraces and glittering domes;
the brothels, barracks, and the sprawling slums
kept decently secluded, out of sight.
A thriving city, careful, prosperous;
but in the mountain's throat red lava rose.**

David Holiday

မြို့ကြီးတစ်မြို့ရဲ့သမိုင်း

ဂျပန်မှာ၊ ဖိလစ်ပိုင်မှာ မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုသတင်းတွေ အခုတလော ဖတ်ရကြားရတဲ့အခါ ပဝေရှေးက မီးတောင်ပေါက်ကွဲရာက ချော်ရည်တွေအောက် နစ်မြုပ်သွားခဲ့ရတဲ့ ပွမ်ပေယီ မြို့ကြီးအကြောင်း သတိရမိစရာ ဖန်လာတော့တယ်။

ပွမ်ပေယီဆိုတာ ကနေ့ခေတ် ဣတလီပြည် ဗီဆုဗီယာ့စ်(ဗဆုဗယုစ်) မီးတောင်ခြေရင်း၊ နေပါလီမြို့ကြီးအနီးမှာတည်ရှိတဲ့ ရှေးဟောင်းမြို့ကြီးပါ။ မူလက ဣတလီအမျိုးသားတွေ သွားရောက်အခြေစိုက်နေထိုင်ရာ ရွာကြီးဖြစ်ပြီး နောင်ခေါမ(ဂရိတ်)တို့လက်အောက် ကျရောက် ခဲ့ရတယ်။ နောက်ဆယ်နှိက်တို့ သိမ်းယူတာခံရပြန်တယ်။ ခမ (ခရစ်တော်မပေါ်မီ) ပထမ ရာစုမှာတော့ ပွမ်ပေယီ မြို့သူမြို့သား

တွေဟာ ရောမနိုင်ငံတော်သားများ ဖြစ်သွားကြရကာ သာယာဝပြော စည်ကားတဲ့ မြို့ကြီးတစ်မြို့ ဖြစ်လာပါတော့တယ်။ ဒါပေမယ့် သေ (ခရစ်သက္ကရာဇ်) ၆၃မှာ ငလျင်ဒဏ်ကြောင့် မြို့တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပျက်စီးခဲ့ရပြီး သေရဇုမှာ တော့ ဗိဆုဗိယာ့စ် မီးတောင်ပေါက်ကွဲကာ မြို့ကြီးဟာ ချော်ရည်တွေ ရွံ့မြေတွေအောက် လုံးဝ မြုပ်သွားရပါတော့တယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ ပွမ်ပေယီဆိုတာ မြေပြင်မှာ လုံးဝပျောက်ကွယ်သွား ခဲ့ရပြီး ၁၇၄၈ ခုနှစ်မှာ တူးဖော်ကြတော့မှ သူ့နာမည်ထင်ရှားလာခဲ့ရပြန်တယ်။ အဆောက်အအုံ တွေ၊ အမွမ်းအမံတွေဟာ ထူးထူးခြားခြား ပကတိအတိုင်းလို တွေ့ကြရတယ်။ ပြန်လည်တွေ့ရှိရ တဲ့ ပွမ်ပေယီမြို့ကြီးအကြောင်း ဆောင်းပါးတွေ စာအုပ်တွေ ရေးလိုက်ကြတာ ထောင်သောင်းချီ နေပါပြီ။ ရုပ်ရှင်လဲ ရိုက်ဖူးပြီ။

အခုခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာ ဒေးဗစ်ဟောလီဒေးရဲ့ “ပွမ်ပေယီ” ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ကြရ အောင်။

Markets, temples, warehouses and ဈေးတွေ၊ ဝတ်ကျောင်းတွေ၊ ဂိုဒေါင်တွေနဲ့

wide paved streets ကျယ်ဝန်းတဲ့ ကျောက်ခင်းထားတဲ့ လမ်းတွေ

tree-shaded squares သစ်ပင်တွေနဲ့ အရိပ်အာဝါသကောင်း ရရှိတဲ့ပန်းခြံကြီးတွေ (ရင်ပြင်ကြီးတွေ)

where အဲဒီပန်းခြံကြီးတွေမှာ

stood bombastic statues of dead magnates ကွယ်လွန်လေပြီးသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများရဲ့ ခမ်းနားထယ်ဝါ ရုပ်ထုကြီးများ တည်ရှိတယ်။ (**magnate** ဆိုတာ ကနေ့ခေတ်မှာ ရောမ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပိုင်ရှင်ကြီးတွေကို ခေါ်တာ ဖြစ်နေပါပြီ။ ခေါ်မ ရောမ ခေတ်ကတော့ ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေကိုခေါ်တဲ့ စကားလုံး ဖြစ်ပါတယ်။ **magna** ဆိုတာ “မဟာ” နဲ့ရင်းမြစ်နွယ်မှုရှိတဲ့ စကားလုံး ဖြစ်တယ်။)

showed ပြသနေတယ် (ဒီကြိုယာရဲ့ ကတ္တားဟာ အထက်မှာဆိုခဲ့တဲ့ “ဈေးတွေ၊ ဝတ်ကျောင်းတွေ၊ လမ်းတွေ၊ ပန်းခြံကြီးတွေ” ဖြစ်တယ်)

a laudable and decent civic pride ချီးကျူးဖွယ်ဖြစ်တဲ့
သင့်မြတ်မှန်ကန်တဲ့ မိမိတို့မြို့ကို မိမိတို့ဂုဏ်ယူကြတာကို (ဖော်ပြနေတယ်)

while တစ်ချိန်တည်းမှာ

on the sloping fertile mountain side ဆင်ခြေလျှောဖြစ်နေတဲ့ မြေဩ
ဇာထက်သန်တဲ့ တောင်စောင်းမှာ

farmsteads and vineyards လယ်ယာအဆောက်အအုံများနဲ့ စပျစ်ခြံများ

studded on the rich dark soil ဩဇာဓာတ်ကြွယ်ဝတဲ့ မြေမည်းပေါ်မှာ
စီခြယ်ထား တဲ့ (ဒီစကားစုက နာမဝိသေသနပုဒ်စုဖြစ်တယ်။ အထက်က နာမ်များကို
အထူးပြုနေတယ်။ ပေါင်းလိုက်ရင် “ဩဇာဓာတ် ကြွယ်ဝတဲ့ မြေမည်းပေါ်မှာ
စီခြယ်ထားတဲ့ လယ်ယာအဆောက် အအုံများ စပျစ်ခြံများက” လို့ရမယ်)

displayed the self-same virtues ဂုဏ်ပုဒ်တွေ အရည်အချင်းတွေကို
ဖော်ပြနေ တယ်။

which had made the city wealthy မြို့ကြီးကို

ချမ်းသာကြွယ်ဝလာစေခဲ့တဲ့ (အရည် အချင်းများ)

dignified with public buildings အများပြည်သူ အဆောက်အအုံတွေနဲ့
ဂုဏ်ရောင်ပြောင် (လာစေခဲ့တဲ့ အရည်အချင်းများ)

opulent white marble terraces ထယ်ဝါလှတဲ့ ကျောက်ဖြူလှေကားတန်း
များ)

glittering domes အရောင်တိတ်တိတ် အဆောက်အအုံ ခေါင်မိုး
ခုံးခုံးကြီးများ (ဒါတွေအားလုံးဟာ ‘dignified with’ နဲ့ တွဲလျက်ရှိတယ်။ ဒါတွေနဲ့
ဂုဏ်ရောင်ပြောင်လာ စေခဲ့တဲ့ အရည်အချင်းများလို့ ဆိုလိုတယ်)

the brothels ပြည့်တန်ဆာအိမ်များ

barracks စစ်တန်းလျားများ

and the sprawling slums ပြန့်ကျဲနေကြတဲ့ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များ

kept decently secluded သေသေသပ်သပ် (စနစ်တကျ)

ပထုတ်ဖယ်ထားတဲ့ (ဆင်းရဲ သားရပ်ကွက်များ)

out of sight လူသူမမြင်ရအောင် (ပထုတ်ဖယ်ထားတဲ့ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များ)

a thriving city ဝပြောသာယာတဲ့ မြို့ကြီး

careful ဂရုတစိုက်ပြုစုထားတဲ့ (မြို့ကြီး) (သတိရှိတဲ့မြို့ကြီးလို့ ပြောရင်လဲရနိုင်ပါ တယ်)

prosperous ကြီးပွားအောင်မြင်နေတဲ့ (မြို့ကြီး)

but ဒါပေမယ့်

in the mountain's throat တောင်ရဲ့ လည်မျိုမှာတော့

red lava rose နီရဲရဲချော်ရည်တွေ မြင့်တက်လာနေလေပြီ။

ကဗျာကိုခြုံကြည့်လိုက်ရင် မြို့ဖွဲ့ကဗျာတစ်ပုဒ်အဖြစ် တွေ့ရမယ်။ ပွမ်ပေယီမြို့ကြီး သာယာဝပြောပုံ၊ ကြီးကျယ်ခမ်းနားပုံတို့ကိုပဲ ဦးစားပေးဖွဲ့ထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဈေးတွေ၊ ဝတ်ကျောင်းတွေ၊ ဂိုဒေါင်တွေ၊ လမ်းကျယ်ကြီးတွေ၊ ရုပ်ထုကြီးတွေ တခမ်းတနား စိုက်ထူထားရာ ပန်းခြံကြီးတွေက မြို့သားတွေ သူတို့မြို့ကို သူတို့ဂုဏ်ယူကြပုံ ဖော်ပြ နေတယ်တဲ့။ ဒီလိုဂုဏ်ယူ တတ်ကြတာဟာဖြင့် ချီးကျူးစရာ သင့်မြတ်မှန်ကန်တဲ့ ကိစ္စ ပါပဲတဲ့။ တစ်ချိန်ထဲမှာ စီခြယ်ထား သလို ဖြစ်နေကြတဲ့ လယ်ယာ အဆောက်အအုံ တွေ စပျစ်ခြံတွေကလဲ ချမ်းသာကြွယ်ဝတဲ့ မြို့ကြီး၊ အများပြည်သူ အဆောက်အအုံ တွေ၊ ကျောက်သားဖြူဖြူ လှေကားတန်းတွေ၊ ဝင်းဝင်း ပြောင်ပြောင်အမိုးခုံးခုံးတွေနဲ့ ခမ်းနားတဲ့ မြို့ကြီးဖြစ်လာအောင် လုပ်ပေးခဲ့တဲ့ အရည်အသွေး ကို ဖော်ပြနေတယ်။ ဒါ့အပြင် ရှေးခေတ်မြို့ကြီးတို့အင်္ဂါရပ်နဲ့ ညီညွတ်ရတဲ့အတိုင်း ပြည့်တန် ဆာအိမ်တွေလဲ ရှိတယ်။ မြို့စောင့်တပ်စစ်သည်တွေရဲ့ တန်းလျားတွေလဲရှိတယ်။ ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက် တွေလဲ ရှိတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် လူသူမမြင်အောင် မြို့ပြင်တစ်နေရာရာမှာ သီးသန့်ထုတ် ထားတယ်။ သာယာဝပြောတဲ့မြို့ကြီး၊ သတိစီရိယရှိတဲ့မြို့ကြီး၊ တိုးတက်ကြွယ်ဝနေတဲ့ မြို့ကြီး ပါပဲတဲ့။

ဒီအထိ ကဗျာမှာ ပါဒပေါင်း ၁၄ ပါဒ ပါရှိတဲ့အနက် ၁၂ ပါဒဟာ မြို့ကြီး ခမ်းနားပုံတွေ ကို ဖွဲ့နွဲ့ထားတာ ဖြစ်နေတယ်။ တယ်ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဝပြောသာယာတဲ့

မြို့ကြီးပါလားဆိုတဲ့ အံ့ဩအားကျဖွယ် ခံစားမှုတွေကို စာဖတ်သူဆီ ဆောင်ကျဉ်း ပေးနေတယ်။ အဲဒီလို ပေးပြီးခါမှ အဆုံးနှစ်ပါဒမှာ ဗီဆူးဗယာ့စ်တောင်ကြီးရဲ့ လည်မျိုမှာ ချော်ရည်နီနီတွေ ပျို့တက်လာနေပြီ ဆိုတာလေးကို အဆုံးသတ်ကပ်ပြီး ထည့်ပေး လိုက်တယ်။ များများစားစား ချဲ့ထွင်ပြောမနေတော့ဘူး။ ချဲ့ထွင်ပြောနေရင် ဇာတ်မျော သွားမှာပဲ။ ဒီကလောက်မထိမိတော့ဘူး။ မီးတောင်ကြီး ပေါက်ကွဲကာ တစ်မြို့လုံး ပျက်စီးခဲ့ရတာကို ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်သူတွေ သိပြီးသားပဲ။ ဘာလို့ ပြောနေ တော့မလဲ။ အခုလို မီးတောင်ပေါက်ကွဲတော့မှာလေးကိုတင် အရိပ်အမြွက်ကလေး အချက် ပြုပြီး ကဗျာကို ရပ်လိုက်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့မှာ ရင်မောကျန်ရစ် ရတော့တယ်။ ဟယ်-ဒီလောက်ခမ်းနားကြီးကျယ်တဲ့မြို့ကြီး အဖြစ်ဆိုးနဲ့ကြုံရ တော့မှာပါလားဆိုတာကို အထိတ် တလန့်နဲ့ နှာမျောတသမိသွားစေတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ပြောရရင်တော့ **Suspense** ဖြစ်သွားစေတယ်ပေါ့။

အကြမ်းဖျင်းတစ်ချက် လွှားကြည့်လိုက်ရင် ကဗျာဟာ နာမ်ပုဒ်တွေတန်းစီစာရင်း ပြုထား တာပဲလို့ တွေ့ရမယ်။ ဈေးတွေ၊ ဝတ်ကျောင်းတွေ၊ ဂိုဒေါင်တွေ စသဖြင့် အားလုံးဟာ နေရာတွေ ချည့်ပဲ။ ကနေ့တူးဖော်ရရှိတဲ့ ပွမ်ပေယီမြို့ကြီးကလဲ နေရာတွေပဲဖြစ်လေတော့၊ တစ်နေ့ ဒီလိုမှာ ဖြစ်မှာကို ကဗျာက နိမိတ်ထိုးပြထားသလို ဖြစ်နေပါတယ်။ လူနဲ့ လူ့လှုပ်ရှားမှုကို ဖွဲ့တာ တစ်ခုမှ မပါဘူး။ ဒါကလဲ နောင်တစ်နေ့မှာဖြစ်ရမှာကို နိမိတ်ထိုးပြထားတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့်နေရာတွေမှာ စိစစ်ပြ ထားပုံက လူတွေကို အရိပ်အမြွက်ပြနေပါတယ်။ ဈေးတွေ (ဈေးသည်တွေ ဈေးဝယ် တွေနဲ့ ပေါ့) ဝတ်ကျောင်းတွေ (ဝတ်ပြုလာသူတွေနဲ့ပေါ့) လမ်းမကြီးတွေ (လမ်းသွား လမ်းလာတွေ ရှုပ်ရှက်ခပ်လို့ပေါ့)

ကဗျာဆရာဟာ တူးဖော်ရရှိတဲ့ ပွမ်ပေယီမြို့ဟောင်းကြီးကို (ကိုယ်တိုင်သွား တာမဟုတ် တောင် ဓာတ်ပုံကို) ကြည့်ပြီး ဒီနေရာတွေမှာ တစ်ချိန်က လူတွေလှုပ်ရှား သွားလာ အသက်ဝင် နေခဲ့မှာပါလားလို့ စိတ်ကူးယဉ်ကြည့်ခဲ့မိပေလိမ့်မယ်။ သူ့လိုပဲ စာဖတ်သူတို့ စိတ်ကူးယဉ်နိုင် အောင် ဓာတ်ပုံရိုက်ပြတဲ့နယ် ဒီကဗျာကို ရေးလိုက် တယ်လို့ ယူဆစရာရှိပါတယ်။

ကဗျာကို ဆော့နွတ်ကဗျာပုံစံနဲ့ ရေးဖွဲ့ထားတာဖြစ်လေတော့ ၁၄ ပါဒ ပါတယ်။ ကာရန် စနစ် ပွေလီတယ်၊ တစ်ပါဒကို ဣသမ္မဂိုဏ်း ၅ ဂိုဏ်း(အက္ခရာ ဆယ်လုံး)နဲ့

ဖွဲ့ထားပါတယ်။ သူ့လို မကြာစနစ်ကို မသုံးနိုင်ပေမယ့် အက္ခရာအရေအတွက်နဲ့ ကာရန် ကိုယူပြီး ဖွဲ့ကြည့်ကြ မယ်။

ပွမ်ပေယီ

ဈေးတွေ၊ ဝတ်ကျောင်းတွေ၊ ဂိုဒေါင်တွေ၊ ကျောက်သား
လမ်းကျယ်တွေ၊ သစ်ရိပ်ရ ရင်ပြင်တွေ၊ ဒီမှာ
ကွယ်လွန် ပုဂ္ဂိုလ် ရုပ်တုတွေ ထယ်ထယ်ဝါ၊
ချီးကျူးဖွယ်၊ ကောင်းမြတ်၊ မြို့နေ ဂုဏ်ယူဖွယ်များ။
ဩဇာထက်သန်လှတဲ့ တောင်စောင်းတစ်လွှား
မြေနက်ပေါ် စီခြယ်တဲ့ လယ်ယာတဲစု။
စပျစ်ခြံတို့ မြို့ကို ကြွယ်စေ၊ ပြည်သူ့
အဆောက်အအုံများ၊ ကျောက်ဖြူလှေကားတန်းကြီးများ
အမိုးခုံး ဖိတ်ဖိတ်များနဲ့ ဂုဏ်ပြောင်စေငြား
အရည်အချင်းတို့ကိုပဲ ဖော်ထုတ်ပြနေသယောင်။
ပြည့်တန်ဆာအိမ်၊ စစ်တန်းလျား၊ လူမမြင်အောင်
စနစ်တကျ ဖယ်ထားတဲ့ လူမွဲရပ်ကွက်များ။
ဝပြောမြို့ကြီး၊ သတိရှိ စည်ကားပေရဲ့
တောင်ရဲ့ လည်မျို ချော်ရည်နီရဲ့ တက်ခဲ။

ဒေးဗစ် ဟောလိဒေး

A PIECE OF PAPER

**I saw this blank piece of paper
And it looked
Kind of lonely,
Like it needed someone
To talk to.**

So I started to talk.

**I told it about
Schools and trivial things,
And my need
For someone to talk to.**

**And in return
It told me about trees
And Autumn
And where it and come from.**

**The paper looked sad
When it told me about the
Wind in the trees
And the coming of man
Who had felled the tree,
And I felt ashamed.**

**Then I got angry,
I had problems enough
Without
Guilt.**

I tore up the paper

I tore up myself.

Julia Biggs

စက္ကူစလေးရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးဟာ ကနေ့ခေတ်မှာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းက အားစိုက်ခွန်စိုက် လှုံ့ဆော်ဆောင်ရွက်နေရတဲ့ ကိစ္စဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာလည်း ရှမ်းရိုးမ၊ ရခိုင်ရိုးမစတဲ့ တောတောင်ဒေသတွေမှာ ခရီးသွားရင် သစ်တောဌာနရဲ့ သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေး သတိပေးနှိုးဆော်စာ ဆိုင်းဘုတ်ကလေးတွေကို လမ်းဘေး ဝဲယာမှာအလျှိုအလျှို တွေ့ရပေလိမ့်မယ်။ လူဟာ တောဆီက သစ်၊ ဝါး၊ အသီး၊ အရွက်၊ ပန်းမန်စတဲ့ တောထွက် ပစ္စည်းမျိုးစုံကိုရပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ တောဟာ ကမ္ဘာမြေရဲ့ ရာသီဥတုကို ပြုပြင်နေ တယ်။ မြေပြိုခြင်း၊ ရေတိုက်စားခြင်း စတဲ့ ဘေးတွေကိုလည်း ကာကွယ်ပေးနေတယ်။ ဒါကြောင့် တောကို အသုံးပြုရေးနဲ့ တောကို ထိန်းသိမ်းပြုစုရေးကို မျှမျှတတဖြစ်အောင် စီမံလုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားကြရတယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာများဟာ တောတောင်ရေမြေဆိုတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးအကြောင်း ကဗျာတွေ အမြောက်အမြားရေးဖွဲ့လေ့ရှိကြတယ်။ တချို့ကို စုပေါင်းပြီး စာအုပ်တွေ ထုတ်ကြတယ်။ အရှေ့အနောက် ဝါဒစွဲ ပြင်းထန်ချိန် ဟို တစ်ခေတ်က ကမ္ဘာစစ် တားဆီးရေးကဗျာတွေ ရေးဖွဲ့ကြတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။ အခု လူငယ်ကဗျာ ဆရာမလေးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဂျူလီယာ ဘစ်ဂ်ဇဲက ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို တင်ပြလိုပါတယ်။ ဖတ်ကြည့် ကြရအောင်။

ကဗျာရဲ့ ခေါင်းစဉ်က **A Piece of Paper** ဖြစ်တယ်။ ‘စက္ကူတစ်စ’လို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ စက္ကူတစ်စလို နေ့စဉ်မြင်တွေ့နေကျ သာမန်အရာဝတ္ထုလေးကနေ ကဗျာဆရာကို အတွေးအမျှင်တွေ တန်းသွားစေပုံကို လေ့လာကြည့်သင့်တယ်။

I saw this blank piece of paper ငါဟောဒီ ဗလာစက္ကူစလေးကို မြင်တွေ့မိ တယ်။ (‘ဗလာ’ရဲ့ အရေးပါပုံကို သတိပြုပါလေ။ စာတွေနဲ့ဆိုရင် စာထဲက အကြောင်းအရာကို စဉ်းစားမိမှာ။ တခြားအကြောင်း စဉ်းစားမိမှာ မဟုတ်တော့ဘူး။)

And it looked kind of lonely စက္ကူစလေးဟာ အထီးတည်း အားငယ်လွမ်းဆွေး နေပုံပေါ်နေတယ်။

Like it needed someone to talk to စကားပြောစရာ အဖော်တစ်ယောက် လိုနေပုံပါပဲ။

So I started to talk ဒါနဲ့ ငါစတင်စကားပြောမိပါတော့တယ်။ (စက္ကူစလေးကို စကားပြောတာပေါ့။)

I told it ငါ သူ့ကို ပြောပြတယ်။ (ဘာအကြောင်းတွေကိုလဲ)

about school and trivial things ကျောင်းအကြောင်း၊ အသေးအဖွဲ့ ကိစ္စ တွေအကြောင်း

And my need for someone to talk to ငါ့မှာ စကားပြောစရာတစ်စုံ တစ်ယောက် လိုနေပုံအကြောင်းများ (ငါ သူ့ကိုပြောပြတယ်။)

And in return (ငါက အဲဒါလိုပြောပြတော့) အတုံ့အပြန်သဘောနဲ့

It told me about trees သူက ငါ့ကို သစ်ပင်တွေရဲ့ အကြောင်းရယ်၊

And Autumn သရဒရာသီ (ဆောင်းရာသီမတိုင်မီရာသီ)ရဲ့ အကြောင်းရယ် (အနောက်နိုင်ငံများမှာ သရဒရာသီအခါ သစ်ပင်တို့ကနေသစ်ရွက်တွေ ကြွေကြွေတယ် ဆိုတာ သတိပြုပါလေ။)

And where it had come from သူ ဘယ်က လာခဲ့တယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းရယ် (ပြောပြတယ်) (နေရာအတိအကျကို ဖော်ပြမထားပေမယ့် စက္ကူစလေးဟာ တောထဲက သစ်ပင် ဆီက လာခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့အားလုံး သိပြီးသားဖြစ်တယ်။)

The paper looked sad စက္ကူစလေး ဝမ်းနည်းကြေကွဲသွားပုံ ပေါ်လာတယ်။ (ဝါကျက မဆုံးသေး၊ ဘယ်တော့ ဝမ်းနည်းသွားတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

When it told me ငါ့ကို ပြောပြတဲ့အခါ (ဝမ်းနည်းသွားတယ်၊ ဘာအကြောင်း ပြောသလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

about the wind in the trees သစ်ပင်တွေထဲ (ဝင်ရောက်တိုက်ခတ်လှေ့ ရှိတဲ့) လေအကြောင်း (သစ်ပင်တွေထဲ လေတိုက်ခတ်တော့သစ်ခက် သစ်ကိုင်းတွေ

ငှေ့ယမ်း ကခုန်နေကြသလိုပဲပေါ့။ ကြည့်နူးဖွယ်ဘဝတစ်ကွက်ကို သရုပ်ဖော်လိုက်တာ ဖြစ်တယ်။)

And the coming of man လူရောက်လာတဲ့ အကြောင်း၊

Who had felled the tree ဒီလူက သစ်ပင်ကို ခုတ်လှဲချခဲ့တဲ့အကြောင်း (တို့ကိုပြောပြရင်း နဲ့ စက္ကူစလေး ဝမ်းနည်းလွမ်းဆွတ်သွားရှာတော့တယ်။)

And I felt ashamed ဒီတော့ ငါရှက်မိတယ်။ (သစ်ပင်ကို ခုတ်လှဲတာက လူဆိုလေတော့ လူဖြစ်တဲ့ ကဗျာဆရာက ရှက်မိတာဖြစ်တယ်။)

Then I got angry အဲဒီနောက်တော့ ငါ စိတ်ဆိုးမိတယ်။ (ဘာကြောင့်စိတ်ဆိုးသွားရ တာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

I had problems enough ငါ့မှာ ပြဿနာတွေ တစ်ပုံတစ်ပင် ရှိနေပြီးသား၊

without Guilt ပြစ်မှုတစ်ခု ကျူးလွန်မိတယ်ဆိုတဲ့ လိပ်ပြာမသန့်စရာကိစ္စ မပါဘဲနဲ့ကို (ငါ့မှာ ပြဿနာရှိနေပြီးသား ဖြစ်တယ်။ ကိုယ့်ပြဿနာနဲ့ကိုယ် စိတ်ရှုပ်နေပါတယ်ဆို တဲ့အထဲ သစ်ပင်ခုတ်မိလေခြင်းဆိုတဲ့ လိပ်ပြာမသန့်စရာကိစ္စက ပေါ်လာသေးတယ်လို့ ဆိုလို တယ်။)

I tore up the paper စက္ကူစလေးကို ငါ ဆွဲဆုတ်ပစ်လိုက်ပါတော့တယ်။

I tore up myself ငါ့ကိုယ်ကို ငါ ဆွဲဆုတ်ပစ်လိုက်တော့တယ်။ (သစ်ပင်နဲ့လူဟာ သဘာဝရဲ့ သားမြေးချင်းအတူတူမို့ သစ်ပင်ကလာတဲ့ စက္ကူကို ဆုတ်ပစ်တာဟာ မိမိကိုယ်မိမိ ဆုတ်ပစ်တာတို့ ဆိုလိုတယ်။ တစ်နည်း စက္ကူကို ဒေါသနဲ့ ဆုတ်ပစ်လိုက်တာဟာ မိမိရဲ့ ဒေါသနုသစ်တို့တွေကို အကောင်အထည် ဖော်နေတာမို့ မိမိကိုယ်မိမိဆုတ်ပစ်တာလို့ ရေးတာလဲ ဖြစ်နိုင်ပါသေးတယ်။)

ကဗျာဆရာဟာ စက္ကူစလေး တစ်စကို ကြည့်လိုက်တယ်။ စက္ကူစလေးဟာ တစ်ကိုယ် တည်း ယောင်ချာချာဖြစ်နေပုံပဲ။ စကားပြောစရာ အဖော်လိုနေသလိုလိုပဲ။ ဒါနဲ့ ကဗျာဆရာက စက္ကူစလေးနဲ့ စကားစပြောတယ်။ ကျောင်းအကြောင်းတို့၊ အခြား အရေးမပါလှတဲ့ သာမန် ကိစ္စလေးတွေ အကြောင်းတို့၊ မိမိမှာလဲ စကားပြောစရာ အဖော်မရှိဘဲ ဖြစ်နေရပုံအကြောင်းတို့၊ ဘာတို့ညာတို့ပေါ့လေ၊ သူ စကားပြော လာတာ ကို တုံ့ပြန်တဲ့အနေနဲ့ စက္ကူစလေးကလဲ သူ့ကို ပြောပြပါတယ်။ သစ်ပင်တွေရဲ့

အကြောင်း၊ သစ်ရွက်တွေ မြေခရတဲ့ သရဒရာသီအကြောင်း၊ သစ်တောထဲ လူရောက်လာပြီး သစ်ပင်လှဲချပစ်ပုံအကြောင်း၊ အဲဒီအကြောင်းတွေပြောရင်း စက္ကူစလေးဟာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းပုံ ပေါက်လာတယ်။ မိမိတို့လူသားတွေရဲ့ သစ်ပင်လေးဟာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းပုံပေါက်လာတယ်။ မိမိတို့လူသားတွေရဲ့ သစ်ပင်တို့အပေါ် ရက်စက်ပုံကို စဉ်းစားဆင်ခြင်မိပြီး ကဗျာဆရာ ရှက်မိတော့တယ်။

အဲဒီနောက်မှာတော့ ကဗျာဆရာ စိတ်တိုသွားတယ်။ မိမိမှာက လူမှုကိစ္စပြု၍နာ သောင်းခြောက်ထောင်နဲ့။ စိတ်အေးရတယ်ကို မရှိဘူး။ ဒီအထဲ စက္ကူက သူ့ လွမ်းဇာတ်ကို လာပြောနေပြန်ပြီ။ မိမိတို့ လူသားတွေရဲ့ ရက်စက်ပုံကို သိရှိရကာ လူသား မိမိမှာလည်း အပြစ်ရှိ နေပုံကို လိပ်ပြာမသန်ဖြစ်ရပြန်ပြီ။ ဒီလောက် ဒုက္ခလာပေးတဲ့ စက္ကူစလေးကို ဆွဲဆုတ်ပစ်မိ တော့တယ်။ အဲသလို စက္ကူစလေးကို ဆုတ်ပစ်ခြင်းဟာဖြင့် မိမိကိုယ်မိမိ ဆွဲဆုတ်ပစ်နေမိသလို ပါပဲတဲ့။

ကဗျာရဲ့ ဆိုလိုချက်ကတော့ ဒါပါပဲ။ ကဗျာဟာ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေး ဝါဒဖြန့်ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်ဝါဒဖြန့်မဆန်၊ ဩဝါဒ ဆန်ပုံကို သတိမူသင့်တယ်။

အခု ဒီအင်္ဂလိပ်ကဗျာလေးကို မြန်မာကဗျာအဖြစ် ပြန်လည်ရေးသားကြည့်ကြမယ်။

စက္ကူစတစ်စ

ဒီ ဗလာစက္ကူ တစ်စကို ငါ မြင်မိ
သူ့ပုံသွင်
အထီးကျန်သလိုလို
စကားပြောစရာ
တစ်စုံတစ်ယောက် လိုနေသလိုလို။

ဒါနဲ့ ငါ စကား စပြောတယ်။

ငါ သူ့ကို ကျောင်းတို့

အသေးအဖွဲ့ အကြောင်းအရာတို့
ငါ့မှာ စကားပြောစရာ
တစ်ယောက်ယောက် လိုနေပုံတို့ ပြောမိ။

အပြန်အလှန်အနေဲ့
သူက ငါ့ကို သစ်ပင်တို့
သရဒ ရာသီတို့
သူ လာခဲ့ရာတို့ ပြောပြတယ်။

သစ်ပင်တွေကြားက လေတို့၊
လူ ရောက်လာပြီး
သစ်ပင် လှဲချပုံတို့
ငါ့ကို ပြောပြရင်း
စက္ကူ ဝမ်းနည်းပုံပေါ်လာ၊
ငါ ရှက်မိပေါ့။

ဒီနောက် ငါ စိတ်ဆိုးသွားခဲ့၊
အပြစ်ရှိနေတာ
မပါဘဲနဲ့ကို
ငါ့မှာ ပြဿနာ တစ်ပုံတစ်ပင်နဲ့ဟာ။

ငါ စက္ကူကို ဆုတ်ပစ်မိ၊
ငါ့ကိုယ်ကို ငါ ဆုတ်ပစ်မိ။

ဂျူလီယာ ဘစ်ဂ်

GEOGRAPHY LESSON

**When the jet sprang into the sky,
it was clear why the city
had developed the way it had,
seeing it scaled six inches to the mile.
There seemed an inevitability
about what on ground had looked haphazard,
unplanned and without style
when the jet sprang into the sky.**

**When the jet reached ten thousand feet,
it was clear why the country
had cities where rivers ran
and why the valleys were populated.
The logic of geography-
that land and water attracted man-
was clearly delineated
when the jet reached ten thousand feet.**

**When the jet rose six miles high,
it was clear the earth was round
and that it had more sea than land,
But it was difficult to understand
that the men on the earth found
causes to hate each other, to build
walls across cities and to kill
From that height, it was not clear why.**

Zulfiker Ghose

မာပါစေ ကမ္ဘာသား

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာ ကမ္ဘာသားတိုင်း တောင့်တကြတဲ့ အရာဖြစ်တယ်။ တောင့်တ ပေမယ့်လည်း မရကြပါလား။ လက်ဝဲ-လက်ယာအုပ်စုတွေတော့ ကမ္ဘာမှာ ချုပ်ငြိမ်းခဲ့ပြီ။ ဒါပေမယ့် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး စစ်ပွဲတွေကတော့ အရှိန်မသတ်သေးဘဲ တိုက်ကောင်းကြ တုန်း၊ သေကောင်းကြတုန်းဆိုတာကို ရုပ်မြင်သံကြားမှာ ကမ္ဘာသတင်း စောင့်ကြည့်လေ့ရှိသူတိုင်း သိရှိကြတယ်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို တောင့်တတဲ့ ကဗျာ များလည်း ဘာသာစကားမျိုးစုံနဲ့ သန်းချီပေါ်ခဲ့ပါပြီ။ အခုအပတ်တော့ အရှေ့တိုင်းသား တစ်ဦး အင်္ဂလိပ်လို ရေးတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ကဗျာကို ဖော်ပြလိုပါတယ်။

ကဗျာခေါင်းစဉ်က **Geography Lesson** တဲ့။ ‘ပထဝီဝင် သင်ခန်းစာ’ပေါ့။

When the jet sprang into the sky ဂျက်လေယာဉ်ကြီး ကောင်းကင်ထဲ ထိုးတက်သွားတဲ့အခါ

it was clear ရှင်းပါတယ်။

(ဘာရှင်းတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

why the city had developed the way it had ဘာကြောင့်မြို့ကြီး ခုဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်နေသလို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေရသလဲဆိုတာ (ရှင်းပါတယ်)

seeing it scaled six inches to the mile ခြောက်လက်မ တစ်မိုင်စကေးဆို လေတော့ကာ (ရှင်းသွားတာပေါ့) (လေယာဉ်ပေါ်ကနေ မြို့ကြီးကို ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ခြောက်လက်မ တစ်မိုင်စကေးနဲ့ ဆွဲထားတဲ့ မြေပုံကြီးလို မြင်ရတာမို့ မြို့ကြီး ခမ်းနားကြီးကျယ် နေပုံကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမြင်ရတာကို ဆိုလိုတယ်။)

There seemed an inevitability မလွဲမသွေ ဖြစ်ရမှာပဲလို့ ထင်ရတယ်။ (ဝါကျမဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

about what on ground had looked မြေကြီးပေါ်မှာ ထင်ရတာကတော့ ပုံပေါ်နေတာကတော့ (ဝါကျမဆုံးသေး၊ ဘယ်လိုပုံပေါ်နေတာလဲ. . .)

haphazard ဖရိုဖရဲ

unplanned အစီအစဉ်မဲ့

without style (အနုပညာ)ဟန်မဲ့

ပေါင်းလိုက်တော့-

မြေကြီးပေါ်မှာတုန်းက ဖရိုဖရဲ၊ အစီအစဉ်မဲ့၊ ဟန်မဲ့လို့ ပုံပေါ်နေတာ၊
(လေယာဉ်ပေါ် ကနေ ကြည့်လိုက်တော့မှ) ဒီလို(ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဟန်ပေါ်လာရမှာ)
မလွဲမသွေ မုချပါလားလို့ ထင်မြင်မိစေတော့တယ်။

နောက်တစ်ပိုဒ်-

When the jet reached ten thousand feet

ဂျက်လေယာဉ်ကြီးပေတစ်သောင်း အမြင့် ရောက်သွားတဲ့အခါ

it was clear ရှင်းသွားတယ်။ (ဘာရှင်းသွားသလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

why the country had cities တိုင်းပြည်မှာ မြို့ကြီးတွေရှိနေရသလဲ၊

(ဘယ်မှာ ရှိတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

where the river ran မြစ်စီးသွားရာမှာ

နှစ်ပါဒ်ပေါင်းလိုက်တော့-

ဘာကြောင့် မြစ်စီးဆင်းသွားရာမှာ မြို့ကြီးတွေ ရှိနေရသလဲဆိုတာ

ရှင်းသွားတယ်။

and why the valleys were populated ဘာကြောင့် မြစ်ဝှမ်းဒေသများမှာ

လူတွေနေကြတဲ့အကြောင်းဟာလည်း (ရှင်းသွားတယ်)

The logic of geography ပထဝီဝင်ရဲက ယုတ္တိဗေဒ (ဘာကိုပြောတာလဲ၊

ရှင်းပြလိမ့် မယ်။ ဆက်ဖတ်)

that land and water attracted man မြေနဲ့ရေက လူကိုဆွဲဆောင်တယ်

ဆိုတဲ့ (ပထဝီဝင်ရဲ့ ယုတ္တိဗေဒဟာ)

was clearly delineated ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သရုပ်ပေါ်လာတော့တယ်။

(ဘယ်တော့လဲ)

when the jet reached ten thousand feet ဂျက်လေယာဉ်ကြီးပေတစ်

သောင်း ရောက်သွားတဲ့အခါ (သရုပ်ပေါ်သွားတော့တယ်)

တတိယအပိုဒ်-

when the jet rose six miles high ဂျက်လေယာဉ်ကြီး ခြောက်မိုင်အမြင့်ထိ တက်သွားတဲ့အခါ

it was clear that the earth was round ကမ္ဘာ လုံးတယ်ဆိုတာရှင်းသွား တယ်။ (ကမ္ဘာလုံးနေတာ ရှင်းရှင်းကြီး မြင်ရပြီကိုး။)

and that it had more sea than land ကုန်းထက် ရေပိုရှိကြောင်း (ရှင်းသွား တော့တယ်)

But ဒါပေမယ့်

it was difficult to understand နားလည်ဖို့ခက်နေတယ်။ (ဘာကိုနားလည် ဖို့ ခက်တာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

that men on earth ကမ္ဘာမြေပေါ်က လူတွေဟာ

found causes အကြောင်းတွေရှိနေကြတာ (ဘယ်လိုအကြောင်းတွေလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

to hate each other တစ်ဦးကို တစ်ဦးမုန်းဖို့ (အကြောင်းတွေ)

to build walls across cities မြို့ကြီးတွေကိုဖြတ်၊ နံရံ တံတိုင်းကြီးတွေ ဆောက်ဖို့ (အကြောင်းတွေ) (မကြာလှမီကမှ ပြိုကျသွားရတဲ့ဘာလင်တံတိုင်းကြီးလို ဟာမျိုးတွေ ကို ရည်စူးလိုတယ်။)

to kill သတ်ကြဖြတ်ကြဖို့ (အကြောင်းတွေ) [ရှိနေကြတယ်ဆိုတာကိုနားလည်ဖို့ ခက်နေတယ်။]

From that height အဒီအမြင့်ကနေ (ခြောက်မိုင်အမြင့်ကနေ ကမ္ဘာကြီးကို ကြည့်မိ တဲ့အခါ)

it was not clear why ဘာကြောင့်(လူတွေ ခုလိုမုန်းကြ၊ သတ်ကြသလဲဆိုတာ) မရှင်းဘူး။

ကဗျာခေါင်းစဉ်ကို ‘ပထဝီဝင် သင်ခန်းစာ’လို့ တပ်ထားပေမယ့် စာသားကတော့ ဂျက်လေယာဉ်စီးစဉ် ကမ္ဘာမြေပြင်ကို မြင်ရပုံ ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ ဂျက်လေယာဉ်ကြီး

မိုးကောင်း ကင်ထဲ ခုန်တက်သွားတဲ့အခါ မြို့ကြီးဘာကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာခဲ့ရသလဲဆိုတာ ရှင်းရှင်း လင်းလင်းသိမြင်သဘောပေါက်လာရတော့တယ်။ မြို့ကြီးကို ခြောက်လက်မတစ်မိုင် စကေးနဲ့ မြေပုံပေါ်ဆွဲပြထားသလို မြင်နေရတာဖြစ်လေတော့ ဒါက ဘယ်အကွက်၊ ဒါက ဘယ်နေရာ၊ ကွဲကွဲပြားပြား မြင်နေရပါပြီ။ မြေကြီးပေါ်မှာ ကုန်းကတော့ ဘာမှ အစီအစဉ်မရှိသလို ပရမ်းပတာ ဖြစ်နေတာကြီးဟာ ခုလို လေယာဉ် ပေါ်က ကြည့်လိုက်တော့လည်း ဟုတ်သားပါလား၊ ဒီတိုင်းဖြစ်ရမှာပါလားလို့ သဘော ပေါက်လာရတော့တယ်။

ဂျက်လေယာဉ် ပေတစ်သောင်း တက်လာမိတဲ့အခါမှာတော့ ဘာကြောင့် တိုင်းပြည်မှာ မြို့တွေဟာ မြစ်များစီးဆင်းသွားရာမှာ တည်ရှိကြရတယ်ဆိုတာကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်း သိမြင်လာ မိတော့တယ်။ မြစ်ဝှမ်းတွေမှာပဲ လူတွေ နေထိုင်ကြတာပါကလား ဆိုတာကို နားလည်လာရတော့ တယ်။ ရေကြည်ရာ မြက်နုရာလို့ ဆိုရိုးစကား ရှိတဲ့ အတိုင်း လူများဟာ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးစရာ မြေ၊ သောက်သုံးရာ ရေရှိတဲ့နေရာမျိုးကိုသာ ရွေးချယ်တတ်ကြတယ်ဆိုတာကို နားလည်လာရ တယ်။ ဒါကို ပထဝီရဲ့ ယုတ္တိဗေဒလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဂျက်လေယာဉ်ပေတစ်သောင်းအရောက် ငုံ့ကြည့်လိုက်တော့မှ ပထဝီဝင်ရဲ့ ယုတ္တိဗေဒဟာ ခေါင်းထဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်သွားပါလေ တော့တယ်။

ဂျက်လေယာဉ်ကြီး မိုင်ခြောက်မိုင်အမြင့်က ပျံသန်းလာရာမှာတော့ ကမ္ဘာမြေကြီး လုံးကြောင်း၊ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ကုန်းမြေထက် ပင်လယ်က ပိုကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်ရပါပြီ။ ဒါပေမယ့် စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ ကမ္ဘာမြေပေါ်မှာ နေထိုင်ကြတဲ့ လူတွေဟာ တစ်ဦးကို တစ်ဦး မုန်းကြ၊ သတ်ကြ၊ မြို့တစ်ပိုင်းနဲ့တစ်ပိုင်း တံတိုင်းခတ်ကြ လုပ်နေကြတာပါလားဆိုတာ တွေးမိတယ်။ ဘာကြောင့် သူတို့ အဲသလိုမုန်းကြ၊ သတ်ကြပါလိမ့်ဆိုတာကိုတော့ မိုင်ခြောက် မိုင်အမြင့်ကို ရောက်နေတဲ့အခါ ကမ္ဘာရဲ့ အလှကို ငေးမောရင်း စဉ်းစားလို့ကို မရနိုင်အောင် ပါပဲတဲ့။

ကဗျာကို လွတ်လပ်ကဗျာပုံစံနဲ့ ရေးပါတယ်။ ပထမအပိုဒ်မှာ ရှစ်ပါဒ်ရှိတဲ့အနက် စတုရန်းပါဒ် (ဂျက် ကောင်းကင်ထဲ ခုန်တက်ခဲ့ရာ)ကို အဆုံးမှာ ပြန်ကျော့ထားပါတယ်။ ဒုတိယ အပိုဒ်မှာလည်း အဲဒီအတိုင်းပါပဲ။ ('ဂျက်ပေတစ်သောင်းရောက်တဲ့အခါ'ကို အစ ပိုဒ်နဲ့ အဆုံးပိုဒ်မှာ သုံးထားတယ်။) တတိယအပိုဒ်မှာတော့ 'ဂျက် ခြောက်မိုင်အမြင့်

တက်လာရာဆိုတဲ့ ပါဒနဲ့ စတင်ပြီး ‘အဲဒီ အမြင့်ကနေ ဘာကြောင့်မှန်း မရှင်းဘူး’ပါဒနဲ့ ဆုံးထားတယ်။ သုံးပိုဒ် ချီပုံချပုံ မတူအောင် ခွဲလိုက်တာပါပဲ။ မြန်မာလိုရေးကြည့်ကြမယ်။

ပထဝီသင်ခန်းစာ

ဂျက် ကောင်းကင်ထဲ ခုန်တက်ခဲ့ရာ၊
ရှင်းသွားရဲ့ ဘာကြောင့်မြို့ကြီး
ခုလို ဖွံ့ဖြိုးရတဲ့အကြောင်း၊
ခြောက်လက်မ တစ်မိုင် စကေးပဲ။
မြေကြီးပေါ် ကိုးရိုးကားရားကြီး၊
အစီအစဉ်မဲ့ ဟန်မဲ့နေတာကြီး
မလွဲ ဒီလိုဖြစ်ရမယ် ပုံပေါ်လာ၊
ဂျက် ကောင်းကင်ထဲခုန်တက်ခဲ့ရာ၊
ဂျက် ပေတစ်သောင်း ရောက်တဲ့အခါ၊
ရှင်းလာရဲ့ ဘာကြောင့် တိုင်းပြည်မှာ
မြစ် စီးရာ မြို့တွေ ရှိတဲ့အကြောင်း၊
မြစ်ဝှမ်းတွေ လူနေကြတဲ့ အကြောင်း၊
ပထဝီဝင်ရဲ့ ယုတ္တိဗေဒကို
(မြေနဲ့ ရေက ထူကို ဆွဲကြောင်းကို)
ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သရုပ်ပေါ်လာရဲ့
ဂျက် ပေတစ်သောင်း ရောက်လာတဲ့အခါ။

ဂျက် ခြောက်မိုင် မြင့်တက်လာရာ၊
ရှင်းသွားရဲ့ ကမ္ဘာမြေ လုံးကြောင်း၊
ကုန်းထက် ပင်လယ် ပိုကြောင်း၊
ဒါပေမယ့် နားလည်ဖို့ ခက်ရတာက
ကမ္ဘာမြေပေါ်က လူတွေ တစ်ဦးကို တစ်ဦး

မုန်းဖို့၊ မြို့တွေဖြတ် တံတိုင်းတည်ဖို့၊
သတ်ဖို့ အကြောင်း ရှိကြတာပဲ။
အဲဒီအမြင့်မှာ၊ ဘာကြောင့်မှန်း မရှင်းဘူး။

ဇူလိယာ အယိုစ်

WRONG NUMBER

**Is that the vet? You said you'd fixed my cat
And now she's dead.**

Wrong number

**Is that the parson? Was it you who said
That God is dead?**

Wrong number

**Is that the hospital? My husband's got
My son my mother's got**

Wrong number

**Is that the fire brigade? Is that the chemist?
I've swallowed pills. The Second Coming's come.
The taps are leaking. I can hear a bomb.
Is that the plumber? God, how long you've been.
Is that the IRA? Is that the Queen?**

**It wasn't me. I just picked up the phone.
I've never spayed a cat. I've never done
Anything, really. Never killed a man
Or cured one either. There it goes again.
I just picked up the phone. It wasn't me.**

Laurence Lerner

လူ့ဘုံခန်းဝါ လူ့ပြည်ရွာမှာ

တယ်လီဖုန်းက တဝှမ်းဝှမ်းမြည်၊ ကိုယ့်မှာ မအားမလပ်၊ ဖြစ်နေတဲ့ကြားက
ကောက်ကိုင် လိုက်ပါတယ်။ နံပါတ်က မှားနေရော့။ အင်မတန် ကျွဲမြီးတိုစရာ ကိစ္စ

ဖြစ်တဲ့အကြောင်း အိမ်မှာ တယ်လီဖုန်းရှိတဲ့သူတိုင်း သဘောပေါက်ကြပေလိမ့်မယ်။ မိတ်ဆွေကြီးတစ်ယောက်ကတော့ သူ့ဆီ တယ်လီဖုန်းမှားလာရင် ‘ဒါ အရက်ဆိုင်က’လို့ ပြန်ပြောလေ့ရှိတယ်။ တစ်ခါတည်း ဟိုဘက်က တယ်လီဖုန်းချသွားရော။ နို့မို့ဆိုရင် နံပါတ်မှားနေပါတယ် ပြောနေပါလျက်ကနဲ့ မကျေနပ်ချင်သေးဘဲ လျှာရှည်နေတတ်ကြ သေးတာကလား။

ဒါပေမယ့် စိတ်မတိုဘဲ ခဏလောက် အောင့်အည်းသည်းခံကာ ငြိမ်နေလိုက်ရင် စိတ်ဝင် စားစရာတွေ ပေါ်ထွက်လာနိုင်တယ်။ ပြောချင်လွန်းအားကြီးနဲ့ သူ့ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာတွေ အကုန် လျှောက်ပြီး ပြောတော့တာပဲ။ အဲသလိုနဲ့ သူများအတွင်းရေးကို ခေတ်ပေါ်ဗြိတိသျှစာ ရေးဆရာ လောရဲနဲ့စ်လားနားဟာလည်း အဲသလို လူစားမျိုး ဖြစ်ပုံရတယ်။ သူ့အဖို့တော့ လည်း တယ်လီဖုန်းမှားဝင်လာတာကိုကပဲ ကိစ္စမြားမြောင် ဒီလူ့ဘောင်ကြီးကို တစေ့တစောင်း လေ့လာ စရာ ဖြစ်နေတော့တယ်။ ဒီအကြောင်း သူရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ပါဘိ။

ကဗျာရဲ့ ခေါင်းစဉ်က **(Wrong Number)** လို့ဖြစ်တယ်။ ‘နံပါတ်မှား၊ နံပါတ်မှားနေပြီ’ စသဖြင့် မြန်မာလို ပြောရပါလိမ့်မယ်။ တယ်လီဖုန်းနံပါတ်မှားကြီး တစ်ယောက်တစ်ခွန်းစ နှစ်ခွန်းစ စပြေကြတာတွေကို တန်းစီမှတ်တမ်းတင်ကာ ကဗျာဖွဲ့ ထားတာပါပဲ။

Is that the vet? တိရစ္ဆာန်ဆရာဝန်ပါလား။ (တိရစ္ဆာန်ဆရာဝန်ရဲ့ ဆေးခန်း အောက်မေ့ပြီး ဆက်နေတာဖြစ်တယ်။ ပြီးဆက်ပြောတယ်)

You said you'd fixed my cat ကျွန်မရဲ့ကြောင်ကိုလုပ်ပြီးပြီဆို။ (ဘာလုပ် သလဲဆိုတာကို နောက်အပိုဒ်များပါ စာသားများအရသိရတယ်။ ကြောင်က အမဆိုတော့ ကလေး မရအောင် မျိုးဥအိမ်ကို ထုတ်ပစ်တာပါပဲ။ မိမိတို့အကြောင်းကို အလေ မလိုက်အောင်၊ ကလေး မရအောင် တိရစ္ဆာန်ဆရာဝန်ဆီမှာ ဒီလိုအလုပ်ခိုင်းကြတဲ့ အလေ့ ရန်ကုန်မှာလည်း ခေတ်စား ပါတယ်)

And now she's dead အခုတော့ သေသွားပြီ၊ ကြောင်သေသွားတဲ့ အတွက် တိရစ္ဆာန် ဆရာဝန်ကို ရန်တွေ့နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

Wrong number နံပါတ် မှားနေပါတယ်။ (တိရစ္ဆာန်ဆရာဝန်ရဲ့ တယ်လီဖုန်းရဲ့ နံပါတ်မှားပြီး လှည့်နေတာဖြစ်ပါတယ်လို့ အိမ်ရှင်ကပြန်ပြောလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။)

Is that the parson? ဆရာတော်ပါလား။ (ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးဆီကို တယ်လီဖုန်း ဆက်နေတာဖြစ်ပါတယ်)

Was it you who said ဆရာတော်ပဲ ပြောခဲ့တာ မဟုတ်လား။ (ဝါကျကမဆုံးသေး။ ဘာပြောတာလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

That God is dead? ထာဝရဘုရားသခင်သေပြီလို့ (ပြောခဲ့တာဆရာတော်ပဲ မဟုတ်လား)

Wrong number နံပါတ်မှားနေပါတယ်။ (ဆရာတော်ရဲ့ တယ်လီဖုန်း မဟုတ်ပါဘူး)

Is that the hospital? ဆေးရုံကပါလား။

My husband's got ကျွန်မ ယောက်ျား (တစ်ခုခု ဖြစ်နေပါတယ် လို့ဆက်ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်)

My son ကျွန်မသား (တစ်ခုခုဖြစ်နေပါတယ်လို့ ဆက်ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်။ တစ်ခုခုဖြစ် တဲ့လူက များလွန်းလို့ အပြီးမသတ်နိုင်ဘဲ ရှိနေတယ်)

My mother's got ကျွန်မ အမေ (တစ်ခုခုဖြစ်နေပါတယ်လို့ ဆက်ပြောမှာပါပဲ) (ဆေးရုံကို ဆက်ကြရမှာ တချို့ကလည်း လင် ဘာဖြစ်လို့၊ အမေ ဘာဖြစ်လို့၊ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဗျာများနေကြပုံကို ဒီနှစ်ပါဒက ပြည့်နီတယ်)

Wrong number နံပါတ် မှားနေပါတယ်။ (ဆေးရုံမဟုတ်ပါဘူး)

Is that the fire brigade? မီးသတ်ဌာနကပါလား။

Is that the chemist? ဆေးဆိုင်ကပါလား။

I've swallowed the pills ဆေးလုံးတွေကို မျိုချလိုက်မိပြီ (ဆေးလုံးဆိုတာ မျိုချရမှာပဲ ဒါပေမယ့် တယ်လီဖုန်းဆက်ပုံ ထောက်တော့ ဆေးမှားပြီး မျိုချမိတယ်နဲ့ တူပါရဲ့)

The Second Coming's come ဒုတိယအကြိမ် ကြွရောက်လာခြင်း ကျရောက်ပြီ (ယေရှုခရစ်တော်ဟာ ကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်ကို ဒုတိယအကြိမ် ကြွရောက် လာမယ်၊ အဲဒါဟာဖြင့် လူသားတွေကို ထာဝရဘုရားသခင်က နောက်ဆုံးအကြိမ် တရား စီရင်တော်မူတာ ပါပဲ။ တစ်နည်း အားဖြင့် ကမ္ဘာလူသားတို့အဖို့ နောက်ဆုံးနေ့ရက်ပါပဲ။

ဒါကိုခရစ်ယာန်များက သတိပေးလေ့ ရှိတယ်။ တရားနဲ့ နေကြပေါ့။ အဲသလို ဘာသာရေးအယူသည်းသူတို့က ဖုန်းဆက်သတိပေးနေ တာဖြစ်ပါတယ်)

The taps are leaking ပိုက်ခေါင်းတွေက ရေတစက်စက်နဲ့ ယိုစိမ့်ထွက် နေတယ်။ (ပိုက်ခေါင်းပြင်သူဆီ ဖုန်းဆက်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်)

I can hear a bomb ဗုံးပေါက်ကွဲသံ ကြားရတယ် (ရဲစခန်းကိုဆက်တာ၊ သူတို့ဆီ မှာ ခဏခဏဗုံးပေါက်ကွဲလေ့ရှိတာကို သတိပြုပါလေ)

Is that the plumber? ပိုက်ဆက်သမားပါလား (ခုနက ပိုက်ခေါင်း ရေစိမ့်ယို သူပဲ မှားခေါ်ပြန်သလားမသိဘူး။ ဒါမှမဟုတ်လည်းနောက်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ရေပိုက်ချွတ် ယွင်းတာမျိုးကနေရာတကာမှာ မကြာမကြာ ကြုံရတာကိုး)

God, how long you've been မြတ်စွာဘုရား၊ ကြာလှချည်လား (တယ်လီဖုန်းလည်း မှားဆက်သေး၊ ကြာလှချည်လို့လည်း အပြစ်တင်လိုက်သေး)

Is that the IRA? အိုင်အာအေ အဖွဲ့ပါလား ('အိုင်အာအေအဖွဲ့ကိုတော့ သိကြပါလိမ့်မယ်။ အိုင်ယာလန်ပြည် မြောက်ပိုင်းမှာ ဈေးတွေ၊ ဆိုင်တွေ၊ ဘူတာရုံတွေမှာ ခဏခဏ ဗုံးခွဲပြီး အပြစ်မဲ့သူတွေသေကြရတဲ့ အကြမ်းဖက်သောင်းကျန်းသူအဖွဲ့ပေါ့)

Is that the Queen? ဘုရင်မကြီးပါလား (အလကားနေရင်း ဘုရင်မနန်းတော်ကို ဖုန်းဆက်တဲ့ လူများလည်း ရှိတယ်နဲ့တူပါတယ်) ဒီအပိုဒ် တစ်ပိုဒ်လုံးဟာ ဌာနအမျိုးမျိုးဆီကို ဖုန်းမှားဆက်ရင်း သူ့ဆီရောက်လာတဲ့ ပြောသံဆိုသံ တွေကို ကဗျာဆရာက စုပြုံမှတ်တမ်းတင် လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ လူမျိုးစုံ အကြောင်း အရာမျိုးစုံ ဖြစ်တာနဲ့ အမျှ ကနေ့ခေတ်ရဲ့ ဘဝကြေး မုံလည်း ဖြစ်နေတော့တာကို သတိပြုပါလေ။

အဲသလို အသံပလံမျိုးစုံ၊ ပြဿနာမျိုးစုံကို ကြားရပြီးတဲ့နောက် ကဗျာဆရာက ညည်းတွားလိုက်ပါတယ်။ အဲသလို လုပ်ကြပြောကြတာတွေဟာ သူ မဟုတ်ရပါကြောင်း တဲ့။

It wasn't me ကျွန်တော်မျိုးကြီး မဟုတ်ရကြောင်းပါ။

I just picked up the phone ကျွန်တော်ဟာ ကလင်ကလင် မြည်လာလို့ တယ်လီဖုန်းကောက်ကိုင်ရုံ ကိုင်မိလိုက်ပါတယ်။

I've never spayed a cat ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တုန်းကမှလည်း ကြောင်ကို သားမပေါက်အောင် မျိုးဥအိမ်ကို ဖယ်ထုတ်မပေးခဲ့ဖူးပါ။

I've never done anything ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တုန်းကမှ ဘာတစ်ခုမှ မလုပ်ခဲ့ရကြောင်းပါ။

really တကယ်ပါ။

Never killed a man ဘယ်တုန်းကမှ လူတစ်ယောက်ကို (အိုင်အာအေ အကြမ်းဖက် သမားလို) မသတ်ခဲ့ရပါ။

Or cured one either လူတစ်ယောက်မှလည်း (ဆရာဝန်များလို) ရောဂါ ပျောက် အောင် ကုသမပေးခဲ့ဖူးပါ။

There it goes again လာပြန်ပြီ၊ ပြောရင်းဆိုရင်းပဲ တယ်လီဖုန်းကမြည်ပြန်ပြီ။

I just picked up the phone ကျွန်တော်တယ်လီဖုန်းကို ကောက်ကိုင်ရုံ ကိုင်လိုက် ပါတယ်။

It wasn't me ကျွန်တော်မဟုတ်ရကြောင်းပါ (ခင်ဗျားပြောတဲ့ ဟိုကိစ္စ ဒီကိစ္စတွေ လုပ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်မဟုတ်ပါ)

နံပါတ်မှားပြီး တယ်လီဖုန်းဆက်ကြတာကို ရေးဖွဲ့ထားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် နားလည်ရ လွယ်ပါတယ်။ နံပါတ်မှားပြီး ဆက်တာ ဖြစ်လေတော့ ပြောချင်တာကို အသေးစိတ်ပြောမပြန် ခြင်းကြောင့်ပါ။ တစ်ခွန်းတစ်စပဲ ကျွန်တော်တို့ သိကြရပါတယ်။ ဒါကိုပဲ တိုတိုနဲ့လိုရင်းပြောရတာမို့ အမျိုးတော်တော်စုံအောင် ပြောနိုင်သွားစေတယ်။ တိုတိုနဲ့ ကနေ့ ကမ္ဘာကြီးမှာ ဖြစ်ပျက်နေတာ တွေကို ထောင့်စုံအောင် သရုပ်ဖော်နိုင် သွားစေတော့တယ်။ အသေးအဖွဲ့ဆုံးဖြစ်တဲ့ အိမ်က ကြောင်ကို မြှူအောင်လုပ်တာကအစ နိုင်ငံအထွတ်အထိပ်ဘုရင်မကြီးဆီ ပြောရတဲ့ကိစ္စအထိ ပါတယ်။ တစ်ဦးချင်း ပုဂ္ဂလိက ရေးရာဖြစ်တဲ့ ရေပိုက်ဆက်တဲ့ ကိစ္စ၊ ဆေးလုံးမျိုမိတဲ့ ကိစ္စကနေ အများပြည်သူ နဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆေးရုံ၊ မီးသတ်ဌာန၊ ရဲစခန်းတို့ဆီ အကြောင်းကြားရတဲ့ အရေးအခင်း များ အထိ စုံတယ်။ ဘာသာရေးအငြင်းပွားမှု၊ ဘာသာရေး ဝါဒဖြန့်ချိမှုများ၊ အကြမ်းဖက် သောင်းကျန်းသူတို့ရဲ့ ဗုံးခွဲရက်စက်မှုများလည်း ပါလိုက်သေး။ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ဟာ

ကနေ့ ကမ္ဘာကြီးမှာ လွှမ်းခြုံနေတဲ့ လူတို့ စိတ်သောကရောက်စရာများကို သတင်းစာ ဖတ်သလိုသိရှိ ကြရတယ်။ ကနေ့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ သရုပ်သကန်ပေါ်လာတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒါတွေဟာ အနိဋ္ဌာရုံတွေပဲ။ ဒီလိုသတ်တာ၊ ဗုံးခွဲတာများကို မလုပ်ကြ ပါနဲ့လို့ တော့ ကဗျာက တိုက်ရိုက်မဆိုဘူး။ ဒီလိုလုပ်ရတာသူ မဟုတ်ရကြောင်းပါ။ သူဟာ ကြောင်ကို လည်း မသင်း၊ လူကိုလည်းမသတ်ရကြောင်းပါလို့ သူ အပြစ်မဲ့ပုံကိုပဲ လိမ္မာပါးနပ်စွာ ဆိုလိုက် တယ်။ ဒီတော့ သူ့ကဗျာဟာ သြဝါဒမဆန်ဘဲနဲ့ မသိမသာ ပြောချင်တာလေး ပြောပြတဲ့ ကဗျာ ဖြစ်သွားပြီး အင်မတန်မှလည်း ထိမိလို့သွားတယ်။ ပြုံးရမလိုနဲ့ လေးနက်လို့လည်း သွားစေ တယ်။

ရောင်စုံစက္ကူလေးတွေ အမျိုးမျိုးကို ဖြတ်ညှပ်ကာ ကတ်ပြားပေါ်ပုံဖော်တဲ့ ပန်းချီကို ‘ကော်လာ့ဂျ်’ (**Collage**) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အလားတူဟိုကဒီက အကြောင်းအရာ အချက် အလက်မျိုးစုံကို ရောပြွမ်းရေးဖွဲ့တဲ့ကဗျာမျိုးလည်း ‘ကော်လာ့ဂျ် ကဗျာ’လို့ ခေါ်တယ်။ ခု ကဗျာဟာ အဲသလို ကဗျာမျိုးပါပဲ။

အခု မြန်မာလိုရေးကြည့်ကြပါမယ်။

နံပါတ်မှားနေပြီ

ဗက်တံပါလား။ ကျွန်မ ကြောင်ကို
လုပ်ပေးလိုက်ပြီဆို
အခု သေသွားပြီရှင့်။

နံပါတ်မှားနေပြီ

ဆရာတော်ပါလား။
ဆရာတော်မဟုတ်လား ပြောတာ
ထာဝရဘုရား သေပြီလို့။

နံပါတ်မှားနေပြီ

ဆေးရုံကပါလား။ ကျွန်မယောက်ျားလေ
ကျွန်မ သား၊ ကျွန်မ အမေ လေ။

နံပါတ်မှားနေပြီ

မီးသတ်ပါလား။ ဆေးဆိုင်ကပါလား။
ကျုပ် ဆေးလုံးတွေ မျိုလိုက်မိပြီ။
ဒုတိယလာခြင်း လာပြီ။
ပိုက်ခေါင်းယိုနေလို့။ ဗုံးပေါက်ကွဲသံ
ကြားလို့။
ပိုက်ဆရာလား။
မြတ်စွာဘုရား၊ ကြာလှချည့်။
အိုင်အာအေပါလား။ ဘုရင်မကြီးပါလား။

ကျုပ် မဟုတ်ရပါဘူး။
ကျုပ် ဖုန်းကောက်ကိုင်ရုံပါ။
ကျုပ် ကြောင်ကို မြုံအောင် မလုပ်ခဲ့။
ဘာကိုမှ
မလုပ်ခဲ့ပါ။ တကယ်ပါ။
လူကို သတ်လည်း မသတ်
ရောဂါလည်း ကုမပေးစဖူးပါ။ လာပြန်ပြီ
ကျုပ် ဖုန်းကောက်ကိုင်လိုက်တယ်။
ကျုပ် မဟုတ်ရပါဘူး

လောရဲနဲ့စံ လားနား

WILD OATS

The mud on my feet, mother,
Is from the long journey
I made, deluded that at the end
I should find wisdom and peace.
I trudged the hot red roads
And the hills that strive to touch the stars,
And came upon a clear river
In the folds of a valley.

I watched how it overcame the hills
By curling around their feet.
And stretching out on its way
To the sea. It was then
I heard the anguished cry,
Mother, to come back to your breast.

Kwesi Brew

မိခင်ရဲ့ရင်ခွင်

ကဗျာခေါင်းစဉ်မှာပါတဲ့ **Oat** ဆိုတာ ဂျုံစပါးတစ်မျိုးပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ဆီမှာတော့ သူ့ကို ပြုပြင်စီမံထားတဲ့ ‘ကွေကာအုတ်’ (**Quaker Oats**) ကို လူမမာစားတဲ့ အစာအဖြစ် လူသိ များသပေါ့။ သူတို့ဆီမှာတော့ မြင်းကိုလဲ ဒီ **Oats** ကျွေးပါတယ်။ **Wild Oats** ဆိုတဲ့ ကဗျာခေါင်းစဉ်ဟာ အင်္ဂလိပ်ဆိုရိုးစကား ‘**To sow wild oats**’ က တစ်ပိုင်းတစ်စ ဖြတ်ယူထားတာပါ။ အိမ်ထောင်ရက်သားကျ၊ အတည်တကျ မဖြစ်နိုင်သေးခင်၊ ပေဟယ်၊ တေဟယ် လူငယ်ဘဝ အပျော်ကျူး နေတာကို **To sow wild oats** လို့ပြောကြတယ်။

အဲဒီ ကဗျာထဲက သူငယ်ဟာ ပျော်ဟယ်ပါးဟယ် ပေတေနေခဲ့တာမဟုတ်ပေမယ့် မိခင်ရဲ့ ရင်ခွင်က ထွက်ပြေးနေခဲ့သူတော့ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လိုထွက်ပြေးနေခဲ့တာလဲ၊ သူ့ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်ပါလေ။

The mud on my feet ကျွန်တော့ခြေထောက်ပေါ်က ရွှံ့ဟာ

Mother အမေရေ့ (ကဗျာကိုသားက အမေကို ပြောပြနေဟန် ရေးဖွဲ့ထားတယ်)

is from the long journey I made ကျွန်တော်ထွက်ခဲ့တဲ့ ခရီးရှည်ကပါ ခရီးရှည် ထွက်ရာက ရခဲ့တဲ့ရွှံ့ပါတဲ့။

deluded that ထင်ယောင်မှားမိလို့ (ဝါကျက မဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်၊ ဘာကို ထင်ယောင် မှားမိတာလဲ)

at the end အဆုံးမှာ၊ ခရီးရဲ့ အဆုံးမှာ

I should find wisdom and peace ဉာဏ်ပညာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုကို တွေ့ရှိလိမ့်မယ်၊ ရလိမ့်မယ် (ထင်မှတ်မှားမိလို့ ခရီးရှည်ထွက်ခဲ့တာ ပါတဲ့)

I trudged the hot red roads ပူပြင်းနီရဲတဲ့ လမ်းတွေမှာ ခရီးကြမ်း နှင်ခဲ့တယ်

And the hills that strive to touch the stars ကြယ်တွေကိုထိဖို့ အားထုတ်နေတဲ့ တောင်တွေ၊ မိုးထိလုနီး မြင့်မားတဲ့ တောင်တွေ (ပေါ် ခရီးကြမ်း နှင်ခဲ့တယ်)

And come upon a clear river ကြည်လင်တဲ့ မြစ်တစ်စင်းဆီရောက်လာခဲ့ တယ်

In the folds of a valley တောင်ကြားတစ်ခုရဲ့ ချိုင့်တွေထဲ (ကြည်လင်တဲ့ မြစ်တစ် စင်းဆီ ရောက်ခဲ့တယ်)

I watched how it overcame the hills သူ(မြစ်) တောင်တွေကို ဘယ်ပုံအနိုင်ယူ လိုက်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်ကြည့်မိတယ်

by curling around their feet တောင်ခြေရင်းတွေကို စီးပတ်ခွေရစ်ကာ

And stretching out on its way to the sea ပင်လယ်ဆီ သူ့ခရီး ကို ဆန့်တန်းသွားတဲ့ပုံကို (ကျွန်တော် ကြည့်နေမိတယ်)

It was then အဲဒီအခါမှာပဲပေါ့ (မဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

I heard the anguished cry ပူဆွေးနွမ်းလျှာတဲ့ အော်သံကို ကြားလိုက်ရတယ် (မဆုံးသေး)

mother အမေရေ့

To come back to your breast အမေ့ရင်ခွင်ဆီ ပြန်လာခဲ့ဖို့ (အော်ခေါ်သံကိုကြားလိုက်ရတယ်)

ကဗျာထဲက လူငယ်က သူဟာဥာဏ်ပညာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ခရီးဆုံးမှာ ရလိမ့်မယ်လို့ မှောက်မှားယုံကြည်မိတဲ့အတွက် ခရီးရှည်ထွက်ခဲ့တယ်။ နေပူကျဲကျဲထဲမှာ လမ်းတွေပေါ်လျှောက်၊ တောင်မြင့်ကြီးတွေ ကျော်တက်ကာ ခရီးကြမ်းနှင့်ခဲ့ပါတယ်တဲ့။ နောက်ဆုံးမှာတော့ တောင်ကြား တစ်ခုရဲ့ ချိုင့်တွေထဲ စီးဆင်းနေတဲ့ ကြည်လင်အေးမြတဲ့ မြစ်တစ်စင်းဆီ ရောက်လာတော့တယ်။ မြစ်ဟာ တောင်ခြေရင်းကို ခွေပတ်ကာ တောင်တွေကို အနိုင်ယူလိုက်ပြီး ကိုယ်သွားလိုရာ ပင်လယ်ဆီ ဆန့်တန်းခရီးထွက်သွားတာကို မြင်ရတော့တယ်။ အဲဒီအခါမှာပဲ အမေ့ဆီ ပြန်လာခဲ့ ဖို့ ပူဆွေးနွမ်းလျှာအော်ခေါ်သံကို ကြားလိုက်ရပါတော့သတဲ့။

ဒါကဗျာရဲ့ စာသားတွေက ပြောနေတဲ့ အပေါ်ယံ ဆိုလိုရင်းပါ။ အတွင်းသား အဓိပ္ပာယ်မှာ တစ်ခုခုကို တင်စားပြောဆိုနေတယ်ဆိုတာ သိသာပါတယ်။ ခရီးရှည်ဆိုတာ တကယ့်ခရီး ဟုတ်ပုံ မရပါဘူး။ ဥာဏ်ပညာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ရှာပုံတော်ကျူးခဲ့တာလို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် ပညာရရာရကြောင်း၊ စိတ္တသုခ ရရာရကြောင်း အပတ်တကုတ် ခဲရာခဲဆစ် အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့တာကိုပဲ ဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။ မြစ်ဟာ တောင်ရဲ့ခြေရင်းကို ခွေရစ်ပတ်ဝိုက်ကာ စီးဆင်းရင်း တောင်ကိုအနိုင်ယူတယ်ဆိုတာ ဒီတောင်ကို ဖြတ်ကျော်တက်မနေတော့ဘဲ ကိုယ်သွားလိုရာ ပင်လယ်ဆီကို သွားနိုင်ခဲ့တယ်လို့ ပြောတာပါ။ သူလဲသူ့ရဲ့က ဥာဏ်ပညာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုရှာပုံတော် ခရီးမှာ တောင်တန်းကြီး သဖွယ် ရှေ့က တားဆီးနေတဲ့ အခက်အခဲကြီးကို ကျော်လွှားစရာမလို၊ ဘေးကဒေကာ ပိုက်ကာသာ လိုရာခရီးသွားနိုင်တယ်။ ဥာဏ်ပညာနဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ရနိုင်တယ်လို့ ပြောတာပါ။ ဘယ်မှာ ရနိုင်မှာလဲ။ မိခင်ရဲ့ ရင်ခွင်မှာလို့ ကဗျာဆရာက ဆိုထားတယ်။ ကိုယ့်အိုးကိုယ့်အိမ် ကိုယ့်ဇာတိမှာပဲ ရနိုင်တယ်လို့ ပြောတာဖြစ်တယ်။

ကဗျာဆရာ သင်္ကေတပြုပြောနေတာကို မိမိကြုံတွေ့နေရတဲ့ အခြေအနေ နဲ့ချိန်ထိုးကာ လိုရာဖွင့်ဆို နားလည်နိုင်ပေလိမ့်မယ်။ ဥပမာတစ်ခုကတော့ တောမြို့မှာ နေသူ တစ်ဦးက ရွှေမြို့တော်ကြီးတက်မှ ပညာရှိမယ်၊ ချမ်းသာမယ်လို့ အထင်ရောက် နေတယ် ဆိုပါတော့။ ရွှေမြို့တော်တက်မှ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်ဇာတိ တောမြို့ တောရွာ မှာပဲ လောကအကြောင်း သိကောင်း စရာတွေ ရှိနေပါတယ်။ ဒီမှာပဲ ပညာရှိဖြစ်ကာ စိတ်ချမ်းသာရာ(ငြိမ်းချမ်းမှု)ရနိုင်ပါတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။ ငွေအရင်းအနှီး များများရှိမှ ချမ်းသာတိုးတက်နိုင်မယ် ထင်မှတ်နေသူ တစ်ဦးကိုလဲ ငွေရင်းမရှိလို့ စိတ်ပျက်မနေပါနဲ့၊ ကိုယ့်အခြေအနေမှာပဲ ပညာရှာနိုင်တယ်။ စိတ္တသုခရနိုင်တယ် လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ကဲ... ဒီကဗျာလေးကို ‘စကားလုံးချင်း’ရှင်းပြပြီးတဲ့နောက် မြန်မာလို ကဗျာ အဖြစ် ဘာသာပြန်ကြည့်ကြရအောင်။ သူ့မူရင်းကဗျာက ကာရန်စနစ်၊ မကြာစနစ်ကို မသုံးပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့လဲ သူ့လိုပဲ ရေးချကြည့်မယ်။

စပါးရိုင်း

ကျွန်တော့် ခြေပေါ်က ရွှံ့ဟာ၊ အမေရေ
ခရီးအဆုံးမှာ ပညာနဲ့ သုခ
တွေ့ရမယ် ထင်မှတ်မှားကာ
ထွက်ခဲ့တဲ့ ခရီးရှည်ကပေါ့။
ပူပြင်း နီရဲလမ်းတွေနဲ့ ကြယ်များလို ထိဖို့
အားထုတ်တဲ့ တောင်တွေပေါ် ခရီးနှင်ခဲ့။
တောင်ကြားရဲ့ ချိုင့်တွေမှာ
ကြည်လင် မြစ်တစ်စင်းဆီ ရောက်ရ။

တောင်ခြေတွေကို ရစ်ပတ်ကာ ပင်လယ်ဆီ
သူ့လမ်း ဆန့်တန်ရှင်း တောင်တွေကို
မြစ် အနိုင်ယူပုံကို ကြည့်မိ။ အဲဒီတော့မှ
အမေဆီ ပြန်လာခဲ့ဖို့

ပူဆွေးနွမ်းလျ အော်ခေါ်သံကို
ကျွန်တော် ကြားမိတယ် အမေ။

ကေ့ဆီ ဘရူး

A TIME TO TALK

**When a friend calls to me from the road
And slows his horse to a meaning walk,
I don't stand still and look around
On all the hills I haven't hoed,
And shout from where I am, 'What is it?'**

**No, not as there is a time to talk.
I thrust my hoe in the mellow ground,
Blade-end up and five feet tall,
And plod: I go up to the stone wall
For a friendly visit.**

Robert Frost

စကားလက်ဆုံ

ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတစ်စုဟာ တစ်ပတ်တစ်ခါ စကားဝိုင်းဖွဲ့လေ့ရှိတယ်။ ထူးထူးထွေထွေ ပြောစရာ ဆွေးနွေးစရာရှိတယ်လို့ရယ် မဟုတ်ပါဘူး။ ခင်မင်ကြသူချင်း တွေ့ဆုံပြီး စကားလက်ဆုံ ကျရတာကိုက အရသာတစ်ခု၊ လူ့စည်းစိမ်တစ်ခုလို့ ယူဆမိကြလို့ပါပဲ။

စာပေ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးဆိုတာမျိုးလဲ ပြောချင်ပြောဖြစ်မယ်။ လူ့ခွစာဖြစ်နေတဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်အကြောင်း အတင်းအဖျင်း ဖြစ်ချင်လဲဖြစ်မယ်။ တစ်ခါတလေ တတ်နိုင်တဲ့အခါများ ကျိုက်ထီးရိုးလို၊ စစ်ကိုင်းတောင်လိုတောင် တပင်တပန်း တက်ပြီး မအိပ်နိုင် မနားနိုင် စကားပြောပစ်လိုက်ကြမိသေးရဲ့။

လူဟာ အလုပ်လုပ်လို့ချည်း မနေနိုင်ချေဘူး။ အားချိန်ထားပြီး စာဖတ်တဲ့ အခါဖတ်၊ လမ်းလျှောက်တဲ့အခါလျှောက်၊ ပွဲလမ်းလို ဖျော်ဖြေမှုတစ်ခုခု ကြည့်တဲ့ အခါကြည့်၊ အပေါင်း အသင်းနဲ့ စကားများတဲ့ အခါလဲ များရပေလိမ့်မယ်။ တစ်ချိန်လုံး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်၊ လေပန်းနေဖို့သာ မသင့်တော်တာ။ ဒီအကြောင်းကို စာရေး

ဆရာ၊ ကဗျာဆရာတွေ ရေးကြလှပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်ကလည်း သင်ခဲရပြီး အခုလဲ ဆယ်တန်းကျောင်းသားတွေအဖို့ အင်္ဂလိပ်စာမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ကဗျာလေး တစ်ပုဒ်ကလည်း အဲဒီအကြောင်းပဲ ဖွဲ့ထားတယ် (**Leisure** ပါတဲ့)။ အမေရိကန် အမျိုးသားကဗျာဆရာကြီး ရောဘတ်ဖရော့စ်ကလဲ စကားပြောဖို့ အချိန်ဆိုတာ လိုအပ် တဲ့အကြောင်း ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖွဲ့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒီကဗျာကို အခု တင်ဆက်လိုပါတယ်။

ပထမဆုံး ကဗျာကို ကိုယ့်ဘာသာ အစအဆုံး ဖတ်ကြည့်ပြီး ကိုယ်ဘယ်လောက် ထိ နားလည်သလဲ စစ်ဆေးကြည့်ပါလေ။ ပြီးမှ ရှင်းလင်းချက်များကို ဖတ်ကြည့်ပါ။

ခေါင်းစဉ် **A Time to Talk** ဆိုတာ ‘စကားပြောဖို့အချိန်တစ်ချိန်’ပေါ့။

When . . . ဒီလိုဝါကျကို **When** နဲ့ စထားရင် ဒီပုဒ်စုဟာ ဘယ်အထိ ဆိုင်သလဲဆိုတာကို ရှာကြည့်ရတယ်။ ဒီမှာ **walk** ထိဆိုင်တယ်။ မြန်မာလိုမှာ ‘တဲ့အခါ’ ဆိုတာကို အဲဒီနောက်ဆုံးမှာမှ ပြောရမယ်။

a friend calls to me from the road မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ကျုပ်ကို လမ်းကနေ အော်ခေါ်

and ပြီး

slows his horse to a meaning walk သူ့မြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ လမ်းလျှောက်ပုံမျိုး နှေးစေလိုက်တဲ့အခါ (ဒီမှာမှ **when** ကိုလာပြီး ဆက်စပ်ပေး ပါတယ်။)

မြင်းဟာ ပြေးတဲ့အကောင်မျိုး။ အဲဒီလိုပြေးတဲ့ အကောင်ကိုလမ်းလျှောက်တဲ့ အဆင့်မျိုး ထိ နှေးစေတာကိုပဲ **slows to a walk** လို့ သုံးထားတယ်။ ဒီလိုမြင်းကို ဖြည်းဖြည်းလေး သွားစေတာကိုက အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်။ သူ့မိတ်ဆွေနဲ့ ရပ်စကားပြော ဦးမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ပေါ့။ ဒါကို ‘**a meaning walk**’လို့ ဖွဲ့ပါတယ်။

I don't ဒီမှာလဲ **don't** ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ ဘယ်အထိ အကျိုးဝင်သလဲ ဆက်ဖတ်ကြည့်ရတယ်။ **I don't stand...., I don't look...., I don't shout....** ကြိယာသုံးခုနဲ့ အကျိုးဝင်နေတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

I don't stand still ငြိမ်ငြိမ်လေး ရပ်မနေပါဘူး။

(I don't)look around ပတ်ဝန်းကျင် လှည့်မကြည့်ပါဘူး။

On all the hills I haven't hoed ကျုပ်မတူးဆွရသေးတဲ့ တောင်ကုန်း အားလုံးပေါ် (လှည့်မကြည့်ပါဘူး)

And (I don't) shout from where I am ကိုယ်ရှိရာကနေ လှမ်းမအော် ပါဘူး။

What is it? ဘာလဲလို့ (လှမ်းမအော်ပါဘူး)

No.... အတိအကျကတော့ ‘မဟုတ်ဘူး’လို့ဖြစ်ပေမယ့် ဒီလိုနေရာမျိုးမှာ မြန်မာက ‘ဟုတ်ကဲ့’လို့ပဲ ပြောတာကို သတိပြုပါလေ။ ဥပမာ-အင်္ဂလိပ်က **Don't you know it?** (မသိဘူးလား)လို့မေးရင် **No, I don't(know)**လို့ ဖြေတယ်။ မြန်မာက ‘ဟုတ်ကဲ့ မသိပါဘူး’လို့ ဖြေတယ်။

not... အထက်က **I don't (stand, look, shout)**တွေကို ပြန်ပြီးတော့ **not** တစ်လုံးတည်းနဲ့ ညွှန်းတာပါ။

as there is a time to talk စကားပြောဖို့ အချိန်ဆိုတာ ရှိတဲ့အတွက် (အဲသလို မလုပ်ပါဘူး မအော်ပါဘူး)

I thrust my hoe ပေါက်တူးကို ပစ်ချလိုက်တယ် (စိုက်လိုက်တယ်)

in the mellow ground ပျော့ပျောင်းတဲ့မြေမှာ (ပေါက်တူးကို စိုက်လိုက် တယ်)

Blade-end up ပေါက်တူးရဲ့အသွားကို အပေါ်ထောင်ကာ

and five feet tall ငါးပေအမြင့်နဲ့ (ထောင်လိုက်တယ်)

and plod လေးလေးတွဲ့တွဲ့ လမ်းလျှောက်လာခဲ့တယ်။

for a friendly visit မိတ်ဆွေအချင်းချင်း တွေ့ဆုံကြဖို့ [အထက်က စာသားတွေကို ပေါင်းလိုက်တော့ ‘ပေါက်တူးကို မြေကြီးထဲ စိုက်ထားခဲ့ကာ မိတ်ဆွေချင်း တွေ့ကြဖို့ လှမ်းလာခဲ့တယ်]

ဒီနေရာမှာ ကဗျာဆရာ လယ်သမားကြီးဟာ မိတ်ဆွေရဲ့ ခေါ်သံကို ကြားလိုက်ရ တော့ လုပ်ရင်းတန်းလန်း အလုပ်တွေ တစ်ပုံတစ်ပင်ရှိတာကိုပဲ ထားပစ်ခဲ့ကာ (‘မတူးမဆွ သေးရတဲ့ တောင်ကုန်းတွေ’) မိတ်ဆွေရှိရာ လာခဲ့တာကို သတိပြုပါလေ။ ဘယ်လောက်

များ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းနဲ့ စကားပြောရတာကို ခံတွင်းတွေ့လိုက်သလဲလို့။ တိုတိုတုတ်တုတ် ကဗျာလေး တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပေမယ်လို့ ထည့်ထားတဲ့ အသေးစိတ် အချက်အလက် တိကျမှန်ကန်ပုံကိုလည်း မှတ်သားအပ်တယ်။ မြင်းနဲ့လာတဲ့လူကလည်း ဗြန့်ဆိုမြင်းကို ရပ်လိုက်တာမဟုတ်ဘဲ မိတ်ဆွေ လင်မယားကိုလှမ်းခေါ်ပြီး မြင်းကို ဖြည်းဖြည်းလေးပဲ လမ်းလျှောက်သလို စီးလာခဲ့ပုံ၊ အခေါ်ခံရ တဲ့ လယ်သမားကလည်း ငြိမ်ငြိမ်ရပ်လိုက်ရင်း ‘ဟေ-ဘာလဲ’လို့ ပြန်လှမ်းအော်တာမျိုး မဟုတ်ဘဲ တူးဆွလက်စ ပေါက်တူးကို တူးဆွပေါင်းသင်နေဆဲမို့ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းနေတဲ့ မြေကြီးထဲ ပစ်စိုက် လိုက်ပုံ၊ စိုက်ရာမှာ အသွားကိုထောင်ပြီး စိုက်ပုံ၊ ဒါတွေဟာ တကယ့် လက်တွေ့ ဘဝကသာ ရနိုင်တဲ့ သရုပ်ဖော်ကွက်တွေဖြစ်တယ်။ တကယ်လဲ မလုပ်ဖူးဘဲနဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ပြီးရေးလို့ ဒီလိုဖြစ်မလာနိုင်ဘူး။ ရောဘတ်ဖရော့စ်ဟာ အိမ်ထောင်ကျ ပြီးတဲ့နောက် လယ်လုပ်နေခဲ့သေးတာကို သတိရပါလေ။

အခု လုံးချင်း ရှင်းလင်းပြပြီးသားလေးတွေကို မြန်မာလိုပြန်စီကြည့်ကြအောင်။ ဘာသာ ပြန်တာ မူရင်းစာသားကို ဘယ်နည်းနှင့်မှ ဘယ်တော့မှ မမီနိုင်ဘူးဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားရှိတယ်။ ဒါကြောင့်စာပေကို အရသာရှိရှိ ခံစားချင်ရင် မူရင်းကို ဖတ်ရတယ်။ ထားပါတော့... အခု မူရင်းကို ဖတ်ကြပြီးပြီလေ။ ရတန်သရွေ့ မြန်မာကဗျာ လုပ်ကြည့်မယ်။

စကားပြောဖို့အချိန်

မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ကျုပ်ကို လမ်းပေါ်က ခေါ်၊
သူ့မြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ လမ်းလျှောက်နှေးစေတဲ့အခါ၊
ကျုပ် ငြိမ်ရပ်၊ ပေါင်းမသင်ရသေးတဲ့
တောင်ကုန်းတစ်ဝိုက် လှမ်းကြည့်တဲ့ပြီး၊
ကိုယ်ရှိရာက ‘ဘာလဲ’လို့ မအော်ပါဘူး။

ဟုတ်တယ်၊ စကားပြောဖို့ အချိန်ဆိုတာ ရှိသေးတာပဲ။
ပေါက်တူးကို ပျော့ညံ့မြေမှာ ပစ်စိုက်လိုက်တယ်။

အသွားကို အပေါ်ထောင်၊ ငါးပေ မြင့်မြင့်ပေါ့။
ပြီး လှမ်းခဲ့တယ်၊ ကျောက်တုံးနံရံဆီ သွားတော့တယ်၊
မိတ်ဆွေချင်း တွေ့ဆုံကြဖို့။

ရောဘတ် ဖရော့စ်

MAKE BELIEVE

**Say I were not sixty,
say you weren't near-hundred,
say you were alive.
Say my verse was read
in some distant country,
and say you were idly turning the pages:**

**The blood washed from your shirt,
the tears from your eyes,
the earth from your bones;
neither missing since 1940,
nor dead as reported later
by a friend of friend of a friend...**

**Quite dapper you stand in that bookshop
and chance upon my clues.**

**That is why at sixty
when some publisher asks me
for biographical details,
I still carefully give
the year of my birth,
the name of my hometown:**

**GERDA MAYER born '27, in Karlsbad,
Czechoslovakia.... write to me, father.**

Gerda Mayer

ရှာပုံတော် ကဗျာတစ်ပုဒ်

မြန်မာစာပေမှာ တောင်တွင်းဦးကြော့ရဲ့ ရှာပုံတော်ကဗျာ (စုံနံ့သာမြိုင် ရှာပုံတော်ကြီး) ဟာ ကဗျာမှတ်တိုင် ထူခဲ့တယ်လို့ဆိုရမယ်။ ခင်ပွန်းသည် ယောက်ျားပျောက်သွားတဲ့ မင်းသမီးလေး ဟိုတောထဲရောက်၊ သည်တောင်ပေါ်ရောက်နဲ့ သနားစရာ ရှာပုံတော်ကျူးရပုံကို တခမ်းတနား ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာအရှည်ကြီးပါ။ သူ့ကိုတုပပြီး မယားပျောက်ရှာပုံတော် ဘာညာ စသဖြင့် ရေးကြသေးတယ်။ နောက်ပိုင်း တေးချင်းတွေ မှာလည်း ဘာရှာပုံတော်၊ ညာရှာပုံတော် စသဖြင့် တိုတိုထွာထွာပေါ်လာခဲ့ပြီး ‘ရှာပုံတော်’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာလဲ မြန်မာစကားထဲ တစ်စ တစ်စ ဝင်ရောက်လာခဲ့တော့တယ်။

စစ်အတွင်း ပျောက်သွားရတဲ့ လင်ဖြစ်သူကို ရှာပုံတော်ကျူးတဲ့ ဇာတ်လမ်းကို ရုပ်ရှင် ရိုက်ခဲ့ဖူးတာ အင်မတန်အောင်မြင်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူကြိုက်များခဲ့ပါတယ် **(Sunflowers)** အခု တင်ဆက်မယ့် ကဗျာကတော့ ဖခင်ရှာပုံတော် ကဗျာ။

ရေးသူ ဂဲရေဒါ မာယဲရ်ဟာ လူငယ်ဘဝကပဲ ချက်ကိုဆလားဗီးယား ပြည်ကနေ အနောက်ဘက်သို့ ထွက်ပြေးလာခဲ့ကာ အခုမြိတိန်မှာ နေထိုင်သူပါ။ ၁၉၂၇မှာ မွေးတယ်ဆိုတော့ ကဗျာရေးတဲ့ ၁၉၈၇မှာ အသက် ၆၀ရှိပါပြီ။ သူ့အဖေ အာန်(လဒ)စတိုင်းဟာ ဂျာမန်တွေ အဖမ်းခံရကာ ၁၉၃၉ မှာ နစ်ကိုရို ဂျာမန်အကျဉ်းစခန်းက လွတ်မြောက် ထွက်ပြေးပြီး ရုရှတွေ သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ လဲမ်ဘာဂ်ကို ရောက်သွားတယ်။ ၁၉၄၀ နွေရာသီမှာ အစပျောက်သွားပြန် တယ်။ ရုရှစခန်းတစ်ခုခုမှာ သေဆုံးသွားခဲ့ပြီလို့ပဲ ယူဆခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒါကိုပဲ သားဖြစ်သူက မိမိ(သား)အသက် ၆၀ အဘိုးကြီး ဖြစ်လာ တဲ့အထိ မမေ့တဲ့နိုင် တသသဖြစ်ကာ အဖေရှာပုံ တော် ကဗျာရေးလိုက်ပုံဟာ ရင်နှင့်စရာကလေး ဖြစ်နေပါတယ်။

ဂဲရေဒါ မာယဲရ်ဟာ ချက်လူမျိုးဖြစ်ပေမယ့် ငယ်ငယ်ကတည်းက အနောက်ကို ရောက်လာခဲ့သူမို့ ကဗျာရေးတော့ အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ရေးပါတယ်။ အခုကဗျာဟာ သူ့ကိုယ်တိုင် အင်္ဂလိပ်လို ရေးတဲ့ကဗျာပါ။ ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်။

ကဗျာခေါင်းစဉ် **Make Believe** ဆိုတာ ကလေးများဘာလုပ်တမ်းညှာလုပ်တမ်း ကစား တယ်ဆိုသလိုမျိုး၊ တကယ်မဟုတ်တာကို ဟုတ်လေဟန် စိတ်ကူးယဉ် လုပ်ကြည့် တာကို ပြောတာ ပါ။ မြန်မာလို ‘ယုံတမ်း’ လို့ပြန်လိုက်တယ်။

Say I were not sixty ကျွန်တော့်အသက်က ခြောက်ဆယ်မဟုတ်ဘူးဆိုပါစို့၊ တကယ်က ခြောက်ဆယ်ရှိနေပြီ။ ဒါကြောင့် အင်္ဂလိပ်လိုသုံးရာမှာ **I were** လို့ ဆိုရတယ်။

Say you weren't near-hundred အဖေအသက်ကလဲ တစ်ရာနီးပါးမရှိသေး ပါဘူး ဆိုပါစို့။ တကယ်က ရှိပြီ။

Say you were alive အဖေအသက်ရှင်နေသေးတယ် ဆိုပါစို့။ တကယ် ကတော့ ဘယ်အရပ်ဘယ်စခန်း ရောက်နေနေ၊ အသက်တစ်ရာနီးပါးရှိနေမှတော့ အသက်ရှင်လျက်ရှိဖို့ မလွယ်တော့ပါဘူး။

Say my verse was read in some distant country ကျွန်တော့်ကဗျာ ကို ဝေးလံတဲ့ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှာ ဖတ်ကြတယ် ဆိုပါစို့။ တကယ်တော့ မာယံရဲ့ရဲ့ ကဗျာကို အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန် စတဲ့ အင်္ဂလိပ်စကားပြော တိုင်းပြည်များမှာ ဖတ်နေကြပြီဖြစ်ပေမယ့် ချက်ကိုစလိုဗားကီးယား၊ ရုသျှစ်စတဲ့ တိုင်းပြည်များမှာ ဖတ်ဖို့ ဆိုတာကတော့ အဲဒီတုန်းက မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ စာအုပ်ကို ဆိုင်ပေါ်တင်မယ်တောင် မဟုတ်ချေဘူး။

And say you were idly turning the pages အဖေ(ကဗျာစာအုပ်)စာမျက် နှာတွေကို ပျင်းပျင်းရိရိ လှန်လှောနေတယ်ဆိုပါစို့။ စာအုပ်ကိုဆိုင်ပေါ်တောင် မတင်တာ၊ ဘယ် အဘိုးကြီးလက်ထဲ ရောက်လိမ့်မလဲ။

The blood washed from your shirt အဖေ့ရုပ်အကျိတ် သွေးကို ဆေးကြောကာ။ ဂျာမန်အကျဉ်းစခန်းက ထွက်ပြေးလာတဲ့ သူ့ဖခင်ကို စိတ်ကူးယဉ် သရုပ်ဖော်နေတာ ဖြစ်တယ်။

the tears from your eyes အဖေ့မျက်လုံးတွေက မျက်ရည်တွေကို (ဆေးကြော ကာ)။

the earth from your bones အဖေအရိုးတွေက မြေကြီးကို(ဆေးကြောကာ)။
ဒီပါဒ်မှာတော့ သူ့အဖေကို သေပြီလို့ပဲ စိတ်ထဲကခံယူထားလိုက်ပုံရပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
အဖေ သေရာက ရှင်လာတယ်ဆိုပါစို့လို့ ယုံတမ်းစကား ပြောကြည့်လိုက်တာပါ။

Neither missing since 1940 ၁၉၄၀ကတည်းက ပျောက်လဲမပျောက်။

nor dead as reported later by a friend of a friend of a friend
မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က နောင် သတင်း
ပေးသလို သေလဲမသေ။ (တစ်ယောက်စကား တစ်ယောက် လက်ဆင့်ကမ်းတာကိုပဲ
ပေါ်လွင်အောင် ‘မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ကို’ သုံးခါထပ်ပြောထားပါ။)

Quite dapper you stand in that bookshop စမတ်ကျကျနဲ့အဖေ အဲဒီ
စာအုပ်ဆိုင်မှာ မတ်တပ်ရပ်။ (သူ့အဖေ မသေဘဲစောစောက ပြောခဲ့တဲ့တိုင်းပြည်က
စာအုပ်ဆိုင်မှာ ရောက်သွားလေဟန် စိတ်ကူးယဉ်ကြည့်တာ။)

and chance upon my clues ကျွန်တော်ရဲ့ သဲလွန်စ (ပေးထားတာလေး)
တွေကို မတော်မဆတွေ့သွားတယ်(ဆိုပါစို့)။ (ကဗျာဆရာမာယဲရ်ဟာ သူ့အဖေ
သူ့ကိုမှတ်မိပြီး ဆက်သွယ်နိုင်ဖို့ သူ့ကဗျာစာအုပ်မှာ အမြဲသဲလွန်စလေးတွေ
ပေးထားလေ့ရှိတယ်၊ ဆက်ဖတ်ကြည့်)

That is why at sixty ဒါကြောင့်ပဲ အသက်ခြောက်ဆယ်အရွယ်မှာ

When some publisher asks me for biographical details
ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးက ကျွန်တော့်ကို အထုပ္ပတ္တိ အချက်အလက်များတောင်းရင်။

I still carefully give ကျွန်တော်အခုထက်ထိ ဂရုတစိုက်ပေးတုန်းပဲ
(ဘာကိုပေး သလဲ ဆက်ဖတ်)။

the year of my birth ကျွန်တော် မွေးတဲ့နှစ်ရယ်။

the name of my hometown ကျွန်တော့် ဇာတိချက်ကြွေမြို့ရဲ့ အမည်ရယ်။

Gerda Mayer ဂဲရဒါ မာယဲရ်

born'27 ၏(၁၉)၂၇မှာ မွေး

in Karlsbad, Czechoslovakia ချက်ကိုစလိုဗားကီးယားပြည်၊
ကားလဆဘာ့ဒ် မြို့မှာ (မွေး)။ (ဒါတွေက သူ့အဖေကြုံလို့ ဖတ်မိရင် သိရအောင်
ကဗျာစာအုပ်မှာ သူပေးထား တဲ့ သဲလွန်စတွေပါ။ ဒါကြောင့်-)

write to me, father ကျွန်တော့်ဆီ စာရေးပါ အဖေတဲ့။

အခုတစ်ပါးချင်း ရှင်းပြရာမှာ **you** ကို‘အဖေ’လို့ပဲ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကဗျာကို စဖတ်တဲ့ လူဟာ **you** ဆိုတာ ဘယ်သူမှန်းမသိရသေးဘဲ နောက်ဆုံးပါးကဗျာမှ အဖေ မှန်းသိရတာပါ။ ဒါကြောင့်အစအဆုံးမြန်မာလိုပြန်ပြီး ရေးတဲ့နေရာမှာ **you** ကို‘ခင်ဗျား’လို့ပဲ သုံးလိုက်ပါတယ်။ ဒါမှ ကဗျာရဲ့ တစ်ဆင့်တစ်ဆင့်တက်သွားတဲ့ **Suspense** သဘောလေးပေါ် လွင်ပေလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်အဖေကို ‘ခင်ဗျား’လို့ ခေါ်တာဟာ မြန်မာစကားမှာ ရိုင်းတော့ရိုင်းပါ တယ်။ ဒါပေမယ့် မတတ်နိုင်ဘူး၊ ကဗျာရသမပျက်ရအောင် ‘ခင်ဗျား’ပဲ သုံးလိုက်ရပါတယ်။ ဖတ်ကြည့်ပါ။

ယုံတမ်း

ကျွန်တော် ခြောက်ဆယ် မရှိသေးဘူး ဆိုပါစို့၊
ခင်ဗျား တစ်ရာနီးပါး မရှိသေးဘူး ဆိုပါစို့၊
ခင်ဗျား အသက်ရှင်ဆဲပဲ ဆိုပါစို့။
ဝေးလံတဲ့ တိုင်းပြည် တစ်ပြည်ပြည်မှာ
ကျွန်တော့်ကဗျာကို ဖတ်ကြတယ် ဆိုပါစို့၊
ခင်ဗျား စာမျက်နှာတွေကို လျှောက်လှန်နေတယ် ဆိုပါစို့။

ခင်ဗျား ရှုပ်အကျံက သွေးကို၊
မျက်လုံးတွေက မျက်ရည်ကို၊
အရိုးတွေက မြေကြီးကို ဆေးကြောခဲ့ကာ။
၁၉၄၀ ကတည်းက ပျောက်လဲ မပျောက်၊
မိတ်ဆွေရဲ့ မိတ်ဆွေရဲ့ မိတ်ဆွေက
နောင် သတင်းပေးသလို သေလဲ မသေ

စမတ်ကျကျနဲ့ ခင်ဗျား အဲဒီစာအုပ်ဆိုင်မှာ ရပ်
ကျွန်တော့်သဲလွန်စတွေ မတော်တဆ သွားတွေ။

ဒါကြောင့်ပဲ ခြောက်ဆယ်ရွယ်မှာ
ထုတ်ဝေသူ တစ်ဦးဦးက ကျွန်တော့်ကို
အထူပွတ္တိ အချက်အလက်များတောင်းရင်၊
ခုထိ သေသေချာချာ ပေးလိုက်မိတယ်
ကျွန်တော်မွေးတဲ့နှစ်၊
ကျွန်တော့် ဇာတိမြို့ အမည်ကို-

ဂဲရဒါ မာယဲရ်၊ ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားပြည်၊
ကားလဆဘွန်မှာ၊ ၂၇ ခုမှာမွေး... ကျွန်တော့်ဆီ စာရေးပါ။ အဖေ။

ဂဲရဒါ မာယဲရ်

THOSE WINTER SUNDAYS

**Sundays too my father got up early
and put his clothes on in the blueblack cold,
then with cracked hands that ached
from labor in the weekday weather made
banked fires blaze. No one ever thanked him.
I'd wake and hear the cold splintering, breaking.
When the rooms were warm, he'd call.
and slowly I would rise and dress,
fearing the chronic angers of that house,**

**Speaking indifferently to him,
who had driven out the cold
and polished my good shoes as well.
What did I know, what did I know
of love's austere and lonely offices?**

Robert Hayden

မြင်းမိုရ်တောင်ဦး မကကျူးသား

မိဘမေတ္တာကို ဖွဲ့တဲ့ကဗျာတွေ ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်ရော ကမ္ဘာမှာပါ မရေမတွက် နိုင်အောင် များပြားလွန်းနေပါပြီ။ ဆက်လက်ပြီးတော့လည်း ဖွဲ့ကြဆဲပါပဲ။ ဒီလောက်အပ်ကြောင်း ထပ်နေတဲ့ အရာတစ်ခုကို ဘာကြောင့်များ ဖွဲ့ကြပါလိမ့်။ တော်လောက်ပြီ ထင်ပါရဲ့။ ကဗျာဖွဲ့ တယ် ဆိုတာအကြောင်းအရာ အဓိက မဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်လိုဖွဲ့သလဲဆိုတာသာ အရေးကြီး တယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်ရင်ဖြင့် ဒီမေးခွန်းဟာ မေးစရာ မလိုချေဘူး။ အကြောင်းအရာ ထပ်ပေမယ့် ရေးဖွဲ့ပုံထပ်ရင်၊ သူများနဲ့ မတူရင် ဖွဲ့နိုင်တာပါပဲ။

အခု တင်ဆက်မယ့် ကဗျာကို ကြည့်လေ။ မိဘမေတ္တာကို ဖွဲ့ထားတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာမှ ခမ်းခမ်းနားနား ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် အဖြစ်အပျက်တော့

မဟုတ်ချေဘူး။ သာမန် မိဘအရိပ်အာဝါသအောက်မှာ နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့သူတိုင်း ခပ်ဆင်ဆင် ကြုံတွေ့ဖူးမယ့် မထူးဆန်းလှတဲ့ ဘဝအကွက်ကလေးတစ်ကွက်ကို ကလေးဘဝကိုယ်တွေ့ထဲက ထုတ်နုတ်တင်ပြ ထားတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကြည့်နူးစရာ၊ လွမ်းဆွတ်စရာ၊ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကြေကွဲစရာကလေး ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့တဲ့ မိဘရဲ့မေတ္တာနဲ့ ကလေးငယ်တို့ရဲ့ မသိဆိုး ရွားနိုင်လှပုံကို ကဗျာဆရာ ရောဘတ်ဟောဒင် သူ့ကလေးဘဝ ကိုယ်တွေ့ကို ပြန်ပြောင်းသတိရ ထားပုံကို ဖတ်ကြည့်စမ်းပါဘိ။

ခေါင်းစဉ်က **Those Winter Sundays** ‘အဲဒီဆောင်းရာသီ တနင်္ဂနွေနေ့များ’ တဲ့။

‘အဲဒီ’ ဆိုတာဝေးလံတဲ့ သူ့ငယ်စဉ်တောင်ကျေးကလေးဘဝ နေ့ရက်များကို ညွှန်းနေတယ်လို့ နားလည်ရပါမယ်။ တနင်္ဂနွေလို့ ပြောရတာကိုတော့ ဖတ်ကြည့်ရင် သဘောပေါက်လိမ့်မယ်။

ပထမအပိုဒ်-

Sundays too my father got up early တနင်္ဂနွေနေ့များမှာလည်း ကျွန်တော့်အဖေ အစောကြီးအိပ်ရာထတယ်။ ‘လည်း’လို့ သုံးထားတဲ့အတွက် ခါတိုင်းလည်း အစောကြီးထတယ်လို့ သိရတယ်။ တနင်္ဂနွေအားလပ်ရက်လည်း မနားဘူး၊ စောစောထတာပါပဲ တဲ့။

and put his clothes on အဝတ်အစားဝတ်တယ်။ ညဝတ်ကိုချွတ်ပြီး နေ့ခင်းအဝတ်အစား လဲတာကိုပြောတာပါ။

in the blueblack cold နက်ပြာရောင် အအေးထဲမှာ (အင်္ဂလိပ်စကားမှာ အေးလွန်းရင် မျက်နှာတွေ၊ လက်တွေပြာလာတယ်လို့ သုံးလေ့ရှိတယ်။ တစ်ခါ ရိုက်လို့နှက်လို့ အညှိအမည်းထင်တာကိုလည်း အင်္ဂလိပ်က ‘အနက်အပြာထင်တယ်’လို့ သုံးပြန်တယ်။ အနက် ဟာအမင်္ဂလာ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဆောင်ပြန်တယ်။ ဒါတွေကိုတွဲပြီး အေးတာကို အပြာအနက် အအေးလို့ ဖွဲ့လိုက်တာပါပဲ။)

then with cracked hands အဲဒီနောက် ကွဲအက်နေတဲ့ လက်တွေနဲ့ (အလုပ်ကြမ်း လုပ်နေကျမို့ လက်တွေမှာ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တွေ၊ အမာရွတ်တွေ ပြည့်နေတာကို ပြတယ်။) ဝါကျမဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

that ached from labor in the weekday weather အလုပ်လုပ် ရက်များမှာ လုပ်ရတဲ့ အလုပ်ကြောင့် နာကျင်ကိုက်ခဲနေတဲ့ (လက်များနဲ့) အတိအကျ ကတော့ အလုပ်လုပ် ရတဲ့ ရက်များရဲ့ မိုးလေထဲမှာရယ်လို့ ဖြစ်တယ်။)

made banked fires blaze ကြာရှည်ခံအောင် ကျောက်မီးသွေးမှုန့်စသည် အုပ်ထားတဲ့ မီးကို အလှုံ့ညှိညှိ တောက်လောင်လာအောင် လုပ်လိုက်တယ်။ (အိပ် နေစဉ်က မီးကို ကြာရှည်ခံအောင် အဲသလိုလုပ်ထားတာပါ)

no one thanked him ဘယ်သူကမှ သူ့ကို (အဲသလို လုပ်ပေးတဲ့အတွက်) ကျေးဇူး တင်စကား မဆိုကြဘူး။

ဒုတိယအပိုဒ် -

I'd wake and hear ကျွန်တော်နိုးလာပြီး ကြားရတယ်။ (ဘာကိုကြားသလဲ၊ ဆက်ဖတ်)

the cold splintering, breaking အအေးဓာတ် အပိုင်းပိုင်း အစိတ်စိတ် ဖြစ်သွားတာ၊ ပြိုကွဲတာကို (ကြားရတယ်) (အအေးဓာတ်လျော့ပါးလာပြီး အနွေးဓာတ် ဝင်လာ တာကိုပဲ အအေးဓာတ်ပြိုကွဲတယ်လို့ ဖွဲ့ပါတယ်)

When the rooms were warm အခန်းတွေ နွေးလာတဲ့အခါ (အိမ်ဦးခန်း မီးဖိုကြီး က ရဲရဲညှိးမီးတွေ ထိန်လာတော့ သူ့အခန်း၊ ကိုယ့်အခန်း၊ တစ်အိမ်လုံးမှာရှိတဲ့ အခန်းတွေ နွေးလာတယ်။)

he'd call သူက ခေါ်ပါတယ်။ (အင်္ဂလိပ်စကားမှာ **would** ကို သုံးထားတာက အလေ့အထကို ပြပါတယ်။ အဖေကြီးက အဲသလိုမီးဖိုကို ဆွပေးတော့ ကျွန်တော်လည်း နိုးလာ လေ့ရှိတယ်။ နောက်သူကျွန်တော့်ကို ခေါ်လေ့ရှိတယ်လို့ ဖြစ်သွားတယ်။)

and slowly I would rise and dress ဖြည်းဖြည်းကလေး ကျွန်တော်ထပြီး အဝတ် အစားလဲပါတယ်။ (လဲလေ့ရှိပါတယ်။)

fearing the chronic angers of that house အဲဒီအိမ်ရဲ့ ထာဝရဒေါသ တွေကို ကြောက်ရွံ့လျက် (ဒီလိုဆိုလိုက်တော့ ဒီအိမ်ကြီးဟာ ကြောက်စရာကြီးလို့ ထင်စရာ ဖြစ်မယ်။ ဒါပေမယ့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမှာက ငယ်စဉ်ကလေးဘဝမှာတော့ အဖေလည်း ဒေါသကြီး၊ အမေလည်း မာန်မဲဆိုဆဲနဲ့ ကြောက်ရွံ့နေရတာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီဆိုဆိုဆဲဆဲထဲမှာပဲ မေတ္တာဟာ ရှိနေတယ်ဆိုတာကို ကြီးကာမှ ပြန်စဉ်းစားကြည့်မှ သဘောပေါက်နိုင်မှာ ဖြစ်တယ်။)

ဝါကျ မဆုံးသေးပေမယ့် ကဗျာတစ်ပိုဒ်တော့ ဆုံးပြီ။

တတိယအပိုဒ်-

Speaking indifferently to him သူ့ကိုဘာမှ မထူးခြားသလိုအမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ စကားဆိုလျက် (တကယ်က သူ့လုပ်ပေးထားလို့ အိမ်ထဲမှာ နွေးနွေးထွေးထွေးရှိရပြီ။ ဒါကို ကျေးဇူးတင်စကားဆိုဖို့ ကောင်းတာပေါ့။ အခုတော့ အဲသလို ကျေးဇူးစကား မဆို၊ သူ့ကျေးဇူးကို ဥပေက္ခာပြုကာ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ပဲ တခြားကိစ္စပဲ ပြောတယ်။) ဝါကျက မဆုံးသေး။

who had driven out the cold အအေးဓာတ်ကို မောင်းထုတ်ပေးခဲ့တဲ့ (သူ့ကို ကျေးဇူးစကားမဆို)

and polished my good shoes as well နောက်ပြီးကောင်းနေတဲ့ ကျွန်တော့်ရှူးဖိနပ်တွေ ကို တိုက်ပေးထားတဲ့ (သူ့ကို သာမန်စကားပဲဆိုလျက်)

What did I know ကျွန်တော် ဘာသိလို့တုန်း (လေးနက်စေချင်တဲ့အတွက် ဒါကို နှစ်ခါ ကျောထားပေးပါတယ်။) ဘာကိုမသိတာတုန်း၊ ဝါကျက မဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်။

of love's austere and lonely offices မေတ္တာတရားရဲ့ ကြမ်းတမ်းခက်ခဲတဲ့ တစ်ဦးတည်းသာလုပ်ရတဲ့ ဝတ္တရားများအကြောင်းကို (ကျွန်တော်ဘာသိလို့တုန်း) (မိဘက သားသမီးကို လုပ်ဆောင်ပေးတာမျိုးလို မေတ္တာကြောင့် ထမ်းရွက်တဲ့ ဝတ္တရားဆိုတာ ခက်ခဲပင် ပန်းတယ်။ ချစ်သူအမေက အဖေက သူ့ဘာသာ သူတစ်ဦးတည်းလုပ်ဆောင်ရတာဖြစ်တယ်။ အခု ဒီအဘိုးကြီးကို

ကြည့်လေ။ သူ့ဘာသာတစ်ယောက်တည်း အိပ်ရာကထ၊ မီးဖိုကို မီးတွေ တောက်အောင် လုပ်၊ သားကလေးဖိနပ်လေးတွေကို တိုက်ပွတ်ပေးထားရှာတယ် မဟုတ်လား၊ ဒီအလုပ်ဟာ ခက်ခဲပင်ပန်းတယ်၊ အဖေကြီးတစ်ဦးတည်း ချမ်းချမ်းစီးစီးထဲ အိပ်ရာက ခက်ခက်ခဲ ခဲထပြီး လုပ်နေရှာတာ၊ သူများတွေက အိပ်ကောင်းကြတုန်း)

ကဗျာဆရာဟာ သူ့ကလေးဘဝကို ပြန်ပြောင်းသတိရမိတယ်။ ဆောင်းတွင်း အစောကြီး မှာ သူ့အဖေ အိပ်ရာက ထတတ်တာကို သတိရမိတယ်။ အိပ်ရာကထ၊ အဝတ်အစားလဲပြီး အဖေကြီးဟာ မီးဖိုထဲမှာ တအုံနွေးနွေးသာဖြစ်နေတဲ့ မီးတွေကို တဟုန်းဟုန်းထလောင်အောင် လုပ်လိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ အိမ်ထဲမှာအေးနေတာတွေ ပျောက်ပြီး နွေးထွေးသွားရတော့တယ်။ ဒီနောက်အဖေကြီးက ကဗျာဆရာလောင်းလျာကို နှိုးတယ်။ ထခဲ့ရတယ်။ သူ့အဖေက အကောင်းကြီးပဲရှိသေးတဲ့ သူ့ဖိနပ်ကိုလည်း ပြောင်လက်အောင်ပွတ်တိုက်ပေးထားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အခြားသူများ နည်းတူ ကဗျာဆရာက သူ့အဖေကို ကျေးဇူးတင်စကား တစ်ခွန်းမဆိုဘူး။ ဒါ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ပဲ ဆိုသလိုမျိုး၊ မသိလိုက်မသိသာ တခြားစကားပဲ ဆိုမိသတဲ့။ (ဘာကြောင့် ကဗျာဆရာလောင်းကို နှိုင်းရသလဲဆိုတာကို ထည့်ရေးမထားပါဘူး။ တနင်္ဂနွေနေ့ ဆိုတော့ကာ ဘုရားကျောင်းသွားဖို့နှိုးတာ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ခန့်မှန်းရတာပဲ။ ဖိနပ်ကိုလည်း တိုက်ပေးထားတယ်ဆိုတော့ ဘုရားကျောင်းသွားဖို့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။)

ကဗျာရဲ့ အကြောင်းအရာကတော့ ဒါပါပဲ။ ကဗျာကို ဒီအကြောင်းအရာကို ဗဟိုပြုကာ၊ အဖေကြီးရဲက အလုပ်ကြမ်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းနေတဲ့လက်၊ အအေးဓာတ်၊ အအေးဓာတ် ပျက်ပြယ်ရပုံတို့ရဲက အဖွဲ့အနွဲ့များနဲ့ မွမ်းမံကာ သုံးပိုဒီရအောင် ဖွဲ့ထား တယ်။ မိဘကျေးဇူး၊ မိဘမေတ္တာ ကြီးမားပုံကို ကြီးမားလှပါပေတယ်လို့ တိုက်ရိုက် မဆိုဘဲ ‘ကျွန်တော် ဘာသိလို့တုန်း’ ရယ်လို့ မိမိရဲ့ မသိဆိုးရွားပုံကိုဖော်ပြရင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်စေတယ်။ မဟုတ်သဘောဆောင်တဲ့ မေးခွန်းလေးနဲ့ အဟုတ်ဖြစ်ရပ်ကို ပိုမိုပေါ်လွင်တက်ကြွလာစေတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။

အခု မြန်မာလို ကဗျာဖွဲ့ကြည့်ကြမယ်။

အဲဒီ ဆောင်းလ တနင်္ဂနွေနေ့များ

တနင်္ဂနွေနေ့များလည်း အဖေ စောစောထတယ်၊
အပြာအနက် အအေးထဲ အဝတ်အစားဝတ်၊
ဒီနောက် အလုပ်ရက် မိုးရေထဲ အလုပ်လုပ်ရလို့၊
ကိုက်ခဲနေတဲ့ ကွက်အက်အက် လက်တွေနဲ့၊
ပြာပုံးမီးကို ညီးထိန်စေပြီ။ ဘယ်သူမှ ကျေးဇူးမဆို။

ငါ နိုးလာ၊ အအေးဓာတ် အစိတ်စိတ် ကွဲပြိုတာ ကြားရ။
အခန်းတွေ နွေးလာတော့ သူက ခေါ်လို့၊
ငါ ဖြည်းဖြည်းထ၊ အဝတ်အစား လဲရပေါ့၊
အဲဒီ အိမ်ရဲ့ ထာဝရ ဒေါသများကို ကြောက်မိ။

သူ့ကို ဘာမှ မဖြစ်သလို စကားဆိုမိ၊
အအေးဓာတ်ကို မောင်းထုတ်ခဲ့သူ၊
ငါ့ ဖိနပ်တွေကိုလည်း တိုက်ထားသေးသူ။
ငါ ဘာ သိမတုန်း၊ ငါ ဘာ သိမတုန်း၊
မေတ္တာရဲ့ ခက်ခဲ၊ တစ်ကိုယ်တော် ဝတ္တရားအကြောင်း။

ရောဘတ် ဟေဒင်

GRANDMOTHER AND CHILD

The waves that danced about the rock have gone,
The tide has stolen the rock as time has stolen
The quiet old lady who waited beneath the trees
That moved with a sad sea-sound in the summer wind.

When death was as near as the wind among the leaves
Troubling the waking fear in the heart of the child
As the wind was troubling the shadows on the sunlit lawn.
The grandmother seemed as frail as the frailest leaf.

But she sat so still in the shade of the summer trees
With the wind of death on her cheeks and her folded hands,
Her strength seemed large and cool, as the rock in the sea
Seemed large and cool in the green and restless waves.

As the rock remains in the sea. deep down and strong,
The rock-like strength of the lady beneath the tree
Remains in the mind of the child, more real than death
To challenge the child's strength in the hour of fear.

Ruth Dallas

မေတ္တာရိပ် မေတ္တာခွန်အား

ငယ်စဉ်တောင်ကျေး ကလေးဘဝမှာတော့ ကိုယ့်အမိ၊ ကိုယ့်အဖ၊ ကိုယ့်အဘိုး၊
ကိုယ့်အဘွား၊ ကိုယ့်ဦးကြီး၊ ကိုယ့်ဒေါ်ကြီးဆိုတာများဟာ ကြီးမားလှတဲ့ အားကိုးရာ
ကြီးတွေပါပဲ။ ဒါကို ငယ်ဘဝကို ပြန်လည်သတိရမိသူတိုင်း သဘောပေါက်ကြလိမ့်မယ်။
အဘွားဆိုတာ တုန်တုန်ချည့်ချည့်နဲ့ အားနွဲ့တဲ့ မိန်းမအိုကြီးတစ်ယောက်မျှသာပေါ့။
ဒါပေမယ့် မြေးငယ်ကလေး အဖို့မှာတော့ ဒီအဘွားအိုကြီးဟာ ကျားကြီး-ဆင်ကြီးပဲ

လာလာ၊ သရဲကြီး-ဘီလူးကြီးပဲလာလာ၊ မုန်တိုင်းလာလာ၊ မိုးကြိုးလာလာ၊
အကာအကွယ်ပေးနိုင်တဲ့ ခိုကိုးရာကြီး ဖြစ်တယ်။ ကျောက်တောင်ကြီးလို ခိုင်ခံ့ကာ
ညောင်ညိုပင်ကြီးလို အရိပ်အာဝါသ အေးမြတယ်။ ဒီခံစားမှု ကလေးကို ကဗျာဆရာမ
ရုသ် ဒဲလာ့စ်က မြတ်နိုးဖွယ် ကဗျာလေးတစ်ပုဒ် ဖွဲ့ထားတယ်။ ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်-

ခေါင်းစဉ်က **Grandmother and Child** အဘွားနဲ့မြေး ပါတဲ့။

The waves that danced about the rock ကျောက်ဆောင်တစ်ဝိုက်
ကခုန်ကြ တဲ့ လှိုင်းများ

have gone သွားပြီ၊ မရှိတော့ပြီ။

The tide has stolen the rock ဒီရေက ကျောက်ဆောင်ကြီးကို ခိုးယူသွား
ခဲ့ပြီ။ ဒီရေတိုက်စားပစ်လို့ ကျောက်ဆောင်ကြီးမရှိတော့ပြီ။

as time has stolen/ The quiet old lady တိတ်ဆိတ်တဲ့ အမယ်အိုကို
အချိန်က ခိုးယူသွားခဲ့သလို၊ အချိန်ကြာပြီမို့ အမယ်အိုမရှိတော့သလို (ဝါကျက
မဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

who waited beneath the trees သစ်ပင်တွေအောက်မှာ စောင့်နေတဲ့
(အမယ်အို) (ဝါကျမဆုံးသေး)

That moved with a sad sea-sound in the summer wind
နွေရာသီလေထဲ မှာ ကြေကွဲဖွယ် ပင်လယ်အသံနဲ့ လှုပ်ရှားတဲ့(သစ်ပင်တွေ)

ပထမအပိုဒ်-

ကျောက်ဆောင်တစ်ဝိုက် ကခုန်ကြတဲ့ လှိုင်းများ မရှိကြပြီ။ နွေရာသီလေထဲမှာ
ကြေကွဲဖွယ် ပင်လယ်အသံနဲ့ လှုပ်ရှားတဲ့ သစ်ပင်တွေအောက်မှာ စောင့်နေတဲ့
အမယ်အိုကြီးကို အချိန်က ခိုးယူသွားခဲ့သလို ကျောက်ဆောင်ကို ဒီရေက ခိုးယူသွားခဲ့ပြီ။

When death was as near as the wind among the leaves
သေခြင်းဟာ သစ်ရွက်တွေကြားကလေလောက် နီးကပ်နေတဲ့အခါ-

Troubling the waking fear in the heart of the child ကလေးရဲ့ နှလုံး သားထဲက နိုးထနေတဲ့ ကြောက်စိတ်ကို ဒုက္ခပေးလျက် (ဝါကျမဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

As the wind was troubling the shadows on the sunlit lawn နေရောင်ခ မြက်ခင်းပေါ်က အရိပ်တွေကို လေကဒုက္ခပေးသလို (ကြောက်စိတ်ကို ဒုက္ခပေးနေ တယ်)

The grandmother seemed as frail as the frailest leaf အဘွားအိုဟာ အချည့်နဲ့ဆုံး သစ်ရွက်တမျှ ချည့်နဲ့ဟန်ထင်ရတယ်။

ဒုတိယအပိုဒ်-

သေခြင်းဟာ သစ်ရွက်တွေကြားက လေလောက်နီးကပ်နေတဲ့အခါ၊ နေရောင်ခ မြက်ခင်း ပေါ်က အရိပ်တွေကို လေက ဒုက္ခပေးသလို၊ ကလေးငယ်ရဲ့ နှလုံးသားထဲက နိုးထနေတဲ့ ကြောက်စိတ်ကို ဒုက္ခပေးလျက် လေလောက် (သေမင်းနီးကပ်နေတဲ့အခါ) အဘွားဟာအချည့်နဲ့ ဆုံး သစ်ရွက်တမျှ ချည့်နဲ့ဟန် ထင်ရရဲ့။

But she sat so still ဒါပေမယ့် သူ ငြိမ်ငြိမ်ကလေး ထိုင်နေတယ်။

in the shade of the summer trees နွေသစ်ပင်တွေရဲ့ အရိပ်ထဲမှာ (ထိုင်နေတယ်)။

With the wind of death သေခြင်းတရား လေ

on her cheeks သူ့ပါးပေါ်မှာ၊

and her folded hands ပိုက်ထားတဲ့ လက်ပေါ်မှာ (သေခြင်းတရားလေနဲ့)

Her strength သူ့ခွန်အားကတော့

seemed large and cool ကြီးမားအေးမြပုံရတယ်။

as the rock in the sea ပင်လယ်ထဲက ကျောက်ဆောင်

Seemed large and cool ကြီးမားအေးမြပုံရသလို၊

in the green and restless waves စိမ်းတဲ့ ဂဏှာမငြိမ်တဲ့ လှိုင်းတွေ ထဲမှာ-

တတိယအပိုဒ်-

ဒါပေမယ့် သူ့ပါးပေါ်၊ ပိုက်ထားတဲ့ သူ့လက်ပေါ် သေခြင်းတရားလေနဲ့
(လေတိုက်ခတ် လျက်) နေ့သစ်ပင်တို့ရဲ့ အရိပ်ထဲမှာ သူ့ငြိမ်ငြိမ်ကလေး ထိုင်နေတယ်။
ပင်လယ်ထဲက ကျောက် ဆောင်ဟာ ဂဏ္ဍာမငြိမ်တဲ့ လှိုင်းစိမ်းစိမ်းတွေထဲ
ကြီးမားအေးမြဟန်ထင်ရသလို၊ သူ့ခွန်အား ဟာလဲ ကြီးမားအေးမြဟန် ထင်ရရဲ့။

As the rock remains in the sea ကျောက်ဆောင်ဟာ ပင်လယ်ထဲမှာ
ဆက်လက်တည်ရှိသလို (ဘယ်လိုတည်ရှိသလဲ)

deep down and strong ဟိုးအောက်အနက်ကြီးထဲမှာ ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ (တည်ရှိနေ
သလို)

The rock-like strength of the lady beneath the tree
သစ်ပင်အောက်က မိန်းမကြီးရဲ့ ကျောက်ဆောင်နှယ် ခွန်အားဟာ-

Remains in the mind of the child ကလေးငယ်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ
ဆက်လက်တည်ရှိ နေတယ်။

more real than death သေခြင်းတရားထက်ပိုပြီး တကယ့်တကယ်ဖြစ်တယ်။

To challenge the child's strength ကလေးရဲ့ ခွန်အားကို စိမ်းခေါ်ဖို့

in the hour of fear ကြောက်ရွံ့ခြင်း(ဘယ)နဲ့(ရင်ဆိုင်ရတဲ့)အချိန်မှာ

စတုတ္ထအပိုဒ်-

ကျောက်ဆောင်ဟာ ပင်လယ်ထဲမှာ အောက်အနက်ကြီးထဲ ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ တည်ရှိနေ
သလို သစ်ပင်အောက်က မိန်းမကြီးရဲ့ ကျောက်ဆောင်နှယ်ခွန်အားဟာ သေခြင်းတရား
ထက်ပိုပြီး တကယ့်တကယ် ဖြစ်ကာ၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းနဲ့က ရင်ဆိုင်ရချိန်မှာ ကလေးငယ်
ရဲ့ ခွန်အားကို စိမ်းခေါ်ဖို့၊ ကလေးငယ်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ တည်တံ့နေပါတော့တယ်။

ကဗျာကို ပင်လယ်ကမ်းစပ်မှာ နေရာချပေးထားတယ်။ ပင်လယ်၊ လှိုင်း၊ ဒီရေ၊
လေ၊ ကျောက်ဆောင်၊ သစ်ပင်၊ အဘွားအို၊ ကလေးငယ်။ ကမ်းစပ်ရေထဲမှာ

ကျောက်ဆောင်ကြီး၊ ဒီကျောက်ဆောင်ကြီး တစ်ဝိုက်မှာ လှိုင်းတွေ၊ ကမ်းပေါ်က သစ်ပင်အောက်မှာ အဘွားအိုကြီး။ အခုတော့ကျောက်ဆောင်လည်းမရှိ။ အဘွားအိုလည်း မရှိတော့ပြီ။ ဒီလိုမရှိတော့တာနဲ့ ကဗျာကို စထားတယ်။ ဒီတော့ (အဘွားအို မရှိတော့ပြီဆိုတော့) ခုအချိန်မှာ အဲဒီကလေးတော်တော် ကြီးနေပြီလို့ ကျွန်တော်တို့ သိရတယ်။ သူကပဲ ဒီအကြောင်းတွေကို ပြန်ပြောနေတာကလား။ သူ ကမ်းစပ် ဆော့ကစားနေစဉ် သစ်ပင်အောက်က စောင့်နေတတ်တဲ့ အဘွားကို သတိရလွမ်းမိတာ မို့ သစ်ပင်ထဲ ဝင်တိုက်တဲ့ လေရဲ့အသံကိုပဲ ‘ကြေကွဲပင်လယ်အသံ’လို့ ဖွဲ့လိုက်တယ် ထင်ရတယ်။

ဒုတိယအပိုဒ်မှာ အဘွားအိုဟာ အသက်ကြီးသထက်ကြီးကာ သေရမယ့်ရက်ဆီ နီးလာနေ တာကို ညွှန်းထားတယ်။ သေခြင်းတရားဟာ ဘယ်လောက်နီးလာနေပလဲဆိုရင် သစ်ရွက်တွေကြားက လေလောက်နီးပါတယ်တဲ့။ အင်မတန်ထိမိတဲ့ နိမိတ်ပုံလေး ဖြစ်တယ်။ သစ်ရွက်ကြားက လေဆိုတာ အဝေးကလေမဟုတ်သလို ကိုယ့်အိမ်နားက သစ်ပင်ကြားကလေမို့ ကြားရတာ ဖြစ်တယ်။ နီးသမှ အိမ်နားရောက်နေပြီဆိုတာကို ပြည့်တယ်။ တစ်ခါ ဒီလို သစ်ပင်ကြားက လေတိုးသံဆိုတာကလဲ ကလေးငယ်အဖို့ ကြောက်ရွံ့စရာဖြစ်တယ်။ လေက ဘယ်လောက်နီး သလဲဆိုရင် အိမ်ရှေ့က မြက်ခင်းပေါ်က အရိပ်တွေတောင် (သစ်ပင်ရိပ်တွေပေါ့)လှုပ်ရှားနေရ တယ်။ ဒီအချိန်မှာ အဘွားကလည်း အချည့်နဲ့ဆုံး။ သစ်ရွက်ကလေးလို့ ထင်ရတယ်။ ထိမိလိုက် တဲ့ ဥပမာအလံကား။ အချည့်နဲ့ဆုံး သစ်ရွက်ကလေးဟာ လေတိုးရင် ကြွေတော့မယ်၊ အဘွားလဲ အလားတူ။

ဒါပေမယ့် အဘွားကတော့ မဖြူဘူး။ သစ်ပင်ရိပ်မှာ ငြိမ်လို့ထိုင်နေတယ်။ သူ့ပါး- သူ့လက်တို့မှာတော့ သေခြင်းတရားဆိုတဲ့ လေရိုက်ခတ်ထားတာကို မြင်နေရပြီ။ အရေတွန့်နေပြီ။ သူ့ခွန်အားကတော့ ကြီးမားဆဲ၊ အေးမြဆဲ။ ကမ်းစပ်က ကျောက် ဆောင်ကြီးလို ကြီးမားကာ အေးမြလို့။ ဒီတတိယအပိုဒ်မှာ အတိတ်က ပင်လယ်ကမ်း ရှုခင်းကို ပြန်မြင်ယောင်လိုက်တယ်။

စတုတ္ထအပိုဒ်မှာ ပထမအပိုဒ်ကို ပြန်ကောက်ပြီး ကျောက်ဆောင်ကြီးရော၊ အဘွားပါ မရှိတော့တာကို တင်ပြလိုက်တယ်။ ကျောက်ဆောင်ကြီးက ကမ်းမှာသာ မမြင်ရတော့တာ၊ တကယ်က လုံးဝပျောက်သွားတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီရေတွေက

ရေနက်ကြီးထဲ သယ်သွား ကြတာ။ ရေနက်ကြီးထဲမှာတော့ တောင့်တင်းခိုင်ခံ့တုန်း။
အလားတူ အဘွားမရှိတော့သော်လည်း အဘွားရဲ့ခွန်အားကတော့ မြေးငယ်ရဲ့
နှလုံးသားထဲမှာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းဝင်အောင်း ကျန်ရစ် တယ်။ သေခြင်းတရားဆိုတာ
ဘယ်မှာရှိမှန်း မသိသေးဘူး။ ငယ်သေးတာကိုး။ အဲဒီသေခြင်း တရားထက် တကယ့်
တကယ် လက်တွေ့ခံစားနေရတာက ခွန်အား၊ ဒီအဘွားရဲ့ခွန်အားဟာ ဘေးအန္တရာယ်
(ကြောက်ရမယ့်အချိန်)နဲ့ ကြုံတွေ့တဲ့အခါ ကလေးငယ်ရဲ့ခွန်အားကိုစမ်းသပ် ခိုင်းတော့
မယ်။ ‘ငါ့မြေး အစွမ်းပြလိုက်စမ်း’လို့ စိန်ခေါ်တော့မယ်တဲ့။

အဘွားနဲ့မြေး

ကျောက်ဆောင်တစ်ဝိုက် ကတဲ့ လှိုင်းတို့ မရှိပြီ
နွေ လေထဲ ကြေကွဲပင်လယ် အသံနဲ့ လှုပ်ရှားတဲ့
သစ်ပင်တို့အောက် စောင့်သူ ငြိမ်ဆိတ် မိန်းမကြီးကို
အချိန်က ခိုးသွားသလို ကျောက်ဆောင်ကို ဒီရေ ခိုးခဲ့ပြီ။

နေရောင်ခ မြက်ခင်းပေါ် အရိပ်တို့ကို လေ ဒုက္ခပေးသလို
ကလေးရဲ့ နှလုံးထဲ နီးထကြောက်စိတ်ကို ဒုက္ခပေးတဲ့
သစ်ရွက်ကြားက လေလောက် သေခြင်းနီးတဲ့အခါ
အဘွားဟာ အချည့်နဲ့ဆုံး သစ်ရွက်လောက် ချည့်နဲ့ပုံပဲ။

ဒါပေမယ့် နွေပင်တို့ရဲ့ အရိပ်ထဲ သူငြိမ်ထိုင်နေရဲ့။
သူ့ပါး၊ ပိုက်ထားတဲ့ သူ့လက်တို့ပေါ်မှာ မရဏ လေ၊
ဂဏှာမငြိမ် လှိုင်းစိမ်းတွေထဲ ပင်လယ်ထဲက ကျောက်ဆောင်
ကြီးမား-အေးမြပုံနယ်၊ သူ့ ခွန်အား ကြီးမား အေးမြပုံပဲ။

ကျောက်ဆောင်ဟာ ပင်လယ်ထဲ အောက်အနက်ထဲ ခိုင်ခံ့နေသလို
သစ်ပင်အောက်က မိန်းမကြီးရဲ့ ကျောက်ဆောင်နယ် ခွန်အား

ကလေးရဲ့ စိတ်ထဲ တည်ခဲ! သေခြင်းထက် တကယ် ထင်ရှား၊
ကြောက်ရချိန် ကလေးရဲ့ ခွန်အားကို စိန်ခေါ်မယ်ပဲ။

ရုသ ဒဲလ္လာ့စ်

FROGS

The storm broke, and it rained,
And water rose in the pool,
And frogs hopped into the gutter,

With their skins of yellow and green,
And just their eyes shining above the surface
Of the warm solution of slime.

At night, when fireflies trace
Light-lines between the trees and flowers
Exhaling perfume,

The frogs speak to each other
In rhythm. The sound is monstrous,
But their voices are filled with satisfaction.

In the city I pine for the country;
In the country I long for conversation
Our happy croaking.

Louis Simpson

မိတ္တီလာကန်တော်အောက်က

မိုးတွေ ဝေါဝေါ်ခိုင်းခိုင်း ရွာချပြီဆိုရင် အုံးအင်အုံးအင်နဲ့ ဘယ်က ပေါ်လာမှန်း မသိတဲ့ ဖားတို့ရဲ့ အသံကို ကြားကြရတယ်။ မိုးနဲ့မကင်းသူတို့အဖို့ ဖားကို အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်နေတာ မဆန်းပါဘူး။ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာရဲ့ လယ်သမားကြီးက မိုးထဲလယ်ဆင်းရင်း ‘ဖားပေါင်စင်း’ကို စားစရာအဖြစ် သယ်ခဲ့တယ်။ သားချောတဲ့ မိခင်ကလဲ ‘မိတ္တီလာကန်တော်အောက်က’ သူ့သားဖို့ ဖားကောက်ခဲ့ဖို့မှာတယ်။ ချစ်သူကို

လွမ်းတဲ့ ရွှေမင်းသမီးကတော့ ဖားကိုပေဒင်မေးပြီး မှန်ခဲရင် ‘စံအိမ်ကို စိန်နဲ့ မွှမ်းပါမယ်’ လို့ အာမခံဖူးတယ်။ ခေတ်စမ်းစာဆို မင်းသုဝဏ်ကတော့ ကဗျာစုန် ဝင်စားနေစဉ် ကသိုဏ်းအဝန်းထဲ ဖားဝင်လာခဲ့သတဲ့။ နိုင်ငံရပ်ခြားမှာလဲ ဖားကိုအမျိုးမျိုး ဖွဲ့ကြ တဲ့အထဲက ဒီမှာ လူဝီဆင်ပဆန်ရဲ့ အဖွဲ့အနွဲ့ကို ဖတ်ကြည့်ကြပါဘိ။

ခေါင်းစဉ်က **Frogs** ဖားများတဲ့။

The storm broke မုန်တိုင်း စတင်တိုက်ခတ်တယ်။

and it rained မိုးလဲ ရွာတော့တယ်

And water rose in the pool ကန်ထဲမှာ ရေတက်လာတော့တယ်။

And frogs hopped into the gutter ဖားတွေလမ်းဘေး မြောင်းထဲခုန်ချကြ တော့တယ်။

ဒီမှာ ကဗျာတစ်ပိုဒ်ဆုံးပါတယ်။ ဝါကျကတော့ မဆုံးသေးပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်မူရင်းမှာ ကော်မာလေးနဲ့ ပါဒကို ဆုံးထားတယ်။ ဖားတွေကို ဆက်လက်သရုပ်ဖော်မယ်လို့ နားလည်ထားတယ်။

With their skins of yellow and green အဝါ အစိမ်း အရေပြားတွေနဲ့

And just their eyes shining သူတို့ မျက်လုံးတွေသာ လင်းလျက်။ ဝါကျက မဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်

above the surface of the warm solution of slime ပူနွေးနွေး ရွှံ့နို့ ပျော်ရည်ရဲ့ မျက်နှာပြင် အထက်မှာ (သူတို့ မျက်လုံးတွေသာလင်းလျက်)။

[အထက်က အပိုဒ်နဲ့ ဆက်လိုက်ရင် ဖားတွေမြောင်းထဲခုန်လိုက်တာ၊ တစ်ကိုယ် လုံး ရွှံ့နို့ထဲမြုပ်၊ ကြောင်တောင်တောင် မျက်လုံးကလေးတွေသာ ဝင်းနေကြတာကို တွေ့ရမယ်။]

At night ညမှာ

When fireflies trace light-lines ပိုးစုန်းကြူးတွေက အလင်းတန်းတွေကို ကောက်ကြောင်းလိုက်ကြတဲ့အခါ၊ အလင်းမျဉ်းကြောင်းတွေရေးဆွဲကြတဲ့အခါ။ ဘယ်မှာ ရေး သလဲ။

between the trees and flowers သစ်ပင်တွေနဲ့ အပွင့်တွေကြား(အလင်း မျဉ်းတွေ ရေးဆွဲကြတဲ့အခါ)။ ဝါကျမပြီးသေး၊ ဆက်ဖတ်။

Exhaling perfume မွှေးရနံ့မှုတ်ထုတ်တဲ့ (ပန်းတွေနဲ့ သစ်ပင်တွေကြား အလင်းမျဉ်း တွေ ရေးကြတဲ့အခါ)

The frogs speak to each other ဖားတွေ တစ်ကောင်ကို တစ်ကောင်စကားပြောကြ တယ်။

In rhythm ရစ်သမ်ကျကျ (စကားပြောကြတယ်)

The sound is monstrous အသံဟာ ထိတ်လန့်ဖွယ်၊ ကြောက်မက်ဖွယ် ဖြစ်တယ်၊ သရဲသဘက်ဆန်တယ်။

But their voices are filled with satisfaction ဒါပေမယ့် သူတို့စကားသံတွေက ကျေနပ်မှုပြည့်တယ်။ [အင်္ဂလိပ်မှာ **sound** ရယ်၊ **voice** ရယ် ခွဲခြားပြီးရှိတယ်။ မြန်မာမှာတော့ ‘အသံ’ချည်း။ **sound** ကယေဘုယျသဘော အသံ ဟူသမျှကို ပြောတာ၊ **voice** က စကားပြောရာမှသုံးတဲ့ လည်ချောင်းက ထုတ်လိုက်တဲ့ အသံ] ဒီမျှအထိအပိုဒ်လေးပိုဒ်နဲ့ ဖားတွေကို ဖွဲ့ခဲ့တယ်။ အပိုဒ်တစ်ခုမှာ မိုးသက်မုန်တိုင်း ကျပြီး ဖားတွေ ရေထဲခုန်ချကြတာကို ဖွဲ့တယ်။ အပိုဒ်နှစ်မှာ ရွံ့ရေထဲက ဖားတို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေ တဝင်းဝင်း ဖြစ်နေတာကိုဖွဲ့တယ်။ အပိုဒ်သုံးမှာ ပိုးစုန်းကြူးတွေ တစ်ပင်ကတစ်ပင် ကူးလူးနေကြတဲ့ ညအချိန်ကိုဖွဲ့တယ်။ အပိုဒ်လေးမှာ ဖားတွေ အဲဒီလို ညအချိန် အော်ကြတာကိုပဲ စကားဆိုကြ ဟန် ရေးတယ်။ အဲသလို ဖားတွေကို မြင်- ကြား-ပြီးတဲ့နောက် ကဗျာဆရာမှာ အတွေးပေါ်လာ ပုံကို အခု အပိုဒ် ငါးမှာ ဖွဲ့မယ်။

In the city မြို့မှာတော့

I pine for the country ကျေးလက်ကို ငါတမ်းတမိတယ်။

In the country ကျေးလက်မှာတော့ကာ

I long for conversation စကားပြောရတာကို ငါလွမ်းမိတော့တယ်။
[တောကိုအလည်ရောက်လာပြီး တစ်ဦးတည်းနေလိုနေရ စကားပြောစရာ အဖော်အပေါင်း မရှိ ဖြစ်နေတော့ကာ မြို့မှာတုန်းက အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ စကားစမြည်ပြောခဲ့ရတာကို ပြန်လည် တောင့်တမိတာကို ပြောတာ။]

Our happy croaking ငါတို့ရဲ့ ကြည်နူးဖွယ် တအုံးအင်အင် [အထက်ပါဒက 'စကားပြောရတာ'ကို ဖြည့်စွက်လိုက်တဲ့ စကားစုမျှသာဖြစ်တယ်။ မြို့မှာ အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ စကားပြောရတာကိုပဲ တစ်ပျော်တစ်ပါး အုံးအင်အော်ရတာလို့ ဆိုလိုက်တာပါပဲ။ ဒီတော့ အထက်လေးပိုဒ်က ဆိုခဲ့တာတွေနဲ့ အခုအပိုဒ် ငါးဆက်စပ်လို့လဲသွားတယ်။]

ဒီနေရာမှာ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် (**Form**) နဲ့ပတ်သက်လို့ အနည်းငယ် ဆွေးနွေး ချင်တယ်။ များသောအားဖြင့် ပုံသဏ္ဍာန်ဆိုရင် ဒွေးချိုးမှာ အချိုးနှစ်ခုရှိတယ်။ တြိချိုးမှာ အချိုးသုံးခုရှိ တယ်။ ပိုဒ်စုံရတုမှာ အပိုဒ်သုံးပိုဒ်ရှိတယ်။ ဒီလိုပဲ နားလည်ကြတယ်။ အခု ကဗျာမှာလဲ အပိုဒ် ငါးပိုဒ်ပါရှိတယ်ပေါ့။ တစ်ပိုဒ်မှာ သုံးကြောင်း၊ ဒါမှမဟုတ် သုံးပါဒ် ပါရှိတယ်ပေါ့။ ဒါမျိုးဟာ ကဗျာစပ်နည်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ခွဲခြားနည်းမျှဖြစ်ပြီး အလယ်တန်းကျောင်းသားလေးတောင် အလွယ်တကူသိမြင်နိုင်တဲ့ကိစ္စပါ။ ပိုလို့ အရေး ကြီးတာက ကဗျာရဲ့ အတွင်းသား (**content**) ကို ကဗျာဆရာဖွဲ့စည်းထားပုံ၊ အတွေးတစ်ခုကတစ်ခု ဖွံ့ဖြိုးသွားကာ သူလိုရာ ကို ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ရောက်သွားပုံ (**how the theme is developed**) ဖြစ်တယ်။

ဒီကဗျာမှာဆိုရင် ပထမ မိုးသက်မုန်တိုင်းကို ဖွဲ့တယ်။ ဒီနောက်ဖားတွေကို ဖွဲ့တယ်။ နောက်ဆုံး ကဗျာဆရာအပေါ် ဖားတွေ ဂယက်ရိုက်ခတ်ပုံကို ရေးတယ်။ ဒီတော့ အပိုင်းသုံးပိုင်း ပါတဲ့ ဖွဲ့စည်းမှုလို့နားလည်ရတယ်။ (အပိုဒ်ငါးပိုဒ်နဲ့မဆိုင်) မုန်တိုင်းထ၊ မိုးရွာတယ်၊ မိုးရွာတော့ ဖားတွေပေါ်လာတယ်။ ဖားတွေကို မြင်ရ။ နောက်သူတို့ အပြန်အလှန်အော်ကြတာကို ကြားရ တယ်။ ဒီလိုဖားတွေ အော်ကြတာကို အပြန်အလှန်စကားပြောကြတာလို့ သဘောပေါက်လိုက်မိတဲ့အခါ ကဗျာဆရာဟာ မြို့မှာတုန်းက အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ စကားလက်ဆုံကျခဲ့ရပုံများကို တောင့်တမိတယ်။ ဒီလိုနဲ့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုကတစ်ခုဆီ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ဦးတည်

ဆက်နွယ် သွားကာ အထွတ်အထိပ်လို့ ဆိုရမယ့် သူ့ဆိုလိုချက်ဆီ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်သွားတော့ တာပါပဲ။ ဒါကိုပဲ **development of theme** လို့ခေါ်ရတာ။ ဒီကဗျာကိုလဲ **well-organized poem** လို့ပြောနိုင်တာဖြစ်တယ်။

ကဗျာဆရာဟာ ဖားတို့ရဲ့အသံက သူ့အပေါ် တုံ့ပြန်မှု (**reaction**) ဖြစ်လာပုံ ဖော်ပြဖွဲ့ကျုံးထားပေမယ့် တချို့ ကဗျာများလို ကောက်ချက်ချမထားတာကို သတိပြုပါ။ ‘ဩ-သူတို့တိရစ္ဆာန်တွေမှာတောင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ခေါ်ကြဟစ်ကြရုံသလို တို့လူသား တွေမှာလဲ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မေးကြ၊ ခေါ်ကြနဲ့၊ စကားဆက်သွယ်မှုဆိုတာ ရှိကြပါကလား၊ စကားဆိုတာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးရဲ့ မဏ္ဍိုင်ဖြစ်တော့သကိုး’လို့ သဘောဆွဲမယူ ဆွဲယူခဲ့လျှင် ကဗျာပျက်ပြီ။

လိုရာအချက်ကလေးတွေကို ထိထိမိမိစကားလုံးတွေနဲ့ ချွေချွေတာတာသုံးကာ သရုပ်ဖော် ထားပုံကိုပဲ လေ့လာအပ်တယ်။ မုန်တိုင်းကို **The storm broke** ဒါပဲ။ မိုးရွာကို **it rained** ဒါပဲ။ ရေတွေလျှံလာပုံကို **the water rose** ဒါပဲ။ ဖားတွေခုန်ချကြတာကို **frogs hopped** ဒါပဲ။ ဘာမှအပိုမချဲ့။ ဒါပေမယ့် စိစစ်ပြီး ရွေးချယ်ထားလိုက်ပုံက **broke** ဖြစ်တယ်၊ **came** မဟုတ်။ **rose** မဟုတ်။ မိုးရွာတာကိုတော့ **rained** ပဲ။ ဒီထက်ကောင်းတာ မရှိပြီ။ **it poured** လို့ သုံးရင်ရပေမယ့် မသုံးဘူး။ ရေကိုလဲ **rose** အကောင်းဆုံး၊ **overflowed, flooded** စသည်မသုံး။ ဖားခုန်ချတာကိုလဲ **hopped** အပီပြင်ဆုံး။ **jumped, leaped** စသည်မရွေး။ ကျန်စကားများကိုလဲ သူ့ရွေးချယ်ထားပုံ လေ့လာကြည့်ပါလေ။

ညကို ဖွဲ့ပြန်တော့ ပိုးစုန်းကြူးနဲ့ သစ်ပင်ပန်းပင်၊ ဒါပဲယူလိုက်တယ်။ ဖားမျက်လုံးဝင်းဝင်း ကနေ ပိုးစုန်းကြူး ကူးပြောင်းသွားပုံကို သတိပြုပါ။ ပိုးစုန်းကြူး တွေက တစ်ပင်က တစ်ပင်ကူး တယ်။ အပင်ဆိုတော့ ပန်းရနံ့သင်းယုံတာပါသွားတယ်။ တောရဲ့ညတိုင်းမှာ ပန်းရနံ့သင်းမြဲ၊ ခုလို ညမှာ ပန်းရနံ့တသင်းသင်းဆိုတော့မှ လူမှာ အတွေးပိုလာရတယ်။ ‘မူးယစ်ဝေ’ရတယ်ပေါ့။ ဒီတော့မှ ဖားတို့ရဲ့အသံကိုပဲ ရစ်သမ် ကျကျလို့ ထင်လာ၊ (တကယ်လဲ ‘အုံးအင် အုံးအင်’နဲ့ဟာ ရစ်သမ်ပြေပြစ်ပါတယ်။) ဒီရစ်သမ်ကျကျအသံလေးက အိပ်မွေ့ချပေးသလိုဖြစ်ပြီး ဟိုလွမ်းချင် သည်တမ်းချင် ဖြစ်ပါလေရော။ ဖားတွေကို စကားပြောနေကြတာလို့ မြင်မိတဲ့နောက်မှာ ကိုယ်တိုင်

မြို့မှာတုန်းက သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ စကားစမြည်ပြောခဲ့ရတာကို သတိရလာကာ တမ်းတမိသွားတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဖော်လိုက်တဲ့ သရုပ်ကွက်တိုင်းဟာ ကွင်းဆက်ကလေးတွေ ဖြစ်သွားကာ လိုရင်းကို ပို့ပေးကြပါတော့တယ်။

ဖားတွဲကို လေးပိုဒ်ဖွဲ့ပြီးတဲ့နောက် ပဉ္စမအပိုဒ် မိမိအတွေ့အကြုံကို ရေးပါတယ်။ ဖားဆိုတဲ့ စကားလုံး တစ်ခွန်းမှ မပါတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူနဲ့သူ့အပေါင်းအသင်းတွေ အားလူးဖုတ်ကြတာကိုပဲ **croaking** လို့ဖားဝေါဟာရကို သုံးပြီး သရုပ်ဖော်လိုက်တဲ့အတွက် အထက်က အပိုဒ်တွေနဲ့ ဆက်မိသွားတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူ့ကဗျာဟာ **one unit** ဖြစ်သွားပါ ကြောင်း။

အခု ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို မြန်မာလိုရေးချပြီး မြန်မာကဗျာ ဖွဲ့ကြည့်ကြရအောင်။ [သူ့မူရင်းကဗျာမှာ ကာရန်မပါ။ **meter** မသုံး၊ စကားပြောရစ်သမ်နဲ့ ရေးထားတာ ဖြစ်တယ်]

ဖားများ

မုန်တိုင်း ပြို၊ မိုးရွာ၊
ကန်မှာ ရေ တက်၊
ဖားတွေ မြောင်းထဲ ခုန်ပေါ့။

အဝါ အစိမ်း အရေပြားတွေနဲ့၊
ပူနွေးနွေး ရှုံ့နှံ့ပျော်ရည်ရဲ့
မျက်နှာပြင်ထက် မျက်လုံးတွေသာ ဝင်းလျက်။

ညအခါ၊ မွှေးရနံ့ရှူထုတ်တဲ့
ပန်းတွေ၊ အပင်တွေကြား အလင်းမျဉ်းတို့ကို
ပိုးစုန်းကြူးတို့ ကောက်ကြောင်းလိုက်စဉ်

ဖားတွေ တစ်ဦးကို တစ်ဦး ရစ်သမ်နဲ့
စကားဆိုကြ။ အသံက ထိတ်လန့်စရာ၊
ဒါပေမယ့် ကျေနပ်မှုပြည့်တဲ့ လေပဲ။

မြို့မှာ ငါ တောကို တမ်းတမိ၊
တောမှာ ငါ စကားကို တောင့်တမိ-
ငါတို့ တပျော်တပါး အုံးအင်သံပ။

လူဝီ ဆင်းပဆန်

SPRING NATURE NOTES

The sun lies mild and still on the yard stones.

The clue is a solitary daffodil - the first.

And the whole air struggling in soft excitements

Like a woman hurrying into her silks.

Birds everywhere zipping and unzipping

Changing their minds, in soft excitements,
warming their wings and trying their voices.

The trees still spindle bare.

Beyond them from the warmed blue hills

An exhilaration swirls upward, like a huge fish

As under a waterfall, in the bustling pool.

Over the whole land

Spring thunders down in brilliant silence.

Ted Hughes

ခါနွေဆန်းတော့

ဒီကဗျာရေးသူ တက်ဒ် ဟယူးဇ်ဟာ ကနေ့မြီတိန်ပြည်ရဲ့ တော်ဝင်စာဆိုတော် (Poet Laureate) ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၃၀ဖွားဆိုတော့ အသက် ၆၃ ရှိပြီ။ ၆၀မပြည့်မီက တော်ဝင်စာဆို ရွေးချယ်တင်မြောက်ခံရတာဆိုတော့ ငယ်ငယ်နဲ့အရွေးခံရတယ်လို့ ဆိုနိုင်တယ်။ ခေတ်သစ်ကဗျာဆရာတွေထဲမှာ ထိပ်တန်းက ပါဝင်နေသူ တစ်ဦးပေါ့။

အခု တင်ဆက်လိုက်တဲ့ ကဗျာဟာ ၁၉၈၅က (ဒုတိယအကြိမ်)ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ **Season Songs** (ရာသီဖွဲ့များ)ထဲက ထုတ်နုတ်လိုက်တာပါ။ စာအုပ်ပါကဗျာတွေကို **Spring** (ဝသန္တ)၊ **Summer** (ဂိမ္မာန)၊ **Autumn** (သရဒ)၊ **Winter** (ဟေမ္မန္တ) ဆိုပြီးတော့ လေးစုခွဲပြီး စုစည်း ထားတယ်။ အခုကဗျာက **Spring** အုပ်စုမှာပါတယ်။ ဒီခေါင်းစဉ် (**Spring Nature Notes**)နဲ့ပဲ ကဗျာ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ် ၁၂ စသည်ဖြင့် တပ်ထားတယ်။ အခုဟာက အမှတ် ၁ ပါ။

ခေါင်းစဉ် **Spring Nature Notes** မှာ **Spring** က ရာသီလေးခုရှိတဲ့အနက် ပထမဆုံးရာသီ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာလို နွေဦးရာသီလို့ပဲခေါ်ကြတယ်။ တကယ်တော့ မကြိုက်လှဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီဘာသာပြန်မှာ ‘နွေဦး’ပဲ သုံးလိုက်ပါမယ်။ ပါဠိလိုတော့ ဝသန္တရာသီလို့ ခေါ်တယ်။ **Nature** ဆိုတာကလဲ ‘သဘာဝ’ဆိုတာထက် ရေမြေ တောတောင် သြကာသလောကကြီးကို ပြောချင်တာ။ ဒီကဗျာမှာ နွေဦးမှာ ရေမြေ တောတောင်ရဲ့ အခြေအနေကို သရုပ်ဖော်ထားတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ **Notes** မှတ်စုများ ပေါ့။ သူရေးမှတ်ထားတာ ကဗျာ ဖြစ်မို့ ‘မှတ်စုများ’လို့ သုံးထားတယ်။

The sun lies နေတည်ရှိတယ်၊ ကျရောက်နေတယ်

mild and still နူးနူးညံ့ညံ့-ငြိမ်ငြိမ်ဆိမ်ဆိမ်၊ ဒီပုဒ်စုဟာ ဝိသေသနဖြစ်တယ်။ ရှေ့က နေကို ညွှန်းတယ်။

on the yard stones ခြံဝင်းကျောက်တုံးတွေပေါ်မှာ။ တစ်ပါးလုံးပေါင်းလိုက် တော့ ‘နေဟာ ခြံဝင်းကျောက်တုံးတွေပေါ် နူးနူးညံ့ညံ့ငြိမ်ငြိမ်ဆိမ်ဆိမ် ကျရောက်နေ တယ်’ပေါ့

The clue is သဲလွန်စကတော့၊ အထောက်အထားပြစရာ အညွှန်းကတော့ (နွေဦးရောက် လာပြီဆိုတာကိုညွှန်းတဲ့ သဲလွန်စကတော့)

a solitary daffodil တပွင့်တည်း ပွင့်နေတဲ့ ဒဲဖဒီလ ပန်းပွင့်ကလေးပါပဲ [သူတို့ဆီမှာ အေးလွန်းတော့ ဆောင်းရာသီမှာ ဘာပန်းမှပွင့်ကြဘူး။ ဆောင်းကုန်လို့ နွေဦးရောက်တော့မှပဲ ပန်းများပွင့်နိုင်ကြတယ်]

the first ပထမပါပဲ [ပထမဆုံး ပွင့်တဲ့ပန်းပါပဲ]

And the whole air လေတစ်ခုလုံးဟာလဲ လေထုတစ်ခုလုံးဟာလဲ (လေထု **atmosphere** လို့ မဆိုဘဲ လေ **air** ကိုပဲ တစ်ခုလုံးလို့ ဆိုလိုက်ပုံကလေးက ဆန်းနေတယ်။ စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့လဲ ဟုတ်သားပါလား၊ ဆိုလို့ရသားပါလားလို့ သဘောပေါက်လာရ တယ်)

struggling in soft excitements နူးညံ့တဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှု ကလေးတွေနဲ့ ရုန်းကန်လျက် (လေလှုပ်ရွှေ့နေတာ)

Like a woman hurrying into her silks ကဗျာကသီ ပိုးထည်တွေ ဝတ်နေတဲ့ မိန်းကလေးတစ်ဦးလို (လေက လှုပ်ရွှေ့နေတယ်)

Birds everywhere နေရာတကာ ငှက်တွေကလည်း

zipping and unzipping ဖိတ်တပ်လိုက် ဖိတ်ဖြုတ်လိုက်နဲ့ [မိန်းမတစ်ယောက် အဝတ်အစား ဝတ်နေတာကို သရုပ်ဖော်မိရာက ငှက်ကလေးတွေ လှုပ်ရွှေ့တေးသီ နေကြတာကို ဖွဲ့ရာမှာလဲ ဖိတ်တပ်တာ ဖိတ်ဖြုတ်တာ ဆက်ဖွဲ့တော့တယ်]

Changing their minds (ခုဒါလုပ်မယ်၊ ခု ဒါမလုပ်တော့ဘူး) စိတ်တွေ ပြောင်းလဲ ကာနဲ့

in soft excitements နူးညံ့တဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှု ကလေးတွေနဲ့

Warming their wings အတောင်ပံတွေကို ပူနွေးစေကာ (နေပူလှန်းကာ နေစာလှုံကာ)

and trying their voices အသံတွေကို စမ်းသပ်ကြည့်ကြကာ၊ ဟိုလိုဆိုရင် ကောင်းနိုး၊ ဒီလိုဆိုရင် ကောင်းနိုး၊ အသံကို အမျိုးမျိုးစမ်းသပ်ဆိုကြည့်နေကြတာ။

The trees still spindle bare သစ်ပင်တွေကတော့ (သစ်ရွက်တွေ ကြွေကျကုန်ပြီမို့) ရစ်တံလို ဗလာကျင်းလျက်ပဲ။ ချည်တင်ရစ်ရာ ရစ်တံဟာဘာမှ အချွန်အတက်မပါ။ ရိုးရိုးတုတ် တစ်ချောင်းမျှ ဖြစ်တယ် အရွက်ကင်းတဲ့ နွေဦးရဲ့ သစ်ပင်တွေကိုရစ်တံနဲ့ နှိုင်းထားတယ်။

Beyond them သူတို့ကို လွန်သွားရင်တော့၊ သစ်ပင်တွေရဲ့ ဟိုတစ်ဘက် မှာတော့

from the warmed blue hills ပူနွေးနေပြီဖြစ်တဲ့ တောင်ကုန်း ပြာပြာတွေ
ဆီက

An exhilaration မြူးကြွမှုတစ်ခု

swirls upards အပေါ်ကို ဝေ့ဝိုက်ကာ တက်သွားတယ်

like a huge fish ငါးကြီးတစ်ကောင်လို (တက်သွားတယ်)

As under a waterfall ရေတံခွန်ရဲ့အောက်

in the bustling pool ပွက်လောရိုက်နေတဲ့ ရေအိုင်ထဲမှာ (လို)

ဒီပါဒသုံးကြောင်းကို စုပေါင်းလိုက်တော့ တောအုပ်ရဲ့အလွန်၊ တောင်ပေါ်တွေက
မြူးကြွတဲ့အသံတစ်သံ ထွက်ပေါ်လာတယ်။ အသံပေါ်လာပုံက ရေကန်ထဲက ငါးကြီး
တစ်ကောင် တွန့်လိမ်ခုန်ပေါက်ပေါ်လာသလိုပဲတဲ့။ ဘယ်မှာလဲ-ရေတံခွန်အောက်က
ရေအိုင်ထဲမှာငါးကြီး ပေါ်လာသလိုပါတဲ့။

Over the whole land နယ်တစ်ဝန်းလုံးမှာ

Spring thunders down နွေဦးဟာ မိုးချုန်းသလို ထစ်ချုန်းကာ ဆင်းချ
လာနေပြီ

in brilliant silence တောက်တောက်ပပ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းနဲ့။ ဒီနေရာမှာ
'တောက်ပတယ်' ဆိုတာက အမြင်အာရုံနဲ့ ဆိုင်တယ်၊ ဆိတ်ငြိမ်တယ်ဆိုတာက
အကြားအာရုံနဲ့ ဆိုင်တယ်။ အမြင်အာရုံနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဝေါဟာရကို အကြားအာရုံ
သုံးဖို့ဆိုတာ သာမန်စကား မှာထုံးစံမဟုတ်ပေဘူး။ ဒါပေမယ့် ကဗျာမှာတော့ ရိုးနေပြီ။

နောက်ဆုံးနှစ်ပါဒကို ဆက်စပ်လိုက်တော့ 'ဒေသတစ်ဝန်းလုံးမှာ နွေဦးဟာ
တောက်ပတဲ့ ဆိတ်ငြိမ်မှုနဲ့ ထစ်ချုန်းလို့ ဆင်းသက်လာချေပြီ' ရယ်လို့ ဖြစ်တယ်။
ဆိတ်ငြိမ်တယ်လဲဆိုသေးရဲ့၊ ထစ်ချုန်းတယ်လဲ ဆိုသေးရဲ့။ ဘယ်နှာပါလိမ့်လို့
အောက်မေ့ချင်စရာ ဖြစ်တယ်၊ ဖြုန်းခနဲ အပေါ်ယံကကြည့်လိုက်ရင် မမှန်ဘူး။
ဆန့်ကျင်ဘက်လို့ထင်ရပေမယ့် လေးလေးနက်နက်တွေး ကြည့်လိုက်ရင် အမှန်ဖြစ်တာကို
'ပါရာဒါက္ခ'(Paradox)လို့ခေါ်ပါတယ်။ ကဗျာမှာ အင်မတန် အသုံးများတယ်။
'ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းရဲ့အသံ (The sound of silence)'၊ 'ခါးအောင်ချိုတယ်' (bitter

sweet) ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။ သိပ်တိတ်ဆိတ်လွန်းနေရင် တိတ်ဆိတ်တဲ့အသံကို ကြားနိုင်တယ်။ ချိုလွန်းရင်လဲ ခါးတာကိုတွေ့ရမယ်။ အခုလဲ နွေဦးရှုခင်းက ငြိမ်ဆိတ် လွန်းနေလေတော့ တိတ်ဆိတ်တဲ့ အသံဟာ ထစ်ချုန်းသလို ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ကြီး ကြားနေရ တယ်တဲ့။

ဒီကဗျာဟာ ကျေးလက်ဒေသဝန်းကျင်မှာ ဝသုန္ဒရာသီ စတင်ဝင်ရောက်လာပုံကို ဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်တယ်။ ရာသီဖွဲ့ဆိုပေမယ့် ကြည့်စရာ၊ မြင်စရာ များများ စားစား မပါချေ ဘူး။ ဒဲဖဒဲလ ပန်းပွင့်လေး တစ်ပွင့်နဲ့အရွက်မရှိ ဗလာကျင်းနေတဲ့ သစ်ပင်တွေ။ ဒါပဲ။ ဒါပေမယ့် ရာသီသစ်ဝင်လာပုံကို စိတ်လှုပ်ရှားတက်ကြွဖွယ် တင်ပြ ထားနိုင်တယ်။ ဒီနှိုင်းယှဉ်ချက်(ဥပမာ) လေးတွေနဲ့ သူဆိုလိုတာကို ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ပေါက်ရောက်အောင် ကဗျာဆရာက ဖွဲ့ကျူး ထားနိုင်တယ်။ ဒီနှိုင်းယှဉ်ချက် ကလေးတွေဟာဖြင့် ကဗျာမှာ အခရာပါပဲ။ နူးညံ့ညင်သာ လေလှုပ်ရှားနေတာကို ပိုးထည်လွှာကယုာကသီဝတ်နေတဲ့ မိန်းမနဲ့နှိုင်းတယ်။ ငှက်ကလေးတွေ တောင်ပံခတ်ကြ သံသေးသံကြောင် အသံမျိုးမျိုး မြည်နေကြတာကိုလဲ အလားတူမိန်းမက အကျီဇစ် တပ်လိုက် ဇစ်ဖြုတ်လိုက် ဝေခွဲမရ ဗျာများနေပုံနဲ့ နှိုင်းတယ်။ သစ်ပင်တွေ အရွက် ဗလာ ကျင်းနေတာကိုလဲ ချည်မရစ်ထားတဲ့ ရစ်တံနဲ့နှိုင်းတယ်။ အဝေးတောင်ပေါ်မှာ မြူခိုးလား၊ တောင်ခိုးလားမသိ ပေါ်လာတာကိုလဲ ရေတံခွန်အောက် ရေအိုင်ထဲ ငါးကြီးတစ်ကောင် တွန့်လိမ်ပေါ်လာတာနဲ့ နှိုင်းတယ်။ ဒီလိုငြိမ်တာကိုပဲ ဥပမာတွေနဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံး ဖော်လာပြီး တဲ့နောက် အဆုံးပါဒကျကာမှ နယ်ရှစ်ခွင်တစ်ဝန်းလုံးမှာ လှပတဲ့ငြိမ်ဆိတ်မှုနဲ့အတူ နွေရာသီဟာ ထစ်ချုန်းလာနေတော့တယ်လို့ ထိတ်လန့် တကြားသုံးပြီး နိဂုံးချုပ်လိုက်တော့တယ်။ ဒါ ဒီကဗျာရဲ့ ထူးခြားချက် အောင်မြင်ချက်ပါပဲ။

ခု မြန်မာလို ရေးချကြည့်ကြရအောင်-

နွေဦး သြကာသ မှတ်စု

နေ ခြံဝင်း ကျောက်တုံးပေါ် ညံ့နု ငြိမ်ဆိတ်။

သဲလွန်စကတော့ တစ်ပွင့်တည်း ဒဲဖဒီလ ပထမဆုံး ပန်း

လေတစ်ခုလုံး နူးညံ့တဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများနဲ့ ရုန်းကန်နေ
ပိုးထည် ကပျာကသီဝတ် မိန်းမနှယ်သာ။
နေရာတကာမှာ ငှက်တို့ ဖော်တပ်ကာ ဖော်ဖြတ်ကာ
စိတ်ပြောင်းနေကြ၊ နူးညံ့တဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများ
နဲ့၊ တောင်ပံတွေနွေးကြ၊ အသံတွေ စမ်းကြည့်ကြ။

သစ်ပင်တို့ ရစ်တံနှယ် ဗလာကျင်းလျက်သာ။
ဟိုးတစ်ဘက်မှာ၊ တောင်ပြာ နွေးတွေဆီက
မြူးကြွဖွယ် တွန့်လိမ်တက်လာ၊ ငါးကြီးတစ်ကောင်နှယ်။

ရေတံခွန်အောက်၊ ပွက်ပွက်ညံ ရေအိုင်ထဲမှာလိုပဲ။

နယ်တစ်ဝန်းလုံးမှာ
ဝင်းပပ ဆိတ်ငြိမ်မှုနဲ့ နွေဦး ထစ်ချုန်း သက်ဆင်းလာခဲ့ပေါ့။

တက်ဒ် ဟယူးဇ်

COCK_CROW

**Out of the wood of thoughts that grows by night
To be cut down by the sharp axe of light,
Out of the night, two cocks together crow,
Cleaving the darkness with a silver blow;
And bright before my eyes twin trumpeters stand,
Heralds of splendour, one at either hand,
Each facing each as in a coat of arms;
The milkers lace their boots up at the farms.**

Edward Thomas

လင်းကြက်အဆော်ကွင်းထက်မှာ

အက်ဒဝို့ဒ် တောမာ့စ်ဆိုတာ ပထမကမ္ဘာစစ်တုန်းက (၁၉၁၇) တိုက်ပွဲမှာ ကျဆုံးခဲ့ရတဲ့ စစ်သားကဗျာဆရာဆိုတော့ ကြာပြီပေါ့။ ဒါပေမယ့် သူ့ကဗျာတွေဟာ ခုထိ ခေတ်မှီနေဆဲရှိပြီး အင်္ဂလိပ်ကဗျာအကြောင်းပြောကြစို့ဆိုရင် သူ့ကဗျာကို ထည့်ပြောနေရပြီ။ အစကတော့ သူ့ကဗျာကို ဒီလောက်အထင်ကြီးကြတာ မဟုတ်ဘူး။ တောဖွဲ့တောင်ဖွဲ့ကို လှလှပပရေးတာ လောက်ပဲ ထင်ခဲ့ကြတာ။

တဖြည်းဖြည်းနဲ့မှ ရေမြေတောတောင်ကိုဖွဲ့ရင်း ဘဝကို ဖွဲ့တာပါလားဆိုတာ ကဗျာဖတ်သူများ ရိပ်စားမိလာကြပြီး သူ့ကဗျာဟာလဲ ကြီးစာရင်းထဲဝင်သွားတာဖြစ်တယ်။ အခု နမူနာဖော် ပြလိုက်တဲ့ ကဗျာကိုပဲ ကြည့်လေ။ ကြက်တွန်တဲ့ လင်းအရုဏ်ကို ဖွဲ့ထားတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဖွဲ့နေကျတွေနဲ့ မတူတာကို ဖတ်ကြည့်ရင်း သိလာပါလိမ့်မယ်။

ခေါင်းစဉ်က **Cock-Crow** တဲ့၊ ကြက်တွန်ချိန်ပေါ့။

Out of the wood of thoughts အတွေးတောအုပ်ထဲကတဲ့။ ‘အတွေးတောအုပ်’ ဆိုတာ အတွေးတွေနဲ့ ပြည့်နှက်နေတဲ့ တောအုပ်ပေါ့။ အတွေးတွေကို

သစ်ပင်တွေနဲ့ ထပ်တူပြုထားတဲ့ ရှုပကအလင်္ကာဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်တွေ တာသွားလိုက်ပုံကို တစ်စုံစီစဉ်းစားကြည့်ပါလေ။ ဝါကျကမဆုံးသေးဘူး။

that grows by night ညမှာ ပေါက်ရောက်တဲ့ (အတွေးတောအုပ်)ပါတဲ့။ ဝါကျ မဆုံးသေးပါဘူး။

To be cut down by the sharp axe of light အလင်းပုဆိန်ထက်ထက်နဲ့ ခုတ်လှဲချရမယ့် (အတွေးတောအုပ်)တဲ့။ ညမှာ အတွေးဆိုတဲ့သစ်ပင်တွေ တောအုပ်ကြီး တစ်ခုခုပွယ် ပေါက်ရောက် လာတယ်။ ဒီတောအုပ်ကို အလင်းပုဆိန်ချွန်ထက်ထက်နဲ့ ခုတ်လှဲဖြိုချ ရမှာဖြစ်တယ်။ ဒီတောအုပ်ထဲကနေ-

Out of the night ညထဲကနေ။ ဒါဟာ အထက်နှစ်ပါဒမှာဆိုခဲ့တဲ့ **Out of the wood...light** ဆိုတာကို ထပ်ကျော့ပြောလိုက်တာပဲဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ‘အတွေး တောအုပ်ထဲကနေ၊ ညထဲကနေ’ ရယ်လို့ဖြစ်သွားတယ်။ ‘အတွေးတောအုပ်’နဲ့ ‘ည’ အတူတူဖြစ်သွားတယ်။ ညထဲကနေ ဘာဖြစ်သလဲ-

two cocks togther crow ကြက်ဖနှစ်ကောင် အတူတကွ တွန်ကြပါလေ ရောတဲ့။

Cleaving the darkness with a silver blow အမှောင်ကိုငွေထိုးနှက်ချက်နဲ့ ခွဲခြမ်းလိုက်တာ (တွန်ကြပါလေရော)။ အင်္ဂလိပ်စကား **blow** ကလက်သီးချက်၊ တုန်ချက်၊ ဓားချက်၊ ပုဆိန်ချက်၊ ဘာကိုမဆို ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီမှာက ကြက်တွန်သံကိုပဲ ထိုးနှက်ချက်နဲ့ ထပ်တူပြုထားတာဖြစ်တယ်။ ကြက်တွန်သံနဲ့ အမှောင်ကိုဖြိုခွဲလိုက်တာကိုပဲ ‘ငွေထိုးနှက်ချက်နဲ့ ခွဲခြမ်းလိုက်’တယ်လို့ စပ်ထားတာဖြစ်တယ်။ ဘာလို့‘ငွေ’လဲ။ ငွေဟာ ရုပ်အဆင်းနဲ့ ဆိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် အသံသာတာကိုလဲ ငွေနဲ့ စပ်နှွယ်ပြောလေ့ရှိကြတယ်လေ။ ငွေဆည်းလည်းစသဖြင့်။ ဒါကြောင့် **silver blow** ရယ်လို့ ထိထိမိမိတွဲစပ်ဖော်ကျူးလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။

And bright before my eyes ငါ့မျက်လုံးရှေ့မှာ တောက်တောက်ပပနဲ့-

twin trumpeters stand တံပိုးမှုတ်သူ အမြွှာညီနှောင် ရပ်နေကြပါလား။ ကြက်ဖညီနှောင်ကို ပြောတာပါ။ **trumpet** ကိုကနေ့ခေတ်မှာ ‘ထရမ်းပက်’လို့ပဲ မြန်မာလိုခေါ်နေကြပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီမှာတော့ရှေးတုန်းက ဘုရင် ထွက်တော်မူ လာမယ် ဆိုရင် ရှေ့တော်ပြေးထွက်လာပြီး တံပိုးမှုတ်ကြတဲ့ စစ်သည်တော်တွေကို ဆိုလိုရိပ်ရှိတာမို့

‘တံပိုးမှုတ်သူ’လို့ပဲ ရေးလိုက်ပါတယ်။ ကြက်ညီနောင်ဟာ အလင်းမင်းကြီး ထွက်တော်မူ လာမှာကို ရှေ့တော်ပြေး တံပိုးမှုတ်ပေးကြတဲ့ စစ်သည်တော်များ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုပဲ အောက်ပါဒမှာ ဆက်ဆိုတယ်။

Heralds of splendour အရောင်အဝါရဲ့ ရှေ့တော်ပြေးများတဲ့။ ဒီနေရာမှာလဲ **splendour** ဆိုတာ ‘အရောင်အဝါ’ဆိုတာထက် ပိုပါတယ်။ ခမ်းနားကြီးကျယ်တဲ့ သဘော၊ လှပတဲ့သဘောပါ တွဲဖက်အနက်ဆောင်ပါသေးတယ်။ မြန်မာစကား ‘အရောင်အဝါ’က သူ့လောက်မကြီးကျယ် မခမ်းနားဘူး ဖြစ်နေတယ်။

One at either hand တစ်ဘက်မှာ တစ်ကောင်

Each facing each တစ်ကောင်ကို တစ်ကောင် မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက်

as in a coat of arms တံဆိပ်တော်မှာလို့။ မင်းညီမင်းသားတွေ၊ ဘုရင်တွေရဲ့ တံဆိပ် အမှတ်အသားအဖြစ် ခိုင်းလွှားစသည်ပေါ်မှာ ရေးထားတဲ့ရှုပ်ပုံ သင်္ကေတကို **coat of arms** လို့ခေါ်တယ်။ များသောအားဖြင့် ခြင်္သေ့၊ ယူနီကောန်စတဲ့ အကောင်နှစ်ကောင် မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက် ဆွဲထားလေ့ရှိတယ်။ ဒါကို ညွှန်းလိုက်တာပါ။

အဲဒီ ခိုင်းလွှားတံဆိပ်တော်ထဲက ခြင်္သေ့နှစ်ကောင်လို တစ်ကောင်နဲ့တစ်ကောင် မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက်။ တစ်ဘက်မှာတစ်ကောင်၊ နေ့အလင်းရဲက ရှေ့တော်ပြေး ကြက်ဖ ညီနောင် သူ့မျက်စိရှေ့မှာ ဝင်းဝင်းပပ တွေ့မြင်လိုက်ရတယ်တဲ့။

The milkers နွားနို့ညှစ်သမားများ။

lace their boots up ဘွတ်ဖိနပ်တွေ ကြိုးတပ်ကြပြီ။

at the farms လယ်ယာစခန်းတွေမှာ။ (လယ်ယာတွေမှာတော့ နို့ညှစ်သမား တွေ ဘွတ်ဖိနပ်ကြိုး တပ်ကြပြီ။ နို့ညှစ်တဲ့အလုပ်စတော့မယ်။ လုပ်ငန်းခွင် ဝင်ကြ တော့မယ်)

ကဗျာကတော့ဒါပါပဲ။ ညအမှောင်ကို ဖြိုခွဲဖို့ ကြက်ညီနောင်တွန်လေပြီ။ လယ်သမားလဲ လုပ်ငန်းစဖို့ပြင်ပြီ။ အကြောင်းအရာကို အနှစ်ချုပ်လိုက်ရင် ဒါပဲ။ ဒီဘာမဟုတ်တဲ့ အကြောင်း အရာကလေးကိုပဲ ကြီးကျယ်ခမ်းနားအောင် ကဗျာဆရာက

ဖွဲ့ပြသွားတယ်။ အကြောင်းအရာဟာ အဓိကမဟုတ်။ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဖွဲ့တယ်ဆိုတာ ကသာ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို သာကေ ထူလိုက်တာလို့ ဆိုနိုင်တယ်။

ညအမှောင်ထဲကနေ ကြက်တွေ ထွက်လာတာလို့ ဆိုလိုက်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ညကို အတွေးဆိုတဲ့အပင်များထူထပ်တဲ့တောအုပ်လို့ ဆိုလိုက်တယ်။ စကားလုံး ရွေးချယ်စိစစ် ထားပုံက လေ့လာစရာပဲ။ ‘အတွေး’လို့ဆိုပါတယ်။ ‘အိပ်မက်’မဟုတ်ဘူး။ နုနယ်သူသာ ဆိုရင် ညဆိုတာနဲ့ အိပ်မက် လို့ရေးမှာပဲ။ ညမဟုတ်ဘဲနဲ့တောင် အိပ်မက်၊ အိပ်မက်နဲ့ တစ်မက်တည်း မက်နေကြတာ မဟုတ်လား။ တကယ်စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့လဲ ညမှာ မအိပ်ခင် ဟိုတွေး ဒီတွေး တွေးကြသူ တွေချည်း။ တစ်ခါတစ်လေများ အတွေးလွန်ပြီး အိပ်တောင်မရတော့ဘူး။ နောက်ပြီး အိပ်မက်ဆိုတာက ကလေးဆန်တယ်။ အတွေးကမှ လူကြီးဆန်တယ်။

အတွေးဆိုတာ တဖြည်းဖြည်း တစ်စစနဲ့ ပေါ်ထွန်းကြီးထွားလာတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အတွေးကို ‘ညမှာ ပေါက်’တဲ့အပင်လို့ နှိုင်းတယ်။ ဒီအပင်တွေပေါက်နေတဲ့ တောကိုအင်္ဂလိပ် စကားမှာ **grove, wood, forest, jungle** စသဖြင့် စကားလုံးတွေ ရှိတဲ့အထဲက အပင်စုသာသာမျှဖြစ်တဲ့ **grove** ကိုမရွေး၊ တောကြီးမျက်မည်းလောက်လဲ မဟုတ်တန်ရာလို့ **forest, jungle** တို့ကို ပယ်လိုက်တာ အနေတော် **wood** ကို သုံးလိုက်တယ်။ ဒီတောအုပ်ကို ခုတ်ထွင်းဖြိုဖျက်မှာကလဲ ဓားမဟုတ်ဘူး၊ ပုဆိန်ကို ရွေးလိုက်တယ်။ ပုဆိန်ကိုပဲ သစ်ပင်တွေခုတ်လှဲရာမှာ သုံးကြတာကိုး။ အလင်းဟာ အမှောင်ကို ဖြိုခွင်းတဲ့ လက်နက်မို့ အလင်းနဲ့ ပုဆိန်ကို ရူပက ပြုလိုက်တယ်။ နောက်ကြက်တွန်သံက အမှောင်ကို ဖြိုခွင်းလိုက်ကြောင်း ပြောတဲ့ အခါမှာတော့ ကြက်တွန်သံကို ငွေထိုးနှက်ချက်လို့ ဖွဲ့လိုက်တယ်။ တောအုပ် (သစ်ပင်တွေ)ကို ခုတ်ထွင်းစဉ်က **cut down** ကိုသုံးပြီး အမှောင်ကို ဖြိုခွင်းရာမှာ **cleave** ကိုသုံးထားတယ်။ စကားလုံးတွေကို သူ့နေရာနဲ့သူ အံဝင်ခွင်ကျ သုံးပုံပါပဲ။

ခုထိဟာ ကဗျာရဲ့ အကောင်းဆုံးအဖွဲ့အနွဲ့ပါပဲ။ ဒီနောက် သုံးပါဒ်မှာ ကြက် ညီနောင်ကို ဖွဲ့ပါတယ်။ ဝင်းဝင်းပပနဲ့ ‘တံပိုးမှုတ်သူ အမြွှာညီနောင်’လို့ဆိုလိုက်တယ်။ တံပိုးမှုတ်တယ်ဆိုတော့ ဘုရင်မင်းမြတ် ကြွချီလာတော်မူမှာကို ကြေညာတာပဲ။ ဘယ် ဘုရင် ကြွလာတော်မူမှာလဲ။ ‘အရောင်အဝါရဲ့ရှေ့တော်ပြေးများ’လို့ ဆိုလိုက်တဲ့အတွက်

နေ့အလင်းရောင်ဆိုတဲ့ ဘုရင်မင်းမြတ်လို့ သိကြရတယ်။ နေ(သူရိယ)ရဲ့ ရှေ့တော်ပြေး
လို့ မဆိုဘဲ ‘နေ့(ဒီဝါ)အလင်းရောင်’ရဲ့ ရှေ့တော်ပြေးလို့ ဆိုလိုက်ပုံဟာ သာမန်
ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်မိတာမျိုးမဟုတ်ဘဲ သစ်ဆန်းနေတာ ထူးခြားနေပြန်တယ်။
ကြက်က ကြိုဆိုမယ်ဆိုရင်လဲ အလင်းရောင်ကို ကြိုဆိုတာ ဖြစ်မှာပါပဲ။ နေကို
သူသိချင်သိမယ်။ ဒီတော့ သဘာဝကျလို့လဲ သွားပြန်တယ်။

ကြက်နှစ်ကောင်ကိုဖွဲ့ရာမှာ ဒိုင်းလွှားပေါ်က-တံဆိပ်ထဲကအကောင်နှစ်ကောင်နယ်
ရင်ဆိုင်ရပ်နေကြပုံ အဖွဲ့ဟာလဲ လျော်ကန်သင့်မြတ်လှတယ်။ တံဆိပ်ထဲမှာ သတ္တဝါ
နှစ်ကောင်ကို ရေးဆွဲရာမှာ ချွတ်စွပ်တူအောင် ပန်းချီဆရာက ရေးဆွဲထားတာ။
အဲဒီအတိုင်း ကြက်နှစ်ကောင်ဟာ ချွတ်စွပ်တူတယ်။ ဒီတော့ စောစောက ‘အမြွှာ
ညီနောင်’လို့ဆိုထားတာနဲ့ ဆီလျော်သွားပြန် ရော။

နောက်ဆုံး လူဆိုတဲ့ လယ်သမားကို ဖွဲ့ရာမှာတော့ တစ်ပါဒဲပဲ သုံးထားတယ်။
ဒီလိုလုပ်လိုက်တဲ့အတွက် အထက်က ဆိုခဲ့ပြီးသမျှ ခုနှစ်ပါဒဲလုံးလုံးဟာ သူနဲ့လဲ
ဆိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ထပ်မဆိုတာလို့ ဆိုလိုရာကျတယ်။ ညမှာ အတွေးသစ်ပင်
တွေပေါက်တာလဲ သူပဲ၊ ညအမှောင်ကို ဖြိုခွင်းချင်တာလဲသူပဲ၊ နေ့အလင်းကို
ခရီးဦးပြုတာလဲ သူပဲ၊ သူဟာ ကြက်နည်းတူ သြကာသ လောက တစ်ဦးမျှသာပါပဲလို့
ဆိုပြီးသားဖြစ်တယ်။ နေ့ရောက်လာမှ သူဘဝဆက်လက်ရေး အတွက် အလုပ်လုပ်
ရမယ်လေ။ အလင်းစတင်ရောက်လာမယ်လဲဆိုရော အလုပ်ခွင်ဝင်ဖို့ ဖိနပ် ကြီးချည်
တော့တာပဲ မဟုတ်လား။ နောက်ပြီး ‘နို့ညှစ်သူများ’လို့ ဗဟုဝန်နဲ့ ဆိုထားတဲ့အတွက်
ကြက်ညီနောင်လို သူလဲအလုပ်ကို သူ့ညီနောင်တွေနဲ့အတူတကွ အလုပ်ဝင်တော့မယ်
ဆိုတာကိုလဲ ပြောပြီးသား ဖြစ်သွားပြန်တယ်။ ဒီလိုပြောစရာရှိတာတွေကို အကုန်ထုတ်
မပြောတော့ဘဲ ညွှန်းရုံလေး အရိပ်အမြွက် ညွှန်းပြောတတ်တာကလဲ ကြီးမားတဲ့
ကဗျာတစ်ပုဒ်ရဲ့ သာဓက ဖြစ်နေပြန်တယ်။

မူရင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာက တစ်ပါဒဲ (တစ်ကြောင်း)မှာ ဣယမြွှာဂိုဏ်း (လဟု-ဂရု
အက္ခရာ နှစ်လုံးတွဲ) ငါးခု၊ အက္ခရာဆယ်လုံးနဲ့ ဖွဲ့ထားတယ်။ ပထမပါဒဲနဲ့ ဒုတိယပါဒဲ၊
တတိယပါဒဲနဲ့ စတုတ္ထပါဒဲစသဖြင့် ကာရန်ယူထားတယ်။ မြန်မာလိုကဗျာပြုရာမှာ
ဂိုဏ်းကို သယ်ဆောင်ပေးဖို့ တော့ မလွယ်ဘူး။ ကာရန်ကတော့ ဖြစ်နိုင်တယ်။
ဒီအတိုင်းပဲ မြန်မာကဗျာ ပြန်ကြည့်ပါမယ်။

ကြက်တွန်ချိန်

အလင်းပုဆိန်ထက်နဲ့ ခုတ်လှဲရမယ့်
ညမှာ ပေါက်တဲ အတွေးတောထဲကကွယ့်
ညထဲက ကြက်နှစ်ကောင် အတူတွန်တော့
ငွေ ထိုးနှက်ချက်နဲ့ အမှောင်ကို ခွဲလိုက်ပေါ့။
ငါ့ မျက်လုံးရှေ့ တံပိုးသမား အမြွှာ ဝင်းပါ
အလင်း ရှေ့တော်ပြေးတွေ
တစ်ဘက် တစ်ကောင်ကျ
တံဆိပ်နှယ် တစ်ကောင်ကို
တစ်ကောင် ဆိုင်လို့။
ယာထဲ နို့ညှစ်သူတို့ ဖိနပ် ကြိုးချည်လို့။

အက်ဒေါ့ဒ် တောမော့စ်

BUT THOSE UNHEARD

**From where I sit I see a patch
Of sky, but chiefly trees;
A lovely thing to view their green
Within the window-frame;
Not only green of varying tone
Beneath the dominant blue,
But blossoms burning in the green
Chanting their secret song.
Along the lignumvitae shine
Clusters of tender mauve;
Above, against the sky, bright stars
Of frangipani glow,
And scarlet bougainvillea throbs
From out the deepest green.
A lovely thing to see all this
Within the window-frame
The long blue archway of the sky,
The music of the trees,
To let the senses sink within
This silent symphony.**

Frank Collymore

မကြားရတဲ့ တေးဂီတ

သူ့ရဲ့က နာမည်ကျော် ‘ခေါမ ကျောက်အိုးဖွဲ့တမ်းချင်း’ ကဗျာမှာ အင်္ဂလိပ် ရောမန္တိက ကဗျာဆရာ ကိတ်စ်ဟာ မြိတိသျှပြတိုက်ထဲမှာပြထားတဲ့ ကျောက်အိုး တစ်အိုးကို ကြည့်မိတော့ ကျောက်အိုးပေါ် ရေးဆွဲထားတဲ့ ပန်းချီထဲမှာ ပလွေမှုတ်

နေသူကမူတ်၊ ဗုံတီးသူက တီးနေတာကို မြင်ရတယ်။ ဒီတော့ ကဗျာဆရာက သူတို့
တီးမှုတ်ကြမယ့် တေးဂီတကို 'စိတ်' နားနဲ့ နားဆင် ကြည့်ကာ

ကြားရတဲ့ တေးသံများဟာ ချိုတယ်၊ ဒါပေမယ့် မကြားရတဲ့ တေးသံများက
ပိုလိုချိုရဲ့

လို့ဖွဲ့ဆိုလိုက်ပါတယ်။

ဒီပါဒ နှစ်ကြောင်းဟာ ကျော်ကြားသွားပြီး မကြာမကြာကိုးကားစရာ စကားဆိုရိုး
လေးလို ဖြစ်သွားတယ်။ အခု တင်ဆက်ထားတဲ့ ကဗျာရဲ့ ခေါင်းစဉ်က ဒီကိတ်စ်ရဲ့
ပါဒထဲက စာသားကို ယူထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ **Heard melodies are sweet, but
those unheard are sweeter** ဆိုတဲ့အထဲက **but those unheard**
ကိုယူထားတာပါ။ အခုဘယ်လိုနားနဲ့ မကြားရတဲ့ တေးသံတွေလဲ ဖတ်ကြည့်ကြရအောင်။

from where I sit ငါထိုင်နေတဲ့ နေရာကနေ [ကဗျာဆရာဟာ အခန်းထဲမှာ
ထိုင်နေ ပုံပါပဲ]

I see a patch of sky ကောင်းကင်ရဲ့ တစ်ပိုင်းတစ်စကို ငါမြင်ရတယ်။

But chiefly trees ဒါပေမယ့် အဓိက ပင်မ (မြင်ရတာတွေကတော့)
သစ်ပင်တွေပါ ပဲ။

A lovely thing ကြည်နူးစရာပဲ။

to view their green သူတို့ရဲ့ (သစ်ပင်တွေရဲ့)အစိမ်းရောင်ကို ရှုကြည့်ရတာ
(ကြည်နူးစရာပဲ)။

within the window-frame ပြတင်းပေါက်ဘောင်အတွင်းမှာ
(သူတို့အစိမ်းကို ရှုကြည့်ရတာ ကြည်နူးစရာပဲ။) ကဗျာဆရာရဲ့ အခန်းပြတင်းပေါက်
ဘောင်အတွင်း ကောင်းကင် တစ်ပိုင်းတစ်စနဲ့ သစ်ပင်စိမ်းစိမ်းတွေပဲ မြင်နေရတယ်။
ပန်းချီကားတစ်ချပ်သဖွယ် ဖြစ်နေသမို့ ကြည့်ရတာ ကြည်နူးစရာပဲတဲ့။

Not only green of varying tone တုန်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ဖြစ်နေတဲ့အစိမ်း တွင် မဟုတ်သေး [အရောင်အနု၊ အရင့်အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေတာကို ‘တုန်း’အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေတယ် လို့ ပန်းချီစကားနဲ့ ဆိုတယ်]။

but blossoms burning in the green အစိမ်းထဲမှာ လောင်ကျွမ်းနေတဲ့ အပွင့်များလည်း ပါသေးတယ်။ [အရွက်ထုအစိမ်းရောင်ထဲမှာ ပန်းပွင့်တွေ စိမ့်ဝင် ရောယှက် သွားပုံကိုပဲ ‘လောင်ကျွမ်းဝင်နေတယ်’လို့ ဖွဲ့ထားတယ်။]

Chanting their secret song (အပွင့်ကလေးတွေဟာ) လျှို့ဝှက်တေးကို သီဆိုကာ (လောင်ကျွမ်းနေကြတယ်)၊ ‘မကြားရတဲ့တေးသံ’က ဒီမှာစပါပြီ။ ပန်းပွင့်လေး တွေ တေးသီတာကို မံသနားနဲ့ မကြားရပါ။ စိတ်ကူးနားနဲ့သာ ကြားရတာဖြစ်ပါတယ်။

Along the lignumvitae လစ်ရန်မိဗိုင်တီးပင် (သစ်မာပင်တစ်မျိုး)တစ်လျှောက် မှာ

shine clusters of tender mauve မရမ်းရောင်နုနု အပြတ်အစုများ ဝင်းပနေ ကြတယ် [သစ်ခွပန်းတွေကို ဆိုလိုပုံရတယ်။]

Above, against the sky အပေါ်မှာ၊ မိုးကောင်နဲ့ယှဉ်ကာ၊ မိုးကောင်းကင်ကို နောက်ခံပြုကာ

bright stars of frangipani glow တရုတ်စံကား ကြယ်တွေ လင်းလက်နေ ကြတယ်။ [တရုတ်စံကားပန်းနဲ့ ကြယ်ကို ရူပကပြုထားတယ်။]

And the scarlet bougainvillea နီးစွေးစွေး စက္ကူပန်းတွေ။

throbs from out the deepest green အနက်ရှိုင်းဆုံး အစိမ်းထဲကနေ ဖိုလို့က်နေတော့တယ်။

A lovely thing to see all this ဒါ(တွေ) အားလုံးကို မြင်ရတာ ကြည်နူးစရာပါပဲ [ဝါကျက မဆုံးသေး၊ အောက်ကအချက်တွေပါပါတယ်၊ သူတို့ကိုလည်း မြင်ရသေးတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်]။

within the window-fame- ပြတင်းဘောင်အတွင်းမှာ (ဒါတွေအားလုံးမြင် ရတာ ကြည်နူးစရာပဲ) [မျဉ်းတိုကို သုံးထားတဲ့အတွက် အောက်ပါအချက်များဟာလဲ ကြည်နူးစရာထဲ အကျုံးဝင်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။]

The long blue archway of the sky ရှည်လျား ပြာလဲ့လဲ့
ကောင်းကင်မုတ်ခုံး (ပြတင်းပေါက်ထဲက မြင်ရတဲ့ သစ်ပင်တို့အထက်က ကောင်းကင်
တစ်စွန်းတစ်စဟာ မုတ်ခုံးခုံး ကြီးနယ် ထင်ရတယ်။)

The music of the trees သစ်ပင်တို့ရဲ့တေးဂီတ (တကယ်တော့
မြင်ရုံပဲမြင်ရတာ ပါ။ ဒါပေမယ့် အစိမ်းထဲမှာ မရမ်းနု၊ အနီရင့်၊ အဝါရောင်စုံ ထိုးဖောက်
ဖြတ်ဆင်းနေပုံဟာ ရစ်သမ်ကျတယ်။ ဒါကြောင့် ဂီတနဲ့ နှိုင်းလိုက်တယ်။ မမြင်ရတဲ့
ဂီတပေါ့)

To let the senses sink within this silent symphony ဒီအသံတိတ်
ဆင်ဖန်တီးပိုင်းရဲ့ ဂီတထဲ အာရုံခံစားမှုတွေကို နှစ်ပစ်လိုက်ရတာ (ကြည်နူးစရာ
ကောင်းပါဘိတယ်) (အထက်နားက **A lovely thing** ဟာ ဒီအထိ အကျိုးဝင်တယ်)

ကဗျာကတော့ ဒါပါပဲ။ ကဗျာဆရာဟာ ပြတင်းပေါက်ကနေအပြင်ကို
ကြည့်လိုက်တယ်။ သစ်ပင်တွေနဲ့ ကောင်းကင်တစ်ပိုင်းတစ်စကို မြင်ကြရတယ်။
ကောင်းကင်ရဲ့ အပြာအောက်မှာ သစ်ပင်တို့ရဲ့ အစိမ်းရောင်ဟာ အနုအရင့် အမျိုးမျိုး
ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအစိမ်းထဲကို အပွင့်တို့ရဲ့ အရောင်များက ဝင်းပလင်းလက်ကာ
လောင်ကျွမ်းစိမ့်ဝင်နေတယ်။ သစ်ခွတို့ရဲ့မရမ်းနု၊ တရုတ် စကား အဝါ၊ စက္ကူပန်း
နီစွေးစွေး။ ဒီရောင်စုံရှုခင်းဟာ ရစ်သမ်ရော ဟာမိုနီပါ ပြေပြစ်တဲ့ သစ်ပင်တို့ရဲ့
ကြည်နူးစရာ ဆင်ဖန်တေးဂီတ ဖြစ်တယ်။ ဒီဂီတသံထဲကို ခံစားမှုအာရုံတွေ စိမ့်ဝင်
နေမိကာ ပီတိရသလို ကြုံတွေ့နေရပါတော့သတဲ့။ ဒါနားနဲ့မကြားရတဲ့ တေးပါပဲ။

ဂျွန်ကိစ်ရေးစဉ်က မကြားရတဲ့ ဂီတဆိုတာ ရုပ်ပုံအမြင်အာရုံမို့လို့ မကြားရတာ။
ဒါပေမယ့် ကိုယ့်စိတ်ကူးနဲ့ကိုယ်၊ စိတ်ကူးကျွန်းချင်တိုင်း ကွန်ပရီး နားဆင်ကြည့်လိုရတာမို့
တကယ်ကြားရတဲ့ တေးဂီတထက်ပိုပြီး ချိုမြိန်တယ်လို့ ရေးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒါကိုဖရန့်က
ကောလီမောက နည်းနည်းချဲ့ထွင်လိုက်တယ်။ ကိစ်က ပလွေမှုတ်နေတဲ့ အရုပ်ကို
မျက်စိနဲ့ ကြည့်ပြီး ဂီတသံကို စိတ်ကူးနဲ့ နားထောင်ကြည့်တာ။ ကောလီမောကတော့
သစ်ပင်တွေရဲ့ အဆင်းအရောင်အမျိုးမျိုး ဖက်စပ်ယှဉ်တွဲနေကြတဲ့ အသွင်ကိုက
ဂီတသံဖြစ်တယ်လို့ ပြောတာ။ ဒီအရောင်တွေရဲ့ ရစ်သမ်၊ အရောင်တွေရဲ့ ဟာမိုနီကပဲ
ဂီတဖြစ်တယ်လို့ပြောတာ၊ ဆင်ဖန်ဖြစ် တယ်လို့ ပြောတာ။

တစ်နည်းပြောရရင် ဂျွန်ကိစ်က စိတ်ကူးနဲ့ နားဆင်ကြည့်ရတဲ့ ဂီတဟာ အရသာရှိလှ တယ်လို့ဆိုတယ်။ စိတ်ကူးကို ဦးစားပေးလိုရင်းလို့ဆိုရမယ်။ ဖရန့်က ကောလိမောကတော့ ရှုခင်းလေးရဲ့ ပြေပြစ်လှပပုံကိုပဲ ဂီတဖြစ်တယ်လို့ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ သစ်ပင်တွေရဲ့ ဂီတအသံ ကို စိတ်ကူးနဲ့ နားဆင်ကြည့်တာမဟုတ်ဘူး။ စိတ်ကူးအလုပ် မလုပ်ဘူး။ မြင်ရတဲ့အာရုံထဲ ခံစားမှု တွေ စိမ့်ဝင်ခံစားပြီး ပီတိသုခ ဖြန့်ရပုံကို ဖော်ကျူးထားတာသာ ဖြစ်တယ်။

ကဲ-အခု သူ့ကဗျာလေးကို မြန်မာကဗျာ ပြုကြည့်ကြရအောင်။

မူရင်းကဗျာကို အက္ခရာရှစ်လုံးပါ ပါဒနဲ့ ခြောက်လုံးပါ ပါဒတစ်လှည့်စီရေးဖွဲ့ ထားတယ်။ ကာရန်မယူဘူး။ ပါဒ အသီးသီးမှာ လဟုဂရူအတွဲ (ဣအမ္ဂိုဏ်း)လေးတွေနဲ့ မကြာ ရစ်သမ်ယူ ထားရဲ့။

မကြားရတဲ့ ဂီတ

ငါ ထိုင်နေရာကနေ ကောင်းကင်
တစ်စကို မြင်ရ၊ သစ်ပင်ချည်း။
ပြတင်းပေါက် ဘောင်အတွင်းက
သူတို့ရဲ့ အစိမ်းကို ရှုရတာ ကြည်နူးစရာ။
လွှမ်းမိုးသူ အပြာအောက်မှာ
တုန်းအမျိုးမျိုးနဲ့ အစိမ်းတင်မက၊
အပွင့်တွေ အစိမ်းထဲ လောင်ကျွမ်း၊
လျှိုဝှက် တေးကို ရွတ်နေကြတယ်။
သက်ဖိုးပင် တစ်လျှောက် တောက်ပနေရဲ့
မရမ်းနု အပြတ်အခိုင်များ။
အထက်မှာ၊ ကောင်းကင်မှာ၊ တရုပ်စံကား
ကြယ်တို့ လင်းနေကြ။
နီစွေးစွေး စက္ကူပန်း လှိုက်ဖိုနေ
အနက်ရှိုင်းဆုံး အစိမ်းထဲကနေပ။

ပြောင်းပေါက် ဘောင်အတွင်းက
ဒါ အကုန် မြင်ရတာ ကြည်နူးစရာ
ကောင်းကင်ရဲ့ မုတ်ဆုံး ပြာပြာ ရှည်ရှည်
သစ်ပင်တို့ရဲ့ တေးဂီတ
ဒီ အသံဆိတ် ဆင်ဖန်ထဲ
အာရုံတွေ နှစ်မြုပ်ပစ်ရတာများ။

ဖရန့်က် ကောလီမော

I SHALL RETURN

**I shall return again, I shall return
To laugh and love and watch with wonder eyes.
At golden noon the forest fires burn,
Wafting their blue-black smoke to sapphire skies,
I shall return to loiter by the streams
That bathe the brown blades of the bending grasses.
And realize once more my thousand dreams
Of waters rushing down the mountain passes.
I shall return to hear the fiddle and fife
Of village dances, dear delicious tunes
That stir the hidden depths of native life,
Stray melodies of dim-remembered runes.
I shall return. I shall return again
To ease my mind of long, long years of pain.**

Claude Mckay

ရွှေပြည်ဌာန ဝေးသော်ကြောင့်

ဝေးမြေရပ်ခြားကိုရောက်တဲ့အခါ ကိုယ့်ဇာတိမြေကို လွမ်းဆွတ်တမ်းတ တတ်ကြတာ လူသားတို့ဓမ္မတာပေပဲ။ မဲဇာရောက် အမတ်ကြီးက သူ့ရွှေမြို့တော်ကို တမ်းတခဲ့တယ်။ “သည်ဆီ ရွှေမြို့၊ သည်သို့ စေတီ၊ သည်ဆီရွှေန်း ဖြောင့်တန်းတော့မည် စိတ်ကရည်သည်...”။ နိုင်ငံရပ်ခြားကို ပညာသင်သွားခဲ့ရတဲ့ မြန်မာစာဆိုကလည်း “မလာဖြစ်နိုင်ဘူး ငါခေတ်တစ်ခါ ကုန်တော့၊ မီးရောင်စုံ ကျွတ်သီတင်းကိုလ ရင်တွင်းက ပူဆာဆာ”နဲ့ လွမ်းမိပါတယ်။

ဂျပေကားကျွန်းမှာ ၁၈၉၀ ကမ္ဘေးဖွားခဲ့ကာ ၁၉၁၂ မှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို အပြီးအပိုင် ထွက်ခွာသွားပြီး နေထိုင်ခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာကလေး

မကေးကလဲ သူ့ဇာတိမြေ ဂျပမကေးကို လွမ်းတမိကြောင်း ကဗျာတွေ ရေးဖွဲ့ခဲ့တယ်။
အခု ကဗျာဟာ သူ့လွမ်းကဗျာတစ် ပုဒ်ပါ။ ဖတ်ကြည့်ပါဘိ။

ခေါင်းစဉ် **I shall return** “ငါပြန်လာမယ်” ပါတဲ့။ ကဗျာစာကိုယ်ကိုလဲ
ဒီစကားနဲ့ပဲ ဖွင့်ပါတယ်။ စာကိုယ်အတွင်းမှာလဲ ထပ်ကာထပ်ကာ ကျော့ထားတာ
တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဘယ်လောက်တောင် ပြန်ချင်စိတ်၊ လွမ်းတစိတ် ပြင်းထန်နေသလဲ
ဆိုတာကို အလေးအနက် ဖော်ကျူးပြထားတာပါပဲ။

I shall return again ငါထပ်ပြီး ပြန်လာမယ်တဲ့။ **again** လို့ဆိုထား
တဲ့အတွက် စောစောကလဲ ပြန်ဖူးပြီပေါ့။

I shall return ငါပြန်မယ် [ဒီမှာ ဝါကျမဆုံးသေးပါဘူး၊ ဘာလို့ပြန်မှာလဲ
ဆက်ဖတ်. . .]

to laugh and love and watch ရယ်မောမို့၊ ချစ်ဖို့၊ ကြည့်ဖို့
[သဘောကျပြီး ရယ်မယ်၊ ချစ်မယ်၊ ပြီးတော့ ကြည့်နေမယ်တဲ့၊ စကားလုံးသုံးလုံးကို
ရွေးချယ်စီစဉ်ထားပုံဟာ မှတ်သားလောက်စရာ ဖြစ်တယ်။ ဘာကို သဘောကျမှာလဲ၊
ကြည့်မှာလဲ ဆက်ပြောပါလိမ့်မယ်]

with wonder eyes တအံ့တဩ မျက်လုံးတွေနဲ့ [ဒီမှာ ဘာသာပြန်က
မူရင်းကို လိုက်မမီဘူး။ အင်္ဂလိပ်စကား **wonder** က“အံ့ဩ”တာအပြင် ကြည့်နူးပီတိ
ဖြစ်ရတာကိုပါ ဆိုလိုတယ်]

at golden noon ရွှေမွန်းတည့်ချိန်မှာ [ဒီနေရာမှာ “ရွှေ”က ဝါဝင်းတဲ့အလင်း
ရောင်အပြင် လက်ဝဲသုန္ဒရရဲ့ “ရွှေမြို့”လို့ ကိုယ်ချစ်ခင်မြတ်နိုးလို့ ဝိသေသနပြု
လိုက်တဲ့သဘော ပါဆောင်တယ်။]

the forest fires burn တောမီးတွေ လောင်ကျွမ်းနေတာကို [အထက်က
“ကြည့်ဖို့”နဲ့စပ်။ တောမီးတွေ လောင်ကျွမ်းတာကို ကြည့်မယ်။ သဘောကျမယ်ပေါ့။
ဒီနေရာမှာ တောမီးက အန္တရာယ်ပေးတဲ့ မီးအကြီးစားမျိုးကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘဲ
တောတွေတောင်တွေမှာ မြင်တွေ့နေကျ အန္တရာယ်မရှိလှတဲ့ တောမီးအသေးအဖွဲ့
မျိုးလောက်ကို ဆိုလိုတာလို့ နားလည်ရ တယ်။]

wafting their blue-black smoke to sapphire skies
အပြာအနက်မီးခိုးကို နီလာကောင်းကင်ပြင်ဆီ ဆောင်သွေးလျက် [တောမီးတို့
လောင်ကျွမ်းတာကို ကြည့်ဖို့ငါပြန် မယ်]

I shall return to loiter by the streams ချောင်းတို့နဘေး မခွဲနိုင်
မခွာရက် လမ်းသလားဖို့ ငါပြန်မယ်။ [ဝါကျမဆုံးသေးဘူး။ ချောင်းဖွဲ့ ဝိသေသနလာမယ်]

That bathe the brown blades of the bending grasses
ကိုင်းညွတ်နေတဲ့ မြက်ပင်တို့ရဲ့ ရွက်ညိုတို့ကို ရေပက်ဖြန်းပေးတဲ့ [ချောင်းများ]

And realize once more တစ်ခါထပ်မံ အကောင်အထည်ပေါ်စေမယ်
[ဘာကိုလဲ]

my thousand dreams ငါ့အိပ်မက်တစ်ထောင်ကို [အကောင်အထည်
ပေါ်စေမယ်။ ဘာအိပ်မက်လဲ]

Of waters rushing down the mountain passes
တောင်ကြားတွေကနေ တစ်ဟုန်ထိုး ပြေးဆင်းလာကြတဲ့ ရေလျှင်တွေအကြောင်း [ငါ
အိပ်မက်တစ်ထောင် မက်ခဲ့ရတာကို အကောင်အထည်ပေါ်စေမယ်။ ဒီတောင်ကျချောင်း
တွေကို ကြည့်ချင်လွန်းလို့ အိပ်မက် မက် နေခဲ့ရတာ အကြိမ်တစ်ထောင် မကပြီ။ ခုလို
ပြန်ရောက်လာမှ ချောင်းဘေး လမ်းသလားရင်း အားရပါးရရှုစားကာ အိပ်မက်ကို
အကောင်အထည်ဖော်ရတော့မယ်လို့ ဆိုလိုတယ်]

I shall return to hear နားဆင်ဖို့ ပြန်မယ် [ဘာကိုနားဆင်မှာလဲ]

the fiddle and fife of village dances ကျေးရွာ အကတွေနဲ့တယောသံ
ပလ္လေသံကို [နားဆင်ဖို့ ပြန်မယ်]

dear delicious tunes ချစ်ရတဲ့ အရသာရှိလှတဲ့ တေးသွားတွေ

That stir the hidden depths of native life တိုင်းရင်းသားတို့ဘဝရဲ့
ဖုံးကွယ် နေတဲ့ နက်ရှိုင်းမှုများကို လှုံ့ဆော်ပေးတဲ့ [တေးသွားများ။ တိုင်းရင်းသား
ကျေးလက်ပြည်သူတို့မှာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ သူရသတ္တိစတဲ့ အဇ္ဈတ္တမှာ ကိန်းအောင်း
နေတဲ့ (ဖုံးကွယ်နေတဲ့)တရားတွေရှိကြတယ်။ ဒီနက်နဲတဲ့တရားတွေကို သူတို့ရဲ့
တေးဂီတက လှုံ့ဆွဲပေးတယ်]

Stray melodies of dim-remembered runes ဝိုးတဝါးသတိကြွတဲ၊
အင်းအိုင် မွန္တရားတို့ရဲ့ ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ တေးသံများ [rune ဆိုတာ ရှေးဟောင်း
စကန်ဒီနေဗီးယား အင်္ဂလိပ်ဆန်တို့ရဲ့ အက္ခရာလိုလဲ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ အင်းချတယ်
ဆိုတဲ၊ မှော်ကွက်တွေ ကိုလည်း ဟောတယ်။ ရှေးကဗျာတွေကိုလဲ ဆိုလိုတယ်။
ရှေးကကဗျာဆိုတာ မှော်အတတ်နဲ့ ရောထွေးနေတတ်တာကို သတိပြုပါလေ]

I shall return ငါပြန်မယ်

I shall return ငါပြန်ဦးမယ်

to ease my mind of long, long years of pain ရှည်လျားလှပြီဖြစ်တဲ၊
နှစ်တွေရဲက ဒုက္ခဝေဒနာကနေ ငါ့စိတ်ကိုသက်သာရာ ရစေဖို့ [ငါ ပြန်ဦးမယ်]

ကဗျာကို တစ်ပါဒမှာ အက္ခရာဆယ်လုံး၊ လဟုဂရူ အတွဲဆိုတဲ၊ ဣအဗ္ဗဂိုဏ်း
ဗြဂိုဏ်း၊ ပါဒ ၁၄ခု၊ ကခကခဂဃဂဃစစစဆဆ ကာရန်ယူကာ ဖွဲ့ဆိုထားတယ်။
ဒီလိုအဖွဲ့မျိုးကို ဆော့နွတ်လိုခေါ်တယ်။ အက္ခရာလုံးရေနဲ့ ကာရန်ကိုပဲ ဘာသာပြန်မှာ
အသုံးပြုထားတယ်။

ငါပြန်မယ်

ငါ နောက်တစ်ခေါက် ပြန်ဦးမယ်။ ငါ ပြန်မယ်။
နီလာကောင်းကင်ထိ နက်ပြာမီးခိုး သယ်ကာ
ရွှေမွန်းတည့်ချိန် တောမီးတို့ လောင်တာကိုကွယ်
အံ့ဩမျက်လုံးနဲ့ ကြည့်၊ ချစ်၊ ရယ်မောဖို့သာ။
ကိုင်းညွတ် မြက်ပင် ရွက်ညိုတို့ကို ဆွတ်ဖြန်းတဲ၊
ချောင်းနဘေး ဖင့်နွဲ့လူးလာဖို့ ငါ ပြန်မယ်။
တောင်ကြားက တစ်အားဆင်းတဲ၊ ရေလျှင်ရဲ့
အိပ်မက်တစ်ထောင် အကောင်အထည် ဖော်ဦးမယ်။
ဝိုးဝါး မွန္တရားရဲ့ ကြိုးကျား ဂီတ၊
တိုင်းရင်းဘဝ နက်ရှိုင်းမှုများ လှုပ်ဆွတ်၊
ချစ်ရတဲ၊ ချိုမြိန်တဲ၊ တေး၊ ကျေးလက် အက

တယော-ပလ္လေသံ နားဆင်ဖို့ ငါ ပြန်မယ်ကွဲ့။
ငါ ပြန်မယ်။ ငါ နောက်တစ်ခေါက် ပြန်ဦးမယ်။
နှစ်ရှည် ဝေဒနာ ငါ့ စိတ်က ပြေဖို့ကွယ်။

ကလော့ဒ် မကေး

ပါဒ ၁၄၃ (၁၄ ကြောင်း) ပါဝင်တဲ့ ဒီကဗျာမှာ မကေးက သူလွမ်းတဲ့ သူ့ဇာတိမြေကို ရှုခင်းသုံးကွက်နဲ့ သရုပ်ဖော်ထားတယ်။ သူ့သဘောအကျဆုံး ရှုခင်း လေးတွေရင်လဲ ဖြစ်မယ်။ သူ့ဇာတိမြေကို သရုပ်ဖော်ရာမှာ အပီပြင်ဆုံး၊ အထင်ရှား ဆုံးလို့ သူယူဆတဲ့ ရှုခင်းကလေးတွေ ရှိလို့ရင်လဲ ဖြစ်မယ်။ (၁) တောမီး၊ (၂)တောင်ကျ စမ်းချောင်း၊ (၃)ကျေးလက်အကာ။ အထက်နား ကထောက်ပြခဲ့သလို တောမီးဆိုတာ ကြီးကျယ်လာရင်ဖြင့် မြို့ရွာဘက်ကိုပါ ကူးစက်လာပြီး အန္တရာယ်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မဖြစ်စလောက်ကလေး မြက်ခြောက်ကလေးတွေကို လောင်ကာ လောင်စရာ ကုန်ရင် ငြိမ်းသွားတတ်တဲ့ မီးမျိုးကတော့ အန္တရာယ်မရှိတဲ့အပြင် စိမ်းလန်းစိုပြည် ပြာလဲ့လဲ့ထဲမှာ ဝါဝါဝင်းဝင်းနဲ့ ဆန့်ကျင်အလှတစ်မျိုး ဖြစ်နေတတ်သေးတယ်။ မန္တလေး ဘက်ကနေ ညညအရှေ့ရှမ်းတောင်တွေဆီ လှမ်းကြည့်ရင် ဒီ တောမီးတို့ရဲ့ အလှကို သဘောပေါက်လိမ့်မယ်။

တောင်ကျစမ်းချောင်းတို့ရဲ့ အလှကိုတော့ အထူးပြောဖို့ လိုမယ်မထင်ပါဘူး။ ကျိုက်ထီး ရိုးတောင်၊ ပုပ္ပားတောင်တို့ကို တက်ဖူးသူတိုင်းသဘောပေါက်မယ်။ တောင်ကျစမ်းချောင်းရဲ့ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းတာက ရှုမောရတာ လှလို့တင်မဟုတ်ဘူး။ မောမောပန်းပန်းနဲ့ တောင်တက် လာသူအဖို့ စိန်လက်လက် စမ်းရေကို မြင်ရကတည်းက ကြည်နူးမိပြီ။ အမောပြေသောက်ရတော့လဲ အေးမြပါဘိချင်း။ ချိုးချင်သပဆိုလဲ ချိုးနိုင် သေး။ မြို့ကြီးပြကြီးရဲ့ ကျပ်အိုက်မွန်းဆိုနေသူတို့ အဖို့ တောင်ကျ စမ်းချောင်းဟာ လွမ်းစရာတောင့်တစရာ အကောင်းဆုံးဖြစ်တယ်။

ဘုရားပွဲအလှူပွဲတွေမှာ ကျွန်တော်တို့ အညာကျေးလက်ရဲ့ ဒိုးပတ်သံနဲ့အကဟာ ချစ်တတ်သူများအဖို့တော့ လွမ်းလောက်စရာ ဖြစ်ပါပေတယ်။ ခေတ်ပေါ်တီးဝိုင်းဟာ ဘယ်လိုကောင်းပေမယ့်လဲ ဒိုးပတ်နဲ့ ဝိုင်းဖွဲ့ကလာတာကို မြင်ကြားရတာ မြန်ရည် ရှက်ရည် ရှိလှ တယ်။ သူတို့ဆီမှာတော့ ကျေးလက်မှာ ပင်တိုင်တူရိယာက တယောပါပဲ။

တယောနဲ့ သီချင်းဆို သလိုတယောနဲ့ပဲ ဝိုင်းဖွဲ့ကြတယ်။ ဒီ ဂီတ ဒီအကမှာ ကျေးလက်ပြည်သူတို့ရဲ့ ရင်ထဲက ခံစား ချက်တွေ မျှော်ခေါ်ချက်တွေ ပီမြည်နေတယ်။ ရိုးရာ ယုံကြည်ချက်တွေနဲ့လည်း ပြည့်နှက်နေ တတ်တယ်။ “အောင်ပါစေ သပြေပန်းနဲ့” လို့ သီဆိုလိုက်ရာမှာ “ဥုံဖွ ငြိမ်းချမ်းကြစေ”ဆိုတဲ့ ဂါထာမန္တန် ရွတ်ရသလို တန်ခိုးအာနိသင် အပြည့်ပါနေတယ်လို့ ရင်ထဲက ယုံကြည်နေတာပါ။ ဒါနိုင်ငံတကာမှာ ရှေးပဝေကတည်းက အမြစ်တွယ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာနဲ့ မှော်အတတ် ဆက်နွယ် နေတယ်လို့ သုတေသီများ လေ့လာသုံးသပ်ပြထားချက်တွေရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် ကျေးလက်အကနဲ့ တေးသံဟာ ရိုးစင်းတာနဲ့အမျှ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းနေတာလဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကိုလဲ ကဗျာဆရာက လွမ်းမိတော့တယ်တဲ့။ အဓိက သုံးခုကိုရှေးပြီး ဖွဲ့လိုက်တယ်။

PRUNING TREES

Trees growing right in front of my window;
The trees are high and the leaves grow thick.
Sad alas! the distant mountain view
Obscured by this, dimly shows between.
One morning I took knife and axe;
With my own hand I lopped the branches off.
Ten thousand leaves fall about my head;
A thousand hills came before my eyes.
Suddeny, as when clouds or mists break
And straight through, the blue sky appears,
Again, like the face of a friend one has loved
Seen at last after an age of parting.
First there came a gentle wind blowing;
One by one the birds flew back to the tree.
To ease my mind I gazed to the South-East;
As my eyes wandered, my thoughts went far away.
Of men there is none that has not some preference;
Of things there is none but mixes good with ill.
It was not that I did not love the tender branches;
But better still, - to see the green hills!

Po Chu-I

Translated by Arthur Waley

ဘယ်သင်းသာလို့ယဉ်

ဒီတစ်ပတ်တော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်က ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ တရုတ်ကဗျာ ဆရာကြီး ပိုက်ချူအီ (၇၇၂-၈၄၆)ရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို တင်ဆက်လိုတယ်။ ဂန္ထဝင်တရုတ်စာဆိုကြီးတွေရဲ့ လက်ရာတွေကို အင်္ဂလိပ်လိုဘာသာပြန်ရာမှာ နာမည်ကြီး

လှတဲ့ အာသာဝေလီရဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကနေ မြန်မာပြန်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
အာသာဝေလီဟာ မူရင်းတရုတ်အဘော်ကို သစ္စာရှိရှိ သယ်ဆောင်ပေးကာ အင်္ဂလိပ်
စကား ချောချောမွေ့မွေ့နဲ့ တင်ဆက်နိုင်တဲ့အတွက် နာမည်ကြီးတာဖြစ်ပါတယ်။
ဘာသာပြန်နည်းတွေကို ဖော်ထုတ်ညွှန်ကြားလေ့ရှိတဲ့ ဘာသာပြန်ပညာရှင်လဲ ဖြစ်တယ်။
ခေါင်းစဉ်မှာပါတဲ့ **prune** ဆိုတာသစ်ပင်ကို၊ ချုံကို လှပတင့်တယ်အောင်၊
ပိုမိုရှင်သန် ကြီးထွားအောင် အကိုင်းအရွက် စတာတွေ လှီးဖြတ်ညှိပေးတာကို
ပြောတာပါ။

Trees growing အပင်တွေ ပေါက်နေကြတယ်၊ ရှိနေကြတယ်။

Right in front of my window ငါ့ပြတင်းပေါက်ရှေ့ တည့်တည့်မှာ (အပင်
တွေပေါက်နေကြ၊ ရှိနေကြတယ်)

The trees are high အပင်တွေက မြင့်တယ်။

and the leaves grow thick အရွက်တွေ ထူပိန်းသိပ်သည်းနေတယ်။

Sad alas! အလိုလေး ကြေကွဲဖွယ်

the distant mountain view အဝေးက တောင်မြင်ကွင်း၊ အဝေးက
တောင်တန်းကို မြင်ရတာ

Obscured by this ဒါကြောင့် (အပင်တွေအရွက်တွေကြောင့်) ဝိုးတဝါးသာ
မြင်ရ တော့တဲ့ (တောင်မြင်ကွင်းဟာ)

dimly shows between ကြားမှာ မှုန်ဝါးဝါးပြသနေတယ်၊ မှုန်ဝါးဝါးပဲ
မြင်ရတော့ တယ် (တောင်ကို မှုန်ဝါးဝါးပဲ မြင်ရတယ်)

One morning တစ်မနက်တော့

I took knife and axe ဓားနဲ့ ပုဆိန်ကို ငါထုတ်ခဲ့တယ်။

With my own hands ငါရဲ့လက်တွေနဲ့ပဲ

I lopped the branches off သစ်ကိုင်းတွေကို ငါချိုင့်ချလိုက်တယ်။

ten thousand leaves သစ်ရွက်တစ်သောင်း

A thousand hills တောင်ကုန်းတစ်ထောင်

came before my eyes ငါ့မျက်စိရှေ့မှာ ပေါ်လာကြတော့တယ်။ (တောင်တွေကို ငါမြင်ရပြီ)

Suddenly ရုတ်တရက်၊ ပြုန်းကန်

as when clouds or mists break တိမ်တို့၊ နှင်းတို့ ကွဲသွားကြတဲ့အခါမှာလို

And straight through ဖောက်ထွင်း ပွင့်လင်းကာ

the blue sky appears ကောင်းကင်ပြာ ပေါ်လာပေါ့

Again နောက်ပြီး (ထပ် ဥပမာပေးရရင်)

like the face of friend မိတ်ဆွေတစ်ဦးရဲ့ မျက်နှာလို (ဝါကျကမဆုံးသေး)

on has loved မိမိချစ်တဲ့ (မိတ်ဆွေတစ်ဦး)

seen at last after an age of parting တစ်ခေတ် (=အကြာကြီး) ခွဲနေရပြီးနောက် နောက်ဆုံးမှာ မြင်တွေ့ရတဲ့၊ (မိမိချစ်တဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ဦးရဲ့ မျက်နှာကို တစ်ခေတ် ခွဲခွာနေရပြီးနောက် နောက်ဆုံးမှာ မြင်လိုက်ရသလိုပါပဲ)

First ပထမ

there came a gentle wind blowing ညင်သာတဲ့လေ တိုက်ခတ်လာတယ်။

One by one တစ်ကောင်ပြီး တစ်ကောင်

the birds flew back to tree ငှက်တွေ သစ်ပင်ဆီ ပြန်လည်ပျံသန်းလာကြတော့တယ်

To ease my mind ငါ့စိတ် သက်သာစေဖို့ စိတ်ပူပင်သောက ရောက်နေတာများကို ဖြေဖျောက်ဖို့

I gazed to the South-East အရှေ့တောင်ဘက်ဆီ ငါငေးကြည့်မိတယ်။ (တောင် တွေက မြောက်ဘက်မှာ ရှိတာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်)

As my eyes went far away ငါ့အတွေးတွေလဲ အဝေးဆီ ရောက်သွားတော့တယ် (သစ်ပင်အကိုင်းဖြတ်တဲ့ကိစ္စနဲ့ မဆိုင်တာကို တွေးနေမိတယ်)

Of men လူတွေမှာ၊ လူများအနက်

there is none တစ်ယောက်မှမရှိ (ဘယ်လိုလူမရှိတာလဲ ဝါကျကမဆုံးသေး)

that has not some preference (တစ်ခုခုကို အခြားတစ်ခုခုထက်)
ပိုကြိုက်တာ မရှိတဲ့သူ (တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး)

Of things အရာဝတ္ထုများမှာ၊ အရာဝတ္ထုများအနက်

there is none တစ်ခုမှမရှိ၊ (ဝါကျမဆုံးသေး)

But mixes good with ill ကောင်းတာကို ဆိုးတာနဲ့ ရောနေတာကလွဲလို့
(တစ်ခုမှမရှိ)= ကောင်းတာကို ဆိုးတာနဲ့ ရောကြတာချည်း၊ မရောတာမရှိ

It was not မဟုတ်ရပါဘူး (ဘာမဟုတ်တာလဲ)

that I did not love the tender branches သစ်ကိုင်းနုတို့ကို ငါမချစ်
တာ(မဟုတ်ရပါဘူး)

But better still ဒါပေမယ့် (ငါ)ပိုမို (ချစ်မိ)တာက

to see the green hill တောင်ကုန်းစိမ်းစိမ်းတွေကို မြင်ဖို့ပါပဲ။

ကဗျာဆရာရဲ့ အခန်းပြတင်းပေါက် ရှေ့တည့်တည့်မှာ သစ်ပင်တွေ ရှိနေတယ်။
သစ်ကိုင်းတွေကလဲ ဝေစည်ပါဘိသနဲ့။ ဒီအပင် ဒီအကိုင်းတွေကြောင့် အဝေးက
တောင်တန်းကို ပီပီသသ မမြင်ရတော့ဘူး။ ဝိုးတဝါးပဲမြင်ရတယ်။ ဒါနဲ့တစ်မနက်တော့
ဓားနဲ့ပုဆိန်ကို ယူကာ သစ်ကိုင်းတွေ ကိုခုတ်ချလိုက်တော့တယ်။ သစ်ကိုင်းသစ်ရွက်တွေ
ကြွေကျကုန်တာနဲ့ အတူ ဆီးနှင်းမြူတိမ်တို့ ကွဲသွားကြတဲ့အခါမှာ ကောင်းကင်ပြာကြီးကို
ရှင်းရှင်းထင်းထင်း မြင်ရတော့သလို အခုမြင်ရပါတော့တယ်။ နှစ်ရှည်လများကွဲကွာနေရတဲ့
ချစ်ခင်ရသူ မိတ်ဆွေမျက်နှာကို မြင်လိုက်ရသလိုပါပဲ။

သစ်ကိုင်းတွေ ကွယ်နေတာ မရှိတော့ပြီမို့ လေပြည်လေညှင်းကလေး သုတ်ဖြူး
လာတာ ကို ပထမဆုံး ခံစားလိုက်ရတယ်။ ဒီနောက်တော့ ကျေးငှက်တို့လည်း စောစော
က လန့်ပြေးခဲ့ ကြရာက အခုသစ်ပင်ဆီ ပြန်လည်ပျံသန်းလာကြပါတော့တယ်။

သစ်ကိုင်းတွေ ခုတ်ချမိတာ မှားများသွားပလား၊ မှန်တာကိုပဲ လုပ်မိတာလား၊
စိတ်ထဲမှာ ဒွိဟသံသယတွေ ခံစားရတယ်။ ဒါနဲ့ စိတ်ပြေလက်ပျောက် အရှေ့တောင်
ဘက်ဆီ ငေးကြည့် ကြည့်မိတယ်။ ဟိုသည်မျက်လုံးကစားလျှောက်ကြည့်ရင်း စိတ်ကလဲ
အတွေးနယ်ချဲ့နေမိတယ်။ လူဆိုတာ တစ်ခုကို တစ်ခုထက် ပိုကြိုက်မြဲပဲ။ တစ်ခုကိုမှ

ပိုမကြိုက်တဲ့လူမရှိပါဘူး။ အရာဝတ္ထု ဆိုရာမှာလဲ ကောင်းတာနဲ့ ဆိုးတာဒွန်တွဲ နေကြတာချည်း။ ဒီတော့ သစ်ကိုင်းတွေကို ခုတ်ချလိုက်မိတာဟာ သူတို့ကို မချစ်လို့ မဟုတ်။ သူတို့ထက် ချစ်မြတ်နိုးတဲ့ တောင်စိမ်းစိမ်းတွေကို မြင်ရရေးအတွက် ခုတ်လိုက် ရတာပါကလားလို့ ဖြေသာသွားတော့တယ်တဲ့။

ဒါ ကဗျာရဲ့ ဆိုလိုရင်းပါပဲ။ မူရင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာကို ဖွဲ့စည်းထားပုံက ကာရန်မပါ။ တစ်ပါဒမှာ အက္ခရာ ၁၀လုံး၊ ၉လုံး၊ ၈လုံးကို တစ်ပါဒမှာ လေးသံနှုန်း၊ မကြာစနစ် မသုံးဘဲ ဖွဲ့ထားတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကဗျာ ပြုရာမှာတော့ လုံးရေနဲ့ ၈လုံးတို့ကို အလျဉ်းသင့် သလိုပဲ ယူပြီးရေးချသွားပါမယ်။

သစ်ကိုင်းဖြတ်ညှိခြင်း

ငါ့ ပြတင်းပေါက် ရှေ့တည့်တည့်မှာ သစ်ပင်တွေ၊
အပင်တွေ မြင့်မား၊ အရွက်တွေ ထူထဲ၊
အလို၊ မှန်ဝါးသွားရတဲ့ အဝေးက တောင်
ဝိုးတဝါးသာ ကြားမှာ ရှုမြင်သာရဲ့။
တစ်မနက် ငါ့ ဓားနဲ့ ပုဆိန် ထုတ်ခဲ့တယ်၊
ငါ့လက်တွေနဲ့ အကိုင်းတွေကို ချိုင်ချလိုက်တယ်။
သစ်ရွက်တစ်သောင်း ငါ့ ခေါင်းတစ်ဝိုက်ကြွေကျ
တောင်တစ်ထောင် ငါ့ရှေ့မှာ ပေါ်လာပေါ့။
မြုန်းဆို၊ တိမ်တွေ နှင်းတွေ ကွဲတဲ့အခါနယ်
ဖောက်ထွင်း ပီပြင် မိုးပြာ ပေါ်လာတော့တယ်။
တစ်ခေတ် ခွဲခဲ့ရပြီးတဲ့ နောက်ဆုံး မြင်လိုက်ရတဲ့
ချစ်ခင်ရသူ သူငယ်ချင်းရဲ့ မျက်နှာနှယ်ပ။
ပထမနူးညံ့ ဆော်သွေးလာတဲ့ လေကလေး၊
တစ်ကောင်ပြီးတစ်ကောင် ငှက်တို့ အပင်ဆီ ပျံလာကြ။
စိတ်ပြေလက်ပျောက် အရှေ့တောင်ဆီ ငါ ငေးမိ၊
မျက်လုံးတို့ လှည့်လည်စဉ် အတွေးတို့ အဝေးဆီလွင့်။

လူတွေမှာ တစ်ခုကိုပိုကြိုက်တာ မရှိသူ မရှိဘူး။
အရာတို့မှာ အကောင်း-အဆိုး မရောတာ မရှိဘူး။
သစ်ကိုင်းနုတို့ကို ငါ မချစ်လို့ မဟုတ်ပါ။
ဒါပေမယ့် ပိုချစ်မိတာက- တောင်စိမ်းစိမ်းတွေ ရှုဖို့။

ပိုက်ချူအိ

AUTUMN GROVE AFTER RAIN, BY WEN TIEN

**Adrift in space,
The mountain's bare outline,
And a lower mountain's
Rocky waterfall - a white
Cleft on white mist -**

**With here a few
Slopes of pines,
And there a fall
Of mossy stones
That tumble soundlessly
Into a whiteness
That is either lake
Or sea or mist,
Or nothing-**

**On which a grove of trees
Floats away on flat rocks,
With a thatched summerhouse
And a tiny man
Fishing
From only
Half a bridge.**

James Kirkup

တောင်ခိုးနှင့်တိမ်

အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာကြီး ဂျိမ်းစ် ကားကပ် စပိန်ပြည်မှာ အလည်အပတ် ရောက်နေစဉ် မိတ်ဆွေတစ်ဦးက တရုတ်ပန်းချီစာအုပ်တစ်အုပ် လက်ဆောင်ပေးခဲ့ပါ သတဲ့။

ပန်းချီကားတွေကိုကြည့်ပြီး ကဗျာစာအုပ်ဝင်လာသမို့ ကားကပ် ကဗျာတွေ ရေးချ လိုက်တယ်။ ကဗျာစုကို 'တရုတ်ပြည်က ပန်းချီကား ခုနှစ်ကား' လို့ အမည်ပေးတယ်။

၁၉၅၈ ဒီဇင်ဘာလထဲမှာ ရေးခဲ့တာပါ။ ကဗျာဆရာကိုယ်တိုင်ပြောပြတာကတော့ ဒီကဗျာတွေဟာ

တရုတ်ရှုမျှော်ခင်းပန်းချီက ထူးခြားလှတဲ့ ဝေးနီးနိမ့်မြင့်သဘောကို သယ်ဆောင် ပေးဖို့ ကြိုးစားထားတာ ဖြစ်တယ်။

ဧရာမအမြင့်နဲ့ အဝေးတို့ရဲ့သဘော။ တောတွေလွင်ပြင်ကြီးတွေရဲ့ ကြီးမား ကျယ်ပြန့်မှု ထဲမှာ လူနဲ့ သူ့လက်ရာဟာ သေးငယ်သွားရတဲ့အကြောင်းပါပဲ လို့ဖြစ်တယ်။

အခုတင်ဆက်လိုက်တဲ့ ကဗျာဟာ အဲဒီကဗျာခုနှစ်ပုဒ်ထဲက နံပါတ် ၇ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာရဲ့ ခေါင်းစဉ်က **Autumn Grove After Rain, by Wen Tien** ဆိုတော့ မြန်မာလို 'ဝန်တိန် ရေးဆွဲတဲ့ မိုးရွာပြီးနောက် သရဒမြိုင်' လို့ ပြန်ဆိုရ ပေလိမ့်မယ်။ ဖတ်ကြည့် ကြရအောင်။

Adrift in space အာကာသထဲမှာ (ဟင်းလင်းပြင်ကြီးထဲမှာ) လွင့်မျောလျက်

The mountain's bare outline တောင်ရဲ့ ဗလာကောက်ကြောင်း (ပန်းချီ ဆရာဟာ တစ်စုံတစ်ရာကို ဆွဲတော့မယ်ဆိုရင် ပထမ ကောက်ကြောင်းပုံကို မီးသွေးနဲ့ ခြစ်ဆွဲပါ တယ်။ ပြီးမှ အဆာပလာတွေထည့်ပါတယ်။ အဲသလို အမွမ်းအမံတွေ ဘာမှ ထည့်မထားသေးတဲ့ တောင်ပုံ ကောက်ကြောင်း)

And a lower mountain'/Rocky waterfall ပြီးတော့ (ခုနက တောင်ထက်) နိမ့်တဲ့ တောင်တစ်တောင်ရဲ့ ကျောက်သား ရေတံခွန်။ ဒီကျောက်သား ရေတံခွန်ဆိုတာ ဘာများပါလိမ့်။ ဆက်ဖတ်)

A White/Cleft on white mist ဖြူဖြူဖွေးဖွေး နှင်းပေါ်က ဖြူဖြူဖွေးဖွေး
အက်ကြောင်းတစ်ခုပါ။

With here a few/Slopes of pines ဒီမှာ ထင်းရှူး ဆင်ခြေလျှော
အချို့(ထင်းရှူးပင် တွေ ပေါက်နေတဲ့ တောင်စောင်းဆင်ခြေလျှောများလို့ဆိုလိုတယ်)

And there a fall of mossy stones ဟိုမှာ ရေညှိတက်နေတဲ့
ကျောက်တုံးတွေရဲ့ ရေတံခွန်တစ်ခု (ဒါလည်း တကယ့်ရေတံခွန်ကိုပြောတာ မဟုတ်ဘူး။
ခုနက ‘ကျောက်သားရေတံခွန်’ လို့ ကျောက်တုံးတွေကနေ ရေတံခွန်နယ်ဖြစ်နေတာကို
ပြောတာ)

That tumble soundlessly (အဲဒီကျောက်တုံးရေတံခွန်ဟာ) အသံမမြည်ဘဲ
ပြိုလဲ ဆင်းသွားတယ်။ ဘယ်ကိုလဲ

Into a whiteness ဖြူဆွတ်မှုတစ်ခုဆီသို့ (ပြိုလဲဆင်းသွားတော့တယ်)။
ဝါကျက မဆုံးသေးဘူး။ ဘယ်လိုဖြူဆွတ်မှုလဲ

That is either lake (အဲဒီဖြူဆွတ်အရာဟာ)ကန်ရင်လဲ ဖြစ်မယ်။

Or sea ပင်လယ်ရင်လဲဖြစ်မယ်

Or mist နှင်းမြူရင်လဲ ဖြစ်မယ်

Or nothing ဘာမှ မဟုတ်တာရင်လဲ ဖြစ်မယ်။ ဒီနောက်ဆုံးခြောက်ပါဒကို
သူ့အင်္ဂလိပ်ဝါကျဖွဲ့ထုံးအတိုင်း ပြန်ဆိုရရင် ‘ဟိုမှာ ကျောက်တုံးရေတံခွန်တစ်ခုဟာ
ကန်ရင်လဲ ဖြစ်နိုင်၊ ပင်လယ်လဲဖြစ်နိုင်၊ နှင်းမြူလဲဖြစ်နိုင်၊ ဘာမှမဟုတ်တာလဲဖြစ်နိုင်တဲ့
ဖြူဆွတ်ဆွတ်အရာ တစ်ခုဆီ အသံမဲ့မဲ့နဲ့၊ ပြိုဆင်းသွားတော့တယ်’လို့ဆိုရမယ်။

On which အဲဒီပေါ်မှာ

a grove of trees သစ်ပင်စုတစ်ခု (မြိုင်)ဟာ

Floats away on flat rocks ကျောက်ဆောင်ပြားပြားတွေပေါ်မှာ မျောပါသွား
တယ်

With a thatched summerhouse သက်ငယ်မိုး နွေရာသီ (နေရာ)
တဲကလေးတစ်တဲ နဲ့

And a tiny man ပြီး လူသေးသေးလေးတစ်ယောက်

Fishing ငါးမျှားနေတယ်

From only/Half a bridge တံတားတစ်ဝက်ဆီကနေ (ငါးမျှားနေတယ်)

သူ့ဝါကျဖွဲ့ထုံးအရကတော့ ‘တံတားတစ်ဝက်ဆီက ငါးမျှားနေတဲ့လူသေးသေးလေး တစ်ယောက်’ရယ်လို့ ဖြစ်တယ်။

ကဗျာကတော့ ဒါပါပဲ။

ကဗျာဆရာ ဂျိမ်းဇ် ကားကပ်ဟာ တရုတ် ရှုမျှော်ခင်း ပန်းချီကားတစ်ကားကို ကြည့်ပြီး ဒီကဗျာကို ရေးနေတာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သတိရပါလေ။

ပန်းချီကားကို ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ သူပထမဆုံး သတိပြုမိတာကတော့ တောင်ကြီးတစ်တောင်ရဲ့ ကောက်ကြောင်းပုံပါပဲ။

ဘာမွမ်းမံခြယ်လှယ်မှုမှ မပါတဲ့ ကောက်ကြောင်းသက်သက်။ ဒီတောင် ကောက်ကြောင်း ဟာ အာကာသထဲမှာ လွင့်မျောနေဟန် ထင်ရတယ်။

ဒီနောက်မှာတော့ ဒုတိယတောင် တစ်တောင်။ ပထမတောင်ထက် နိမ့်တယ်။ ဒီ ဒုတိယ တောင်မှာ အထက်အောက် တန်းနေတဲ့ အဖြူစင်းတစ်ခုတွေ့ရတယ်။

ရေတံခွန်လိုလိုပဲ။ ရေတံခွန်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ကျောက်ဆောင် ကျောက်သားပဲ ဆိုတာ သိသာတယ်။

တောင်နံရံက အက်ကြောင်းကြီးတစ်ခု ဖြစ်မှာပဲ။ ဒီဖြူဖြူအက်ကြောင်းဟာ မြူနှင်းဖွေး ဖွေးတွေပေါ်မှာ ရပ်တည်နေတာ တွေ့ရတယ်။

မြူနှင်းဖွေးဖွေးတွေပေါ်က ကျောက်ရေတံခွန်ဖွေးဖွေး။

ဒီနောက် ပန်းချီကားကို အသေးစိတ် ဆက်ပြီး ကြည့်ပြန်တဲ့အခါ ဟိုနေရာမှာ သစ်ပင် စိမ်းစိမ်းနဲ့ တောင်ဆင်ခြေလျှော တစ်ခု။

ဒီနေရာမှာ ရေတံခွန်လိုလိုတစ်ခု တွေ့ရပြန်တယ်။ ဆင်ခြေလျှောပေါ်ပေါက်နေတဲ့ အပင်တွေက ထင်ရှူးပင်တွေ။

ဒီလိုဆင်ခြေလျှောမျိုး သုံးလေးခု တွေ့ရတယ်။ ရေတံခွန်လိုဟာကတော့ တစ်ခုပဲ နောက်ထပ် ရှာတွေ့တယ်။

ကျောက်တုံးတွေနဲ့ပြီးတဲ့ ရေတံခွန်ပါ။ ကျောက်တုံးတွေက ရေညှိတက်နေတယ်။ ဒီကျောက်တုံးတွေဟာ အသံမမြည်ဘဲ ပြိုဆင်းနေကြဟန်ပဲ။

ပြုဆင်းပြီး အဖြူရောင်တစ်ခုဆီ ရောက်သွားကြဟန် တွေ့မြင်ရတယ်။

အဲဒီ ဖြူဖြူအရာဝတ္ထုကတော့ ကန်လဲ ဖြစ်နိုင်ရဲ့။ မြူနှင်းလဲ ဖြစ်နိုင်ရဲ့။ ပင်လယ်လဲ ဖြစ်နိုင်ရဲ့။ ဘာမှ မဟုတ်တာလဲ ဖြစ်နိုင်တာပါပဲ။

အဲဒီ ကန်လား၊ ပင်လယ်လား၊ မြူနှင်းလား ဘာမှန်းမသိရတဲ့ ဟာပေါ်မှာမှ ကျောက်ချပ် ပြားတွေ ရှိနေကြကာ အဲဒီပေါ်မှာ တစ်ဖန်သစ်ပင်အုပ်တွေ လွင့်မျောနေ သလို ရေးထားတယ်။

နောက်ပြီး နွေရာသီ အပန်းဖြေရင်း လာတည်းစရာ သက်ငယ်မိုး ဝါးတဲကလေးလဲ ပါသေးရဲ့။ ပြီးတော့မှ တံတား တစ်ပိုင်းတစ်စပေါ်မှာ ငါးမျှားနေတဲ့ လှပုံသေးသေးကလေး တစ်ခု။

ဒါတွေဟာ တရုတ်ပန်းချီကားပေါ်မှာ တွေ့မြင်ရသမျှကို ကဗျာဆရာက စကားလုံးတွေနဲ့ တစ်ဆင့်သယ်ဆောင်ပေးနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့စကားလုံးတွေက တစ်ဆင့် ကျွန်တော်တို့ စာရှုသူဟာ စိတ်မျက်စိထဲမှာ ပန်းချီရှုခင်း ကို မြင်ယောင်လာမိကြတယ်။

အထက်နားက ကဗျာဆရာကိုယ်တိုင်က ရှင်းပြထားတဲ့အတိုင်း သူ့ကဗျာရဲ့ လုပ်ငန်းက နှစ်ပိုင်းဖြစ်တယ်။

ပထမတစ်ပိုင်းက တရုတ်ပန်းချီမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ နီးဝေးနိမ့်မြင့်သဘောကို ထပ်ဆင့် ဖော်ပြပါတယ်။

တောင်ကြီးဟာ အာကာသထဲ လွင့်မျောနေဟန်၊ အခြားတောင်၊ တောင် ဆင်ခြေလျှော၊ တောင်ချိုင့်လျှိုမြောင်တို့အဝေးမှာ တကယ်လိုလို မြူနှင်းလိုလို ဟိုလိုလို ဒီလိုလို ထင်မှတ်မှား ရဟန်တို့ကို စကားလုံး ပန်းချီဆွဲပြထားလိုက်ပုံကို တကယ်ကို ကျွန်တော်တို့မှာ နီးဝေးနိမ့်မြင့် သဘောကို ကြောက်ခမန်းလိလိ ခံစားလာရစေတယ်။ (ဒါကတော့ ပုပ္ပားတောင်လိုတောင်မြင့် မြင့်ကြီးတွေ တက်ဖူးသူတို့မှ စာနာခံစား တတ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပေတယ်။)

အဲဒီလို ပြလိုက်ပြီးတော့မှ ဒုတိယပိုင်းမှာ တောတောင်ရေမြေ (စကြဝဠာ)အထဲမှာ လူသားဟာ သေးသေးကွေးကွေး ဖြစ်သွားရပုံ။

ဘာမှ ငါသူတစ်ပါး ယောက်ျား မိန်းမအတ္ထ မဟုတ်သမို့ ဝင့်ကြွားစရာ၊ လက်မထောင် နေစရာ မဟုတ်ပုံကို ဖော်ကျူးထားပါတယ်။

တောင်မြင့်ကြီး၊ ပြီးတော့ တောင်အလတ်စား၊ ပြီးတော့ တောင်ဆင်လျှော၊
ပြီးတော့ တောင်အလတ်စား၊ ပြီးတော့ ကျောက်တုံးရေတံခွန်တို့ကနေ တောင်အောက်
ခြေ၊ အဲဒီမှာမှ တဲကလေးနဲ့ လူသေးသေးကလေး။

ပန်းချီကားထဲမှာ လူရဲ့သေးငယ်ပုံကို ပေါ်လွင်အောင် ပြထားတယ်။

ဒါကိုပဲ ကဗျာဆရာကလဲ စကားလုံးနဲ့ ထပ်ဆင့်ဖော်ပြကာ သူ့ကဗျာရဲ့
နိဂုံးချုပ်ပိုင်းမှာ ထည့်လိုက်တယ်။

ကျွန်တော်တို့ ကဗျာဖတ်သူများရဲ့ ရင်ထဲမှာ လူရဲ့ သေးငယ်ပုံ၊ သမုဒ္ဒရာ
ကမ်းခြေက သဲတစ်ပွင့်သာဖြစ်ပုံ အတွေးလေးဟာ ကျန်ရစ်ပါတော့တယ်။

ကဗျာလို မြန်မာလို ချရေးကြည့်ကြစို့။

မိုးနောက် သရဒမြိုင်

အာကာသထဲ မျောလျက်၊
တောင်ရဲ့ ဗလာကောက်ကြောင်း
ခပ်နိမ့်နိမ့် တောင်ရဲ့
ကျောက်ရေတံခွန်... ဖြူဖွေး
နှင်းပေါ်က ဖြူဖွေး အက်ကြောင်း...

ဒီမှာ ထင်းရူးပင်တွေနဲ့ တောင်
ဆင်ခြေလျှော အချို့၊
ဟိုမှာ ရေညှိတက် ကျောက်တုံး
ရေတံခွန် တစ်ခု
အသံမဲ့မဲ့ ပြိုဆင်းသွား
အဖြူတစ်ခုဆီသို့
ရေကန်လား
ပင်လယ်လား၊ နှင်းလား
ဘာမှ မဟုတ်တာလား။

ဒီအပေါ်မှာ သစ်ပင်အုပ် တစ်အုပ်
ကျောက်ဆောင် ပြားပြားတွေပေါ် မျောသွား၊
သက်ငယ်မိုး နွေရာသီတဲ တစ်တဲ၊
လူသေးသေးလေး တစ်ယောက်
ငါးမျှားနေ
တံတား တစ်ဝက်
မျှဆိုမှာ။

ဂျိမ်းစ် ကာကပ်

DAYBREAK

**Birds drip from the trees.
The moon's little goal
over there on the hill;
dawn, as blue as her milk,
fills the sky's tin pail.**

**The air's so cold a gas station
glitters in an ice-cube.
The freeway hums like a pipe
when the water's on.
Streetlights turn off their dew.**

**The sun climbs down from a roof,
stops by a house and strikes
its long match on a wall,
takes out a ring of brass keys
and opens every door.**

Bert Meyers

မိုးသောက် အရုဏ်ကျင်းချိန်

မနက် အရုဏ်ကျင်းတဲ့ အချိန်ဆိုတာ အင်မတန်လှပတဲ့အချိန် ဖြစ်သလို နေ့သစ်ရဲ့ ဘဝခရီးကို စတင်ရတော့မှာမို့ ကျက်သရေမင်္ဂလာရှိတဲ့ အခါသမယလို့လဲ ယူဆကြတယ်။ ‘သီရိဂေဟာ’ဆိုတဲ့ ရှေးဟောင်းသီချင်းတစ်ပုဒ်ကို ‘အရုဏ်ငယ်ကျင်းလို့ လင်းကြက်တွေလဲ တွန်ကျူးတဲ့အခါ’ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ကလေးနဲ့စထားတယ်။ တိုင်းပြည် လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းစဉ်က မြန်မာတွေအားရပါးရ သီဟစ်ခဲ့ကြတဲ့ ‘တို့ဗမာ’ သီချင်းထဲမှာလဲ ‘အရှေ့က နေဝန်းထွက်သည့် ပမာပ’ ရယ်လို့ အရုဏ်တက်ချိန်ကို မြန်မာတို့ တက်ကြွချိန်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်တင်စား ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ မြန်မာတိုင်း သိနေတဲ့

ရှေးအကျဆုံးမိုးသောက်ချိန် အဖွဲ့အနွဲ့ကတော့ မောရပရိတ်ထဲက ‘ဥဒေတယံ စက္ခုမာကေရာဇာ’ဆိုတဲ့ ဘုရားလောင်းဒေါင်းမင်းရဲ့ တက်လာဆဲနေမင်းကြီးကို ရှိခိုး လိုက်တဲ့ ဂါထာတေးသံပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

နှောင်းခေတ် မြန်မာစာဆိုတို့လဲ အရုဏ်အကြောင်းကို စပ်ဖွဲ့ကြတဲ့ ကဗျာတွေ အများ အပြားပဲ ရေးဖွဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အရုဏ်ကို အားမာန်နဲ့ ပတ်သက်ရာမှာ- အကြောင်းအရာ တစ်ခုကို ပြောရင်း လမ်းကြိုရာမှာ ဖွဲ့ကြတာပဲ များလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ အရုဏ်သက်သက်ကို ဖွဲ့တာတွေရှားမယ်။ မိုးသောက်အရုဏ်ရဲ့ ရှုခင်းသက်သက်ကို ကြည့်မြင်မှတ်သားပြီး သရုပ်ဖော်ပြတာမျိုး မြန်မာကဗျာမှာ ကျွန်တော်တော့ မတွေ့ဖူးဘူး။

အခု မိုးသောက်အရုဏ်ရှုခင်း သက်သက်ကို ဖွဲ့ပြထားတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို တင်ဆက်လိုတယ်။ ရေးသူက ခေတ်ပေါ် အမေရိကန်ကဗျာဆရာ ဘာ့တ် မိုင်းယာဇ် ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကဗျာ ကို ဖတ်ကြည့်ရအောင်။ ခေါင်းစဉ် **Daybreak** ဆိုတာ **dawn** နဲ့ အတူတူပါပဲ။ အရုဏ်ကို ပြောတာ၊ မိုးသောက်ချိန်ကိုပြောတာပါ။

Birds drip from the trees သစ်ပင်တွေပေါ်က ငှက်တွေ ရေတစ်စက်စက် ကျနေတယ်။ သစ်ပင်ပေါ်မှာ ငှက်တွေ ရှိနေတယ်။ ငှက်တွေပေါ် နှင်းတွေကျ။ အဲဒီနှင်းက အရည် ပျော်ကာ တစ်စက်စက်ကျတာကို ပြောတာပါ။

The moon's a little goat လဟာ ဆိတ်ကလေးဖြစ်တယ်။ ဆိတ်ကလေးနဲ့ တူတယ်လို့ ပြောရမှာဖြစ်ပေမယ့် ရူပက အလင်္ကာသုံးပြီးဆိတ်ကလေး ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထား တယ်။ ဝါကျ မဆုံးသေး။

over there on the hill အဲဟိုတောင်ကုန်းလေးပေါ်မှာ (လဟာ အဲဟိုတောင် ကုန်းလေးပေါ်မှာ ဆိတ်ကလေးတစ်ကောင် ဖြစ်နေတယ်)

dawn, as blue as her milk သူ့ရဲ့ (ဆိတ်ကလေးရဲ့) နို့ရည်လို ပြာလဲ့တဲ့ အရုဏ် ဟာ။

fills the sky's tin pail ကောင်းကင်ရဲ့ သံဖြူပုံးထဲမှာ ပြည့်နေလေပေါ့။ (အရုဏ်ကို ဆိတ်နို့ရည်နဲ့ နှိုင်းတယ်။ ကောင်းကင်ကို နို့ပုံးနဲ့ နှိုင်းတယ်။ ကောင်းကင် သံဖြူပုံးထဲ အရုဏ် ဆိတ်နို့ရည် ပြည့်နေတယ်လို့ ရူပကအလင်္ကာနဲ့ ဆိုထားတယ်)

နောက် ဒုတိယအပိုင်း-

The air's so cold လေက အေးလွန်းတဲ့အတွက်၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ လေထုဟာ အေးစိမ့် လွန်းတဲ့အတွက်

a gas station ဓာတ်ဆီဆိုင်လေးတစ်ဆိုင် (အမေရိကန် အသုံးအနှုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဓာတ်ဆီကို ဗြိတိန်မှာ **petrol**, အမေရိကန်မှာ **gas** ခေါ်လေတော့ ဓာတ်ဆီဆိုင်ကို အမေရိကန်က **gas station**, ဗြိတိန်မှာ **petrol station, filling station, service station** စသဖြင့် ခေါ်တယ်။ **garage** လို့လဲ ခေါ်သေးရဲ့။)

glitters အရောင်တဖိတ်ဖိတ်လက်နေတယ်

in an ice-cube ရေခဲတုံးကလေးထဲမှာ (ရေခဲသေတ္တာထဲက ခွက်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရေခဲတုံးမျိုးကို **ice-cube** ခေါ်တာပါ) နှစ်ပါဒကို ပေါင်းလိုက်တော့ 'လေကအေးစိမ့်လွန်းတဲ့အတွက်ကြောင့် ဓာတ်ဆီဆိုင်လေးဟာ ရေခဲတုံးထဲမှာ လင်းလက် နေတယ်' လို့ ရမယ်။ နှင်းဖတ်တွေ လွှမ်းနေတဲ့ ဆိုင်ကလေးကို ဖွဲ့ထားတာပါ။

The free way မော်တော်ကားလမ်းမကြီးဟာ (ဒါလဲ အမေရိကန် အသုံး အနှုန်းပါပဲ၊ ဗြိတိန်မှာတော့ **motorway** ပဲသုံးကြတယ်။ ခရီးဝေးသွားတဲ့ မော်တော်ယာဉ်များအတွက် ဖောက်ထားတဲ့ လမ်းမကြီးများကို ဆိုလိုတယ်)

hums ပျားမြည်သလို တဝီဝီမြည်နေတယ်၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်နေတယ် (ဝါကျမဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

like a pipe when the water's on ရေတင်လိုက်တဲ့အခါ ပိုက်မြည်သလို၊ လှုပ်ရွနေသလို (လမ်းမကြီး အသံမြည်၊ လှုပ်ရွနေတယ်)

the streetlights လမ်းမီးတွေက

turn off their dew ဆီးနှင်းကို ပိတ်ပစ်လိုက်ကြတယ်။ (အင်္ဂလိပ်စကားမှာ ရေကို၊ လှုပ်စစ်မီးကို၊ စက်ကိုဖွင့်ရင် **on** ကိုသုံးပြီး ပိတ်ရင် **off** ကိုသုံးပါတယ်။ အထက်မှာ ရေတင်တဲ့အခါ ခလုတ်ဖွင့်တာကို **on** သုံးခဲ့တာနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး အခု **Off** ကိုသုံးလိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ တစ်ညလုံး နှင်းတွေ ကျနေတယ်။ မနက်လင်းတော့

အကျကျသွားတာကိုပဲ ‘လမ်းမီးတွေက ဆီးနှင်းကို ခလုတ်ပိတ်လိုက်တယ်’ လို့ ရေးဖွဲ့ထား တာ ဖြစ်တယ်)

တတိယအပိုဒ်-

The sun climbs down from a roof နေဟာအိမ်ခေါင်မိုး တစ်ခုကနေ ဆင်းလာ တယ်။ (အိမ်ခေါင်မိုးအောက်နားလောက်မှာ နေကိုမြင်ရတာကိုပဲ ခုလို ဖွဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်)

stops by a house အိမ်တစ်အိမ်နားမှာ ရပ်လိုက်တယ်။ (နေကို ပြောနေတာပဲ ဖြစ်တယ်)

and strikes its long match on a wall မီးခြစ်ဆံ အရှည်ကြီးကို နံရံပေါ်မှာ ခြစ်လိုက်တယ်။ (ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ အသားမီးခြစ်ဆံက မီးခြစ်ဘူး ဘေးမှာသာ ခြစ်လို့ရပေမယ့် သူတို့ဆီက မီးခြစ်ဆံတွေကတော့ ဖိနပ်မှာ၊ ကြမ်းမှာ၊ ဘယ်မှာမဆိုခြစ်လို့ရတယ်။ အခုနေက နံရံပေါ် မီးခြစ်ဆံရှည်ကို ခြစ်လိုက်တယ်ဆိုတာ အိမ်နံရံပေါ် နေရောင်ဖြာခလာတာကို ရေးဖွဲ့တာ ဖြစ်တယ်)

takes out a ring of brass keys ကြေးဝါသော့ တစ်တွဲကို ထုတ်ယူလိုက်တယ်။ (နေဝန်းကြီးက အလင်းတန်းတွေ ဖြာထွက်နေပုံဟာ သော့ကွင်း ကနေ သော့တံလေးတွေ ဖြာထွက်နေပုံနဲ့ တူပါတယ်)

and opens every door အိမ်တံခါးတိုင်းကို ဖွင့်တော့တယ်။ (အိမ်ပေါ် နေရောင်ခြည်ဖြာခတော့ မနက်လင်းပြီမို့ လူတွေအိပ်ရာကနိုးကာ ကိုယ့်တံခါး ကိုယ် ဖွင့်ကြတာကိုပဲ နေက သော့နဲ့ လိုက်ဖွင့်ပေးလေဟန် တင်စားပြီး ရေးဖွဲ့ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်)

အရူဏ်တက်၊ မိုးသောက်ထ အချိန်ကို ဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ဆိုပေမယ့် ရာသီအရ ဆောင်းရာသီ မနက်ခင်းကို ဖွဲ့ထားတာလဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်အေးတာ၊ နှင်းကျတာတို့ကို တွေ့ရတယ်။ ဆောင်းပေမယ့်လဲ ဆောင်းလယ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ဆောင်းကုန်ခါနီးလောက်ပါပဲ။ ဒါကြောင့်မနက်လင်းတယ်ဆိုတာနဲ့ နှင်းက ပါးလာနေ တယ်။ လကို မြင်ရတယ်။ နေလဲ စောစော ထွက်လာတယ်။ သစ်ပင်ပေါ်က

ငှက်လေးတွေရဲ့ကိုယ်ပေါ် ဖုံးလွှမ်းနေခဲ့တဲ့ နှင်းဖတ်တွေလဲ နေရောင်ကြောင့် အရည်ပျော်ကာ တစ်စက်စက် ကျနေရတယ်။ လရဲ့အရောင်နဲ့ အရုဏ်ရဲ့ အရောင် ရောကာ ပြာလဲ့လဲ့ကောင်းကင်မှာ ပြာနှမ်းနှမ်းဖြစ်နေတယ်။ ဒါကိုပဲ လကို တောင် ကုန်းပေါ်က ဆိတ်၊ အရုဏ်ကိုဆိတ်နို့ရည်၊ ကောင်းကင်ကို နို့ရည်ထည့်တဲ့ သံဖြူပုံးရယ်လို့ ဖွဲ့လိုက်တယ်။

အေးတာကတော့ အေးတုန်းပဲ။ နှင်းဖတ်တွေကလဲကျတုန်း။ ဒါကြောင့် ဓာတ်ဆီဆိုင် ကလေးကို နှင်းဖတ်ဖြူဖြူဖွေးဖွေး လွှမ်းနေတာက ရေခဲတုံးကလေးနဲ့ တူသေးတော့တယ်။ ဓာတ်ဆီဆိုင်မှာ ထွန်းထားတဲ့ အလင်းကရေခဲတုံးထဲကနေ လင်းတလက်လက် ဖြစ်နေတယ်။ ဓာတ်ဆီဆိုင်ဟာ မော်တော်ကားလမ်းမကြီးရဲ့ နံဘေးမှာ ဆောက်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခရီးဝေးပြေးတဲ့ မော်တော်ယာဉ်များ လိုတဲ့အခါ ဆီဖြည့်နိုင်အောင် လမ်းမကြီးတစ်လျှောက် ဆောက်ထားတဲ့ ဆိုင်ကလေးတွေ ထဲက တစ်ဆိုင်ပါပဲ။ အရုဏ်ကျင်းလာပြီဆိုတော့ လမ်းမကြီးလဲ ကားတွေ တစ်စီးပြီး တစ်စီးစတင်ပြေးလာကြပြီမို့ အသက်ဝင်လှုပ်ရှားလာပါတော့တယ်။ နေ့လယ် နေ့ခင်း လောက် မစည်တတ်သေးပေမယ့် အသံဗလံတွေ ညံ့စပ်ပြုလာနေပါပြီ။ ဒါကို အိမ်များမှာ ရေတင်တဲ့အခါ ရေပိုက်များလှုပ်ရွလာပြီး တစ်စီမြည်စ ပြုလာတာနဲ့ နှိုင်းထားပါတယ်။

ညတုန်းကတော့ လမ်းမီးတိုင်တွေမှာလဲ နှင်းဖတ်တွေ သဲသဲမဲမဲကျသမို ဝိုးတဝါးသာ လင်းနိုင်ခဲ့ကြတယ်။ မိုးလဲလင်းလာရော နှင်းဖတ်ကနေ ပါးပါးလာလိုက်တာ ဆီးနှင်းစက်အဆင့်ပဲ ရှိတော့တယ်။ ဒါလေးတွေကိုပဲ မီးတိုင်တို့က ခလုတ်ပိတ် ပစ်လိုက် ကြပြန်သတဲ့။ မီးတိုင်းဝန်းကျင်မှာ နှင်းဖွဲ့တောင် ကောင်းကောင်းမကျန်တော့ဘဲ ကြည်လင် လင်းလက်သွားတာကို ပြောနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နေဟာ ဆီးနှင်းမြူတိမ်တို့ကို တိုက်ထုတ်လွှင့်ပစ်လိုက်တယ်ဆိုတာ ပါဠိကျမ်းဂန် များမှာ ဖွဲ့လေ့ရှိတဲ့ အဖွဲ့တစ်ခုပါ။ အခုလဲ နေထွက်လာတော့ ဆီးနှင်းတို့ ပြယ်ရပြီပေါ့။ နေဟာ နိမ့်နိမ့်ပဲရှိပါသေးတယ်။ အိမ်ခေါင်မိုးရဲ့အောက်နားလောက်မှာ ဖြစ်တယ်။ ရုတ်တရက် ကြည့်လိုက်ရင် အိမ်ခေါင်မိုးပေါ်က ဆင်းလာသလိုပဲ။ နေဟာ အိမ်တစ်အိမ်ရဲ့ ဘေးနားမှာ ခဏတန့်နား လိုက်တယ်။ နံရံပေါ်ကို သူ့အလင်းတန်းတစ်တန်း ဖြာသွားစေတယ်။ ဒါကိုနံရံပေါ် မီးခြစ်ဆံ့ရှည် ကြီး ခြစ်ဆွဲလိုက်တယ်လို့ ရေးပါတယ်။ အလင်းတန်းတွေ ပိုမိုဖြာထွက်လာတယ်။ ဒါကို ကြေးဝါ သော့ချောင်းတွေကို

ကွင်းမှာသီချိတ်ထားတာနဲ့ ခိုင်းနှိုင်း ရူပက ပြုလိုက်တယ်။ နေ ကောင်း
ကောင်းထွက်လာပြီဆိုတော့ လူတွေလဲ အလျှိုလျှိုနဲ့ အိပ်ရာကထကြ၊ အိမ်တံခါး
ဆိုင်တံခါး ဖွင့်ကြပါပြီ။ ဒါကိုပဲ နေက ကြေးဝါသော့နဲ့ အိမ်တံခါးတွေလိုက်ဖွင့်တယ်လို့
ရေးပါတယ်။

ကဗျာကို ရေးဖွဲ့ထားတာမှာ ရူပကအလင်္ကာကို လှိုင်လှိုင်သုံးထားတယ်လို့
ဆိုရပေလိမ့် မယ်။ ဒါထက်အရေးကြီးတာကတော့ အတွေးလေးတွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု
ဆက်နွယ်သွားပုံပါပဲ။ ကဗျာကို ကျေးဇူးတင်ဆိုတဲ့ အဟိတ်တိရစ္ဆာန်နဲ့ စလိုက်တော့
လကိုလဲ အဟိတ်တိရစ္ဆာန်ဆိတ်လို့ ပဲမြင်သွားတော့တယ်။ ဆိတ်ဆိုတော့ ဆိတ်နို့၊
နို့ပုန်း။ အေးတယ်ဆိုတော့ ရေခဲ၊ ရေ၊ ပိုက်ထဲက ရေ၊ ပိုက်ခေါင်းကိုပိတ်၊ စသည်ဖြင့်
စသည်ဖြင့်။

အခုကဗျာကို မြန်မာလို အစအဆုံး ကဗျာစပ်ကြည့်ရအောင်။

မိုးသောက်

ငှက်တို့ သစ်ပင်ထက်က ရေ တစက်စက်။
လ ဟာ ဟိုး တောင်ကုန်းပေါ်က
ဆိတ်ကလေး တစ်ကောင်မျှ။
သူ့ နို့ရည်လို ပြာလဲ့လဲ့၊ အရုဏ်ဟာ
ကောင်းကင်ရဲ့ သံဖြူပုံးကို ဖြည့်ပြီ။

လေ အေးလွန်းလို့ ဓာတ်ဆီဆိုင်
ရေခဲတုံးထဲမှာ တလင်းလက်လက်။
ရေ လွှတ်ထားတဲ့ အခါ
ပိုက်လို ကားလမ်းကြီး လှုပ်မြည်ခဲ့။
လမ်းမီးတို့ ဆီးနှင်းစက်ကို ပိတ်ပြီ။

နေ ခေါင်မိုးပေါ်ကနေ ဆင်းလို့လာ၊
အိမ်နားမှာ ရပ်၊ နံရံပေါ်
သူ့ မီးခြစ်ဆံရှည်ကို ခြစ်၊
ကြေးဝါသော့တွဲတစ်တွဲကို ထုတ်
တံခါးတိုင်းကို ဖွင့်ပေါ့။

ဘုတ် မိုင်းယားစ်

THE PEBBLE

**The pebble
is a perfect creature
equal to itself
mindful of its limits**

**filled exactly
with a pebbly meaning**

**with a secret which does not remind one of anything
does not frighten anything away does not arouse desire**

**its ardour and coldness
are just and full of dignity**

**I feel a heavy remorse
when I hold it in my hand**

**and its noble body
is permeated by false warmth**

**Pebbles cannot be tamed
in the end they will look at us
with a calm and very clear eye**

Zbigniew Herbert

ကျောက်စရစ်ခဲကလေးရဲ့ ဂုဏ်

ကျောက်စရစ်ခဲဆိုတာဘာမှ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ အရာပေပဲ။ ဘယ်သူကမှ အရေးတယူ
ကြည့်မိ၊ လေ့လာမိကြမယ် မဟုတ်ပေဘူး။ ကလေးများတော့ဖြင့် ဖယ်တောက်ရာမှာ

အသုံးပြုကြလိမ့်မယ်။ ငှက်ပစ်ရာမှာ အသုံးပြုကြမယ်။ လူကြီးတချို့လဲ ပန်းအိုးထဲ အလှစီထည့်ကောင်း ထည့်ကြမယ်။ ဒါပါပဲ။ ဘယ်သူမှ ကျောက်စရစ်ခဲလေးကို ကိုင်ကြည့်ပြီး တလေးတစား လေ့လာ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကြည့်ကြလိမ့်မယ် မဟုတ်ချေဘူး။

ကဗျာဆရာ ဇေစ်ဂဉ္ဇူး ဟားဗတ်(ပိုလန်ပြည်)ကတော့ ကျောက်စရစ်ခဲကလေး တစ်ခဲကို ကိုင်ကြည့်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင် ကြည့်ဖူးပါတယ်။ အဲသလို ကျောက်စရစ်ခဲ ကလေးနဲ့ တွေ့ကြုံမိရာက သူဆင်ခြင်မိ၊ ကောက်ချက်ချမိတာကိုလဲ ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့လိုက်ပါတယ်။ သူဆင်ခြင်သလို ကောက်ချက်ချမိသလို ဆင်ခြင်မိပါစေ။ ကြည့်ကြ ရအောင်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို ဖတ်ကြည့်ကြ မယ်။

The pebble is a perfect creature ကျောက်စရစ်ခဲဟာ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ ဖန်ဆင်းချက် (လက်ရာ) တစ်ခုပါပဲ။ စကြဝဠာအနှံ့မှာ ရှိရှိသမျှအရာတို့ဟာ ခရစ်ယာန် အယူအရ ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ ဖန်ဆင်းချက်၊ သိပ္ပံသမားတို့အဖို့ သဘာဝတရားရဲ့ ဖန်ဆင်းချက် ချည့်ပါပဲ။ ဖန်ဆင်းချက်ဆိုရာမှာ သက်ရှိရော၊ သက်မဲ့ရော ပါဝင်တယ်။

equal to itself သူကိုယ်တိုင်နဲ့ပဲ ညီမျှတယ်။ သူဟာ ဘယ်သူနဲ့မှမတူဘူး။ သူနဲ့ တူတာ သူပဲရှိတယ်။

mindful of its limits သူ့ရဲ့ကန့်သတ်ချက်များကို သတိရှိတယ်။ အရာရာတိုင်းမှာ ကိုယ်စွမ်းနိုင်တာ၊ မစွမ်းနိုင်တာရယ်လို့ ရှိတာချည်းပဲ။ ဒါကို ကန့်သတ်ချက်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကန့်သတ်ချက်ကို ကိုယ်သိနားလည်ရတယ်။ ဒါကို ကျောက်စရစ်ခဲက သိပါသတဲ့။

filled exactly with a pebbly meaning သူ့မှာ ကျောက်စရစ်ခဲအဓိပ္ပာယ် အတိအကျ ပြည့်နေပါသတဲ့။ အရာရာတိုင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်ကိုယ်စီ ရှိကြတယ်။ လူမှာ လူ့အဓိပ္ပာယ် ကျောက်စရစ်ခဲမှာ ကျောက်စရစ်ခဲ အဓိပ္ပာယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အရေး ပါမှု၊ ဘဝ ရည်ရွယ်ချက် စသဖြင့် ပြောနိုင်ပါသေးတယ်။

with a secret which does not remind one of anything ဘယ်အရာကိုမှ သတိရစရာ မဟုတ်တဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်နဲ့၊ ဘယ်အရာနဲ့မှ ဆင်တူယိုးမှား ဖြစ်စရာ မရှိတဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်နဲ့ ပြည့်စုံနေတယ်။ (အဲသလို လျှို့ဝှက်ချက်ရှိတယ်။)

does not arouse desire လိုချင်လောဘကို လှုံ့ဆော်ပေးမှာ မဟုတ်တဲ့ (လျှို့ဝှက်ချက်ရှိတယ်)။ စိန်တို့ ပတ္တမြားတို့မှာ လောဘကို လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းရှိတယ်။ ကျောက်စရစ်ခဲမှာ အဲသလို လှုံ့ဆော်နိုင်စွမ်းမရှိဘူး။

its ardour and coldness သူ့ရဲ့ထက်သန်မှု၊ အေးစက်မှုတို့ဟာ (ကျောက်စရစ်ခဲ မှာလဲ တစ်ခုခု ဆောင်ရွက်လိုတဲ့ စိတ်အားထက်သန်မှုရှိတာပါပဲ၊ လုပ်မပေးချင်တဲ့ အေးစက်မှုလဲ ရှိတာပါပဲ။)

are just and full of dignity တရားမျှတတယ်၊ ဂုဏ်သိက္ခာပြည့်ဝတယ်။ (ကျောက်စရစ်ခဲရဲ့ ထက်သန်မှု၊ အေးစက်မှုတို့ဟာ တရားတယ်၊ ဂုဏ်သိက္ခာပြည့်ဝတယ်။)

I feel a heavy remorse ငါ လေးလံတဲ့ နောင်တကို ခံစားရတယ်။ အလွန်အမင်း နောင်တ ပူပန်မိတယ်။ (ဘယ်အခါမှာလဲ၊ ဝါကျမဆုံးသေး၊ ဆက်ဖတ်)

when I hold it in my hand သူ့ကို ငါ့လက်ထဲ ကိုင်ထားမိတဲ့ အခါ (ကျောက်စရစ် ခဲလေးကို ကိုင်ထားရင်း ငါ့မှာနောင်တပူပန်ခြင်း ဖြစ်မိတယ်။)

and its noble body သူ့ရဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ ကိုယ်ကာယဟာ

is permeated by false warmth မမှန်ကန်တဲ့ အနွေးဓာတ် လွှမ်းသွားတော့တယ်။ (လူသားကဗျာဆရာက ကျောက်စရစ်ခဲလေးကို ကိုင်ထားသမို့ လူ့ကိုယ်ငွေ့ အနွေးဓာတ်ဟာ ကျောက်စရစ်ခဲကို လွှမ်းသွားတယ်။ ကျောက်စရစ်ခဲရဲ့ နဂိုမူလက အအေးပါ။ လူကကိုင်ထားလို့ ခဏအနွေးသွားတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအနွေးကို ‘မမှန်ကန်တဲ့ အနွေး’လို့ဆိုတယ်။ တစ်နည်း လူဟာ သစ္စာမရှိဘူး၊ ဟန်ဆောင်တတ်တယ်။ ဒါကြောင့်လဲ လူ့ဆီကရတဲ့ အနွေးကို ‘မမှန်ကန် တဲ့ အနွေး’လို့ ဖွဲ့တာလို့ မှတ်ယူနိုင်တယ်။)

Pebbles cannot be tamed ကျောက်စရစ်ခဲများကို ယဉ်ကျေးအောင် လုပ်လို့မရပါ။ တိရစ္ဆာန်များကိုလူက ယဉ်ကျေးအောင်လုပ်သလို ကျောက်စရစ်ခဲကို လုပ်လို့မရ ဘူး။

to the end they will look at us အဆုံးတိုင် သူတို့ဟာ ကျုပ်တို့ကို ကြည့်ကြလိမ့်မယ်။ (ဘယ်လိုကြည့်မှာလဲ၊ ဆက်ဖတ်။ ဝါကျက မဆုံးသေး။)

with a calm and very clear eye ငြိမ်ဆိတ်တဲ့ အလွန်ကြည်လင် တဲ့မျက်လုံးနဲ့ (ကျုပ်တို့ကို ကြည့်ကြလိမ့်မယ်။) (ကျောက်စရစ်ခဲတို့ဟာ အဆုံး တစ်နေ့တိုင် ကျုပ်တို့ကို ငြိမ်ဆိတ်တဲ့၊ အလွန်ကြည်လင်တဲ့ မျက်လုံးနဲ့ ကြည့်ကြလိမ့်မယ်။)

မရင့်ကျက်တဲ့ ကဗျာဆရာ ပေါက်စတစ်ဦးကိုသာ ကျောက်စရစ်ခဲအကြောင်း ကဗျာဖွဲ့ စမ်းပါဆိုရင် သူ့ဘာရေးမလဲ။ မင်းကတော့ စိန်ခဲ၊ မြခဲ၊ ငါ့မှာတော့ အဖိုးမတန်တဲ့ လမ်းဘေးက ကျောက်ခဲလို့ ရေးချင်လဲ ရေးမယ်။ လောကကြီးမှာ သက်ရှိသက်မဲ့ ဘယ်အရာမဆို လှပါတယ်။ စိန်တို့၊ ပတ္တမြားတို့ လှသလို ကျောက်စရစ်ခဲလေးလဲ လှပေသားပဲလို့ ရေးချင်လဲရေးလိမ့်မယ်။ ခပ်ပေါ့ပေါ့ အပေါ်ယံက ရုပ်ပြီးတွေးမယ်။ ကြားဖူးနားဝကလေးတွေကို သံယောင်လိုက်ကာ ရေးချလိုက်မယ်။ ဒါပဲပေါ့။ ဒါမျိုးကို တိမ်တယ်။ နက်ရှိုင်းမှု (depth) မရှိဘူးလို့ ဆိုရတာပါပဲ။ လေးလေးနက်နက်ဆင်ခြင် တွေးတောတယ်။ နက်ရှိုင်းမှုရှိတယ်ဆိုတာ အခု ဒီကဗျာမှာ ဗေစ်ဂဉ္စူးဟားဗတ် တွေးပြထားတာမျိုးဖြစ်တယ်။ သူများတွေ တွေးပြီးသားအတွေးတွေ၊ ဖန်တရာတေနေပြီဖြစ်တဲ့ ဒဿနတွေ တစ်ခုမှ မပါဘူး။ သစ်သစ်လွင်လွင် အတွေး၊ နက်နက် ရှိုင်းရှိုင်းဆင်ခြင်မှုကို လွယ်ကူသန့်စင်တဲ့ စကားလုံးနဲ့ ဖော်ကျူးထားတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။

ကဗျာဆရာဟာ ကျောက်စရစ်ခဲလေး တစ်ခဲကို လက်ပေါ်တင်ပြီး တွေးနေတယ်။ ကျောက်စရစ်ခဲလေးဟာ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ ဖန်ဆင်းချက်ကလေးဖြစ်တယ်။ သူနဲ့တူတာ သူပဲရှိတယ်။ သူ့မှာ စွမ်းနိုင်တာ မစွမ်းနိုင်တာရှိတယ်။ သူ့ကန့်သတ်ချက်ကို သူသတိ ရှိတယ်။ သူ့မှာ ကျောက် စရစ်ခဲအနှစ်သာရ၊ ကျောက်စရစ်ခဲအဓိပ္ပာယ်ပဲ အတိအကျ ရှိတယ်။ အပိုအလိုမရှိဘူး။ သူ့ကို ကြည့်ပြီး စိန်တို့၊ ပတ္တမြားတို့ စတဲ့ ဘယ်အရာနဲ့မှ ယှဉ်စရာမလိုဘူး။ ဘယ်အရာကိုမှ သတိရစရာ မရှိဘူး။ သူဟာ ဘယ်သူ့ကိုမှ ကြောက်လန့်ထွက်ပြေးစေမှာ မဟုတ်သလို ဘယ်သူ့ ကိုမှလဲ လိုချင်တပ်မက်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်လိမ့်မယ် မဟုတ်ချေဘူး။ သူ့ရဲ့ စိတ်အားထက်သန်မှု၊ သူ့ရဲ့ အေးစက်မှုတို့ဟာ တရားနည်းလမ်းကျတယ်။ ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ ပြည့်စုံ တယ်။ သူ့ကိုလက်ပေါ်တင်ထားရင်း ကဗျာဆရာမှာ နောင်တပူပန်ခြင်း ခံစားရမိတော့တယ်။ ငါဟာသူ့လိုမကျင့်နိုင်ပါလားလို့ တွေးမိပြီး နောင်တရမိတာနဲ့တူပါရဲ့။ ကဗျာဆရာရဲ့

လက်က အနွေးဓာတ်ဟာ ကျောက်စရစ်ခဲကလေးကို လွှမ်းထုံရစ်ပတ်သွားတယ်။ ဒီအနွေး ဟာတကယ့် အနွေးမဟုတ်၊ ခေတ္တခဏအနွေး၊ မမှန်ကန်တဲ့ အနွေးမျှပါကလား။ ကျောက်စရစ်ခဲကလေးရဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ ကိုယ်ကာယကို သူ့ရဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့ အနွေးက ရစ်ပတ်နေတာပါလား။ ဒါကိုဝမ်း နည်းမိ၊ နောင်တရမိတာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ပြီးတော့ ကောက်ချက်ချလိုက်တယ်။ ကျောက်စရစ် ခဲများဟာ အခြားတိရိစ္ဆာန်များ၊ သက်မဲ့အရာ များကိုလူ ကယဉ်ကျေးအောင် ပြုပြင်သလို ပြုပြင် လို့မရပါကလား။ သူတို့ဟာ အဆုံးတစ်နေ့အထိ ခပ်တည်တည်အေးအေးတည်ငြိမ်၊ ရှင်းလင်း ပြတ်သားတဲ့ အကြည့်နဲ့ ငါတို့လူတွေကို ဆက်လက်ကြည့်နေကြတော့မှာပဲတဲ့။

မူရင်းကဗျာကို ကာရန်မပါ၊ မကြာမသုံး၊ လွတ်လပ်ကဗျာနဲ့ ရေးဖွဲ့ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စကားလုံးတွေကို တိုတန်တာတို၊ ရှည်တန်တာ ရှည်စေကာ ပါဒခွဲထားတဲ့အတွက် အလေးအနက် ဆင်ခြင်တွေးတောဟန် ဖြည်းနှေးတဲ့ ရစ်သမ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေတယ်။ သူ့အတိုင်း တတ်နိုင်သမျှ ဖြစ်အောင် မြန်မာလို ကြိုးစားကြည့်ကြမယ်။

ကျောက်စရစ်ခဲ

ကျောက်စရစ်ခဲဟာ
ပြည့်စုံတဲ့ ဖန်တီးချက်
သူနဲ့ သူပဲ ညီတူတယ်
မိမိ ကန့်သတ်ချက်ကို သိတယ်

ကျောက်စရစ်ခဲ အဓိပ္ပာယ်
အတိအကျ ပြည့်နေတယ်

ဘာကိုမှ သတိမရစေတဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်
ဘာကိုမှ လန့်မပြေးစေ လောဘကို မလှုံ့ဆော်

သူ့ထက်သန်မှု အေးစက်မှု
တရားတယ် ဂုဏ်သိက္ခာရှိတယ်

သူ့ကို ငါ့ လက်ထဲ တင်ရင်း
နောင်တလေးလံ ငါ ခံစားမိ

သူ့မြင့်မြတ်တဲ့ ကိုယ်မှာ
ဖောက်ပြန် အနွေးဓာတ် ပျံ့သွား

ကျောက်စရစ်ခဲများကို ယဉ်အောင် မလုပ်နိုင်
အဆုံးတိုင် ငါတို့ကို ကြည့်သွားလိမ့်
ငြိမ်ဆိတ် အလွန်ကြည်တဲ့ မျက်လုံးနဲ့

ဇစ်ဂဉ္ဇာ: ဟားဗတ်

THE WINDS

Flowing edge to edge
their clear edges meeting-
the winds of this northern March-
blow the bark from the trees
the soil from the field
the hair from the heads of
girls, the shirts from the backs
of the men, roofs from the
houses, the cross from the
church, clouds from the sky
the fur from the faces of
wild animals, crusts
from scabby eyes, scales from
the mind and husbands from wives.

Wiliam Carlos Williams

လေများ

တကယ်ကတော့ ဒီကဗျာဟာ ဝါကျတစ်ကြောင်းတည်းနဲ့ သိဖွဲ့ထားတာဖြစ်တယ်။
 ကတ္တားက **the winds** ကြိယာက **blow**. ဒါပါပဲ။ လေကတိုက်လွှင့်ပစ်တယ်ပေါ့။ အဲ-
 လေက တိုက်လွှင့်ပစ်လိုက်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ (သဒ္ဒါအရ ကံပုဒ်တွေ) အများကြီး
 တန်းစီပြထားလို့ ဝါကျအရှည်ကြီး ဖြစ်နေတာပါ။ ဒါကိုပထမဆုံး နားလည်ထားလျှင်
 သူ့အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ဖို့ လွယ်ပြီ။ အခု တစ်ပါးဒချင်း ကြည့်ကြရအောင်။

flowing edge to edge အစွန်း(တစ်ခု)ကနေ အစွန်း(တစ်ခု)စီးဆင်းလျက်တဲ့-
their clear edges meeting သူတို့ရဲ့ ရှင်းလင်းတဲ့ အစွန်းတွေ
 ဆုံကြလျက်တဲ့-

ဘာတွေရဲ့ အစွန်းတွေလဲ။ ဒါကို သိဖို့အတွက် တတိယပါဒကို ဆက်ဖတ်ရ လိမ့်မယ်။

the winds of this northern March ဒီမြောက်ပိုင်း မတ်လရဲ့လေများ
. . . . တဲ့။

ဒီတော့အစွန်းတစ်ခုက အစွန်းတစ်ခုဆီ စီးဆင်းနေကြတယ်။ အစွန်းချင်း ဆုံကြတယ်ဆိုတာ လေကိုပြောနေတာလို့ နားလည်ကြရတယ်။ လေမှာ အစွန်းရှိတယ် ဆိုတော့ ဆန်းသွားမှာ ပေါ့။ လေဆိုတာမမြင်ရပေမယ့် ရုပ်ဒြပ်တော့ရှိတယ် မဟုတ်လား။ ရုပ်ဒြပ်ဆိုလျှင် အစွန်းလဲရှိရ မှာပဲ။ ကိုယ့်ကို လေလာပြီး ထိခပ်တယ်ဆိုတာ လေရဲ့ အစွန်းကထိခပ်တာပါ။ ရေစီးဆင်းသလို အကာသထဲမှာ လေအစိုင်အခဲတွေ စီးဆင်း နေတာကို မြင်ယောင်ကြည့်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ လေစိုင်တစ်ခုရဲ့ အစွန်းရဲ့နောက် လေစိုင် တစ်ခုရဲ့ အစွန်းတို့ထိမိကြတာကိုလဲ မြင်ယောင်ပါလိမ့် မယ်။

blow the bark from the trees အပင်တွေဆီက အခေါက်ကို တိုက်ခတ်ပစ် တယ်။ အပင်တွေကနေ အခေါက် ကွာကျအောင် တိုက်လွှင့်ပစ်တယ်တဲ့။ တိုက်လွှင့်ပစ် တာ လေ ဆိုတာကိုတော့ အထက်မှာ ထောက်ပြခဲ့ပြီ။

the soil from the field လယ်ကွင်းဆီက မြေကြီးကို. . . . တဲ့။
ဒီကစပြီးပုဒ်စုတိုင်းမှာ ‘တိုက်လွှင့်ပစ်တယ်’ဆိုတဲ့ ကြိယာကို ထည့်ပြီး ဖတ်ပါ။
လယ်ကွင်းဆီက မြေကြီးကို တိုက်ပစ် တယ်ပေါ့။

the hair from the heads of girls ကောင်မလေးတွေရဲ့ ခေါင်းကနေ ဆံပင်ကို (လွှင့်သွားအောင်)တိုက်ပစ်တယ်တဲ့. . . . ။

the shirts from the backs of the men ယောက်ျားတွေရဲ့ ကျောပေါ် ကနေ ရှုပ်အကျံ့တွေကို (တိုက်လွှင့်ပစ်တယ်)တဲ့။

roofs from the houses အိမ်တွေကနေ ခေါင်းမိုးတွေကို (တိုက်လွှင့်ပစ် တယ်)တဲ့။

the cross from the church ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကနေ လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို (တိုက်လွှင့်ပစ်တယ်)တဲ့. . . ။

clouds from the sky ကောင်းကင်ကနေ တိမ်တွေကို (တိုက်လွင့်ပစ်တယ်)တဲ့။

the fur from the faces of wild animals တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ မျက်နှာက အမွှေးတွေကို (တိုက်လွင့်ပစ်တယ်)တဲ့။ ဒီနေရာမှာ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ ကိုယ်ပေါ်ကလို့ မပြောဘဲ မျက်နှာကလို့ ပြောတာကို သတိပြုပါလေ။ လေတိုက်လျှင် တိရစ္ဆာန်က မျက်နှာနဲ့ ရင်ဆိုင်ရမှာကိုး။ မျက်နှာက အမွှေးတွေပဲ ကျွတ်ထွက်မှာပေါ့။ ကဗျာဆရာရဲ့ အသေးစိတ်ထိ တိကျပုံကို ပြနေတယ်။

crusts from scabby eyes အဖေးတက်မျက်လုံးက အနာဖေးတွေကို (တိုက်လွင့် ပစ်တယ်)တဲ့။

scales from the mind စိတ်ကနေ အနာဖေးဖတ်တွေကို (တိုက်လွင့်ပစ်တယ်)တဲ့။

ဒီမှာလေးနက်လာပါပြီ။ မျက်စိအနားက အနာဖေးတွေကို လေကတိုက်လွင့်ပစ်တာ ရှင်းတယ်။ ရိုးရိုးလေပဲ။ ဒါနဲ့ဆက်လျက် “စိတ်က အနာဖေးတွေကို”လို့ ဆိုလိုက်တော့ ကျွန်တော် တို့ စဉ်းစားရပြီ။ မျက်စိနာတော့ မျက်ချေးတွေ ပွစိတက်လာသလို စိတ်မှာလဲ အနာရောဂါရနေပြီ မို့ အနာဖေးတွေ တက်နေပါကလားလို့ သိလာရတယ်။

ဒီမှာ အင်္ဂလိပ်စကားမှာ အီဒီယမ် အသုံးရှိတာက “သူ့မျက်လုံးက အဖေးတွေ ကွာကျပြီ” ဆိုတာ သူ့အမှန်ကို မြင်တတ်လာပြီလို့ ဆိုလိုတယ်။ “သူ့မျက်လုံးက အဖေးတွေ ဖယ်ရှားတယ်” ဆိုတာကလည်း သူ့ကို အမြင်မှန်ရလာစေတယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်လုံးက အနာဖေးတွေကို ကွာကျအောင် တိုက်ခတ်တဲ့ လေဟာ ရိုးရိုးလေမှ ဟုတ်ကဲ့လားလို့ ဆင်ခြင်လာရတယ်။ အခြေအနေမှန်ကို သဘော ပေါက်လာစေအောင် လှုပ်ရှားတက်ကြွလာတဲ့ အဖြစ် အပျက်အကြောင်းအချက်တစ်ခုခု ဖြစ်မှာပဲလို့ တွေးမိလာရတယ်။ ဆက်ဖတ်လိုက်တော့လဲ. . . .

and husbands from wives မယားတွေဆီက လင်တွေကို (တိုက်လွင့်ပစ်တယ်)တဲ့။ လင်မယား ကွဲကုန်ကြပြီပေါ့။ အထက်ပါဒက ဆိုခဲ့တာတွေနဲ့ ဆက်စပ်လိုက်လျှင် အဖြစ်အပျက် တစ်ခု၊ အခြေအနေတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ အဲသလိုဖြစ်လာလို့ မျက်လုံးကအနာဖေးတွေ၊ စိတ်ကအနာဖေးတွေ ကွာကျကုန်တယ်။ အခြေအနေမှန်ကို သိလာရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ လင်နဲ့ မယား ကွဲကြရတော့တာပဲ။

ဒီအခြေအနေမျိုးမှာ ဒီလင်နဲ့ ဒီလင်မယား ဆက်ပေါင်းလို့မရတော့ ပြီဆိုတာ သိရလို့ တမင်သက်သက် ကွဲကြသလား။ မလွဲသာမရှောင်သာ ကွဲကြရသလားဆိုတာ တော့ အတိအကျမသိရဘူး။

ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို ခြုံကြည့်လိုက်တော့ လေအပြင်းအထန် တိုက်ခတ်နေတယ်။ လေကြောင့် သစ်ပင်က သစ်ခေါက်ကွာ၊ လယ်ကွင်းထဲက မြေတွေ လွင့်စဉ်၊ ကောင်မလေးတွေ ခေါင်းကဆံပင်လွင့်၊ ယောက်ျားတွေကျောက် အကျံတွေ ကျွတ်၊ အိမ်က ခေါင်းမိုးပြုတ်ထွက်၊ ဘုရားကျောင်းက လက်ဝါးကပ်တိုင်ပြုတ်၊ မိုးပေါ်က တိမ်တွေလွင့်၊ တောကောင်မျက်နှာက အမွှေးကျွတ်၊ မျက်စိက အနာဖေးတွေလွင့်၊ စိတ်က အနာဖတ်တွေ လွင့်ကွာ၊ မယားဆီက လင် လွင့်စဉ် ဖြစ်ကုန်ကြရတယ်တဲ့။ တောကောင်မျက်နှာက အမွှေးကျွတ်တဲ့အထိ ဆိုလျှင်တော့ လေရိုးရိုးပဲလို့ ဆိုနိုင်တယ်။ နောက်ဆုံးနားမှာ ဆိုထားတာလေးတွေကြောင့် သာမန်လေ မဟုတ် ဘူးလို့ သိကြရတယ်။ ဒါဖြင့် ဘာလဲ။ အခြေအနေတစ်ရပ်။ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုလို့ဆိုခဲ့ပါပြီ။ ဘယ်လိုအခြေအနေလဲ၊ ဘယ်လိုအဖြစ်အပျက်လဲဆိုတာကတော့ ကိုယ်သန်ရာသန်ရာ ဖြည့်စွက် စဉ်းစားကြည့်ကြပါကုန်၊ ကဗျာဖတ်ရတဲ့ အရသာဆိုတာ အဲသလို တွေးကွက်ကလေးတွေ ပေးထားတဲ့အတွက် တဖြုံ့ဖြုံ့ တွေးရတော့ခြင်း၊ စိတ်အလုပ်လုပ်ရခြင်းလဲ အကြောင်း တစ်ကြောင်းပါဝင်ပါကြောင်း။

လေတွေ

တစ်စွန်းကနေ တစ်စွန်း စီးဆင်း
ပြတ်သား အစွန်းတွေ ဆုံတွေ့-
ဒီမြောက်ပိုင်း မတ်လရဲ့ လေတွေ-
တိုက်ပစ်ပေါ့ အပင်တွေကနေ အခေါက်တွေ
လယ်ကွင်းကနေ မြေကြီး
ကောင်မလေးတွေရဲ့ ခေါင်းကနေ
ဆံပင်၊ ယောက်ျားတွေရဲ့ ကျောက်ကနေ
ရှုပ်အကျံတွေ၊ အိမ်တွေကနေ

အမိုးတွ၊ ဘုရားကျောင်းကနေ
လက်ဝါးကပ်တိုင်၊ ကောင်းကင်ကနေ တိမ်တွေ
တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များရဲ့ မျက်နှာများကနေ
အမွေး၊ အဖေးတက်
မျက်လုံးများကနေ အဖေးတွေ၊ စိတ်ကနေ
အနာဖေးတွေ ဇနီးသည်တွေဆီကနေ လင်တွေကို။

ဝိလျံ ကားလော့စ် ဝိလျံဇ်

TO SOME BUILDERS OF CITIES

**You have thrust Nature out, to make
A wilderness were nothing grows
But forests of unbudding stone
(The sparrow's lonely for his boughs);
You fling up citadels to stay
The soft invasion of the rose.**

**But though you put the Earth in thrall
And ransack all her fragrant dowers,
Her old accomplice, Heaven, will plot
To take with stars your roofs and towerls;
And neither stone nor steel can foil
That ambushcade of midnight flowers.**

Stanley Snaith

မြို့တည်ဆောက်သူအချို့သို့

ကဗျာခေါင်းစဉ်က **“to Some Builders of Cities”** မြို့တည်ဆောက်သူ အချို့သို့-တဲ့။

ကဗျာကို ရှေးရိုးမကြာစနစ်အရ ဖွဲ့စည်းထားတယ်။ တစ်ပါဒမှာ အက္ခရာရှစ်လုံး၊ နှစ်လုံး ဣယဗ္ဗတစ်ဂိုဏ်းဆိုတော့ တစ်ပါဒမှာ လေးဂိုဏ်းပေါ့။ (လ=လဟု၊ ဂ=ဂရ)

You have/thrust Na-/ture out/to make

လ ဂ လ ဂ လ ဂ လ ဂ

ဒါပေမယ့် ဒုတိယအပိုင်းကိုကြည့်လျှင် ဒုတိယ၊ တတိယနဲ့ စတုတ္ထပါဒတို့မှာ အက္ခရာ ငြလုံးစီ ပါနေတာကို တွေ့ရမယ်။ ဂိုဏ်းကတော့ တစ်ပါဒမှာ လေးဂိုဏ်းပါပဲ။

And ran/sack all/her frag/rant flow/ers

Her old/accom/plice Hea/ven will/plot

To take/with stars/your roofs/and tow/ers

တစ်ပိုဒ်မှာ ပါဒခြောက်ခုပါတယ်။ ဒုတိယ၊ စတုတ္ထ၊ ဆဋ္ဌမပါဒများ ကာရန်ယူထားတယ်။ သင်္ကေတနဲ့ ပြရလျှင် **abcdbd** ပေါ့။ ကဗျာဖွဲ့စည်းပုံကရှေးရိုး မကြာစနစ် ဖြစ်တဲ့အပြင် စကားလုံးအသုံးအနှုန်းကိုက ပေါရာဏတွေ (**citadels, thrall, dowers ambuscade**) ဖြစ်နေတယ်။ ခေတ်သစ်မှာရေးတာ ဖြစ်လျက်နဲ့ ဘာကြောင့် ရှေးရိုးပုံစံနဲ့ စကားကို သုံးရသလဲ။ ကဗျာကို ဖတ်ကြည့်လိုက်လျှင် သူပြောနေတာက ခေတ်သစ်ရဲ့ ဆောက်လုပ်ရေးကို မနှစ်မြို့တာ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရလိမ့် မယ်။ ဒီတော့အကြောင်းအရာနဲ့ လိုက်လျောညီထွေအောင် စာဟန်ကို တမင်ရှေးဆန်ထား တယ်လို့ဆိုရမယ်။

ကဲ-သူ့ကဗျာစာသားကို ဖတ်ကြရအောင်။

You have thrust Nature out ခင်ဗျားတို့ဟာ သဘာဝတရား (ရေမြေ တောတောင်)ကို တွန်းထုတ်ခဲ့ပြီ-တဲ့။ ခေါင်းစဉ်က ‘မြို့တည်ဆောက်သူများသို့’ လို့ တပ်ထား လေတော့ **You** ‘ခင်ဗျားတို့’ ဆိုတာခေတ်သစ်မြို့ပြ တည်ထောင်သူများကို ပြောတာလို့ နားလည်နိုင်တယ်။

to make a wilderness where nothing grows ဘာမှမပေါက်ရောက်တဲ့ ကုန္တာရတောကြီးလုပ်ဖို့တဲ့။

But forests of unbudding stone မဖူးပွင့်တဲ့ ကျောက်တုံးတောများမှ တစ်ပါး-တဲ့။ မြန်မာလို ပိုင်းပြန်ပြနေတော့ အဆက်အစပ်ပျောက်သွားနိုင်တယ်။ ပထမပါဒကနေ အခု တတိယပါဒ အထိမှ ဝါကျက တစ်ကြောင်းတည်းဖြစ်တယ်။ ‘မပွင့်မဖူးတဲ့ ကျောက်တုံးတော များမှတစ်ပါး ဘာမှမပေါက်ရောက်တဲ့ ကုန္တာရကြီး ပြုလုပ်ဖို့ ခင်ဗျားတို့ဟာ သဘာဝတရားကို တွန်းထုတ်ခဲ့ပြီ’လို့ ဆက်ပြီးဖတ်နိုင်ရမယ်။ ‘မပွင့်မဖူးတဲ့ ကျောက်တုံး’ဆိုတာ အင်မတန်ထိမိတဲ့ နိမိတ်ပုံတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ပွင့်ဖူး ဝေသာတဲ့ သစ်ပင်ပန်းမန်ရဲ့နေရာမှာ ရောက်လာတဲ့ တိုက်တာ အိမ်ခြေကို ပြောတာပေါ့။ ဒီတော့ သူများတွေပြောနေကျ ‘ကွန်ကရီတော’ (**concrete jungle**) ထက် သာသွားတယ်။

The sparrow's lonely for his boughs သစ်ကိုင်းတွေ (မရှိတော့လို့)

စာကလေး ဆွေးရပြီ-တဲ့။ သစ်ပင်မရှိတော့ စာကလေးနားစရာအသိုက် မရှိတော့ ဘူးလေ။

You fling up citadels ခင်ဗျားတို့က ရဲတိုက်တွေ လွင့်ထူခဲ့ကြတယ်။

ရဲတိုက်ဆိုတာ ပေါရာဏစကားနဲ့ ကနေ့ခေတ် တိုက်တာတွေကိုပြောတာပါ။

to stay the soft invasion of the rose နှင်းဆီရဲ့ ပျော့ပျောင်းတဲ့

ကျူးကျော်မှုကို ဟန့်တားဖို့. . . တဲ့။ ဒါကိုလည်း အထက်ပါဒနဲ့ ဆက်စပ်လိုက်မှ 'နှင်းဆီရဲ့ ပျော့ပျောင်းတဲ့ ကျူးကျော်မှုကို ဟန့်တားဖို့ ခင်ဗျားတို့ဟာ ရဲတိုက်တွေ လွင့်ထူခဲ့ကြတယ်'လို့ တစ်ဝါကျရမယ်။ ခင်ဗျားတို့ တိုက်တွေ တည်လိုက်ကြတာ နှင်းဆီပန်းပင် မပေါက်ရောက်နိုင်တော့ဘူးလို့ ပြောတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် နိမိတ်ပုံလေးတွေ လှပလိုက်ပုံ အရသာကို တစ်စုံစီမံ ခံစားကြည့်သင့်တယ်။ 'ပျော့ပျောင်းတဲ့ ကျူးကျော်မှု'တဲ့။ နှင်းဆီပန်းလေးဟာ ပျော့ပျော့ ပျောင်း ပျောင်း နွဲ့နွဲ့နှောင်းနှောင်းနဲ့ လူ့လောကမှ အလှဆင်လာတာကိုပဲ မလိုတမာနဲ့ ကျူးကျော်မှု ရယ်လို့ ခေါ်လိုက်တာ၊ ပန်းကလေး အလှဆင်ခွင့် မရတော့တာကို ကရုဏာဒေါသောနဲ့ ပြောလိုက်ပုံဟာဖြင့် တာသွားပါဘိတော့တယ်။

But though you put the Earth in thrall ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားတို့က

ကမ္ဘာမြေကို ကျွန်ပြုကာ.

And ransack all her fragrant dowers သူ့ရဲ့မွှေးပျံ့ပျံ့

လက်ဆောင်ပစ္စည်းတွေ (ပန်းမန်တွေ)ကို လုယူခဲ့ကြပေမယ်လို့

Her old accomplice, Heaven သူ့ရဲ့ ကြံရာပါဟောင်း

ကောင်းကင်ဟာ.

will plot to take with stars your roofs and towers ခင်ဗျား တို့ရဲ့

တိုက်ခေါင်မိုးတွေ၊ မျှော်စင်တွေကို သိမ်းပိုက်ဖို့ ကြယ်တွေနဲ့ ကြံစည်ပါလိမ့်မယ် တဲ့။

ကောင်းကင်ကို မြေကြီးရဲ့ 'ကြံရာပါဟောင်း'လို့ ပြောလိုက်ပုံကလေးကို အရသာ ခံကြည့် ပါလေ။ မိုးနဲ့မြေဆိုတာ ကမ္ဘာပေါ်ဦးကတည်းက အတူဖြစ်တည်ခဲ့ကြတာ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ကောင်းကင်ဟာမြေကြီးရဲ့ ရဲဘော်ဟောင်းကြီးပေါ့။ အခု ကမ္ဘာမြေ ကျွန်ပြုခံနေရတော့ (ပန်းတွေ မပွင့်ရ၊ အပင်တွေ မပေါက်ရ ဖြစ်နေလေတော့) သူ့ရဲဘော်ကြီးကောင်းကင်က မခံဘူး။ ကြယ်တွေကို စစ်ကူတောင်းကာ တိုက်တာတွေကို ဝင်ချကြတော့မယ်. . . . တဲ့။

And neither stone nor steel ဘယ်ကျောက်တုံး ဘယ်သံမဏိမှ (တိုက် တည်ထားတဲ့ကျောက်နဲ့ သံမဏိ). . . .

can foil that ambushade of midnght flowers သန်းခေါင်ယံပန်းတို့ (ကြယ်များ)ရဲ့ အဲသလို ရုတ်တရက်ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ကြတာကို ပျက်ပြားအောင် ခုခံနိုင်လိမ့်မယ် မဟုတ်ဘူး-တဲ့။ ကျောက်သား တိုက်ကြီးတွေ၊ သံမဏိတိုက်ကြီးတွေပေါ် ကြယ်တွေ ထွန်းပ လွှမ်းမိုးလာမှာကိုတော့ ဖယ်ရှားနိုင်လိမ့်မယ် မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။အခု ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို တန်းရေးကြည့်ရအောင်။

ခင်ဗျားတို့ သဘာဝကို တွန်းထုတ်ကာ
မဖူးဝေ ကျောက်တောတွေက လွဲလို့
ဘာမှ မပေါက်တဲ့ ကန္တာရ လုပ်ခဲ့ပြီ။
(သစ်ကိုင်းမဲ့ စာကလေး ဆွေးပေါ့)။
ခင်ဗျားတို့ ရဲတိုက်တွေ လွှင့်ထူကာ
နှင်းဆီရဲ့ ညံ့နု ကျူးကျော်မှု တန်းပေါ့။

ခင်ဗျားတို့ ကမ္ဘာမြေကို ကျွန်ပြုကာ
မွှေးရနံ့ ဘဏ္ဍာတွေ လုခဲကြပေမယ့်၊
သူ့မိတ်ဆွေဟောင်းကောင်းကင်က ကြယ်တွေနဲ့
ခင်ဗျားတို့ ခေါင်မိုး၊ မျှော်စင်တို့ကို သိမ်းလိမ့်။
သန်ခေါင်းပန်းတို့ ဝင်တိုက်တာကို
ဘယ်ကျောက် ဘယ်သံမဏိ တားနိုင်လိမ့်။

၂၀ ရာစုကုန်တော့မယ့် ကနေ့ခေတ်မှာ ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှု ကာကွယ်ရေး၊ သဘာဝရေ မြေတောတောင်အလှ ထိန်းသိမ်းရေးဆိုတာ ကမ္ဘာ လူသားထုကြီး တစ်ရပ် လုံးအဖို့ အရေးအကြီးဆုံး တာဝန်ဝတ္တရားကြီး ဖြစ်လာနေပါပြီ။ တတိယကမ္ဘာစစ် တားဆီးရေးထက်ပဲ ကြီးမားတဲ့ အရေးတော်ပုံကြီးဖြစ်လာနေပါပြီ။ ဒီအရေးတော်ပုံကြီးကို သတိမူမိသူတိုင်းဟာ ဒီကဗျာကို ခံစားနိုင်ပေလိမ့်မယ်။ ကဗျာမှာ ညစ်ညမ်းမှုကိုတော့ ညွှန်းမထားဘူး။ သဘာဝဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးကိုပဲ အဓိထားပြီး ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ မြို့ပြတိုက်တာတွေ တိုးချဲ့လာတာနဲ့အမျှ သစ်ပင်ပန်းမန် အလှတွေ ပျက်သုဉ်းကာ သဘာဝတရားလို့ ခေါ်ကြတဲ့ ရေမြေတောတောင် (သြကာသလောက) ဘောင်ကျဉ်း လာရတာ၊ လူတွေနဲ့ ရေမြေတောတောင် ကင်းကွာလာရတာ ကိုပဲ ကဗျာဆရာက မြည်ကျွေးထားတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုရေမြေတောတောင်အလှ ပျောက်ပြယ် ရတာကို တမ်းတပြတာကပဲ လုံလောက်နေပါပြီ။

ဒုတိယအပိုဒ်မှာတော့ ကဗျာဆရာက ဖြေသိမ့်ကွက်ကလေးကို ထည့်ပေးထား တယ်။ သစ်ပင်ပန်းမန်အလှတွေမရှိတော့တဲ့မြို့ပြမှာ ကောင်းကင်ရဲ့ အလှကိုတော့ဖြင့် ညအခါမှာ ရှုစားနိုင်ကြပေသေးလို့ တော်သေးရဲ့-တဲ့။ ဒါပေမယ့် ဒါကို ကျေနပ်နေတာ လို့တော့ မယူဆအပ်ဘူး။ မြေကြီးရဲ့အလှတွေ မရှိတော့တဲ့အဆုံး၊ ကောင်းကင်ရဲ့ အလှကိုပဲ ကြည်နူး နေရပုံကို ရသေ့စိတ်ဖြေ ဖော်ပြထားတာလို့ ယူဆနိုင်တယ်။ သူ အဓိက ပြောချင်တာကတော့ ကမ္ဘာမြေရဲ့ သဘာဝအလှ ပျက်သုဉ်းခြင်းပါပဲ။ ဒါကို သူ့ကဗျာရဲ့ ဒေါသသံမှာ ပေါ်လွင်နေ တယ်။

ဒီ ကဗျာဟာ နိမိတ်ပုံ ထိမိလွန်းခြင်းကြောင့် ထင်ရှားတယ်။ မြို့ပြရဲ့တိုက်တာ တွေကို ‘ဘာမှ မပေါက်တဲ့ ကန္တာရ’၊ ‘မဖူးဝေတဲ့ ကျောက်တုံးတော’ရယ်လို့ ဖွဲ့တာ၊ ‘နှင်းဆီရဲ့ ပျော့ပျောင်းတဲ့ ကျူးကျော်မှု’လို့ ဖွဲ့တာ၊ ကြယ်တွေကို ‘သန်းခေါင်ပန်းများ’ လို့ဖွဲ့တာ၊ ညမှာ မြို့ကြီးရဲ့တိုက်တွေပေါ် ကြယ်တွေ ဝင်းပနေတာကိုပဲ ‘သန်းခေါင်ပန်းတို့ ဝင်တိုက်တာ’လို့ ဖွဲ့တာ များဟာ အထူးပဲ ထိမိလှတယ်။ တကယ်ကတော့လည်း တစ်ပုဒ်လုံးဟာ နိမိတ်ပုံချည့်။

MIST

**Rain, do not fall
Nor rob this mist at all,
That is my only cell and abbey wall.**

**Wind, wait to blow
And let the thick mist grow,
That fills the rose-cup with a whiter glow.**

**Mist, deepen still
And the low valley fill:
You hide but taller, a higher hill.**

**Still, mist, draw close;
These gain by what they lose,
The taller trees and hill, the whiter rose.**

**All else begone,
And leave me here alone
To tread this mist where earth and sky are one.**

Andrew Young

နှင်း

ကဗျာကို ရှေးရိုးမကြာစနစ်နဲ့ ရေးစပ်ပေမယ့် ကိုယ်ပိုင်တီထွင်မှု ပြုလုပ်ထား တယ်။ သုံးပါဒ တစ်ပိုဒ်ဆိုတဲ့ ရှေးရိုးကဗျာမှာ သုံးလေ့မရှိတာမျိုးကို သုံးထားတယ်။ အက္ခရာ အရေ အတွက်မှာလဲ ပထမပါဒမှာ လေးလုံး၊ ဒုတိယပါဒမှာ ခြောက်လုံး၊ တတိယပါဒမှာ ဆယ်လုံး လုပ် ထားတယ်။ သုံးပါဒ အက္ခရာ ၁၇ လုံးယူတဲ့ ဂျပန် ဟိုက္ကူက အကြံရသလား မပြောတတ်ဘူး။ မကြာက အသုံးများလှတဲ့ ဣယဗ္ဗ ဖြစ်ပေမယ့်လဲ ရစ်သမ်ဟာ မကြာကိုအခြေမခံ၊ စကားပြော ရစ်သမ်ဆန်ဆန် ဖန်ဆင်းထားတယ်။ ကာရန်မှာလဲ အမြင်ကာရန်ကို အတော်သုံးထားရဲ့။ (အမြင် ကာရန်ဆိုတာ စာလုံးပေါင်းသာတူပြီး အသံထွက်မတူတာကို ပြောတာပါ။) ဥပမာ- စတုတ္ထအပိုဒ် မှာ **close** နဲ့ **rose** သာ ကာရန်ညီပြီး **lose** ကာရန်မညီပါ။ ပဉ္စမအပိုဒ်မှာတော့ **begone, alone, one** တို့တစ်ခု အသံတစ်မျိုးစီနဲ့ လုံးဝကာရန်မညီကြဘူး။

အခု စာသားအဓိပ္ပာယ်ကို ကြည့်ကြရအောင်။

Mist ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်က နှင်းမျိုး

Rain, do not fall မိုး၊ မကျပါနဲ့၊ မရွာပါနဲ့တဲ့။ မိုးဟာ အာလုပ်စကား ဖြစ်တယ်။

Nor rob this mist at all ဒီနှင်းကို လုံးဝခိုးယူမသွားပါနဲ့တဲ့။ မိုးရွာလိုက်လျှင် နှင်းတွေ လွင့်ပြယ်ရတော့မှာကိုး။

That is my only cell and abbey wall ဒါဟာငါရဲ့ တစ်ခုတည်းအခန်း၊ ကျောင်းနံရံဖြစ်တယ်-တဲ့။ ဒါကို ထောက်ပြီး ပြောနေသူဟာရဟန်းလို့ သိရတယ်။ ရဟန်းအဖို့ ကျောင်းသင်္ခမ်းသာ ခိုလှုံရာ ဖြစ်သလို ဒီနှင်းဟာ သူ့ရဲ့ ခိုလှုံရာပဲလို့ ဆိုလိုတယ်။

Wind, wait to blow လေ၊ မတိုက်ပါနဲ့ဦး

And let the thick mist grow နှင်းထူထူကို ကြီးထွားပါစေ။

That fills the rose-cup with a whiter glow နှင်းဆီခွက် (ခွက်သဏ္ဍာန် ဖြစ်နေတဲ့ နှင်းဆီပန်း)ကို ပိုဖြူတဲ့ အရောင်အသွေးဖြည့်ပေးတဲ့ (နှင်း)-

နှစ်ပါဒပေါင်းလိုက်တော့ ‘နှင်းဆီခွက်ကို ပိုဖြူတဲ့ အရောင်အသွေးဖြည့်ပေးတဲ့ နှင်းထူထူ ကို ကြီးထွားပါစေ’လို့ ဖြစ်မယ်။

Mist, deepen still နှင်း၊ နက်သည်ထက်နက်ပါလေ။ တစ်နည်း- သိပ်သည်းပါလို့ ဆိုလိုတယ်။

And the low valley fill ချိုင့်ဝှမ်းနိမ့်နိမ့်ကို ဖြည့်လိုက်ပါလေ။

You hide but taller trees, a higher hill မင်းက သစ်ပင် မြင့်မြင့်တွေ၊ တောင် မြင့်မြင့်ကိုသာပဲ ဖုံးကွယ်ပေးနေတယ်တဲ့။

Still, mist, draw close ဒါပေမယ့် နှင်းရယ်၊ အနားချဉ်းကပ်ခဲ့ပါဦး။

These gain by what they lose သူတို့ဟာ ဆုံးရှုံးရာက အမြတ်ထွက် နေတယ်။ အဲဒီ ‘သူတို့’ဆိုတာ ဘယ်သူလဲလို့သိချင်လျှင် ဆက်ဖတ်.

The taller trees and hill, the whiter rose အပင်မြင့်မြင့်တွေနဲ့ တောင်မြင့်မြင့်၊ ပိုဖြူလာတဲ့ နှင်းဆီတို့ကို ပြောတာပါပဲ။ သူတို့တစ်တွေဟာ နှင်းကြောင့် မြင်ကွင်းမှာ မမြင်ရဘဲ ကွယ်ပျောက်သွားရသည်မို့ ဆုံးရှုံးရတယ်လို့ ထင်ရပေမယ့် နှင်းကြောင့် အမြတ်ထွက် ကြပါတယ်-တဲ့။ ပိုလှလာကြတယ်ပေါ့။

All else gone အခြားအရာအားလုံး ကွယ်ပကြစေ-တဲ့။

And leave me here alone ငါ့ကို ဒီမှာတစ်ကိုယ်တည်း ပစ်ထားခဲ့လေ ဝါကျက မဆုံးသေးဘူး။ ဆက်ဖတ်.

To tread this mist where earth and sky are one မြေနဲ့မိုးတစ်ခုတည်း ဖြစ်ရာ ဒီနှင်းကို နှင်းလျှောက်ဖို့ ဒီနှင်းထဲ လျှောက်သွားဖို့. . . .

အထက်ပါဒနဲ့ ပေါင်းလိုက်တော့ ‘မြေနဲ့မိုးတစ်ခုတည်းဖြစ်ရာ ဒီနှင်းထဲ လျှောက်သွားဖို့ ငါ့ကို ဒီမှာ တစ်ကိုယ်တည်း ပစ်ထားခဲ့လေ. . . .’လို့ ရမယ်။

အခု အားလုံးကို ချရေးကြည့်ကြမယ်။ ဒီတစ်ခါမှာတော့ တစ်ပါဒစီချရေးစဉ်ကလို သဒ္ဒါ အဆောက်အအုံကို ထည့်မစဉ်းစားတော့ဘဲ မြန်မာလို အဆင်ပြေရေးကိုသာ

လုံးပမ်းကြမယ်။ အက္ခရာအရေအတွက် သူ့အတိုင်း ဖြစ်ဖို့ကတော့ မလွယ်ဘူး။
ကာရန်ကိုတော့ယူနိုင်လိမ့်မယ်။

နှင်း

မိုး၊ မရွာပါနဲ့
ဒီနှင်းကို ခိုးမသွားပါနဲ့၊
ငါ့ရဲ့ တစ်ခုတည်း အခန်း၊ ရဟန်းကျောင်း နံရံပါကွယ်။

လေ၊ မတိုက်နဲ့ဦး၊
နှင်းထူထူကြီးထွားစေဦး၊
နှင်းဆီခွက်ကို ပိုဖြူတဲ့ အဆင်း ဖြည့်စေဦး။

နှင်း၊ နက်ရှိုင်းစေ၊
ချိုင့်ဝှမ်းကို ဖြည့်လေ၊
အပင်မြင့်-တောင်မြင့်ကိုသာ မင်း ကွယ်နေ။
နှင်း၊ ချဉ်းခဲ့ပါ
သူတို့တွေ အရှုံးက အမြတ်ထွက်ကြ၊
အပင်မြင့်၊ တောင်မြင့်၊ နှင်းဆီဖြူလွလွ။

တခြားအရာအားလုံးကွယ်စေ၊
ဒီမှာ ငါ့တစ်ကိုယ်တည်း ထားခဲ့လေ၊
မိုးနဲ့မြေ တစ်ခုတည်း ဖြစ်ရာ နှင်းထဲလျှောက်သွားမယ်လေ။

ရေမြေတောတောင်သဘာဝဖွဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ပါပဲ။ **Snow** လို့ခေါ်တဲ့ အဖွေးသွား
အဆုပ်လိုက်အဆုပ်လိုက် ကျတဲ့ဟာမျိုးက ကျွန်တော်တို့ ဒေသမှာမရှိလေတော့ စိတ်ကူး
နဲ့ပဲ မှန်းဆကြည့်နိုင်တယ်။ **mist** ဆိုတဲ့ နှင်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ရှိတာမို့

ကိုယ်တွေနဲ့ ယှဉ်ပြီး ခံစားရပေလိမ့်မယ်။ အထူးသဖြင့် မနက်ခင်း လမ်းလျှောက် ထွက်လေ့ရှိသူများ အရသာတွေ့မယ့် ကဗျာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ဆောင်းတွင်း မနက် နှင်းတွေကျ၊ နေလဲမြင့်လာ ရော နှင်းလဲ လွင့်ပျောက်ရောပဲ။ သူ့ကဗျာအဆိုအရ ပထမနှင်းတွေ ဝေပြီးတဲ့နောက် မိုးရွာချ တယ်နဲ့တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် နှင်းချစ်သူက မိုးကို မရွာပါနဲ့ဦးလို့ တောင်းပန်လိုက်တယ်။ နှင်းကို သူ့မြတ်နိုးပုံကလှလို့ သက်သက်မျှ မဟုတ်၊ ဒီနှင်းကပဲ သူ့ရဲ့ခိုလှုံရာ ခန်းပါဖြစ်နေပါတယ် -တဲ့။ ဘယ်လိုလူလဲ၊ အိုးမဲ့ အိမ်မဲ့၊ နှင်းထဲလျှောက်သွားနေရသူလားလို့ မေးစရာဖြစ်လာတယ်။ အဆုံးထိ ဖတ်လိုက်တော့မှ နှင်းက မိုးနဲ့မြေကို တစ်သားတည်းဖြစ်စေတယ်။ ဒီတော့နှင်းပဲ သူ့အရိပ်အာပါသလို ဆိုတာဟာ ကမ္ဘာမြေမှာ နေထိုင်ရတာကို ဆိုလိုတာပါလားလို့ နားလည်ရ တယ်။

လေတိုက်လျှင်လည်း နှင်းတွေ လွင့်ပြယ်သွားရတာပဲ။ ဒါကြောင့်လေကိုလဲ မတိုက်ပါနဲ့ဦး လို့ ခယတောင်းပန်နေတယ်။ ဘာကြောင့် နှင်းကိုတွယ်တာနေရသလဲ။ ဒီနေရာမှာတော့ နှင်းရဲ့ လောကကို အကျိုးပြုပုံကို ဖော်ပြလိုက်တယ်။ နှင်းဆီပန်းကို ပိုမိုဖြူဆွတ်တဲ့ အရောင်အဆင်း ဖြည့်ပေးပါသတဲ့။ နှင်းရည်သောက်သုံးပြီး ပန်းကလေး တွေ လန်းဆန်းလာတာအားလုံးအသိပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ ပန်းတစ်ခုတည်းကို ပြောနေတာမဟုတ်ဘူး။ နှင်းဆီဟာ အပင်လောက တစ်ခုလုံးကို ကဗျာဆန်ဆန် ကိုယ်စားပြုပြီး ရေးထားတာလို့ နားလည်ရတယ်။ အသီးပင်တွေ၊ ကောက်ပင်တွေ အားလုံးကိုပါ ဆိုလိုကြောင်း ‘ချိုင့်ဝှမ်းနိမ့်ကို ဖြည့်လေ’ ဆိုတာ ပါဒကပြနေ တယ်။ ချိုင့်ဝှမ်းနိမ့်ဆိုတာ တောသူတောင်သားတို့ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရာ၊ ရွာတည် နေထိုင်ကြရာကို ခေါ်ဆိုလေ့ရှိကြတာကိုး။ ဒါကြောင့် တောင်မြင့်ပေါ်မှာသာ ဝေနေတဲ့နှင်း ကို တောင်အောက်ချိုင့်ဝှမ်းဆီ ဆင်းခဲ့ပါလို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်တာပါပဲ။

ရေမြေတောတောင် သစ်ပင်ပန်းမန်ဆိုတာ အလှပြပို့ပဲ။ ဒါကြောင့်နှင်းတွေ မှိုင်းဆို ပိတ်နေလျှင် အလှမပြရဘဲ ပုန်းလျှိုးနေရသမို့ နှစ်နာတယ်လို့ ပြောချင်ကြတယ်။ တကယ်က သူတို့တစ်တွေဟာ နှင်း ဆီက အကျိုးအမြတ်ကိုသာရရှိကြတာပါ။ တောတန်းတွေရော၊ အပင်မြင့် အပင်နိမ့်တွေရောပဲ။ ဒါကြောင့် ကဗျာဆရာက နှင်းကို ဖိတ်ခေါ်နေတယ်။ တခြားအရာတွေ ဘာမှမရှိချင် နေပါစေ၊ သူတော့ နှင်းထဲမှာပဲ လျှောက်သွားနေပါတော့မယ်-တဲ့။ ဒီနေရာမှာ ‘တခြားအရာအားလုံး’ ဆိုရာမှာ

ကဗျာဆရာက အတိဿယဝုတ္တိ သုံးလိုက်တာလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ပကာသန အဆောင်အယောင်တွေကိုပဲ ‘တခြားအရာအားလုံး’ လို့ ဆိုလိုတာလဲ ဖြစ်နိုင်ရဲ့ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ယူပါကုန်။

ရှုခင်းအလှအဖွဲ့၊ ရာသီဖွဲ့သက်သက်မျှမဟုတ်ဘဲ၊ လောကဟာ နေချင်စရာ ဖြစ်တယ်၊ နေရမယ်ဆိုတဲ့ အသိကိုပါ ဖော်ကျူးတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်။

မောင်သာနိုး

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဆရာမောင်သာနိုး၏ ဘာသာပြန်ကဗျာဆောင်းပါးများကို နေးတစ်မြန်မာဖိုရမ်တွင် စာရိုက်တင်ပေးခဲ့သော ဦးမောင်ကို အား အထူးကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။
ချွတ်ယွင်းချက်များပါရှိက ခွင့်လွှတ်ပေးကြပါရန်။

ခင်မင်စွာဖြင့်

မောင်ပို

ဝီ ဒီ အက်မ် စီစဉ်သူ